

Årsmelding 2017

Sigdal kommune

Foto: Linda Torgersen

Innhold

INNLEDNING	4
1 GENERELLE PLANFORUTSETNINGER FOR SIGDAL	4
1.1 BEFOLKNINGSUTVIKLING	5
1.2 SYSSELSETTING, BOLIGBYGGING OG BEFOLKNINGSPROGNOSER	8
1.3 KOSTRA	8
2 ÅRSREGNSKAP, ÅRSBERETNING OG FINANSFORVALTNING	11
3 PLANOMRÅDE 1 SENTRALE STYRINGSORGAN OG POLITIKK	11
3.1 GENERELL INNLEDNING	11
3.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 1 SENTRAL STYRINGSORGAN/POLITIKK	12
1000 Politisk styring og kontroll	12
1100 Kontroll og revisjon	12
3.3 UTVALGTE FOKUSOMRÅDER PLANOMRÅDE 1	13
4 PLANOMRÅDE 2 FELLESTJENESTER	14
4.1 GENERELL INNLEDNING	14
4.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 2, FELLESTJENESTER	19
1200 Administrativ ledelse (rådmannskontoret)	19
1201 Økonomiavdelingen	20
1202 Felles IT-systemer	21
1203 Personal/opplæring/velferdstiltak	21
1204 Andre administrative fellesfunksjoner	27
1800 Fellesutgifter	27
5. PLANOMRÅDE 3 OPPVEKST OG KULTUR	28
5.1 GENERELL INNLEDNING	28
5.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 3, OPPVEKST OG KULTUR	28
5.3 NØKKELTALL OPPVEKST	29
5.4 FELLES UTFORDRINGER OG MÅL, OPPVEKST OG KULTUR	31
5.5 GRUNNSKOLEN	32
Elevenes læring og læringsmiljø	32
Samarbeid med foreldrene	35
Medarbeiderne i skolen	35
Lokalsamfunnet - skolen	36
Skoleskyss	37
Skolelokaler	38
Skolefritidsordningen	38
Barnehagene	39
Styrket tilbud til førskolebarn	42
Førskolelokaler og skyss	43
Kulturskolen	44
Voksenopplæring	44
5.6 KULTUR	45
Ungdomsarbeid	45
Biblioteket	47
Idrett og friluftsliv	48
Samfunnshus	48
Kino	48
Museum og Kunstnerhjem	49
Kunstformidling	50
Idrett	50
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	51
Kulturkontoret	51

Andre tilskudd inkludert sang og musikk og 17. mai.....	51
Samfunnshus/ kommunale kulturbygg.....	52
Ungdomshus vedlikehold/strøm /utleie	52
5.7 KOMMENTARER TIL TJENESTEOMRÅDER.....	53
1000 Politisk styring og kontrollorganer, oppvekst og kultur.....	53
1200 Administrativ ledelse oppvekst og kultur.....	53
1203 Personal/opplæring og fellestiltak oppvekst og kultur.....	54
1210 Forvaltning av eiendommer oppvekst og kultur.....	54
2020 Grunnskolen.....	54
2220 Skolelokaler.....	54
2230 Skoleskyss.....	54
2150 Skolefritidsordningen.....	55
2130 Voksenopplæring.....	55
3830 Musikk og kulturskolen.....	55
8500 Statstilskudd flyktninger.....	55
2010 Barnehagene.....	56
2110 Styrket tilbud til førskolebarn.....	56
2210 Førskolelokaler og skyss.....	56
2310 Aktivitetstilbud barn og unge inkludert ungdomsrådet og MOT.....	57
3700 Bibliotek.....	57
3730 Kino.....	57
3750 Museum og kunstnerhjem.....	57
3770 Kunstformidling.....	57
3800 Idrett.....	58
3810 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg.....	58
3850 Kulturkontoret.....	58
3851 Andre tilskudd inkludert sang/musikk og 17. mai.....	58
3860 Samfunnshus/ Kommunale kulturbygg.....	58
3861 Ungdomshus vedlikehold, strøm/utleie.....	59
3920 Tilskudd til livssynsorganisasjoner.....	59
5.8 PROSJEKTER KNYTTET TIL PLANOMRÅDE 3.....	59
Driftsprosjekter med egne bevilgninger.....	59
Investeringsprosjekter.....	60
5.9 FONDSOVERSIKT.....	60
6 PLANOMRÅDE 4 HELSE OG SOSIAL.....	61
6.1 GENERELL INNLEDNING.....	61
6.2 REGNSKAP PLANOMRÅDE 4, HELSE OG SOSIAL.....	64
6.3 STYRINGSDATA FOR PLANOMRÅDE 4, HELSE OG SOSIAL I 2017.....	66
6.4 FELLES UTFORDRINGER FOR HELSE- OG SOSIAL:.....	72
6.5 VIRKSOMHETENE INNEN HELSE OG SOSIAL.....	81
Forebyggende helse.....	81
Psykisk helse og rustjeneste.....	89
Legetjenesten.....	91
Kommunale tjenester i NAV.....	95
Barneverntjenesten.....	97
Tjenester til funksjonshemmede.....	98
Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten.....	101
6.6 KOMMENTARER TIL TJENESTEOMRÅDENE.....	112
1000 Politisk styring og kontrollorganer.....	112
1200 Administrativ ledelse.....	112
1203 Personal/opplæring/velferdstiltak.....	113
1210 Forvaltning av eiendommer.....	113
2130 Voksenopplæring.....	113
2320 Helsestasjonen.....	113
2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial.....	113
2332 Friskliv.....	114
2340 Aktiviserings- og servicetjenester for eldre og funksjonshemmede.....	114
2410 Legetjenesten.....	117
2411 Fysioterapi/Ergoterapi.....	118

2420 Sosial rådgiving og veiledning.....	119
2430 Tilbud til personer med rusproblemer.....	119
2440 Barneverntjeneste.....	120
2510 Barneverntiltak i familien	120
2520 Barneverntiltak utenfor familien	121
2531 HO Sigdalsheimen.....	121
2532 HO Bjørkekvisten	126
2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede.....	126
2541 HO til hjemmeboende.....	127
2542 HO Psykisk helse.....	128
2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	128
2611 Botilbud Sigdalsheimen.....	129
2612 Botilbud, Bjørkekvisten	129
2650 Kommunalt disponerte boliger.....	129
2730 Arbeidsrettede tiltak i kommunal virksomhet.....	132
2750 Introduksjonsordning flyktninger.....	132
2760 Kvalifiseringsprogrammet.....	132
2810 Ytelse til livsopphold.....	132
2830 Bistand til etablering og opprettholdelse egen bolig	133
2850 Tjenester utenfor ord. kom. ansv.område.....	133
8500 Statstilskudd flyktninger	133
6.7 OVERSIKT OVER BUNDNE DISPOSISJONSFOND PLANOMRÅDE 4	134
6.8 PROSJEKTER MED EGNE BEVILGNINGER	135
<i>Investeringsprosjekter til og med 2017</i>	<i>135</i>
<i>Prosjekter i driftsregnskapet til og med 2017</i>	<i>136</i>
7 PLANOMRÅDE 5 NÆRING OG DRIFT	136
7.1 GENERELL INNLEDNING	136
7.2 PLANOMRÅDE 5, NÆRING OG DRIFT.....	137
7.3 KOMMENTARER TIL TJENESTEOMRÅDENE.....	139
1200 Administrativ ledelse.....	139
1300 Administrasjonslokaler	139
2650 Kommunalt disponerte boliger.....	139
2850 Tilskudd til private veier	139
3200 Bedriftsrenovasjon	139
3250 Næringstiltak.....	140
3320 Kommunale veier	140
3400 Produksjon av vann.....	140
3450 Distribusjon av vann	141
3500 Avløpsrensing.....	141
3530 Avløpsnett/ innsamling av avløps vann	141
3540 Tømming av slamavskillere, septiktanker	141
3550 Renovasjon	142
3010 Plansaksbehandling	143
3020 Bygge-, delings- og seksjoneringsaker	143
3390 Beredskap mot brann (Brannvesen).....	143
3030 Kart og oppmåling	143
3290 Landbrukskontor	144
3292 Veterinærer	144
3600 Miljøvern.....	144
3601 Friluftsi- og utmarksområder.....	145
3602 Fiske- og viltforvaltning.....	145
Drifts- og vedlikeholdsavdelingen.....	145
Forvaltningsavdelingen.....	146
Landbrukskontoret	146
7.4 HOVEDKONKLUSJONER/RESULTATVURDERINGER.....	147

Innledning

Formålet med årsmeldingsarbeidet er at:

- Sektorene skal vurdere sin egen virksomhet og bruken av ressursene i forhold til de vedtatte mål/planer/budsjett.
- Gi grunnlag for å vurdere endringer, nye tiltak og omprioriteringer.
- Gi grunnlag for å vurdere effekten av de ulike tiltak samlet for kommunen.

Netto driftsresultat oppfattes som det sentrale resultatmålet for kommunene. Resultatet fremkommer av forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter inkludert finansposter. Resultatet i 2017 var kr 13 647 894,-. Det er 4,1 prosent av driftsinntektene, 2,35 prosentpoeng over fylkesmannens normtall som i 2013 ble redusert fra 3 til 1,75 prosent. Korrigert for bruk av bundne driftsfond på 7 mill. kroner, avsetning til bundne driftsfond på 11 mill. kroner og kursgevinst/utbytte på 0,5 mill. kroner, så er *korrigert netto driftsresultat kr 9,2 mill.* I 2016 var korrigert netto driftsresultat 15,6 mill. kroner og i 2015 1,7 mill. kroner.

Sigdal kommune hadde i 2017 en skatteinngang på 102,6 mill. kroner. Dette er 7,4 mill. kroner mer enn i vedtatt budsjett. Høy skatteinngang skyldes ekstra innbetaling fra skatteyttere. I 2015 var det innført eiendomsskatt på verk og bruk og i 2016 på alle eiendommer i kommunen. Eiendomsskatteinntekten i 2017 utgjorde 5,4 % av samlede inntekter og var på 17,9 mill. kroner. Det er 0,3 mill. kroner over budsjett. Sigdal kommune hadde i 2017 et rammetilskudd på 110,8 mill. kroner. Dette er 2,6 mill. kroner under vedtatt budsjett. Nedgangen skyldes redusert inntektsutjevning på grunn av den gode skatteinngangen.

En faktor som også styrker resultatbildet er regnskapsføringen av innbetalt pensjonspremie. Gjeldende retningslinjer innebærer at det er differanse mellom hva som betales inn i pensjonspremie, og hva som regnskapsføres. Det regnskapsføres et lavere beløp enn det som faktisk betales inn. Det såkalte premieavviket er for Sigdal i 2017 på netto 1,2 millioner kroner. Dette bidro negativt på årets resultat, og fremtidige resultat reduseres også når kostnadene på tidligere premieavvik skal føres i regnskapet på kommende år i en amortisering.

Det har vært jobbet godt innenfor de ulike sektorene med å tilpasse seg rammene som råder i foregående år. I 2014 var mindreforbruket 1,1 millioner, i 2015 et mindreforbruk 3,1 million og i 2016 et mindreforbruk på 1,2 million på alle planområder. I 2017 har en stram økonomistyring på de to største planområdene medført et samlet mindreforbruk totalt sett på 2,8 millioner.

1 Generelle planforutsetninger for Sigdal

Innledningsvis i årsmeldingen har det vært vanlig å presentere noen overordnede styringsparametere og generelle måltall som gjelder for Sigdalsamfunnet, og hvordan disse utvikler seg over tid. I det følgende er det derfor oppdatert statistikk med bakgrunn i kommunenes rapportering, og generell statistikk i Statistisk Sentralbyrå (SSB) sine baser, fra virksomhetsåret 2016.

1.1 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen i Sigdal viser følgende:

Pr 01.01 -	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Innbyggere	3535	3538	3509	3520	3512	3502	3488
Fødte	28	22	32	26	19	30	
Døde	35	60	41	53	49	46	
Fødselsunderskudd	-7	-38	-9	-27	-30	-16	
Innflytting	117	142	162	149	175	144	
Herav innvandring	23	22	18	36	44	22	
Utflytting	107	133	142	130	155	142	
Herav utvandring	5	4	10	5	3	15	
Netto tilflytting	10	9	20	19	20	2	
Folkevekst	3	-29	11	-8	-10	-14	

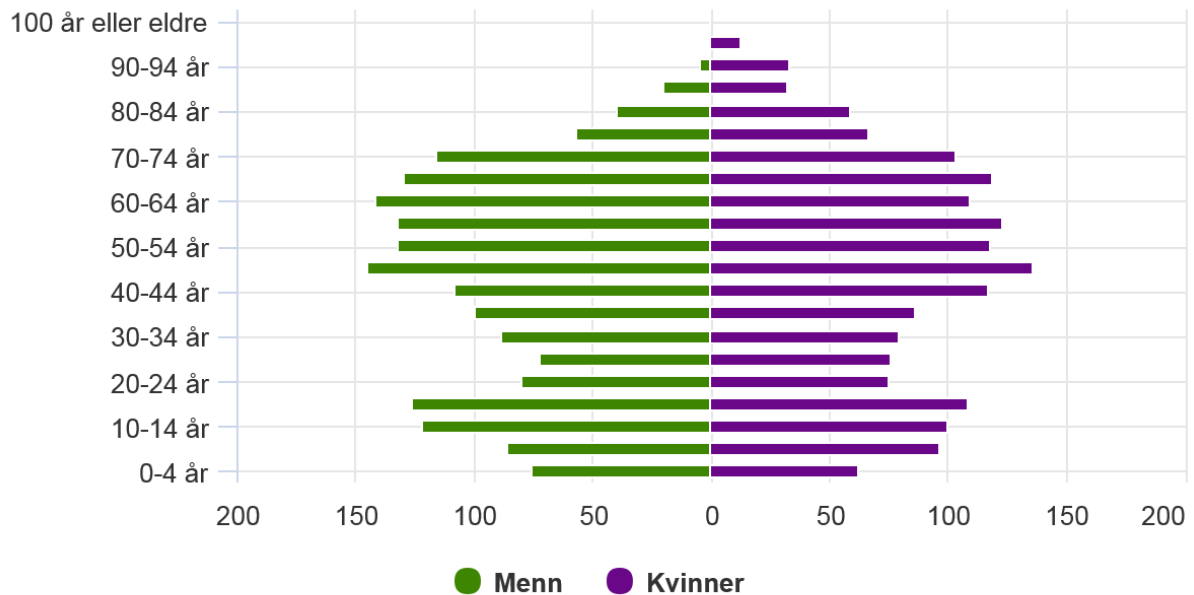
Totalt folketall i kommunen ble redusert med 14 i 2017. 2017 var i likhet med 2016, 2015 og 2013 nok et år hvor fødselsunderskuddet er utslagsgivende. Som man ser i tabellen over har det i hele perioden fra 2011 vært positiv tilflytting til Sigdal, hovedsakelig som følge av innvandring til Norge. Innvandringen til Norge preger folketallsutviklingen også nasjonalt. I 2013 hadde Sigdal det høyeste fødselsunderskuddet siden SSB's målinger tok til, med minus 38, 2015, 2016 og 2017 var nok tre år med betydelig fødselsunderskudd.

Et annet forhold å merke seg er den generelle alderssammensetningen. Med utgangspunkt i en «befolkningspyramide» skulle man gjerne sett en større tilflytting av yngre mennesker, for å «normalisere» alderssammensetningen noe. Det vil kunne styrke forholdstallet «yrkesaktive vs. ikke yrkesaktive» hvor Sigdal vil få utfordringer på sikt. Yngre innbyggere vil kunne gi flere barn i skoler og barnehager, hvor kommunen samlet sett har god kapasitet.

Fremstilt i en «befolkningspyramide» med aldersgrupper i femårig intervall fremstår bildet som følger (SSB 11168).

Aldersfordeling

[per 1. januar]

Kilde: Folkemengde, Statistisk sentralbyrå

Framskrivning av folkemengden med aldersfordeling, folkemengde etter alder i Sigdal kommune frem mot 2040.

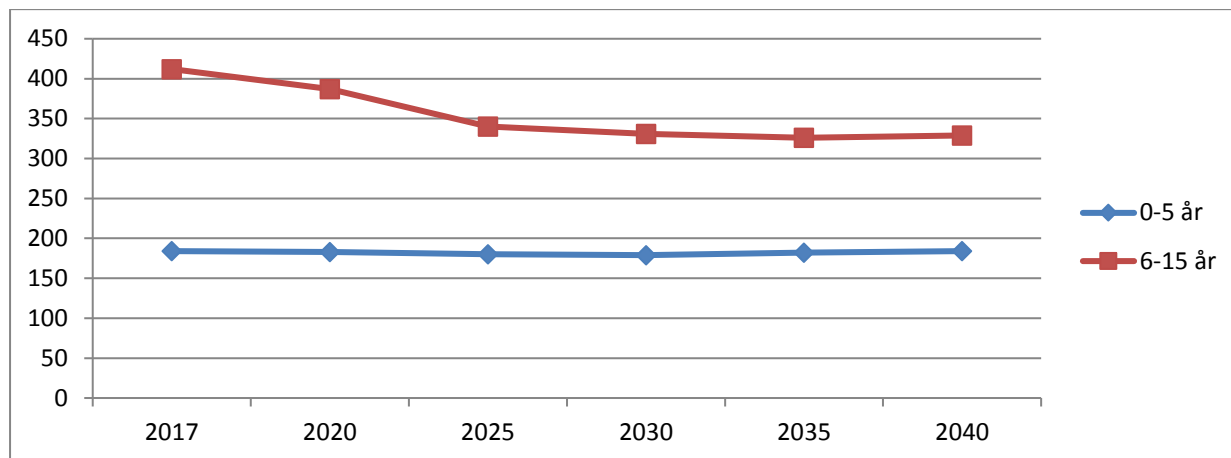
Framskrevet folkemengde						
år	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80 år +	Totalt
2017	184	412	2236	471	215	3518
2020	183	387	2198	523	210	3501
2025	180	340	2156	574	237	3487
2030	179	331	2091	579	302	3482
2035	182	326	2023	556	376	3463
2040	184	329	1946	591	392	3442

Kilde: SSB 11168 MMMM Middel nasjonal vekst.

Beregningene er basert på forutsetninger om videre utvikling i fruktbarhet, dødelighet, nettoinnvandring og innenlands flytting. Det har vært kommunens uttrykte hovedmål å påvirke denne trenden positivt.

Uttrykt på annen måte kan det grafisk fremstilles slik for henholdsvis de yngste og de eldste aldersgruppene;

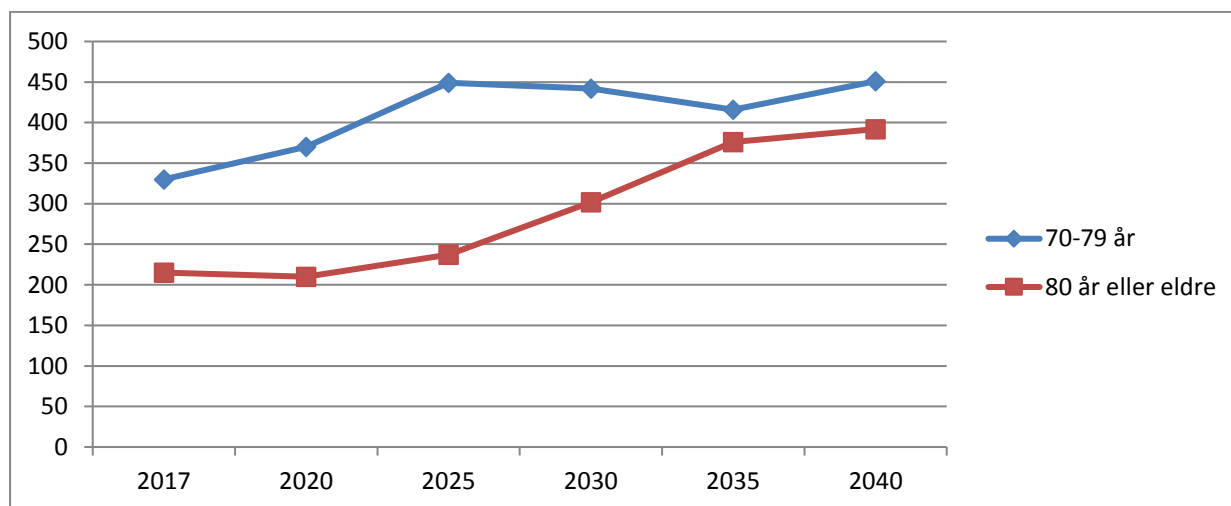
Antall barn i alder 0-5 år (blå) og alderen 6-15 år (rød)

Elevtallet har tidligere år ligget mellom 440 og 450 elever (aldersgruppa 6-15 år). Elevtallet i 2017/2018 er på 412, syv elever mindre enn i foregående år. Framskrivningen over viser at sum i de aktuelle aldersgrupper går kraftig ned de neste 8-10 år, for så å ligge temmelig flatt. Selv en beskjedne økning i tilflytting av barnefamilier til bygda vil kunne bidra svært positivt i dette bildet.

Vedr eldste delen av befolkningen.

Antall personer 70-79 (blå) og 80 år + (rød)

En framskrivning av folketallet viser at antall personer over 80 år vil bli svakt redusert fram til 2020, mens antall eldre mellom 70 og 79 år vil øke kraftig. Fra 2020 blir det følgelig en kraftig økning av eldre over 80 år. I sum ser kommunen at den nedgangen som tidligere har vært forventet frem mot 2020 ikke inntreffer og at behovet for tjenester til disse aldersgruppene er i vekst allerede fra i dag av.

1.2 Sysselsetting, boligbygging og befolkningsprognoser

Arbeidsledighetsprosenten ved slutten av året.

Arbeidsledige (SSB 10593)

	2014	2015	2016	2017
Menn	1,1	1,5	1,3	0,8
Kvinner	1,8	0,9	1,5	1,1
Totalt	2,9	2,4	2,8	1,9

De siste årene har arbeidsløsheten vært lav i Norge og særlig lav i Sigdal. Gjennomsnittlig for 2017 har vært 1,9 %, mens landsgjennomsnittet var på 2,3 %. Vi hatt en fin nedgang fra 2016. Generelt er det mer usikre tider på jobbmarkedet i hele landet, men Sigdal har ingen særskilte utfordringer i så måte.

Boligbygging

Et vesentlig mål for Sigdal kommune er å legge til rette for økt boligbygging. Dette fremkommer av vedtak i Kommunestyret, og i gjennom en lang rekke innspill og arbeidsmøter knyttet til kommuneplan og arbeid med “bo-lyst og bli-lystprosjektet.”

Arbeidet med å markedsføre Sigdal og gjøre det attraktivt som bosted har generelt fokus og det må arbeides videre med de tiltakene og initiativene som er tatt på disse områdene. Viktigste faktorer i dette arbeidet er god kommunikasjon, infrastruktur, arbeidsplasser og gode tilbud innenfor skole, helse og omsorg. Like fullt er det en kjensgjerning at slikt arbeid vanskelig kan gi seg utslag i flere innbyggere hvis man ikke samtidig får lagt til rette for vekst i boligmassen.

Boliger, bygningstype, tid (SSB 06265)

	2013	2014	2015	2016	2017
Enebolig	1 805	1 807	1 819	1 812	1 810
Tomannsbolig	45	54	54	55	55
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	8	8	8	8	8
Boligblokk, bygning for bofellesskap mm.	74	73	88	93	92
Totalt alle boligtyper	1 932	1 942	1 969	1 968	1 965

Kilde SSB, antall boliger av ulik type siste fem år

Det er som nevnt grunn til spørsmål rundt noen av tallene i statistikken fra SSB, og om det ikke er en “treghet” i registrering som kanskje kan oppstå. Administrasjonen velger å presentere dette som er her, med de forbehold, mer for å kunne følge utviklingen av dette over tid i årene fremover.

1.3 KOSTRA

KOSTRA er et nasjonalt rapporteringssystem mellom stat og kommune. Systemet skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring både sentralt og lokalt, herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. KOSTRA skal frembringe aktuell, relevant og pålitelig offisiell statistikk som både staten og kommunene kan dra nytte av. KOSTRA skal gi styringsinformasjon om ressursbruk, tjenesteproduksjon og målgrupper, og via dette vil det fremkomme størrelser på produktivitet, dekningsgrader og prioritering.

Mer informasjon og samtlige av tallene presentert nedenfor finnes på www.ssb.no/kostra
Her kan man også finne en lang rekke andre nøkkeltall, og se utviklingen over flere år.

De nye budsjettforskriftene gir store muligheter for lokale tilpasninger. Budsjettet kan vedtas med nettorammer på planområder. De nye budsjettforskriftene skal bidra til mer bevisst målstyring i kommunene i og med at mål og premisser skal knyttes opp til enhver bevilgning. Sigdal kommune rapporterte i henhold til forskrift om rapportering (KOSTRA) for første gang i regnskapsåret 2001. Når det gjelder nøkkeltallene har administrasjonen valgt å presentere tallene sammen med snitt for kommunene i Buskerud, samt landet for øvrig utenom Oslo. I denne sammenligningen bruker administrasjonen ikke kommunegruppa som Sigdal er plassert i.

Generelle nøkkeltall 2017 (grå felt er 2015 og 2016), (SSB 09397):

Nøkkeltall	Sigdal	Buskerud	Landet u/Oslo
Netto driftsresultat i prosent av bto. driftsinntekter	4,6	3,2	3,5
Tilsv. 2016	5,8	3,6	3,9
Tilsv. 2015	1,7	2,7	2,7
Netto lånegjeld i kr pr. innbygger	37 083	40 719	61 789
Tilsv. 2016	38 947	38 409	57 248
Tilsv. 2015	36 978	35 698	54 211

Netto lånegjeld pr. innbygger er definert som innlån minus utlån og ubrukte lånemidler delt på antall innbyggere. Netto lånegjeld pr innbygger i Sigdal viser en nedgang fra 2016, i motsetning til de vi sammenligner oss med. Det er gjort store investeringer i skole og pleie og omsorg, men nytt helsehus står for tur. Det er svært tilfredsstillende å se at man igjen ligger betydelig under Landet u/ Oslo, og samtidig vite at de riktig store løftene er tatt, og at man kan drive bygg og anlegg med ordinært vedlikehold i minst 15 til 20 år fremover.

Kostra- og effektivitetsanalyse - Sigdal kommune 2017

Telemarksforskning har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser, dvs. tar hensyn til både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå (målt som korrigerede frie inntekter).

Telemarksforskning sine beregninger viser at Sigdal kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 33,3 mill. kr i 2017. Da er det ikke hensyntatt verken for at kommunen hadde et høyere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 13,5 prosent i 2017), eller at kommunen hadde et inntektsnivå som lå ca. 6 prosent over landsgjennomsnittet (ca. 11,5 mill. kr).

Beregningene viser at Sigdal kommune samlet sett hadde mindreutgifter på om lag 2,1 mill. kr i forhold til kommunens «normerte og inntektsjusterte utgiftsnivå» i 2017.

Tjenesteområde	Mer-/mindreutgift 2017 (mill. kr) ift.		
	Landsgjennomsnittet	«Normert og utgiftsnivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-10,2	-1,6	-3,5
Administrasjon	10,5	6,6	5,6
Landbruk	1,9	0,2	0,2
Grunnskole	7,3	0,1	-2,9
Pleie og omsorg	23,1	2,4	-1,5
Kommunehelse	3,0	0,0	-0,5
Barnevern	-1,6	-0,1	-0,5
Sosialtjeneste	-0,7	1,8	1,2
Sum	33,3	9,3	-2,1

(Analysene er basert på foreløpige/ureviderte KOSTRA-data for 2017 og tall for tidligere årganger).

2 Årsregnskap, årsberetning og finansforvaltning

Årsregnskapet, med årsberetning presenteres som vedlegg til saken om årsmelding, og til selve "årsmeldingsdokumentet". Det er derfor ikke tatt inn tekst fra disse dokumentene her.

I det følgende presenteres en nærmere gjennomgang av virksomhetene innenfor de 5 planområdene.

3 Planområde 1 Sentrale styringsorgan og politikk

3.1 Generell innledning

Planområde omfatter det sentrale politiske apparat med kommunestyre, formannskap, administrasjonsutvalg, eldreråd og ordfører.

Kommunestyrets og formannskapets møter

Antall møter:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Adm.utvalget	8	7	5	6	6	7	6
Formannskap	7	8	6	10	10	11	12
Kommunestyret	9	8	6	6	10	6	8

Kommunestyre 2015-2019 medlemmer:

Arbeiderpartiet:

1. Kjell Tore Finnerud
2. Jan Midtskogen
3. Eli Svarverud
4. Karin Letmolie Ravnås

Senterpartiet:

1. Anne Kristine D. Norman
2. Torstein Aasen
3. Kari Johanne Foss
4. Lars Foss
5. Svein Jakob Hollerud
6. Knut Helge Kaugerud
7. Henrik O. Mørch
8. Gro Sund

Høyre:

1. Bård Sverre Fossen
2. Frode Haugen
3. Hellig Kolbjørnsrud

Fremskrittspartiet:

2. Frode Borge

Venstre:

1. Runolv Stegane
2. Hilde Roland
3. Marit Svarverud
4. Heidi Hübner
5. Sigrid Kvisle

Formannskapet og administrasjonsutvalget 2015-2019:

Arbeiderpartiet: Kjell Tore Finnerud
Høyre: Bård Sverre Fossen

Senterpartiet: Anne Kristine D. Norman
Torstein Asen
Kari Johanne Foss

Venstre:
Runolv Stegane
Hilde Roland

Ansattes representanter (adm.utvalg):

Britt Nymoen (Delta), Åse Lien (Fagforbundet) og Marianne Vatnebryn (Utdanningsforbundet)

3.2 Regnskap Planområde 1 Sentral styringsorgan/politikk

		Regnskap'17	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'16
1000	Politisk styring og kontroll	2 295 446	1 924 900	-370 546	2 463 599
1100	Kontroll og revisjon	123 485	270 000	146 515	219 414
1801	Eldreråd	30 790	23 000	-7 790	24 896
Sum for planområdet		2 449 721	2 217 900	-231 821	2 707 909

*) Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 1 Sentral styringsorgan/politikk har et merforbruk på kr 231 821,-, mot kr 370 609,- året før.

1000 Politisk styring og kontroll

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 295 446	1 924 900	-370 546

Tjeneste 1000 Politisk styring og kontroll viser et merforbruk på kr 370 546,-. Årsakene er et merforbruk på tapt arbeidsfortjeneste, annonsering, opplæring og feilføring av utgifter til kontrollutvalgets sekretariat som skulle vært ført på tjeneste 1100.

1100 Kontroll og revisjon

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
123 485	270 000	146 515

Tjeneste 1100 Kontroll og revisjon viser et mindreforbruk på kr 146 515,-. Årsaken er feilføring av en del utgifter på tjeneste 1000 og frafall av utgifter til forvaltningsrevisjon da dette ikke var bestilt av kontrollutvalget. Det ble imidlertid bestilt to selskapskontroller på slutten av året som det vil medgå ressurser til i 2018.

3.3 Utvalgte fokusområder planområde 1

Regionsamarbeidet i Midt-Buskerud

Det vises til egen årsberetning fra Regionrådet i Midt-Buskerud som vedlegg til denne årsmeldingen.

Prosjekter og tiltak, ordførers rolle og arbeid

Kommunestyret vedtok i 2011 at ordførers tid blant annet skal brukes til utviklingsoppgaver, eksisterende og ny næringsvirksomhet, etablering, vekst og utvikling, herunder kommuneplanlegging og næringsutvikling. Overordnede mål er vekst og utvikling av arbeidsplasser, boliger og folketall. Ordfører anser det som svært viktig å bruke tilstrekkelig tid på næringsutvikling; både ny og etablert virksomhet som kan bidra til utvikling av arbeidsplasser og øke folketallet i kommunen.

AKTIVITETER 2017:

Vertskapsrolle og velkomstarbeid.

Alle som flytter til Sigdal mottar brev på norsk og engelsk med informasjon om kommunen. Kommunen har en avtale med Posten /Bring-dialog om dette. Sigdal har en aktiv Facebook-side, som fungerer som informasjonskanal og dialog.

Fritidskommune

Reiseliv er en viktig næring i Sigdal, og for mange er Sigdal «fritidskommunen» hvor hyttebeboere tilbringer stadig mer tid gjennom hele året. I løpet av 2017 har Sigdal, sammen med Krødsherad, jobbet med en reisemålsprosess, i samarbeid med Mimir. Vi ønsker å utvikle oss fra en hyttekommune til en reiselivskommune; dvs. å ha fokus på lokal verdiskapning – og dermed også evne å skape attraktive og bærekraftige opplevelser for gjester og fritidsbeboere. Det vil også være viktig å øke antall næringsaktører på og rundt fjellet. Vi ønsker å binde begge sider av Norefjell sammen på en best mulig måte, og som skal gi utvikling og varige arbeidsplasser i begge kommunene. Parallelt har vi gjennom året jobbet med arealdelen i kommuneplan. Vi var i mekling med Fylkesmann, oktober 2017, og planen blei endelig behandlet mars 2018.

I 2017 arrangerte kommunen møte med representanter for hytte-vel-foreningene i tilknytning til vinterferieukene. Møtet var vellykket med god representasjon og god dialog. Temaer for møtet var kommuneplanarbeid og utvikling av attraktiviteter og aktiviteter i fjellet Kommunen informerte om prosessene så langt. Vel-foreningene uttrykker tilfredshet med tilrettelegging, som løypepreparering. Det ble fulgt opp med tilsvarende møte på samme tid i 2018.

Næringsutvikling og næringsnettverk

Sigdal kommune har utviklingsavtale med Buskerud Næringshage og avtalen og handlingsplan gjennomgås årlig. Ordfører vil påpeke viktigheten for kommunen av å ha et fagmiljø å rådføre seg med. Det er også viktig at kommunen har avtale med etablererveileder, slik at personer som henvender seg til kommunen, kan få videre hjelp og veiledning i å utvikle sine forretningsideer og sine bedrifter.

Næringslivet i Sigdal er organisert i ulike næringsforeninger og nettverk (Sigdal Industriforening, Sigdal og Eggedal Turistservice (SET), Prestfoss handels og

næringsforening, Buskerud Næringshage og flere organisasjoner knyttet til landbruket. Felles arena for disse organisasjonene er Sigdal Næringsforum. Vi har hatt 5 møter i 2017. Dette er en viktig møteplass hvor foreningene kan trekke veksler på hverandre og ta del i det som skjer.

Prosjekt «Sigdal utvikling» blei vedtatt i kommunestyret i september 2016. Per Arne Lislien ble ansatt som prosjektleder og begynte i jobben desember 2016. Ordfører har fulgt prosessen «Sigdal utvikling» gjennom 2017 og deltar på styringsgruppemøtene som observatør. Gjennom året har ordfører hatt tett dialog med prosjektleder; ikke minst med filmen «velkommen tilbake» og næringslivskonferansen sist høst. Det er stor aktivitet i prosjektet; som er helt i tråd med intensjonen.

«Markedsdagen» i Prestfoss, som ble arrangert i juni 17, med næringsliv fra bygda representert, var svært vellykket og skal gjentas. Planer for tilsvarende markedsdag i 2018 er klare.

Ordføreren har deltatt på møter i Prestfoss handels- og næringsforening og Industriforeningen. Ordføreren møter på frokostmøtene i Næringshagen, som samler deltakere fra næringslivet. Ordfører har vært på ca. 10 bedriftsbesøk for å bli bedre kjent med bedriftene i bygda og lytte til hva som rører seg – og hvilke utfordringer som de enkelte har. Dette videreføres i 2018.

Bo- og arbeidsregion

Vår kommune er en del av en større bo og arbeidsregion. Fokus på tilrettelegging for nye boligtomter er viktigere enn noen gang i forhold til vårt ønske og visjon i samfunnsdelen i kommuneplan om befolkningsvekst. Arbeidet med arealdelen i kommuneplan har hatt fokus på å legge ut nok arealer til boligbygging. Bygging av leilighetene i Prestfoss sentrum ved Sigdal handelslag, som stod ferdig i mai-17, viser at nøkkelferdige leiligheter/hus er viktig framover for å få fart på boligbygging i kommunen.

Samferdsel og infrastruktur henger nøye sammen med næring og utvikling. Det har vært flere møter mellom ordfører og Statens vegvesen og samferdselsavdelingen i fylkeskommunen for å sette trykk på viktigheten av å ta igjen etterslep av fylkesvei 287. Det ble i fylkestinget i desember 2017 bevilget 64 millioner kroner til opprustning av Sigdalsveien fra Linderud (Simostranda) til Hole bru i perioden 2018-2021.

4 Planområde 2 Fellestjenester

4.1 Generell innledning

Planområdet omfatter sentraladministrasjonen med rådmannskontoret inkludert økonomikontoret. Fellestjenester ved kommunehuset med data-drift sentralbord/post er også med.

Overordna mål

Rådmannskontorets hovedmål er å samordne kommunens virksomhet for å utvikle kommunen mot de visjoner og mål kommunestyret har vedtatt.

Hovedutfordringer

Digitalisering

Gode digitale løsninger blir stadig viktigere for innbyggere, næringsliv og medarbeidere i kommunen. Fra sentrale myndigheter ligger det også klare forventninger om at kommunesektoren må digitaliseres i sterkere grad enn i dag. Stortinget har vedtatt en digitaliseringspolitikk, Meld. St. 27 2015–2016 «Digital Agenda for Norge», som beskriver hvordan IKT kan benyttes for å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Den omhandler videre hvordan IKT kan legge til rette for innovasjon og konkurransekraft i næringslivet, og presiserer målsettingen om en brukerrettet og effektiv forvaltning.

Digital agenda for Norge formulerer hovedprioriteringer for den nasjonale IKT-politikken.

Meldingen til Stortinget følges opp av KS' digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner (2017–2020). Den inneholder et sett med felles mål som beskriver hvordan digitaliseringsarbeidet skal videreføres. Visjonen er:

Gode og tilgjengelige digitale tjenester styrker dialogen med innbyggere og næringsliv og gir gode lokalsamfunn.

Sigdal kommune har vedtatt egen digitaliseringsstrategi som er basert på KS sin digitaliseringsstrategi 2017-2020

Basert på denne strategien utarbeides årlige handlingsplaner

Sigdal kommune gjennomførte et forprosjekt i samarbeid med Telenor høsten 2017. Det ble foretatt en kartlegging av NÅ-situasjonen med tanke på digitale ferdigheter, kompetanse og muligheter, samt en vurdering av behov for videreutvikling og forbedringer. Undersøkelsen ble sendt til alle ansatte i kommunen, og gav en svarprosent på ca. 44 % (190 svar).

Forprosjektet har gitt innspill til etatenes handlingsplaner, og vil være et viktig kunnskapsgrunnlag for utforming av opplæringsplaner og tiltak for det videre arbeidet med digitalisering i kommunen.

Hovedområder som prioriteres i 2018 vil være innen:

- Opplæring av digitale verktøy
- Digitalisering i skolen
- Velferdsteknologi
- Gode arbeidsverktøy for ansatte – mer mobile løsninger
- Optimal utnyttelse, utvikling og bruk av fagsystemer

Oppgradering av digital infrastruktur

En kartlegging av ikt infrastrukturen på kommunehuset og Sigdalsheimen avdekket et betydelig etterslep og et stort behov for oppgradering. Det er nå foretatt investeringer i nye løsninger som er fremtidsrettede og som bidrar til økt tilgjengelighet, sikkerhet og en enklere administrasjon.

Digital kompetanse hos ledere

Sigdal kommune og Kongsbergregionen har i samarbeid med Høgskolen i Sørøst-Norge etablert et 15 studiepoengs etterutdanningstilbud for ledere i digitalisering, innovasjon og ledelse. Studiet startet opp i januar 2018 og har deltakere fra Midt-Buskerud og Kongsbergregionen. Studiet er delvis finansiert med OU midler fra KS

Digitaliseringssjef

Midt-Buskerud har ansatt en digitaliseringssjef med ansvar for å drive frem regionalt innovasjons- og digitaliseringsarbeid.

Målet er at arbeidet med innovasjon og

digitalisering hele tiden skal ha innbyggeren i fokus, derfor blir kommunikasjons- og innbyggerretting, samt opplæring en viktig del av arbeidet. En av hovedoppgavene blir å implementere kommunenes digitaliseringsstrategier med vekt på innovasjon og utvikling med et tydelig brukerfokus. I tillegg skal det vurderes samordningsstrategier med lokalt næringsliv. Digitaliseringssjefen er formelt ansatt i Sigdal kommune og rapporterer til rådmannen i Sigdal kommune. Stillingen er en 2-årig prosjektstilling og finansieres blant annet ved bruk av regionale skjønnsmidler.

Utbygging av bredbånd

Bredbånd er ikke bare et behov i dag, men nødvendig for å kunne arbeide framtidsrettet og ta i bruk nye teknologier (eks velferdsteknologi).

Bedring i bredbåndstilbudet vil også kunne bidra til å sikre stabil arbeidskraft og medvirke til en positiv nærings- og befolkningsutvikling.

Sigdal kommune ble etter søknad tildelt nasjonale bredbåndsmidler fra Nkom på 1,9 millioner kroner i 2017. Sigdal kommune bevilget 2,35 millioner kroner til det samme formålet.

Tidligere innvilget søknad om bredbåndsmidler fra Buskerud Fylkeskommune på kr 850.000.- kroner (2013) er fortsatt disponible. Offentlige midler samt investering fra utbygger muliggjør en utbygging av områdene Eggedal, Kolsrud-Hovlandsmoen og Tukudalen. Disse områdene er etter en foranalyse definert som områder uten grunnleggende bredbåndsdekning. Deler av Prestfoss-området mangler også grunnleggende bredbåndsdekning. Utbygging av områdene som er definert i tildelingen fra Nkom har planlagt oppstart i august 2018.

Det er flere områder i Sigdal kommune som mangler grunnleggende bredbåndsdekning. Disse vil bli vurdert i fremtidige søknader på nasjonale bredbåndsmidler.

Utviklingsarbeid i organisasjonen

Kommune-LEAN er en opplæringsmodell som gir et kombinert teoretisk og praktisk opplæringsløp, for å øke kommunens forbedringskompetanse.

Sigdal tok initiativ til et samarbeid om Lean i Midt-Buskerud. Etter oppstartkonferansen i Sigdal ble Modum og Sigdal kommuner enige om å starte «pilot-prosjekter» og kommunene fikk innvilget kr 430.000.- i OU-midler fra KS til dekning av eksterne konsulentkostnader.

Ledere og medarbeidere læres opp i effektive metoder og verktøy og involveres i å analysere egne arbeidsprosesser i praksis. Modellen tilrettelegger for bred involvering av flere ledernivåer. K-LEAN har som målsetting å sette kommune i stand i stand til å drive forbedringsprosesser på egenhånd.

Pilotprosjektene skal gi et godt beslutningsgrunnlag for en eventuell videreføring av Lean i flere deler av kommunen.

I tillegg til konkrete resultater i prosjektperioden er hensikten å sette ledere og medarbeidere ved pilotenhetene, samt utpekte Lean coacher/veiledere i Sigdal kommune, i stand til å drive egendrevet forbedringsarbeid etter avslutning av prosjektet

Beredskap

Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) utarbeide en overordnet beredskapsplan.

Kommunens overordnede beredskapsplan skal også være samordnet med andre relevante offentlige og private krise- og beredskapsplaner. I henhold til § 15 i "Lov om kommunal

beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret” av 25. juni 2010 nr. 45, skal kommunen utarbeide beredskapsplan med utgangspunkt i gjeldende ROS-analyse.

Sigdal kommune har egen beredskapsansvarlig og dette er et viktig bidrag til at kommunen har et kontinuerlig fokus på beredskapsarbeidet. Kommunen jobber systematisk med oppdatering av planverk, og kompetanseheving innenfor beredskap.

Kommunestyret vedtok oppdatert ROS analyse og beredskapsplan i april 2017.

I samme sak ble det bevilget penger til løsninger for befolkningsvarsling. Effektiv befolkningsvarsling kan sørge for en reduksjon av materielle, og ikke minst menneskelige tap og skader. Sigdal kommune har i dag moderne og effektive løsninger for varsling av uønskede hendelser til befolkningen og andre som oppholder seg innenfor kommunens grenser. I enkelte perioder av året registrerer vi over 25 000 påslåtte mobiltelefoner innenfor kommunegrensene. Dette viser at mobile varslingsmuligheter kan være effektivt og at kommunen som beredskapsorganisasjon må være forberedt på en «befolkning» som er langt større enn antall registrerte innbyggere skulle tilsi.

Samarbeid med Røde Kors

Sigdal Røde Kors representerer en stor og viktig ressurs i beredskapsarbeidet og har kapasitet og kompetanse til å bistå ved ulike hendelser. Ikke minst gjelder dette bistand ved opprettelse av evakuerte- og pårørendesenter (EPS). Det er etablert et uformelt samarbeid men rådmannen ønsker å formalisere dette i løpet av 2018

Fylkesmannen gjennomførte beredskapsøvelse i Sigdal kommune i oktober 2017. Formålet var at den kommunale kriseledelsen skulle få øvet sin evne til å håndtere uønskede hendelser i henhold til egen beredskapsplan, samt å sjekke at egen beredskapsplan og forberedelser var dekkende.

Målgruppen var hovedsakelig kommunens kriseledelse, men det var også fokus på oppfølging av beslutninger i linjeledelsen.

Hovedkonklusjonen i rapporten:

«Fylkesmannens oppfatning er at Sigdal kommunes forberedelser og gjennomføring av øvelsen var bra. Det var arbeidet med planer/analyser og et godt arbeid under opptrappingen til øvelsesdagen. Totalt sett gir Sigdal kommune et godt inntrykk og det er tydelig at det har vært jobbet systematisk og bra med beredskap i kommunen over tid».

Rapporten inneholder også forbedringspunkter som kommunen vil følge opp i forbindelse med revidering av beredskapsplanverket.

Eierskapsmelding/Eierstyring

Betydelige verdier og samfunnsoppgaver blir forvaltet i kommunens selskap, stiftelser og gjennom ulike samarbeidsformer. Sigdal kommune har ikke tidligere hatt en enhetlig strategi for sine eierinteresser. Målet med eierskapsmeldingen er å gi en systematisert oversikt over alle selskaper som Sigdal kommune har eierinteresser i samt drøfte kommunens ulike motiv for å opprette eller delta i selskap. Videre gir eierskapsmeldingen retningslinjer for kommunens eierstyring. Kommunen har også et kontroll- og tilsynsansvar overfor eierinteressene i de ulike selskapene. Sigdal kommunes eierskapsmelding gir en samlet oversikt over alle selskaper som Sigdal kommune har eierinteresser i. Eierskapsmeldingen gir også retningslinjer for eierstyring.

Sigdal kommunes eierskapsmelding skal bidra til å etablere og utvikle et aktivt eierskap fra kommunens side. Dette gjelder både kommunens overordnede, generelle eierskapspolitikk og

kommunens forhold til de ulike selskapene og samarbeidsløsningene kommunen er involvert i. Kommunestyret behandlet og vedtok eierskapsmelding i mars 2017.

Folkehelsearbeidet

Gjennom god planlegging og tilrettelegging kan kommunen bidra til å bedre folkehelsen. Et godt miljø kan fremme helse, for eksempel ved å oppmuntre til fysisk aktivitet og sosial kontakt. Motsatt kan omgivelsene våre begrense mulighetene for aktivitet og opplevelse, samt påføre oss ulike fysiske belastninger.

Rådmannen har tillagt kultur- og idrettsleder rollen som folkehelsekoordinator, Rollen skal være tett på rådmannens ledergruppe, og ha ansvaret for å ivareta folkehelse på tvers av sektorer. Et tverrfaglig fokus på folkehelse søkes ivaretatt i rådmannens ledermøter. Sigdal kommune har i sin planstrategi folkehelse som ett av fokusområdene. Dette står til målsetting om å skape et attraktivt og godt lokalmiljø, hvor innbyggere generelt har det bra, samt at utvikling i folkehelse også virker direkte inn på kommunens økonomiske situasjon, og med det, forutsetningen for å gi et godt og bredt tilbud til befolkningen.

Rådmannen skal rapportere årlig, i egen meldingssak til hovedutvalg og kommunestyre, Sigdal kommunes folkehelseprofil. Dette er et verktøy utarbeidet av Folkehelseinstituttet, for alle fylker og kommuner i Norge for å gi forutsetning for å måle utvikling i arbeid med folkehelsearbeidet. Sigdal har utfordringer innenfor tradisjonelle “helse og sykdomsparameter” i folkehelseprofilen, og scorer dårligere enn landsgjennomsnitt på hjerte- og karsykdommer (kolesterolsenkende legemidler) samt KOLS og astma, legemiddelbrukere. På den annen side har man positive resultater på levestandardparameter som arbeidsledighet- og familieforhold. Kommunens innbyggere har få personskader behandlet i sykehus, og scorer bedre enn landsgjennomsnitt på psykisk helse.

Det tradisjonelle folkehelsearbeidet i kommunens primære tjenester innenfor “frisk-livsarbeid”, helsestasjon, fysioterapi og legetjenester er nærmere beskrevet under Helse og sosial Tverrfaglig samarbeid, barnehager, skole og helsesektor, med fokus på barn og unge, er viktig og langsiktig folkehelsearbeid.

Sigdal kommune deltar i “Rask psykisk helsehjelp” ved Modum Bad. Dette er et lavterskeltilbud knyttet til psykiske utfordringer og er viktig, forebyggende folkehelse tiltak.

IKT drift

Sigdal kommune kjøper i dag ict driftstjenester av Ringerike og Modum kommuner. Erfaringer med kjøp av ict driftstjenester fra Modum kommune de senere år har vist stor grad av uforutsigbarhet når det gjelder kostnader, valg av løsninger og driftssikkerhet. Rådmannen vil følge opp dette og vurdere alternative samarbeidsløsninger

Rådmannskontoret er inndelt i følgende tjenester.

4.2 Regnskap planområde 2, Fellestjenester

		Regnskap'17	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'16
1000	Politisk styring og kontroll	0	0	0	247
1100	Kontroll og revisjon	498 096	529 000	30 904	519 400
1200	Administrativ ledelse	4 952 955	4 514 000	-438 955	4 592 207
1201	Økonomiavdelingen	4 012 652	3 861 700	-150 952	3 649 715
1202	Felles IT systemer	2 751 668	1 888 600	-863 068	2 260 396
1203	Personal/opplæring/velferd	1 050 701	991 400	-59 301	960 871
1204	Andre adm.fellesfunksjoner	223 838	320 000	96 162	241 820
1210	Forvaltning av eiendommer	3 155	0	-3 155	3 248
1800	Fellesutgifter	109 098	150 000	40 902	0
2020	Grunnskolen	0	0	0	8 037
2420	Sosial rådgivning og veiledning	-50 714	0	50 714	-42 964
2531	HO Sigdalsheim	0	0	0	-33
2541	HO Hjemmeboende	0	0	0	-44
2611	Botilbud Sigdalsheimen	0	0	0	-43 468
3010	Plansaksbehandling (S)	0	0	0	501
3200	Kommunal næringsvirksomhet	-1 400	0	1 400	1 188
3250	Næringsstiltak	3 599	0	-3 599	770 410
3850	Kulturkontoret	0	0	0	2 000
8800	Interne finansieringstransaksjoner	0	0	0	80 640
Sum for planområdet		13 553 648	12 254 700	-1 298 948	13 004 173

*) Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 2 Fellestjenester har et merforbruk på kr 1 298 948 mot et merforbruk i 2016 på kr 1 322 520,-.

Rådmannskontoret

1200 Administrativ ledelse (rådmannskontoret)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 952 955	4 514 000	-438 955

Tjenesten har et merforbruk på kr 438 955,- som skyldes hovedsakelig merforbruk på kontormateriell, annonsering, anskaffelser av nye moduler i VISMA (feilført i drift).

Rådmannskontoret har sekretariat for følgende utvalg: eldreråd, arbeidsmiljøutvalg, administrasjonsutvalg, formannskap og kommunestyre. Kontoret har også ansvar for selvstendige fagområder med dertil hørende tjenesteyting overfor publikum. Utover dette er rådmannskontoret ansvarlig for en rekke fellestjenester og koordinering av fellesfunksjoner.

Rådmannskontoret består av rådmannen, personalsjef og kontorpersonale og sentralbord/resepsjon.

Rådmannskontoret har en samordnet funksjon, både utad og internt. Rådmannskontoret har spisskompetanse på enkelte fagområder, herunder, økonomi, ikt og personal.

Ressurser til disposisjon

Rådmannskontoret har 5,3 årsverk fordelt på følgende stillinger:

- rådmann 1 årsverk
- kontor-/personalsjef 1 årsverk
- sekretær/saksbehandlere 3,3 årsverk

Fagpersoner ved rådmannskontoret innehar «spisskompetanse» innenfor sine fagområder, og yter service både utad mot politikere og innbyggere, og innad i organisasjonen.

Rådmannens internkontroll

Internkontroll er en lovpålagt, kommunal oppgave jf. Kommunelovens § 23,2. ledd. Internkontroll handler om virksomhetens interne styring og egenkontroll. Det er et ledelsesverktøy for styring og utvikling av den daglige drift som har vist seg nyttig i virksomheter som innebærer risiko. Hensikten med internkontroll er kvalitetsforbedring, og oppfølging for bedre å kunne prioritere ressurser og innsats for å redusere risiko, øke kvaliteten og gi bedre politisk og administrativ styring. virksomheter. Det har ligget til personalkontoret å forestå den overbyggingen som er påkrevet, og ivareta nødvendig rapportering innenfor bla arbeidsmiljøutvalg.

Økonomiavdelingen

1201 Økonomiavdelingen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 012 652	3 861 700	-150 952

Tjenesten har et merforbruk på kr 150 952,-. Dette skyldes hovedsakelig saksbehandling av eiendomsskatt som ikke ble tatt høyde for i budsjettet for 2017.

Økonomiavdelingens skal foreta utlønning, fakturering, regnskapsføring og budsjettering for alle kommunale institusjoner, herunder økonomiplan. Økonomiavdelingen skal også innfordre kommunale krav, skatter og avgifter, samt veilede, foreta kontroll og ettersyn hos kommunens arbeidsgivere.

Overordnet mål

Økonomiavdelingen skal bidra til en effektiv økonomistyring og skatte- og avgiftsinnfordring. Avdelingen skal være et tjenesteytende og et kontrollerende organ overfor næringslivet og bygdas innbyggere.

Bruk av ressurser med resultatvurdering

Økonomiavdelingen har i 2017 hatt 4,0 årsverk. Det har vært kjøpt skatteoppkrever-tjenester herunder arbeidsgiverkontroll av Skatteoppkreveren i Øvre-Eiker.

For øyeblikket kjøper vi hjelp til innfordringen av kommunale kra av en ekstern leverandør.

I 2016 var det satt av en prosjektgruppe for å vurdere et vertskommunesamarbeid innenfor skatteoppkrevingstjenester med Øvre-Eiker som vertskommune. Avtalen tenkt å være på plass i løpet av 2018. I denne avtalen vil inngå skatteoppkreving og innfordring av kommunale krav.

Konklusjon

Regnskapet for 2017 ble avlagt og rapportert til KOSTRA innen den formelle fristen. Innføring av kommunale krav er tilfredsstillende. Regnskap og utlønning har blitt utført til rett tid. Når det gjelder skatteområdet vises det til egen årsmelding.

- Det har vært anskaffet nye moduler i lønns- og personalsystemet.

Utfordringer i 2017

I 2013 anskaffet Sigdal kommune, i samarbeid med 4 nabokommuner, et nytt økonomi-, lønn- og personalsystem. Nytt system ble satt i drift fra og med 01.01.2014. 2015-2017 er år hvor kommunen merker det jobbes smartere med systemet og klarer å ta flere av funksjonene i bruk. Det er fortsatt løsninger som kan tas i bruk som vil gjøre hverdagens arbeidsrutiner enklere. På grunn av ressursituasjonen må det planlegges for å ta i bruk løsningene systemet gir oss mulighet til. Samtidig som prosjekter skal gjennomføres skal også de daglige oppgaver gjøres. Felles økonomi-, lønn- og personalsystem gir muligheter til å ha et utvidet samarbeid på økonomiområdet med Modum, Krødsherad, Hole og Ringerike kommune.

1202 Felles IT-systemer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 751 668	1 888 600	-863 068

Regnskapet viser et merforbruk på kr 863 068,- mot et merforbruk på kr 434 296,- i 2016. Merforbruket skyldes i hovedsak at man har underbudsjettet kjøp fra kommuner.

Tjenesteområdet omfatter kommunens felles IT-system og nett, samt software for felles programvare (saksbehandling og økonomi). Herunder kommer også materiell, lisenser, vedlikehold av programvare, opplæring på ny programvare og opplæring av nøkkelpersonell. Dagens driftssamarbeid med Modum kommune oppfattes som sårbar, har redusert tilgjengelighet og er lite forutsigbar. Sigdal kommune har i 2017 erfart vesentlig nedetid blant annet pga. «vellykket» kryptovirusangrep på sentrale applikasjoner. Rådmannen har vært i dialog med Modum kommune for å få gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse av dagens driftsmodell. Dette arbeidet er ikke igangsatt.

Hovedutfordringer på tjenesteområdet:

- Jevnlig oppgradering av utstyr og programvare.
- Kontinuerlig kompetanseutvikling slik at kommunens ansatte får utnyttet rutiner og systemer (gevinstrealisering).
- Følge opp IT-samarbeidet i Modum, Krødsherad og Sigdal
- Vurdere alternativt driftssamarbeid

Personalavdeling

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 050 701	991 400	-59 301

Tjenesten har et merforbruk på kr 59 301,- mot kr 13 671,- i 2016 og kommenteres ikke ytterligere.

Kort beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter overordnet personalforvaltning og organisasjon. Videre kommer sekretariatsfunksjoner for administrasjonsutvalg, arbeidsmiljøutvalg, oppfølgingsutvalg og underutvalg under dette området. Hovedtillitsvalgte fra Delta og Fagforbundet lønnes fra området, tilsvarende 0,6 årsverk. Tjenesteområdet for personal/opplæring/velferd skal dekke rekrutteringskostnader, felles velferdsmidler og overordnet opplæring og utvikling samt OU-midler og medlemskontingent til KS.

Overordnet mål/visjon

Sigdal kommune skal ha en funksjonell infrastruktur slik at de menneskelige ressursene kan rettes mot utadrettet service og tjenesteyting.

Sigdal kommune har formulert overordnede mål og hovedutfordringer som medfører at kommunen skal utføre ulike oppgaver og tjenester overfor innbyggerne og andre. En forutsetning for effektiv og rasjonell oppgaveløsning og tjenesteyting er at organisasjonen har en funksjonell «infrastruktur». Med «infrastruktur» mener en i denne sammenheng blant annet:

- riktig mengde personale
- riktig kompetanse
- effektive og brukervennlige rutiner
- tilpasset utstyr/hjelpemidler/lokaler
- samarbeid og medbestemmelse
- en kultur som fremmer trivsel og arbeidsglede
- fleksibilitet og samhandling på tvers av sektorer

Administrasjonen mener at med en funksjonell infrastruktur vil ressurser frigjøres (tid) til mer oppgaveløsning og tjenesteyting.

Personalressurser

Årsverk pr. 31.12.17 var på 266,32 fordelt på ca. 380 medarbeidere. Dette inkluderer ikke ekstravakter.

Sykefraværet lå i 2017 på 6,3 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng fra 2016 (6,2 prosent).

Utviklingsoppgaver

- Våren 2017 tok Sigdal kommune i bruk Vismas EasyCruit for elektronisk rekruttering. Dette har lettet arbeidet i forbindelse med rekruttering betydelig.
- I mars 2017 tok kommunen i bruk elektronisk kommunikasjonsverktøy SvarUT og SvarInn. Dvs. at brev nå sendes til digitale postkasser. Det er knyttet mot saksbehandling i ESA.
- Arbeidet med å bygge opp KF kvalitet ble startet opp august 2017. Dette er en digital arbeidsplattform for avviksmelding, digital HMS-håndbok, sjekklister, dokumenter med mer. Arbeidet forsetter i 2018, og skal lanseres for ansatte.

- Arbeidet med å bygge opp den digitale læringsplattformen KS læring ble startet høsten 2017. Da ble læremodulen for medisin håndtering tatt i bruk. I tillegg ble utviklingen av et ansatt program bygget. I 2018 fortsetter videreutviklingen av læringsplattformen.
- Utviklingsoppgaver 1 2018 vil følge prosjektplan satt opp som en følge av Smart-kommune gjennomgang med Telenor høsten 2017.

Likestilling i Sigdal kommune

I følge likestillingsloven § 1a, 3. ledd og kommunelovens § 48-5, plikter Sigdal kommune å redegjøre for likestilling i kommunen.

Tradisjonelt er arbeidsmarkedet i kommunal virksomhet kjønnsdelt. Sigdal kommune som arbeidsplass er sterkt kvinnedominert med tradisjonelle delinger ved at flest kvinner jobber i helse- og sosial og flest menn jobber i teknisk sektor. Helse- og sosial er den største arbeidsplassen i kommunen. Innenfor oppvekstsektoren og skolene har man også sett at antall mannlige lærere har hatt tilbakegang over flere år. Kommunen har fortsatt noen menn ansatt i skolene, selv om det også i denne sektoren er flest kvinnelige ansatte.

Lederlønningene i kommunen er konkurransedyktige. Ved ansettelse av nye ledere har lønnsnivået blitt hevet, dette gjelder ved ansettelse av nye både mannlige og kvinnelige ledere. Opprettelse av skjevheter i lønn er gjennomført over flere år, og administrasjonen ser færre utfordringer på dette området nå, enn tidligere.

Andel ansatte kvinner i kommunen

Tall pr. 31.12.17

Kvinneandel antall ansatte	2013	2014	2015	2016	2017
Rådmannens ledergruppe	66,6%	62,5%	62,5 %	57,4 %	71,4 %
Tjenesteledere/avd. ledere	57,1%	76,5%	75,0 %	66,0 %	75,0 %
Høyskole m/tilleggsutd.	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100 %
Høyskole	86,2%	91,3%	91,3 %	88,7 %	89,0 %
Fagarbeider/hjelpepleier	87,1%	79,6%	78,8 %	87,7 %	83,6%
Ufaglærte	100,0%	97,6%	97,6 %	96,5 %	95,5 %
Pedagogisk personale	78,7%	85,1%	91,3 %	91,5 %	82,7 %

Rådmannens ledergruppe:

Det er 5 kvinner og 2 menn i rådmannens ledergruppe.

Tjenestestedsledere/avdelingsledere:

Det er 16 mellomledere i kommunen hvorav 12 er kvinner.

Høyskole +:

I 2016 er det 6 ansatte i denne gruppa og det er kun kvinner.

Høyskole:

Det er 73 ansatte i denne gruppa og av disse er 65 kvinner.

Fagarbeider/hjelpepleier:

Her er det 110 ansatte og 92 av disse er kvinner.

Ufaglærte:

Her er det 63 ansatte og 60 av disse er kvinner.

Pedagogisk personale:

Her er det 50 ansatte og 43 av disse er kvinner. Kommunen ser tendensen til at mannlige lærere har blitt erstattet med kvinnelige lærere ved ny rekruttering. Det har de siste årene vært en del utskifting av undervisningspersonale ved skolene i Sigdal og tendensen i rekrutteringen er at det blir færre menn blant søkerne og undervisningspersonalet.

Gjennomsnittslønn fordelt på kjønn

Tall pr. 31.12.17

Ved beregning av gjennomsnittlig årslønn er det tatt utgangspunkt i årslønn etter 100% stilling.

Gjennomsnittslønn	2013	2014	2015	2016	2017
Rådmannens ledergruppe	Kr. 592 988	Kr. 613 237	Kr. 643 487	Kr. 698 000	Kr. 722 000
Kvinner	Kr. 552 900	Kr. 550 740	Kr.615 780	Kr.651 000	Kr. 675 800
Menn	Kr. 713 250	Kr. 675 733	Kr.689 667	Kr.760 666	Kr. 837 500
Tjenestestedsledere	Kr. 518 793	Kr. 563 269	Kr. 554 262	Kr. 600332	Kr. 597 188
Kvinner	Kr. 536 363	Kr. 562 113	Kr.544 567	Kr. 587 957	Kr. 586 517
Menn	Kr. 495 367	Kr. 564 425	Kr. 583 350	Kr. 617 657	Kr. 629 200
Høyskole m/tilleggsutdanning	Kr. 459 900	Kr. 476 600	Kr.493 580	Kr.493 440	Kr. 501 933
Kvinner	Kr. 459 900	Kr. 476 600	Kr. 493 580	Kr. 493 440	Kr. 501 933
Menn	Kr. 0	Kr. 0	Kr. 0	Kr. 0	Kr. 0
Høyskole	Kr. 421 790	Kr. 434 595	Kr. 403 029	Kr. 436 180	Kr. 481 967
Kvinner	Kr. 418 929	Kr. 410 302	Kr.387 163	Kr.430 215	Kr. 478 491
Menn	Kr. 442 629	Kr. 458 887	Kr.459 331	Kr.482 904	Kr. 510 213
Fagarbeider/hjelpepleier	Kr. 366 480	Kr. 378 858	Kr. 391 997	Kr. 385 059	Kr. 405 125
Kvinner	Kr. 362 966	Kr. 376 386	Kr. 386 531	Kr. 386 505	Kr. 404 416
Menn	Kr. 369 995	Kr. 388 500	Kr. 412 355	Kr.374 740	Kr. 408 744
Ufaglærte	Kr. 335 370	Kr. 314 947	Kr.329 971	Kr. 358 447	Kr. 383 449
Kvinner	Kr. 335 370	Kr.346 143	Kr.330 653	Kr. 358 431	Kr. 385 063
Menn	Kr. 0	Kr.283 750	Kr.274 700	Kr. 358 833	Kr. 351 167
Pedagogisk personale	Kr. 466 121	Kr.478 971	Kr. 488 790	Kr. 510 005	Kr. 431 968
Kvinner	Kr. 459 759	Kr.474 985	Kr.466 405	Kr. 498 015	Kr. 506 792
Menn	Kr. 489 660	Kr.482 957	Kr. 511 175	Kr. 513 518	Kr.425 452

Rådmannens ledergruppe:

Gjennomsnittslønn er økt med kr. 24 000,- fra 2016 til 2017. Mannlige ledere ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene, dette skyldes i stor grad rådmannens lønn. Lønnsgapet i 2017 mellom kjønnene er på kr. 161 700,-.

Tjenestestedsledere:

Gjennomsnittslønn er gått ned med kr. 3 144,- fra 2016 til 2017. Mannlige ledere ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene. Lønnsgapet i 2017 mellom kjønnene er på kr. 42 683,-.

Høyskole m/tilleggsutdanning:

Gjennomsnittslønn har økt med kr. 8 257,- fra 2016 til 2017. Siden 2010 har det kun vært kvinner i denne gruppa.

Høyskole:

Gjennomsnittslønnen har samlet økt med kr. 45 787,- fra 2016 til 2017. Mannlige ansatte ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene. Lønnsgapet i 2017 mellom kjønnene er på kr. 31 722,-. Lønnsforskjell skyldes i stor grad at ansatte høyt på lønnsstigen blir erstattet av ansatte lavere på ansiennetsstigen.

Faglærte:

Gjennomsnittslønnen har økt med kr. 20 066,- fra 2016 til 2017. Mannlige ansatte ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene. Lønnsgapet i 2017 mellom kjønnene er på kr. 4 328,-. Lønnsforskjell skyldes i stor grad at ansatte høyt på lønnsstigen blir erstattet av ansatte lavere på ansiennetsstigen.

Ufaglærte:

Gjennomsnittslønn har økt med kr. 25 002,- fra 2016 til 2017. Kvinnelige ansatte ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene. Lønnsgapet i 2017 mellom kjønnene er på kr. 33 896,-. Lønnsforskjell skyldes i stor grad at ansatte høyt på lønnsstigen blir erstattet av ansatte lavere på ansiennetsstigen.

Pedagogisk personale:

Gjennomsnittslønn har gått ned med kr. 78 037,- fra 2016 til 2017. Kvinnelige ansatte ligger høyere i gjennomsnittslønn enn kvinnene. Lønnsgapet i 2017 mellom kjønnene er på kr. 81 340,-. Lønnsforskjell skyldes i stor grad at ansatte høyt på lønnsstigen blir erstattet av ansatte lavere på ansiennetsstigen.

Generelt:

Gruppen med størst lønnsforskjell mellom kvinner og menn er rådmannens ledergruppe. Det er en ansattgruppe hvor kvinner har høyere lønn enn menn, dette er i gruppen faglærte.

Likestilling mellom yrkesgrupper som har like lang utdanning

I det sentrale lønnsoppjøret ble det igangsatt en prosess for å utjevne lønnsforskjeller mellom utdanningsgrupper med like lang utdanning. Det er lagt opp til at forskjellen skal utjevnes i løpet av 2016 og 2017. Fra lønnsoppjøret 2017 er det slutt på at det er en skjevhet i lønn for lærere med 3-års utdanning og andre høyskoleutdannede yrkesgrupper i kommunen med 3-års utdanning (eks. sykepleiere, fysioterapeuter m.m.).

Dette er en utvikling Sigdal kommune ønsker velkommen. Alle yrkesgrupper får også 16 års ansiennitet fra 1.5.2016.

Deltid ufrivillig eller frivillig?

Sigdal kommune har mange kvinnelige ansatte som jobber deltid. Arbeidsgiver opplever at dette er frivillig deltid da de søker om permisjon fra sine stillinger som i utgangspunktet er hel- eller større deltidsstillinger. Bakgrunnen for de fleste permisjoner er omsorg for barn. I Sigdal er det fortsatt helt vanlig å ta ett eller flere år med ulønnet permisjon, etter svangerskapspermisjon, fra hele eller deler av stillingen pga. omsorg for barn. Arbeidsgiver ser at ved rekruttering av nyansatte er vi nødt til å lyse ut flere 100 prosent stillinger, og ser en klar forskjell på hva som er ønsket og uønsket deltid for de som i dag er ansatt i kommunen og hva som må tilbys for å knytte til oss nye ansatte. Ved ledige stillinger blir det utlyst internt så ansatte med ufrivillig deltid har mulighet til å utvide sine stillinger, det er overraskende få som søker på disse utlysningene. Det har tidligere vært foretatt en intern undersøkelse om ansatte

hadde ufrivillig deltid i helse- og sosial. Resultatet da var at deltidsarbeidet var frivillig. Dette begrunner de selv med at de vil heller jobbe ekstravakter når det passer dem selv. Administrasjonen opplever at dette gir de ansatte fleksibilitet i forhold til arbeidssituasjonen.

Fra det sentrale lønnsoppgjøret 2016 blir det lagt vekt på å fremme en heltidskultur. Hvordan Sigdal kommune skal få til det er foreløpig usikkert, da dette også har røtter i en likestillingsdebatt og tradisjonelle kjønnsrollemønstre.

Ansatte med nedsatt funksjonsevne og minoriteter

Sigdal kommune har ingen ansatte med store funksjonshemninger. Kommunen har heller ikke hatt søkere til ledige stillinger fra denne gruppen. Kommunen har ansatte med mindre funksjonshemninger som nedsatt hørsel og det er ansatte som har fått omgjort sine stillinger helt eller delvis pga. slitasje og skader. Dette tilpasses gjennom oppfølging av sykemeldte som skjer i Oppfølgingsutvalget. Sentraladministrasjon har også i 2016 stilt en praksisplass til disposisjon for person med funksjonshemming, Personen har utført enkle kontoroppgaver og tatt på seg større oppgaver sammen med veileder. Personen har ikke veileder hver dag, men to dager i uken.

Sigdal kommune har noen ansatte med utenlandsk bakgrunn og grupper som er i minoritet sett i forhold til lokalsamfunnet forøvrig. En flyktningguide, som selv kom til kommunen som flyktning, er i fra Irak. I tillegg er andre nasjoner som Ukraina, Tyskland, Litauen, Nederland og andre land representert ved ansatte i kommunen på ulike steder og nivåer i organisasjonen. Det er andre i kommunen som har minoritetsbakgrunn, men mesteparten av de ansatte er etnisk norske. Hovedpremissene for ansettelse i kommunen er kompetanse, egnethet og i tillegg må språket norsk beherskes på det nivå at den ansatte forstår og blir forstått av sine kollegaer og brukere både muntlig og skriftlig.

Annet

Rekruttering for grupper innen helsefag er merkbart vanskeligere enn tidligere. Spesielt vanskelig er det å få dekket opp sykepleiere og arbeid i forbindelse med natt.

Samarbeidet med arbeidstakerorganisasjonene fungerer godt. Samarbeidsmøter med de tillitsvalgte er videreført og videreutvikles i forbindelse med løsning av nye oppgaver. Tillitsvalgte er også med i samarbeid på tvers av kommunegrensene, bl.a. se på muligheten for felles løsninger og samarbeid med Modum og Krødsherad.

Stadig nye krav til oppfølging av rutiner innenfor området personal (rekruttering, løpende personal saker, lønnsforhandlinger, HMS [helse, miljø og sikkerhet], utarbeidelse av interne reglement/retningslinjer større planarbeid), som saksbehandlingssystemene ESA, Visma og digitalisering har ført til at de menneskelige ressursene til ivaretagelse av dette saksområdet er knappe.

Hovedkonklusjoner

- Det er et løpende behov for oppfølging og utvikling på personalsiden.
- Det er 266,32 årsverk i kommunen fordelt på ca. 380 medarbeidere (pr. 31.12.17) dette inkluderer ikke ekstravakter.
- Totalt sykefravær 2017 var 6,3 %.
- Internopplæring i arkivsystemet ESA fortsatte i 2017. Flere ansatte i sektorene helse- og sosial og oppvekst bruker nå kommunens arkivsystem.

- Kommunen ønsker flere opplæringstiltak enn det kapasitet tilsier å gjennomføre. Det vil fremdeles være behov for bedriftsinterne opplærings- og utviklingstiltak.
- Samarbeidet med organisasjonene er videreført og videreutvikles.
- Menneskelige ressurser innenfor personalområdet er knappe.
- Når kommunen ser på likestilling har menn generelt høyere lønn enn kvinner, og det er flest kvinner ansatt i kommunen.

Behovet/situasjonen framover

Budsjettet for 2018 er økt noe i forhold til 2017, men økte lønnskostnader spiser opp økningen. Budsjetterte midler vil ikke være tilstrekkelig til å dekke felles opplærings- og utviklingstiltak. Slike tiltak må nå i hovedsak dekkes direkte av den enkelte virksomhet.

Av utfordringer under dette tjenesteområdet framover kan nevnes:

- Knappe ressurser til å få utført oppgaver.
- Øke satsningen på kompetanseutvikling for å møte organisasjonens stadig endrede behov.
- Øke satsningen på effektive og brukervennlige kontorrutiner. Herunder digitalisering med elektroniske personalmeldinger, kjøregodtgjøring, timelister og ferie/fravær.
- Økt satsning på praktisk og effektiv utnyttelse av kommunens it-ressurser.
- Opprettholde en attraktiv arbeidsplass der medarbeiderne yter maksimal innsats.
- Lansere KF kvalitet og KS læring for alle ansatte i kommunen.

1204 Andre administrative fellesfunksjoner

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
223 838	320 000	96 162

Tjenesteområdet består av en rekke fellesutgifter som kontorutgifter/rekvisita, telefon- og portoutgifter, kontingenter/gebyrer og serviceavtaler på maskiner/utstyr.

Tjenesten har et mindreforbruk på kr 96 162,- mot et mindreforbruk i 2016 på kr 85 180,-. Dette skyldes hovedsakelig lavere kostnader til kontorrekvisita, posttjenester og telefoni.

1800 Fellesutgifter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
109 098	150 000	40 902

Fellesutgifter viser et mindreforbruk på kr 40 902,-. Årsaken er lavere kostnader for yrkesskadeforsikringer enn budsjettert.

5. Planområde 3 Oppvekst og kultur.

5.1 Generell innledning

Hovedutvalget for oppvekst og kultur 2017:

Henrik Otto Mørch (Sp)

Eli Hiåsen (Sp)

Eli Svarverud (A)

Berit Kauserud (Ap)

Sigrid Kvisle (V)

Fredrik Aalien (Frp)

Jonas Nikolaisen (H)

Antall møter/saker:

I 2017 har det vært avholdt seks møter i Hovedutvalg for oppvekst og kultur.

Tilsammen har det vært behandlet 47 saker.

Styrer underlagt kultur:

- Tveitensamlingene Leder: Knut Aabø
- Prestfoss idrettspark Leder: Erik Huuse
- Nerstad samfunnshus Leder: Anette Ek Svendsen
- Eggedal samfunnshus Leder: Olav Nerum

5.2 Regnskap planområde 3, Oppvekst og kultur

Økonomiske resultater

Oppvekst og Kultur har i 2017 et mindreforbruk på kr 1 480 273.

Planområde 3 Oppvekst og kultur

		Regnskap 17	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap 16
1000	Politisk styring og kontroll	50 082	65 000	14 918	65 760
1200	Administrativ ledelse	1 713 227	1 720 300	7 073	1 484 958
1203	Personal/opplæring/velferd	130 358	111 000	-19 358	107 325
1210	Forvaltning av eiendommer	354 976	290 000	-64 976	338 512
2010	Barnehager	18 178 564	17 860 000	-318 564	18 261 315
2020	Grunnskolen	40 632 702	42 757 900	2 125 198	40 198 171
2110	Styrket tilbud til førskolebarn	857 002	942 000	84 998	712 779
2130	Voksenopplæring	179 598	286 500	106 902	220 906
2150	Skolefritidsordning	572 681	599 900	27 219	364 826
2210	Førskolelokaler og skyss	-802 329	-887 200	-84 871	-966 338
2220	Skolelokaler	6 681 467	5 884 410	-797 057	6 098 731
2230	Skoleskyss	2 284 976	2 650 000	365 024	2 293 104
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	823 617	839 000	15 383	711 062
3700	Bibliotek	790 679	710 000	-80 679	709 355
3730	Kino	48 915	50 900	1 985	29 823

3750	Museum og kunstnerhjem	805 000	805 000	0	777 088
3770	Kunstformidling	35	0	-35	0
3800	Idrett	604 468	614 000	9 532	559 449
3810	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	71 103	100 000	28 897	59 669
3830	Musikk- og kulturskole	582 629	561 200	-21 429	576 203
3850	Kulturkontoret	57 437	102 000	44 563	129 439
3851	Tilskudd andre kulturbygg	302 004	336 000	33 996	334 662
3860	Kommunale kulturbygg	1 926 008	1 740 530	-185 478	1 721 653
3861	Ungdomshus	29 313	41 420	12 107	22 132
3920	Tilskudd til tros-og livssynssamfunn	75 218	60 000	-15 218	71 288
8500	Statstilskudd flyktninger	-2 255 143	-2 065 000	190 143	-1 265 475
Sum for planområdet		74 694 587	76 174 860	1 480 273	73 616 397

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Regnskapsresultat, aktiviteter og prioriteringer fremover er nærmere beskrevet under kommentarer til hvert enkelt tjenesteområde.

5.3 Nøkkeltall Oppvekst

Elevtall i grunnskolen

Skole/år	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Nerstad skole	105	101	110
Eggedal skole	95	89	93
Prestfoss skole	83	95	93
Sigdal u. skole	146	134	128
Totalt	429	419	424

Elevtallet er hentet ut fra rapportering til grunnskolestatistikken, GSI, pr. 1.oktober 2017. Tallen viser en økning på 5 elever fra forrige skoleår.

Bemanning i grunnskolen

Grunnskolen blir ledet av fire rektorer. Ungdomsskolen har i tillegg en ressurs til undervisningsinspektør. Rådgiver er en funksjon som kommer i tillegg på ungdomsskolen.

Pedagogisk personale i grunnskolen:

Skoleår	2015/2016	2016/2017	2017/2018
I alt/hel stilling	54/45	56/45	61/47,8

Personalressursen i skolen er knyttet til antall rammetimer som tildeles skolen både fra Sigdal kommune og andre kommuner. Årsak til økning i hele stillinger er statstilskudd til «Tidlig innsats».

Annet personale - vaktmester, renholdspersonale, kontorpersonale og assistenter

	2015/2016	2016/2017	2017/2018
I alt/hel stilling	36/20	39/21	37/18,7

Assistenten som har tilretteleggingsoppgaver for elever med spesielle behov er med i dette oppsettet.

Sigdal kommune har innhentet en rapport fra Telemarksforskning for å se på KOSTRA tallene justert, slik at ressursbruken harmoniserer med kommunens økonomiske rammebetingelser. (Se vedlegg) Innenfor planområde 3 kan vi lese at denne korrigeringen til inntektssystemet har mindretgifter på over 6 mill. Vi skal ikke se på dette som en fasit på hva som er riktig nivå, men det kan være en illustrasjon på hvordan kommunen faktisk har tilpasset seg et forbruksnivå på de aktuelle tjenesteområdene i sum, - sammenliknet med hva utgiftsbehovet (i følge kriteriene i inntektssystemet) og de reelle, frie inntektene ideelt skulle tilsi. Telemarksforskning har basert seg på foreløpige KOSTRA tall fra 2017, og tall fra tidligere årsganger. Det forutsettes at kommunen fører regnskapet i henhold til KOSTRA – veilederen.

Illustrasjon av mer/ mindretgifter fordelt på de aktuelle KOSTRA- funksjoner Mill. kr.

Sigdal:

Barnehage (F201,211,221)	Lands- gjennomsnittet	Normert utgiftsnivå	Normert og inntektsjustert utgiftsnivå
Barnehage	-10,2	-1,6	-3,5
201 Førskole	-7,0	0,3	-1,5
211 Styrket tilbud til førskolebarn	-1,3	-0,7	-0,8
221 Førskoleloler og skyss	-1,8	-1,3	-1,3
Grunnskole (F202,215,222,223)	7,3	0,1	-2,9
202 Grunnskole	4,4	-1,3	-3,6
215 SFO	-0,2	-0,3	-0,4
222skolelokaler	1,7	0,4	-0,1
223skoleskyss	1,4	1,2	1,1

Noen utvalgte Kostra-tall (i 1000 kroner/prosent). Tallene er ureviderte pr. 15/3-2018:

Områder	Sigdal		Landet u/Oslo	
	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter til grunnskolen undervisning, per innbygger 6-15 år	98 410	95 952	83 849	85 985
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud pr. innbygger 6-9 år	2 401	3 752	3 606	3 869
Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år	20 323	22 181	17 670	18 126
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-4. årstrinn.	11,1	11,0	13,0	12,6
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 5.-7. årstrinn.	12,5	12,2	13,2	13,0
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 8.-10. årstrinn.	14,8	13,5	14,1	14,3
Driftsutgifter til undervisningsmateriell pr. elev	1 991	1 995	1 510	1 508

Driftsutgifter til utstyr og inventar pr. elev	4 771	2 372	1 039	1 048
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (prosent)	6,9	8,5	7,8	7,9
Antall timer til spesialundervisning av antall lærertimer totalt	15,7	20,6	17,5	17,7
Netto driftsutgifter til skoleskyss pr. innbygger 6-15 år	5 408	5 428	2 190	2 272
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	64,7	65,8	23,1	23

KOSTRA tall viser at netto driftskostnadene til grunnskolens undervisning er redusert med 2 458,- pr. innbygger i 2017. Sigdal kommune har nå kr 9 967,- mer i netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år i 2017 enn i landet utenom Oslo.

Netto driftsutgifter til SFO viser en økning kr 1351,- sammenlignet med 2016. Netto driftsutgifter til skolelokaler pr. innbygger 6-15 år er økt med kr 1 858 fra i fjor.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse i Sigdal ligger under landsgjennomsnittet. Sammenlignet med i 2016, lå vi under landsgjennomsnittet på 1.-4 trinn og på 5.-7. årstrinn og over på ungdomstrinnet.

Driftsutgifter til undervisningsmateriell er tilsvarende som i 2016. Sigdalsskolen forbruker kr 487,- pr. elev mer enn landsnittet.

Kostnader til utstyr og inventar i Sigdal er redusert med kr 2 399,- pr. elev. Sigdal har kr 1 324,- mer i driftsutgifter pr. elev enn landet for øvrig.

Andelen av elevene som får spesialundervisning er økt med 1,6 prosent fra 2016.

Andelen av lærertimene som benyttes til spesialundervisning er økt 4,9 prosent fra i fjor og Sigdal kommune bruker 2,9 timer mer til spesialundervisning i prosent av antall lærertimer. Av årsrapporten til PPT fremgår det at de har fått inn 14 henvisninger i 2017 og at dette er 4 færre enn i 2016. Årsaken til dette er at vi har tyngre brukere, som krever økt bemanning.

Når det gjelder skoleskyss har Sigdal kommune vesentlig høyere kostnader enn landet for øvrig. Dette skyldes at Sigdal er en langstrakt kommune, og det er derfor mange barn som har rett til skyss grunnet avstand og i forbindelse med farlig skolevei. Det er 1,1 prosent flere som har skoleskyss i 2017 enn i 2016, og kostnaden har økt med kr 28,- kr pr. innbygger 6-15 år.

5.4 Felles utfordringer og mål, Oppvekst og Kultur

Overordnede mål for planområdet

Skoler og barnehager i Sigdal – for nåtid og fremtid.

Planområde har langsiktige målsetninger om å utvikle kultur, barnehage og grunnskole med kvaliteter som bidrar til at barnefamilier finner Sigdal attraktiv som bosted.

I konkurranse med andre kommuner om å få barnefamilier til å bosette seg i Sigdal kommune, stilles det krav til at vi har skoler og barnehager som holder et godt nivå når det gjelder innhold, personell og anlegg. Det vil bety at skoler og barnehager hele tiden må arbeide med å utvikle et profesjonelt personell som har øye for det enkelte barns læring og sosiale utvikling. I tillegg må vi ha skoleanlegg som er tilpasset virksomheten både estetisk sett, og med vekt på moderne pedagogisk utfoldelse. Tjenestetilbudet i barnehagene, skolene, SFO, kulturskolen og voksenopplæringen må så langt som mulig være tilpasset brukernes rettigheter og behov.

Barn og unge skal settes i sentrum for læring og utvikling, med et faglig godt og helhetlig barnehagetilbud og grunnskoleutdanning fra 1.-10.trinn. Opplæringen skal være tilrettelagt i et estetisk og faglig, godt og inkluderende læringsmiljø for den enkelte. Barn og unge skal oppleve mestring og utvikling både faglig og sosialt. I Sigdal skal alle gjennom barnehage, skole, kultur og arbeidsliv oppleve læring og at det er mulig skape no' sjøl. Det er også et langsiktig mål å utvikle Sigdal som en nyskapende kulturbygd som trekker samtidskunstnere og skapende mennesker til aktivitet og utvikling. Samarbeid med lag og organisasjoner skal utvikle et kulturtilbud som gjør Sigdal til et godt sted å leve.

Planområdet er delt i oppvekst og kultur, og tjenesteområdene behandles hver for seg i årsmeldingen.

5.5 Grunnskolen

Grunnskolen i Sigdal skal gi elevene en helhetlig opplæring fra 1. til 10. trinn, som blir tilrettelagt i et trygt og inkluderende læringsmiljø, der de opplever mestring og personlig utvikling både faglig og sosialt. Foruten sentrale føringer for skolens arbeid, forplikter skolene seg til å arbeide etter lokale, konkrete mål som er politisk fastsatt i Den gode skole i Sigdal 2017-2021. Disse målene er en del av kvalitetssystemet for skolene i Sigdal. Skolene legger målene til grunn for egen utvikling, sett i lys av skolens tilstandsvurdering

Vurderinger innenfor skole er gjort på bakgrunn av målsetning i ”Den gode skole med de mål, som det er arbeidet med i 2017. Tilbakemelding fra elevenes læringsresultater, læringsmiljø samt kommunens oppfølging av opplæringslovens bestemmelser blir forelagt i en egen tilstandsrapport for kommunestyret, og er følgelig bare oppsummert i årsmeldingen.

Elevenes læring og læringsmiljø

Mål:

Alle elevene skal oppleve et trygt og inkluderende miljø på skolen og på skoleveien.

Resultater:

- Det er foretatt elevundersøkelser ved alle skolene. Elevene ved skolene i Sigdal opplever god trygghet og godt læringsmiljø.
- Det er opprettet et Skolemiljøteam i august 2017.
- Barneskolene er med i prosjektet «Inkluderende barnehage – og skolemiljø»

- Barneskolenes plan for skolemiljø er revidert høsten 2017.

Tiltak gjennomført i 2017:

- Alle skolene i Sigdal arbeider etter LP modellen som er et program for kollegarefleksjon og utprøving av tiltak for å sikre læringsmiljøet og pedagogisk analyse ved skolen. Programmet er nå inne i en driftsfase for alle skolene. Skolene har avsatt tid internt til arbeidet. Skolene deltar også i nettverk og på fagdager med skolene i Midt fylket
- Skolemiljøteamet med faste møter er iverksatt.
- Igangsatt et samarbeid med alle barnehagene og barneskolene i forbindelse med «inkluderende barnehage- og skolemiljø». Prosjektet rettes mot barnehager og skoler som ønsker å jobbe med trygge og gode barnehage- og skolemiljø. De som deltar er med på felles nasjonale og fylkesvise samlinger, utviklingsarbeid på egen arbeidsplass, lærende nettverk og får støtte til en lokal ressursperson.
- Skolesjef og rådgiver for barnehage- og skole deltok på samling med Utdanningsdirektoratet i oktober
- MOT er mer synlig i lokalsamfunnet og på ungdomsskolen. Det er gjennomført motivator-samling for lag og foreninger.

Prioriteringer:

- Utvikle økt delingskultur hos pedagogisk personale
- Videreføre [MOT- programmet](#).
- Et inkluderende læringsmiljø
- Styrke de ansattes relasjonskompetanse

Myndighetene er opptatt av et trygt og inkluderende barnehage- og skolemiljø. Mobbesaker er komplekse og kan ha store konsekvenser for enkeltpersoner. Det er nødvendig med en systematisk tilnærming til mobbeproblematikken. Innsatsen i skole og barnehage skal være målrettet og kunnskapsbasert. *Djupedalsutvalget la frem NOU 2015 – Å høre til – virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*. Utvalget foreslår en rekke regelverksendringer i kapittel 9a i opplæringsloven for å sikre elevenes psykososiale miljø.

Mål:

Elevene opplever mestring og har positiv faglig utvikling.

Resultater:

Klasseledelse	4,24
Vurdering	3,92
Motivasjon og mestring	4,08
Nasjonale prøver, 5. trinn VOKAL	51,0
Nasjonale prøver, 8. trinn VOKAL	47,8
Nasjonale prøver, 9. trinn VOKAL	52,3
Grunnskolepoengsum	38,8
Avvik standpunkt- og eksamenskarakterer	-0,52

- Satsingsområdene til Sigdalskolen de siste årene har vært klasseledelse. Måleindikatorerne viser at skolene har lyktes med utvikling av områdene: Klasseledelse, vurdering, motivasjon og mestring.

- På grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk som måles i nasjonale prøver, viser resultater for 5. trinn fra Sigdal høsten 2017 at barneskolene ligger på landssnittet. 9 trinn har hatt en solid utvikling i regning. I fjor skåret denne gruppa under nasjonalt nivå, og i år ligger den over nasjonalt snitt, sammenliknet med seg selv. Samme gruppe elever har hatt en god utvikling i lesing også. De ligger godt over nasjonalt snitt. 8 trinn ligger under nasjonalt snitt.
- Eksamenskarakterene på 10. trinn våren 2017 viser at elevene ved Sigdal ungdomsskole har skåret under landsgjennomsnittet.

Tiltak iverksatt i 2017:

- Arbeidet med Læringsmiljø og pedagogisk analyse (LP)er videreført..
- Drøftinger i dialogmøter og ledermøter om sammenheng mellom målene vi har satt oss og resultatet vi får.
- Stortingsmelding 28: Fag- forståelse- En fornyelse av Kunnskapsløftet
Et samfunn i endring krever også en skole som fornyer seg. Regjeringen foreslår derfor å fornye fagene i skolen for å gi elevene mer dybdelæring og bedre forståelse. I tillegg vil den gi skolens brede dannelsesoppdrag en tydeligere plass i skolehverdagen. Dette skal være et langsiktig fornyelsesarbeid som bygger videre på Kunnskapsløftet, og på den måten også sikre kontinuitet for både lærere og elever. Stortingsmeldingen varsler at det skal utarbeides en strategi for fagfornyelsen som ivaretar bred involvering og tilstrekkelig tid til hvert trinn i prosessen.
- Stortingsmelding 21 – tidlig innsats Tidlig innsats er avgjørende for å gi alle barn og unge en opplæring som rustet dem for fremtiden. Regjeringen foreslår derfor å gi kommunene en plikt til å tilby intensiv opplæring til elever som henger etter i lesing, skrivning eller regning på 1. – 4. trinn. Kommunene fikk overført statlige midler for å styrke 1,- 4. trinn.

Mål:

Elevene opplever å ha tilstrekkelig, moderne og tidsriktig undervisningsmateriell

Resultater:

- Læreverkene suppleres etter hvert som de er ferdige fra forlaget.
- 1:1 PC for alle elever i 3.-10. trinn.
- Læringsbrett for elever 1.-2. trinn

Tiltak iverksatt i 2017:

- Det ble foretatt supplering av IKT utstyr våren 2017. Innkjøp læringsbrett.
- Oppstart av lese- skriveopplegg ved bruk av læringsbrett, slik at elevene kan jobbe multimodalt.
- Ansatt en IKT – koordinator i 60 % stilling fra høsten.
- Oppstart Smartkommune
- Elever og lærere er i gang med 365, OneNote i skolen
- Innkjøp av utstyr for å bedre netthastigheten.
- Målbilder for digitalisering i Sigdalskolen
- Smartkommunetiltak

- Økt kapasitet og mer stabilt nettverk på skolene i Eggedal og Prestfoss, samt på samfunns-husene på Nerstad, i Prestfoss og Eggedal.

Prioriteringer:

- Innkjøp av nytt IKT utstyr må skje hvert år for å oppfylle intensjonen i Den gode skole- en skole for framtida.
- Samarbeide med Modum og Krødsherad kommune om digitaliseringsarbeidet i oppvekstsektor.
- Få en koordinering av den tekniske og pedagogiske delen av digitaliseringsarbeidet i vår sektor.
- Nettbrett til 3. trinn
- Ny læringsplattform
- Ny IKT avtale med Modum
- Etablere nettverk for de ansatte på 1.-2.- og 3. trinn.

Samarbeid med foreldrene

Mål:

Foreldrene opplever trygghet og tillit til skolen.

Foreldrene opplever god informasjon fra skolen.

Foreldrene opplever et godt samarbeid med høy grad av involvering.

Det er ikke gjennomført foreldreundersøkelse i Sigdalsskolen i 2017

Resultat:

- KFAU gir positive tilbakemeldinger om de opplever trygghet og tillit til barneskolene.
- Skolene har oppdatert hjemmesider.
- Hjem/skole heftet er revidert
- For å få til et godt samarbeid har rektor deltatt i FAU møtene, og skolene har vært aktive i å engasjere foresatte i skolens læringsarbeid sosialt og faglig.

Tiltak iverksatt i 2017:

- Revidert skole/hjem heftet
- Workshops om resultatene fra Ungdataundersøkelsen- ung i Sigdal.

Prioriteringer fremover:

- Gjennomføre foreldreundersøkelsen.

Medarbeiderne i skolen

Mål:

Opplevelse av god arbeidsplass med godt arbeidsmiljø med rom for utvikling.

Resultat:

- Det legges stor vekt på lederutvikling. Tre av rektorene har formell utdannelse i skoleledelse.
- Sigdal kommune prioriterer videreutdanning for lærere.
- Utviklingsarbeid rettet mot lærernes digitale kompetanse
- Opprettet «endingsgrupper» på hver skole

Tiltak iverksatt i 2017:

- I 2017 ble det gjennomført et seminar med fokus på analyse over læringsarbeidet og læringsmiljøet ved skolene der medarbeiderne sammen finner frem til hvordan de skal utvikle skolene innenfor gitte rammer. Dette er 7. året det ble gjennomført.
- «Kompetanse for kvalitet 2015-2025» ble videreført på grunnlag av samarbeid mellom arbeidstakere, staten og KS. Strategien omfatter en felles satsing for å kunne tilby lærere videreutdanning. 5 lærere fra Sigdal kommune starta på videreutdanning, og en lærer videreførte studie i pedagogikk. Vi har en lærer som går på rektorutdanningen.
- Alle skolene har opprettet «endingsgrupper» med to- tre lærere, rektor og IKT koordinator. Grappa planlegger og gjennomfører kompetansemoduler for lærerne på skolen ved bruk av [IKT- plan](#).

Prioriteringer fremover:

- Følge opp strategi «kompetanse for kvalitet 2015-2025» som er videreutdanning for lærere.
- Gjennomføre kompetansehevingen

Mål:

Sigdalskolen har tilstrekkelig med ressurser

Resultat:

- Sigdal kommune vedtar lønnsrammen for undervisningspersonell ved å fastsette et rammetimetall. Sigdal kommune hadde høsten 2016 et vedtatt timetall for skoleåret 2016-2017 på 1221 timer pr uke.

Tiltak iverksatt i 2017:

- Kommunestyret vedtok i desember 2016 et prosjekt på kr 450 000,-« tilrettelagt undervisning, og særskilte utgifter til assistanse» utenfor vanlig ramme. Dette er et svar på skolesektorens tydelige uttrykk for at ressursene i skolen er bundet opp til elever med rettigheter knyttet til helt spesielle behov.

Lokalsamfunnet - skolen

Mål:

Skolen bidrar til et godt omdømme for Sigdal kommune.

Resultater:

- Positive tilbakemeldinger fra videregående skole om elevene fra Sigdal kommune..

- Elever i og fra Sigdal kommune har lite fravær fra skolen.
- Gambia- prosjektet.

Tiltak iverksatt i 2017:

- Skolene tar kontakt med media for å profilere hva de arbeider med.

Mål:

Det er et bredt og godt samarbeid mellom Sigdalsskolen, foreninger og næringslivet.

Resultater:

- Det er et godt samarbeid med bedrifter rundt Ungt Entreprenørskap, jobbavis, arbeidslivsfag, Ja- bedrift og utplassering i arbeidslivet.
- Yrkesmesse for Midt fylket er gjennomført
- Resultatet fra innovasjonscampen ble presentert på [Næringslivs konferansen i Sigdal 2017](#)

Tiltak iverksatt i 2017:

- En arbeidsgruppe er nedsatt for å fremme samarbeid mellom næringsliv og skole
- Innovasjonscamp for ungdomsskolen i samarbeid med næringslivet

Skoleskyss

Mål:

Innfri elevenes rett til skoleskyss.

Resultater:

- Det har vært reforhandling av avtale Sigdal Taxi i forhold til transport strekningen Eggedal- skole- Tempelseter og fått på plass ny avtale på strekninger på Nerstad.
- Kvalitetssikring av elevenes rett til skyss mellom hjem og skole i Brakars web basert søknadssystem.
- Vedtak om skoleskyss i forbindelse med farlig skolevei fattes fortsatt for flere år om gangen bla. for å sikre forutsigbarhet og redusere tidsbruk i forhold til antall delegasjonssaker.

Prioriteringer fremover:

- Følge opp rutiner som er laget i forbindelse med farlig skolevei og innvilgelse av skyss til naboskole.
- Se på muligheten til å organisere deler av skyss i forbindelse med farlig skolevei for skoleåret 2018/2019 selv, i samarbeid med Sigdal Taxi og Eggedal Taxi.

Skolelokaler

Mål:

Sigdal kommune har helsemessig gode og funksjonelle skolebygg med inspirerende å trafikk sikre utearealer.

Resultater:

- Det er etablert gode rutiner for å ivareta vedlikehold av byggene.
- Det er etablert gode rutiner for innmelding av behov for investeringer ved byggene.
- Naturfagrommet på ungdomsskolen er pusset opp
- Toalettene på Nerstad skole/samfunnshus er pusset opp. Det er satt inn hele vegger, det er malt og satt opp ny vask.
- Svømmehallen er rehabilitert.

Tiltak iverksatt i 2017:

- EL – tilsyn prosjekt ungdomsskolen er i igangsatt, og deler av det er ferdigstilt.
- Sjekk av taket på ungdomsskolen

Prioriteringer fremover:

- Avslutte EL- tilsyn prosjekt ved ungdomsskolen
- Kartlegge og rehabilitere taket på ungdomsskolen/ samfunnshuset

Skolefritidsordningen

Mål:

Videreutvikle SFO-tilbudet

Resultater:

- Fortsatt gratis leksehjelp på 1.- 4. trinn
- [Kvalitetsplan for SFO i Sigdal](#) vedtatt av politikerne.
- Alle assistenter har fått PC. Ansatte har fått tilbud om kompetanseutvikling.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde og videreutvikle innholdet og organiseringen av SFO tilbudet videre på hver skole, under forutsetning av at det er elevgrunnlag for det. Når det gjelder SFO i Eggedal, ser administrasjonen at et SFO tilbud i Eggedal vil komme til å koste mer å drifte enn de to andre SFO ordningene, og en må være fleksibel i forhold til hvilket tilbud om plasser som gis der.
- Evaluere den nye ordningen som innebærer at det tilbys halve og hele plasser, og SFO holdes åpent hele året med unntak av juli måned, under forutsetning av at det er minimum 5 elever påmeldt.

Barnehagene

Barnehageområdet, som omfatter barnehage, styrket tilbud til førskolebarn og førskolelokaler og skyss har et merforbruk på kr 318 437,-

Regnskapsresultat og aktivitet er nærmere beskrevet under kommentarer til det enkelte tjenesteområdet.

Mål:

Riktig kommunale tilskudd og økonomisk bærekraft i barnehagene.

Resultat:

- Sigdal kommune har hatt en økning i netto driftsutgifter til barnehage pr. innbygger på 19,1 prosent. Sigdal ligger likevel under gjennomsnittet i landet.
- Kommuner som ikke har kommunale barnehager skal bruke nasjonale fastsatte satser. Økonomisk overføring til de private barnehagene i 2017 har vært i samsvar med nasjonale satser for drift- og kapitaltilskudd.
- Barnehagene endte opp med et samlet årsresultat på kr 390 625,- og enkelte av barnehageeierne har opparbeidet seg en god egenkapital.

Tiltak iverksatt i 2017:

- Sommeren 2017 kom man frem til en forenlig modell med barnehagene for beregning av husleie. Ordningen innebar to ulike modeller for fastsettelse av husleie.
- Høsten 2017 ble det innført en ny statlig ordning som innebar at barnehagene skulle få et økt tilskudd i forhold til pedagognorm.
- Høsten 2017 ble det på bakgrunn av søknader fra barnehagene og i tråd med forskrift om kommunalt tilskudd utbetalt kompensasjon for merutgifter i forbindelse med pensjon.

Utfordringer:

- Det er utfordrende å få til et godt estimert budsjett for barnehageområdet. Dette skyldes at hoveddelen av tilskuddet skal utbetales på bakgrunn av barnas alder og oppholdstid i barnehagen. Sigdal kommune har to telletidspunkter for beregning av kommunalt tilskudd og administrasjonen er ikke kjent med hvordan barnegruppene ser ut på de ulike telletidspunktene, og de nasjonale satsene som brukes ved beregning av tilskudd ikke foreligger da budsjettet legges.
- Administrasjonen er heller ikke kjent med hvor mange barn som hvert år benytter seg av en barnehageplass i annen kommune, og som kommunen må betale tilskudd for, når budsjettet legges.
- Lave fødselstall noe som igjen fører til mindre i rammeoverføringer til kommunene til tross for at tilskuddssatsene øker og barnehageeier endrer tilbud.
- De fleste barna i aldersgruppa 2-6 år er i barnehagen. Det er ikke så mange 1 åringer som ønsker barnehageplass, og enkelte av barnehagene har liten søkermasse å ta av. Dette igjen kan gi utfordringer i forhold til økonomi og drift for den enkelte barnehageeier.

Prioriteringer fremover:

- Videre oppfølging og veiledning av barnehagene.
- Sikre videre drift i barnehagene og at kommunen oppfyller rett til plass til alle som ønsker det.
- Iverksette vedtak om ny modell for beregning av husleie basert på lik beregningsmodell i alle barnehagene.

- Få på plass ny husleieavtale med barnehagen med virkning fra sommeren 2018.
- Ordningen som gjelder bla flere telletidspunkt og mulighet for mertilskudd skal prøves fullt og helt ut i 2018. (sammen med ny husleieordning)
- Årlige evalueringsmøter med barnehagene i forhold til ordningen som skal sikre bærekraftig økonomisk drift.
- Utarbeide nye rutiner for tilskudd.

Barnehagenes økonomiske rapport fra 2017

Økonomisk endte barnehagene opp med et samlet positivt årsresultat på kr 390 625,-
I 2016 var dette på kr 589 774,-

	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Årsresultat	80 039	141 546	- 13 051	182 091	390 625
Egenkapital pr 31/12-2017	376 633	1 655 511	747 525	1 017 661	3 797 330

Mål:

Barnehageplass til alle som har rett til plass.

De 4 private barnehager i Sigdal kan til sammen tilby 184 plasser for barn i alderen 0-6 år.
Barn i barnehagen januar 2016 kontra januar 2017:

	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Barn pr. 15/01-17	30	21	53	39	143
Barn pr. 15/01-18	29	19	39	39	126

Det er 17 færre barn i barnehagen pr. 15/01-2018 sammenlignet med året før.

Sigdal kommune har vedtatt et telletidspunkt pr. 15.01. Dette gjorde til at barnehagene tok inn 3 av de 126 barna i perioden fra Basil rapportering 15.12.2017 og frem til første halvdel av januar 2018.

Dekningsgrad – andel barn i barnehagen *Kostra-tall i prosent), og tallene er ureviderte pr. 15/3-2018*

	Sigdal		Gjennomsnitt landet u/Oslo	
	2016	2017	2016	2017
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	85,8	91,8	91,5	91,8
Andel barn 1-2 år med barnehageplass pr. innbygger 1-2 år	68,3	81,2	82,6	83,0
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til antall barn 3-5 år	97	97,7	97,2	97,3

Andel barn med oppholdstid 33 timer eller mer pr uke	80,6	89,4	97,3	97,8
--	------	------	------	------

I 2017 ble det født 34 barn i Sigdal kommune. Til sammenligning ble det født 16 barn i 2016 og 23 barn i 2015.

Tallene fra KOSTRA viser at 91,8 prosent av Sigdalsbarn benytter seg av en barnehageplass. Dette er en økning på 6 fra i fjor. Det er i aldersgruppen 1-2 år hvor vi ser den største økningen. Dette kan trolig skyldes at flere foreldre nå velger barnehageplass i stedet for å benytte seg av kontantstøtteordningen.

89,4 prosent av barnehagebarna i Sigdal benytter seg av 3 dager i uka eller mer, og det er en økning på 8,8 prosent fra 2016. Fremdeles har barnehagebarna i Sigdal en lavere oppholdstid i barnehagen enn landsgjennomsnittet.

Resultat:

- Alle som søkte plass ved hovedopptaket som hadde rett til plass, ble innvilget plass.
- Det ble foretatt suppleringsopptak gjennom året.
- Sigdal kommunen oppfylte kravet om rett til barnehageplass.

Utfordringer:

- Barnehageeier har ledig plass, men på grunn av at nye barn kan utløse økt behov for pedagogressurs, så velger barnehageeier å ikke ta inn barn som søkes inn i løpet av året. Dette er utfordrende i forhold til f.eks. flyktningfamilier eller andre som flytter til kommunen som gjerne skulle hatt plass til sitt/sine barn fortløpende.

Prioriteringer fremover:

- Følge opp barnehageloven § 12 i forhold til å oppfylle retten om at alle barn som fyller et år i løpet av november det året det søkes om barnehageplass har rett til en plass. Dette må gjøres i samarbeid med barnehagene.
- Følge opp 20 timers gratis kjernetid og 6 % redusert foreldrebetaling til foreldre med lav inntekt.
- Følge opp Kommunestyrevedtak hvor det fremgår at administrasjonen skal prosjektere utvidelse av barnehagen på Nerstad og Prestfoss.

Mål:

God kvalitet i barnehagen:

Personalet i barnehagen

Antall årsverk	Eggedal	Enger	Nerstad	Prestfoss	Totalt
Antall årsverk pr. 1/12-17	8,45	4,9	12,23	9,05	34,63
Antall årsverk pr. 31/12-17	7,31	5,12	11,63	10,23	34,29

- Alle barnehagene har kvalifiserte styrere.
- I løpet av 2017 har det vært innvilget dispensasjon fra utdanningskravet i Enger, Nerstad og Prestfoss
- Det har vært en nedgang på totalt 0,34 årsverk i de private barnehagene i 2017. Dette skyldes mindre barnegrupper.

Resultat:

- Oppfølging av kompetansestrategien «Kompetanse for fremtidens barnehage»
- Sigdal kommune utarbeidet en kompetanseplan for 2017 i samarbeid med barnehagene. Planen tok utgangspunkt i departementets Kompetansesatsing for de barnehageansatte.
- Alle barnehagelederne og 2 av pedagogene i kommunen har deltatt på dialogkonferanse i forbindelse med innføring av rammeplan.
- Alle de barnehageansatte har deltatt på planleggingsdagen hvor tema var implementering av rammeplanen. I forkant av planleggingsdagen var det et kveldskurs hvor styrerne og pedagogene deltok
- Barnehagene har deltatt på 3 kurskvelder med «Det er mitt valg» i regi av Lions, hvorav 2 på våren 2017 og en på høsten 2017. I mellom perioden har barnehagene jobbet med programmet. På våren deltok alle barnehageansatte (styrere, pedagogiske ledere, assistenter og barne- og ungdomsarbeidere) fra alle barnehagene, mens det på høsten var en barnehage som ikke valgt å delta.
- Eggedal og Enger barnehage er med sine 5 – års grupper er med på prosjekt «Digital skaperglede» som vi har sammen med Modum og Krødsherad.
- Prosjektet startet opp senhøsten 2017 og skal avsluttes sommeren 2018
- De barnehageansatte har deltatt på eksterne kurs jf. barnehagenes egen kompetansehevingsplan.
- Alle barnehagene deltar i et prosjekt som er rettet mot barnehager og skoler som ønsker å jobbe med trygge og gode barnehage- og skolemiljø. De som deltar er med på felles nasjonale og fylkesvise samlinger, utviklingsarbeid på egen arbeidsplass, lærende nettverk og får støtte til en lokal ressursperson.
- Videreføring av et fast møtepunkt i barnehagene fortløpende etter oppstart om høsten

Prioriteringer fremover:

- Bidra til at utvikles en felles kompetanseplan for 2018 som ivaretar både nasjonale føringer og lokale behov.
- Opprette et barnehagemiljøteam
- Følge opp planen for implementering av ny rammeplan for barnehagene
- Følge opp at ny pedagognorm/bemanningsnorm blir etterfulgt i barnehagene
- Utarbeide nye retningslinjer i forhold til tilsyn, utarbeide nye tilsynsdokumenter basert på Udir. og foreta tilsyn i tråd med disse.
- Fortsette å prioritere det årlige besøket i barnehagene fortløpende etter oppstart
- Faste møtepunkter med barnehagelederne en gang i måneden

Styrket tilbud til førskolebarn

Mål:

Sikre at barn under opplæringspliktig alder med særskilte behov får oppfylt retten til spesialpedagogisk hjelp.

<u>Andel barn i barnehagen</u>	Sigdal		Gjennomsnitt landet u/Oslo	
	2016	2017	2016	2017
<i>Kostra-tall i prosent, og tallene er ureviderte pr. 15/3-2018</i>				

Andel minoritetsspråklige barn i barnehagen forhold til barn med barnehageplass	15,1	17,1	14,5	15,5
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehagen.	18,0	20,3	17,6	18,6

17,1 prosent av barna i barnehagene er minoritetsspråklige. Dette er en økning på 2 prosent fra 2016. I 2017 har andelen barn som har ekstra ressurser i barnehagen økt med 2,3 prosent og sammenlignet med landet utenom Oslo, ligger Sigdal nå 1,7 prosent høyere.

Utfordringer:

- Spesialpedagogisk hjelp i barnehagen er en tilleggsressurs til barn basert på behov som til dels oppstår fortløpende i barnehageåret. Det er derfor en utfordring å beregne nøyaktige kostnader når budsjett legges..
- De minoritetsspråklige barna og barn med særskilte behov etter barnehageloven, flytter ofte til kommunen i løpet av året. Det kan være en utfordring for kommunen at de private barnehageeierne ikke har mulighet til å ta de inn, og det kan være en utfordring å få på plass de nødvendige ressurser.
- Sigdal kommune har ansatt en spesialpedagog som rullerer i de private barnehagene etter behov. I perioder av året kan spesialpedagogen ha overkapasitet/underkapasitet.
- Bruk av tolketjeneste i forhold til at tolk kan ha ulik dialekt sammenlignet med familien det skal tolkes for.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde stillingen til spesialpedagog.
- Følge opp at det fattes vedtak i forbindelse med § 19 a (tidligere § 5-7 i opplæringsloven) og at barna i barnehagen får et tilbud i tråd med vedtaket.
- Følge opp at det fattes vedtak i forbindelse med § 19 g og at barna i barnehagen får et tilbud i tråd med vedtaket
- Sikre at det er midler i budsjettsammenheng til overnevnte tiltak.

Førskolelokaler og skyss

Mål:

Kommunens barnehagebygg skal være helsemessig gode og vedlikeholdte.

Resultater:

- Det er etablert gode rutiner for å ivareta vedlikehold av byggene.
- Det er etablert gode rutiner for innmelding av behov for investeringer ved byggene
- Oppgradering av Prestfoss barnehage er godt i gang.
- Årlig møte med barnehageeier og vaktmester, hvor blant annet IK- Bygg gjennomgås.
- Årlig gjennomgang på status og nye prosjekter fortløpende etter at budsjett er vedtatt.

Prioriteringer fremover:

- Følge opp rutinebeskrivelser for IK bygg og vernerapportering.
- Følge opp rutinene for innmelding av investerings- og vedlikeholdsbehov, og sikre dette behovet i videre budsjettarbeid.
- Slutføre rehabiliteringen av Prestfoss barnehage.
- Slutføre beising av Eggedal barnehage vår/sommer 2018.
- Utføre nødvendige utbedringer av grunnen i Nerstad barnehage
- Følge opp de ulike utfordringene på barnehagebyggene sammen med vaktmester. Det være seg sprekkdannelser i yttervegger og vannlekkasje på kjøkken i Eggedal barnehage, lekkasje på tak i Enger barnehage,

Kulturskolen

Mål:

Kulturskolen skal videreføre dagens vekst og gi et godt tilbud til unge innen ulike kunstformer. Kulturskolen skal også være synlig i lokalsamfunnet.

Kulturskolen er en synlig institusjon i bygda som gir barn og unge tilbud om utfoldelse og opplæring innen ulike former for musikk og kultur.

Resultat:

- Huskonsserter.
- Deltagelse på UKM, både lokal- og fylkesmønstring.
- Økt elevtall ved kulturskolen
- Masterclass og innspilling i studio på FMS, våren 2017.
- Bandskole i samarbeid med ungdomsklubben, våren 2017.
- Sommeravslutning i samarbeid med Sigdal danseskole og bandskolen, sommeren 2017.

Prioriteringer fremover:

- Videreutvikle tilbudet ved blant annet å være synlig i bygda.

Voksenopplæring

Mål:

Voksenopplæring gjennomføres i samsvar med elevenes rettigheter.

Resultat:

- Voksenopplæringen har i 2017 hatt et aktivitetsnivå ut fra å dekke lovpålagt opplæring.
- Det er opprettet klasser i voksenopplæring for minoritetsspråklige i Sigdal kommune

Prioriteringer fremover

- En vurdering av voksenopplæringsbehovet i Sigdal sett i lys av regjeringens strategi for Livslang læring i befolkningen.
- Foreta en gjennomgang av samhandling mellom VO, flyktningkonsulent og skolekontor

5.6 Kultur

Det økonomiske resultatet viser et merforbruk på avrundet kr 1530 380. Regnskapsresultat og aktivitet er nærmere beskrevet under kommentarer til det enkelte tjenesteområdet under område kultur.

Hovedmålet for tjenesten er å legge til rette for et rikt kulturliv og et godt lokalt aktivitetstilbud i regi av lag og organisasjoner.

Sigdal kommunes kulturinstitusjoner har forskjellige eieformer. Stiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal er en eierstiftelse som eier Th. Kittelsens hjem Lauvliå og Chr. Skredsvigs hjem Hagan. Stiftelsen Sigdal museum Folkemusikksenteret er eierstiftelse for Sigdal museum og Folkemusikksenteret. Tveitensamlingene eies fortsatt av Sigdal kommune. Alle institusjonene driftes av den konsoliderte stiftelsen Buskerudmuseet.

Kulturprisen skal deles ut annethvert år dersom det er kandidater. Målet er at utdelingen skal skje på Bygdedagen i august. Kultur og idrettsstipendet ble i 2015 ikke utdelt da det ikke var søkere til stipendet.

Bygdekinotilbudet blir opprettholdt.

Ungdomsarbeid

Mål

Hovedmålet for ungdomsarbeid er å drive holdnings skapende og målrettet arbeid. Det er viktig at ungdom blir tatt på alvor og sett på som en ressurs. Kultur og ungdomsleder er med i tverretattlig team som består av representanter fra skole, barnevern, politi, helsestasjon og PPT.

Ungdomsrådet skal bidra til å gi ungdommen i Sigdal reell medvirkning og gi de mulighet til å ha innvirkning på egen hverdag. Sammen med Barn og Unges kommunestyre skal de legge til rette for ulike tilbud og aktiviteter. Barn og unges kommunestyre (BUKS) fordeler midler etter søknader fra skolene i bygda. Disse har i stor grad gått til aktivitetsfremmede tiltak i skolene.

Resultat:

- Ungdomsklubben har i 2017 hatt åpent annethver fredag og hatt økt bruk i forhold til 2016
- Sommerturen i 2017 gikk til Tusenfryd etter ungdommenes ønske.
- BUKS har fordelt midler til skolene som de skal rapportere på i 2018.
- BUKS hadde to møter i 2017
- Ungdomsrådet med syv representanter hadde i 2017 fire møter.
- UKM (Ung kultur møtes) arrangeres hvert år.
I 2017 var arrangementet i et samarbeid med Krødsherad kommune og arrangementet var på samfunnshuset i Krødsherad.
- januar deltok 7 elever fra SUS på Ungdom med MOT (UMM) skolering på Folkemusikksenteret, i samarbeid med Modum.
- Skolering av ny MOT-coach. Det har vært tre MOT-coacher på ungdomsskolen siste halvår.
- Ungdom med MOT gjennomførte to skolebesøk på hver av barneskolene for å lette overgangen barneskole-ungdomsskole.

- Ungdom med MOT bidro aktivt da de nye 8. trinnselevene var på overnattingsturrett etter skolestart. Ungdom med MOT er gode rollemodeller for de yngre elevene, og det er ønskelig å videreføre tiltaket.
- Implementering av MOTs program «Robust ungdom». Øktene i klasserommet er forbedret og utvidet. Det gjennomføres flere økter i starten av 8. trinn. Målet er å utvikle robuste ungdommer, som inkluderer alle.
- En elev fikk oppfylt drømmen sin om å se hvordan man utvikler arm og beinproteser på Høyskolen i Oslo og Akershus.
- MOT-foreldremøte ble gjennomført for ca. 30 frammøtte.
- 25 av 50 elever på 9. trinn søkte om å bli Ungdom Med MOT i oktober, 6 ble plukket ut etter intervju.
- To MOT-coacher deltok på nasjonal samling i Trondheim i september.
- Før jul fornyet Sigdal kommune sin avtale med MOT Norge. Styret vedtok å gå for tiltakene «Robust ungdom», «Skolen som samfunnsbygger» og «Kommunen som samfunnsbygger».
- I november markerte vi MOT-til å glede dagen med «pysjdag», samt gløgg og pepperkaker på morgningen.
- Det har vært gjennomført to styremøter i MOT 2016.
- Det er et godt samarbeid med ungdomsrådet /Barn og unges kommunestyre i kommunen om tiltak som ungdommen brenner for.
- Idretts- og ungdomshuset leies også ut til annen ungdomsaktivitet/barnebursdager i tillegg til idrettens egen bruk av huset.

Prioriteringer:

- Økt aktivitet for ungdommene på klubben også i samarbeid med kulturskolen. Det er viktig at ungdommene selv er med på planlegging og organisering av tilbudet.
- Lage flere tilbud som går på en enkelt aktivitet som kurs/bandskole osv.
- Ungdomsrådet/BUKS blir invitert til å sitte i flere kommunale utvalg for å sikre ungdommens sitt synspunkt på ulike områder.
- Det arbeides hele tiden i UKM aktivt for et tettere samarbeid med kulturskolen og kulturkontaktene i forbindelse på skolene for å rekruttere flere deltakere til mønstringen. Ungdommens kulturmønstring ble arrangert i samarbeid med Krødsherad og Modum i 2017. Dette fungerer bra og samarbeidet mellom de tre kommunene vil fortsette i 2018.
- Det tverrfaglige samarbeidet gjennom ”Tverretatlig team” har fungert etter intensjonen og ønskes videreført.
- Samarbeid med helsestasjon for ungdom og drive forebyggende arbeid
- Friske opp lokalene på Idrett og ungdomshuset.
- For å videreføre det gode arbeidet vi gjør i dag i 2018 ser vi fram til å ta i bruk «Skolen som samfunnsbygger» og «Kommunen som samfunnsbygger».
- Formålet til *Kommunen som samfunnsbygger* er å spre MOT filosofien til lokalsamfunnet og forsterke verdibasert ledelse. Dette programmet inneholder en foredragspakke til kommunens ledelse og administrasjon over 5 år.
- *Skolen som samfunnsbygger* er et tilleggsprogram som har som mål å styrke felles forståelse for viktigheten av å skape en kultur der alle er inkludert.
- Det arbeides kontinuerlig med MOT på skolen, det er her hovedaktiviteten er. I tillegg er det noe samarbeid med både lag og foreninger og næringsliv.

Biblioteket

Mål:

Øke utlånstall og besøk

Biblioteket opprettholdes som kombinasjonsbibliotek i Sigdal og Prestfoss.

Biblioteket skal være en uavhengig møteplass for alle grupper i lokalsamfunnet

Biblioteket skal styrke og utvide samarbeidsrelasjoner.

Biblioteket skal bidra til integrering og offentlig læring.

Biblioteket skal stimulere interessen for ulike kunnskapsfelt.

Resultat:

Prestfoss har jobbet mot lag og foreninger for å få disse til å bruke biblioteket til arrangementer og møter.

Ballettskolen i Prestfoss har i perioder undervisning på kveldstid på biblioteket.

Biblioteket prioriterte å tette hull i bokstammen, og utvalget av bøker ble i 2017 betydelig forbedret.

Det er jobbet aktivt i sosiale nettverk, for å promotere meråpent bibliotek og arrangementer.

Det har blitt arrangert Lego helg, og teater med stor suksess.

Utlånet i Prestfoss har hatt nedgang.

I Eggedal var det stor aktivitet og høyt utlån. Dette medførte at det våren 2017 ble bestemt at Eggedal trengte en 50 prosent stilling. Deler av denne stillingen var blitt benyttet i Prestfoss. Eggedal kunne da ha åpent fast tre dager i uka. Dette er også muligens årsaken til økt utlån og besøk.

Årsoversikt	2013	2014	2015	2016	2017
Utlån voksne	12 160	4 897	6 778	6 935	5 954
Utlån barn	13 011	5 471	6 611	6 807	7 329
Totalt utlån	25 171	10 368	13 389	13 742	13 279
Bokbestand	28 646	18 941	20 155	20 264	20 734

Utlånstallet for barn og ungdom samlet går opp med ca. 500 utlån.

Besøkstallet i Prestfoss var på 2346 (2543 i 2016) besøk, en liten nedgang fra året før. Det var noe sykdom på høsten, så her ligger noe av forklaringen på det. I Eggedal gikk besøkstallet opp fra 3516 i 2016 til 3774 i 2017.

Besøkstallet totalt ble på samme nivå som i 2016.

I 2018 vil vi satse på:

- Flere arrangementer på Prestfoss, eventyrstunder, forestillinger for barn og unge
- Ferdigstille opprusting av lokalene i Prestfoss som startet i 2016
- Etablere kontakt med helsestasjon, skoler og barnehager og få disse til å benytte biblioteket i større grad
- Fortsette det gode samarbeidet med skole og lokalmiljø som allerede er etablert i Eggedal
For å øke utlånet i Prestfoss vil det i 2018 bli tatt ytterligere grep for å bli bedre og å gjøre tilbudet kjent i lokalmiljøet.

Idrett og friluftsliv

Mål:

Tjenesten skal hjelpe til at det er et aktivt idrettsliv i kommunen og at den fysiske aktiviteten både organisert og uorganisert er stor og god. Idrettsarbeidet blir ikke regulert av noen lov, men idrettsaktiviteter og gode idrettsanlegg, merkede stier og løyper er viktig for at våre innbyggere i alle aldersgrupper er fysisk aktive og i god form.

Prestfoss idrettspark eies av Sigdal kommune og er det eneste kommunale anlegget i Sigdal. De resterende anleggene er eid av idrettslag. Lagene får årlige tilskudd til drift fra kommunen.

Resultat:

- Merking av sti og løyper er i samarbeid med Krødsherad og Modum satt i fokus i forbindelse med prosjektet "GOD TUR". Det er allerede lagt ut flere turer på www.UT.no som innbyggere og turister kan benytte seg av. Dette arbeidet er nå nærmest avsluttet.
- Det blir i budsjettarbeidet årlig sett nærmere på økning av kulturmidler.
- Det ble i 2017 laget ny skatebane og ny sandvolleyballbane i Prestfoss.
- Det ble søkt spillemidler til ti idrettsanlegg i kommunen i 2017.

Prioriteringer fremover:

- Hugging av trær ved friidrettsbane
- Søke spillemidler til idrettsanlegg
- Fortsetter revitalisering av uteområdet ved Sigdal ungdomsskole/Prestfoss idrettspark
- Rehabilitering/vedlikehold av gressmatte ved Prestfoss idrettspark.

Samfunnshus

Mål

Alle samfunnshusene skal være i god stand, og være universelt utformet og brukervennlig. Samfunnshusene skal kunne benyttes til fritidsaktiviteter og arrangementer av lag/foreninger og innbyggere/leietakere til fritidsaktiviteter og arrangementer.

Eggedal, Prestfoss og Nerstad samfunnshus er kommunale bygg. Byggene er i bruk av skole på dagtid og frivillige lag og organisasjoner på kveldstid. Alle byggene blir kontinuerlig rehabilitert eller ligger i planer for rehabilitering.

Resultat

- Nytt tak på samfunnshuset i Prestfoss

Kino

Mål

Opprettholde bygdekinotilbudet i Eggedal og Prestfoss som et viktig kulturtilbud i kommunen.

Resultat:

- Aktiviteten har vært som planlagt med kinotilbud i Prestfoss og Eggedal.
- Fremvisningsdager i Prestfoss er lagt til fredager, i Eggedal på onsdager. Tilbudet er fra en til to ganger i måneden på hvert spillested.
- Skolekorpsset har ansvaret som kinovakt/billettør i Prestfoss I Eggedal er det ansatt en på timebasis.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde tilbudet på nåværende aktivitet i på begge spillesteder.

Museum og Kunstnerhjem

Mål

Sigdal kommunes institusjoner innenfor kultur er viktige fyrtårn for bygda. Motivere eierstiftelser og driftstiftelser til god forvaltning av institusjonene.

Sigdal kommune har eiendomsretten til Tveitensamlingene som ivaretas gjennom eget styre. Kommunen lønner sekretær på timelønn fra Buskerudmuseet. Eierstiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal er en stiftelse hvor Th. Kittelsens hjem Lauvlia og Chr. Skredsvigs hjem Hagan og galleri Skredsvig inngår. Kultur og ungdomsleder innehar sekretærfunksjonen i dette selskapet, som fra 2017 regnskapsfører av Sigdal regnskap. Kultur og ungdomsleder er fra 2015 også sekretær i Stiftelsen Sigdal museum Folkemusikksenteret. Driftsselskapet Buskerudmuseene som er et konsolidert museum står for driften av begge kunstnerhjemmene i tillegg til Sigdal museum/Folkemusikksenteret/Tveitensamlingene.

Resultat:

- Tilskudd til stiftelsen Buskerudmuseet er utbetalt i samsvar med vedtatt forpliktelse i forbindelse med opprettelse av Kunstnerdalen kulturmuseum.
- Det er registrert behov for midler til Tveitensamlingene i forbindelse med et servicebygg på eiendommen dette sees i sammenheng med et nasjonalt senter for Trillemarka. Det er opprettet en egen arbeidsgruppe på dette prosjektet.

Prioritering fremover:

- Se på Mølleområdet som et utviklingsområde i sammenheng med Trillemarka. Dette arbeidet gjøres sammen med driftsselskapet Buskerud museet, turistinformasjon, eierstiftelsen Sigdal museum Folkemusikksenteret og venneforening.
- Samarbeid som styrker profileringen av Sigdal.no og Midt Buskerud, #mitt sigdal
- Følge opp vedtak i kommunestyre- KS 87/17: «*Det settes i gang arbeid med klargjør muligheten for at Museet og andre kulturinstitusjoner kan trekkes ut fra Stiftelsen Buskerudmuseet. Økonomiske konsekvenser utredes. Det tas initiativ overfor Buskerud fylkeskommune for å få i gang evaluering av organisering og drift av Buskerudmuseet*».

- I samarbeid med Stiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal jobbe med forprosjekt for besøkscenter på Th. Kittelsen hjem Lauvli

Kunstformidling

Mål

Selge allerede produserte bygdebøker og sette midler til nye på fond.

Resultat:

- Nyutgivelse av bygdebøkene ble realisert i 2007 og salget organiseres av Sigdal Museum, turistinformasjon og Sigdal kommune. Salgskostnadene tilbakeføres Sigdal kommune Bygdebokfondet for realisering av nye bygdebøker. Bøkene ble fra august 2016 solgt for 1000 kroner pr sett.

Prioriteringer fremover:

- Ny opptrykk av bind 4 og 5 i bygdebøkene. Selge ”nye” bygdebøker til reduserte priser for å redusere lagerbeholdning og finansiere evt. nye bygdebøker. Midler fra salg avsettes på allerede opprettet fond.

Idrett

Mål

Opprettholde tilskuddordningen for lag og organisasjoner. Vurdere økning av tilskudd i forbindelse med årlig budsjettbehandling.

Resultat:

- Tilskuddsordningene til idrettslaga ble utbetalt i samsvar med budsjett.
- Idretten engasjerer svært mange unge og har et høyt aktivitetsnivå med stor dugnadsinnsats.
- Det er et godt og tett samarbeid med idrettsrådet i forbindelse med rehabilitering og nybygg av anlegg.
- Det er idrettsrådet som prioriterer kulturmidler til idretten

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde tilskuddsordningen til laga.
- Opprettholde aktiv bruk og aktivitet tilknyttet kultur- og idrettsanleggene.
- Merke sykkelstier, stier og løyper.
- Fortsette å registrere stier og løyper i www.UT.no

Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg

Mål

Drifte Prestfoss idrettspark som består av idrettsarenaene omkring Sigdal ungdomsskole og Prestfoss skole på en innovativ og aktivitetfremmende måte.

Resultat:

- Driftsbudsjettet til Prestfoss Idrettspark ble for noen år siden økt så en kunne vedlikeholde anlegget etter behov og ikke være så avhengig av å legge inn prosjektmidler i økonomiplanen. Dette medfører noen år merforbruk og andre år mindreforbruk avhengig av behovet for vedlikehold på de forskjellige anleggene.

Prioriteringer:

- Fortsatt utvikling og vedlikehold av Prestfoss idrettspark

Kulturkontoret

Mål

Kulturkontoret skal være en samarbeidspartner og inspirator for alle aktører som vil drive kulturarbeid i Sigdal.

Kulturadministrasjon bruker mest mulig tid på utviklingsarbeid og samarbeidstiltak som kan skape nye aktivitet og som kan profilere Sigdal som en aktiv kulturbygd

Prioriteringer:

- Utviklingsarbeid tilknyttet kulturområdet.
- Delta i et regionalt /fylkeskommunalt samarbeid om utvikling, skilting og gjennomføring av dette ved stier og løyper.
- Samarbeid som kan styrke profileringen av Sigdal og Kunstnerdalen
- Samarbeid med Buskerudmuseet. Samarbeid med Lauvli/Hagan om utviklingsprosjekt tilknyttet eierstiftelsen Kunstnerhjemmene i Sigdal.
- Prosjektarbeidet med revitaliseringen av uteområdet ved Sigdal ungdomsskole/Prestfoss samfunnshus.
- Tilrettelegge og hjelpe lag og organisasjoner med søking av midler, derunder spillemiddelsøknader. I tillegg å påse at kommunen søker spillemidler til sine prosjekter.
- Være en inspirator og samarbeidspartnere for lag, foreninger næringsliv i tillegg til kunstnere og aktører som vil ha Sigdal som formidlingsarena.

Andre tilskudd inkludert sang og musikk og 17. mai.

Mål

Opprettholde tilskuddet til lag og organisasjoner De årlige kulturmidlene er viktige bidrag til å opprettholde aktiviteten innen sang og musikk. De frivillige lagenes aktivitet er viktige for kulturtilbudet i Sigdal. Tilskudd til aktivitet rettet mot barn og unge prioriteres.

Resultat:

- Årlig driftstilskudd til Buskerud teater er utbetalt kr. 4,50 pr. innbygger, beregnet ut i fra avrundet 3500 innbyggere.
- Utbetaling av tilskudd til sang og musikk er i samsvar med budsjett.
- Tilskuddsordningene til frivillige lag og organisasjoner, er utbetalt i samsvar med budsjett. Tilsvarende gjelder tilskudd til drift av kulturanlegg/bygg. Tiltak rettet mot barn og unge er spesielt prioritert.
- Haglebu Fjellkirke får årlig tilskudd til vedlikehold av molo.
- Kulturstipend/kulturpris dekkes også under dette området og ble utdelt i 2016 til Magne Løiten
- Kultur og idrettsstipend blir delt ut årlig- i 2017 var det ingen søkere.

Prioriteringer fremover:

- Opprettholde tilskuddsordningene til frivillige lag og organisasjoner fremfor å støtte søknader som innkommer i løpet av året til andre kulturtiltak.
- Se på økning av kulturmidler i behandling av budsjett og økonomiplan

Samfunnshus/ kommunale kulturbygg

Mål

Opprettholde en god standard på samfunnshus og svømmehaller som gjør at de er gode møteplasser og aktivitetsarenaer for innbyggerne.

Utgifter tilknyttet begge svømmehallene (Eggedal og Prestfoss) føres under kultur. Kultur dekker lønnsutgifter tilknyttet vaktmestere på Prestfoss samfunnshus/ Prestfoss idrettspark og Eggedal samfunnshus. Vaktmester på Nerstad samfunnshus har en årlig godtgjøring. Svømmehallene holdes stengt fra 1. mai til etter høstferien.

Resultat:

- Samfunnshusa på Nerstad, Prestfoss og Eggedal er viktige aktivitetsarenaer for innbyggere i Sigdal.
- Leieinntekter gir liten inndekning av driftskostnadene i og med lagene kan benytte samfunnshusa til trening uten leiekostnad/ vaskekostnad unntatt i spesielle tilfeller der behovet for vask etter trening er tilstede.
- Det er stor aktivitet på samfunnshusene i Sigdal. De blir benyttet som gymsal for skolene og nærmest hver kveld i skoleåret er det aktiviteter på alle tre samfunnshusene. Det er derfor viktig at disse byggene er i god stand både teknisk og universelt.

Prioriteringer fremover:

- Opprustning av dusj/garderobe Eggedal samfunnshus
- Male basseng i Prestfoss

Ungdomshus vedlikehold/strøm /utleie

Mål

Idrett og ungdomshuset skal være en arena for lag og foreninger tilknyttet Prestfoss idrettspark. Den brukes også som ungdomsklubb og i annet ungdomsarbeid.

Prioritering:

Idretts og ungdomshuset bør rehabiliteres noe. Pussing av trapp og noe vanlig slitasjevedlikehold innvendig bør prioriteres.

5.7 Kommentarer til tjenesteområder

Oppvekstsektoren i Sigdal omfatter tre barneskoler med SFO, en ungdomsskole og en kulturskole. I tillegg er det en egen voksenopplæring i kommunen. Voksne som trenger grunnskoleopplæring på grunnskolens områder, samt voksne som kommer inn under integrasjon får sitt tilbud i Modum kommune. Sektoren er også barnehagemyndighet for de fire private barnehagene i kommunen. Det betyr at kommunen bl.a. skal utbetale driftstilskudd og kapitaltilskudd etter nasjonale satser, foreta tilsyn, samordne opptak og drive veiledning overfor barnehagene.

1000 Politisk styring og kontrollorganer, oppvekst og kultur

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
50 082	65 000	14 918

Tjenesten er felles for oppvekst og kultur. Tjenesten dekker møtegodtgjørelse for Ungdomsråd, Prestfoss, Nerstad og Eggedal samfunnshus, hovedutvalg, kommunalt KFAU og styremedlem i Buskerud teater. Mindreforbruket på kr 14 918,- skyldes at samfunnshusene ikke har tatt ut møtegodtgjørelse.

1200 Administrativ ledelse oppvekst og kultur

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 713 227	1 720 300	7 073

Tjenesten er felles for oppvekst og kultur. Tjeneste 1200 Administrativ ledelse dekker drift av skolekontoret og kulturkontoret. Tjenesten er i tråd med budsjett.

Den sentrale ressursen knyttet til tjenesten i oppvekst i 2017 var følgende bemanning:

- 100 prosent skolesjef
- 10 prosent sekretær
- 50 prosent rådgiver barnehage (kostnader dekkes innen 2010)
- 50 prosent rådgiver skole
- 100 prosent kultur- og ungdomsleder

1203 Personal/opplæring og fellestiltak oppvekst og kultur

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
130 358	111 000	-19 358

Tjeneste 1203, som inkluderer bedriftshelsetjenesten for alt personell i oppvekst- og kultursektoren, har et merforbruk på kr 19 358,-. Merforbruket skyldes økte utgifter til bedriftshelsetjenesten.

1210 Forvaltning av eiendommer oppvekst og kultur

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
354 976	290 000	-64 976

Tjeneste 1210 Forvaltning av eiendommer dekker forsikring av alle kommunale bygg under oppvekst og kultur, og leie av grunn i Nerstad barnehage. Tjenesten har et merforbruk på kr. 64 976,-.

2020 Grunnskolen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
40 632 702	42 757 900	2 125 198

Tjeneste 2020 er delt i ansvarsområdene: Skolesjef, rektor Eggedal skole, rektor Nerstad skole, rektor Prestfoss skole og rektor Sigdal ungdomsskole. Tjenesten dekker lønn og kostnader knyttet til opplæringsaktivitet i grunnskolen inklusiv Den kulturelle skolesekken. Mindreforbruket på kr 2 125 198,- skyldes fosterhjemsplasserte elever videreutdanning av lærere og refusjonsordning i forbindelse med fødselspermisjoner og sykkelønsrefusjon. Funksjonen har fått tildelt statlige midler til «Tidlig innsats». Disse midlene ble tilført budsjettet i 2017.

2220 Skolelokaler

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
6 681 467	5 884 410	- 797 057

Tjeneste 2220 skolelokaler omfatter i hovedsak lønn til renhold og vaktmestertjeneste ved skolene, samt kostnader til skolebygg inkludert kostnader til fyring/strøm og kommunale avgifter. Merforbruk på kr 797 057,- skyldes i hovedsak oppussing av naturfagrom på ungdomsskolen, møbler Prestfoss skole, toaletter på Nerstad og økte strømavgifter.

2230 Skoleskyss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
----------	------------------	---------------

2 284 976	2 650 000	365 024
-----------	-----------	---------

Tjeneste 2230 Skoleskyss omfatter kommunens kostnads andel for skoleskyss for alle elever med rett til skoleskyss. I tillegg dekker den skyss til elever som har rett til skyss på bakgrunn av farlig skolevei. Mindreforbruket på kr 365 024,- skyldes bla reforhandlinger med Brakar AS og Eggedal Taxi, ny inngåelse av avtale med Sigdal Taxi i forbindelse med skyss farlig skolevei og momskompensasjon.

2150 Skolefritidsordningen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
572 681	599 000	27 219

Tjeneste 2150 dekker skolefritidsordning ved de tre barneskolene i kommunen og har et mindreforbruk i forhold til budsjett på kr 27 219,-.

2130 Voksenopplæring

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
179 598	286 500	106 902

Tjeneste 2130 Voksenopplæring dekker lovpålagt opplæring til voksne etter opplæringsloven §§ 4-A1 og 4-A2. Undervisning til voksne med minoritetsspråklig bakgrunn gis av voksenopplæringen i Modum. Høsten 2016 ble det opprettet en egen avdeling i Sigdal som styres av rektor ved voksenopplæringen i Modum.

Sigdal kommune organiserer all undervisning i spesialundervisning i egen kommune. Mindreforbruket på kr 106 902,- skyldes at behovet for voksenopplæring i 2017 ikke ble i så stort omfang som forventet.

3830 Musikk og kulturskolen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
582 629	561 200	-21 429

Musikk og kulturskolen er organisert under skolesjef med en egen leder for kulturskole og DKS. Tjenesten omfatter lønnskostnader, gruppeundervisning i kunsthøgskole og individuell opplæring innen gitar, elgitar, el-bass, trommesett, piano, sang og fiolin. Tjeneste har et merforbruk på kr 21 429,-. Dette skyldes økte lønnsutgifter.

8500 Statstilskudd flyktninger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 255 143	2 065 000	190 143

Nav mottar statstilskudd for flyktninger. Høsten 2016 ble det inngått avtale om at Oppvekst automatisk skal få refundert utgifter i forbindelse med barnehage- og skolebarn. Det ble beregnet en mulig utgift på kr 2 065 000 til arbeid med flyktninger.

2010 Barnehagene

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
18 178 564	17 860 000	318 564

Tjenesteområdet dekker administrasjonskostnader til barnehagekonsulent, kommunalt driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager inklusiv kostnader til kapitaltilskudd, refusjon søskenmoderasjon, gratis kjernetid, 6 % redusert foreldrebetaling, refusjonskrav for barnehageplasser i andre kommuner. I tillegg dekker den tilskudd til økt pedagogisk bemanning og refusjon for økte kostnader i forbindelse med pensjon i de private barnehagene.

Det er alltid mange usikkerhetsfaktorer rundt barnehagebudsjettet, men for 2017 samsvarte budsjettet forholdsvis godt med regnskapstall, og tjenesten 2010 opp med et merforbruk på kr 318 564,-. Merforbruket skyldet at:

- Det høsten 2017 ble innført en ordning som innebar at kommunene skulle utbetale tilskudd til økt pedagogisk bemanning. For Sigdal kommune del, tilsvarte dette kr 71 831,-
- Sigdal kommune fikk et krav fra de private barnehagene på økte kostnader i forbindelse med pensjon på kr 458 400,-, men det de hadde krav på, og som ble utbetalt var kr 298 776,-

2110 Styrket tilbud til førskolebarn

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
857 002	942 000	84 998

Funksjonen dekker ressurser til spesialpedagogiske hjelp for førskolebarn, friplasser/ redusert oppholdsbetaling for barn med behov for slik hjelp i barnehagen, tilskudd til tiltak for minoritetsspråklige barn, samt delkostnader til interkommunalt PPT.

Budsjettet for 2017 ble lagt med bakgrunn i vedtak fra den interkommunale PP-tjenesten, samt estimerte behov for 2017. Mindreforbruk på kr 84 998 skyldes at det ble utløste mindre ressurser enn budsjettet med i 2017.

2210 Førskolelokaler og skyss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-802 329	-887 200	84 871

Under tjeneste 2210 ligger husleieinntektene fra barnehagene, løpende vedlikehold av kommunens barnehagebygg og vaktmesterressurs. Tjenesten har et merforbruk på kr 84 871,-. Merforbruket skyldes i hovedsak lavere husleieinntekter fra de private barnehagene, grunnet vedtak om ulike husleiemodeller samt høyere vedlikeholdsutgifter på byggene enn budsjettet med.

Kultur

2310 Aktivitetstilbud barn og unge inkludert ungdomsrådet og MOT

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
823 617	839 000	15 383

Tjenesteområdet dekker driften av idretts- og ungdomshuset og ungdomsklubben, samt ungdomsrådet.

3700 Bibliotek

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
790 679	710 000	80 679

Tjenesteområdet omfatter biblioteket i Prestfoss og Eggedal, som begge er kombinasjonsbibliotek med skolen med internettilbud. Merforbruket på kr 80 679,- skyldes økte utgifter i til Modum kommune som drifter biblioteket.

3730 Kino

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
48 915	50 900	1 985

Tjenesten er i tråd med budsjett

3750 Museum og kunstnerhjem

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
805 000	805 000	0

Tjeneste 3750 er tilskudd til museum og kunstnerhjem. Midlene er overført til Buskerudmuseet. Kommunen har forpliktet seg til et årlig driftstilskudd på kr 660 000,- med en årlig indeksregulering av beløpet. Tilskudd 2017 er på kr 805 000,-. Eventuelle andre tilskudd vurderes ved den årlige behandlingen av økonomiplanen.

3770 Kunstformidling

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
35	0	-35

Tjenesten gjelder litteratur (bygdebok) se fond og egen beskrivelse over.

3800 Idrett

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
604 468	614 000	9 532

Tjenesten dekker tilskudd til lag og organisasjoner i tillegg tilskudd til dekning av strøm/brensel i Sigdalshallen, Sigdal motorsenter og lysløyper/anlegg.

3810 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
71 103	100 000	28 897

Tjenesten dekker drift av idrett og ungdomshuset i tillegg til Prestfoss Idrettspark Mindreforbruket på kr 28 897,- skyldes at det i 2018 ikke ble gjort store tiltak på banene.

3850 Kulturkontoret

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
57 437	102 000	44 563

Tjenesteområdet dekker daglig drift av kulturkontoret. Mindreforbruket på kr 44 563,-

3851 Andre tilskudd inkludert sang/musikk og 17. mai

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
302 004	336 000	33 996

Tjenesten dekker tilskudd til lag og organisasjoner innenfor sang og musikk og 17.mai arrangement. Mindreforbruket på kr 33 996,- . Skyldes noe mindre utgifter på 17.mai og Under Norefjell.

3860 Samfunnshus/ Kommunale kulturbygg

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 926 008	1 740 530	185 478

Tjenesten dekker utgifter til samfunnshusene Nerstad Prestfoss og Eggedal i tillegg til svømmehall i Prestfoss og Eggedal. Merforbruket på tjenesten er kr 185 478,- og skyldes en utgift på vannledning ved Eggedal samfunnshus og noe økte energiutgifter.

3861 Ungdomshus vedlikehold, strøm/utleie

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
29 313	41 420	12 107

Tjenesten dekker driftsutgifter til Idrett og ungdomshuset. Idrett og ungdomshuset blir benyttet til ungdomsklubb, til klubbhus for idrettslag og leid ut til barnebursdager. Fra 2014 benyttes huset fast av LHL til aktivitet en til to dager i uken. Dette bla. for at huset har en god universell utforming. Mindreforbruket på kr 12 107,- skyldes mindre utgifter til strøm og serviceavtaler.

3920 Tilskudd til livssynsorganisasjoner

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
75 218	60 000	15 218

Merforbruk på kr 15 218,- skyldes økning i antall medlemmer fra andre trossamfunn. Refusjon i forhold til antall medlemmer i andre livssynsorganisasjoner er utbetalt med kr. 513. Tilskuddene utbetales etter fremlagt registrering fra Brønnøysundregistrene.

5.8 Prosjekter knyttet til planområde 3

Driftsprosjekter med egne bevilgninger

Pl. omr.	Prosj	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.12.2017 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2017 B	Brukt i 2017	Rest bevilgning A - B	Kommentar
3	920011	2016	Oppussing svømmehall/ SUS-luftproblematikk	1 800 000	1 697 411	1 076 889	102 589	Søkt om spillemidler
3	920012	2016	Prestfoss Samf.hus/SUS utbedring av takkonstruksjon	100 000	0	0	100 000	Prosjektet iverksettes i 2018. Se egen meldingssak
3	920013	2016	Tidsavgrenset tiltak, tilrettelagt undervisning	1 500 000	1 501 200	650 000	-1 200	Avsluttet
3	920014	2016/2017	Lærebøker og digitale læreverk	400 000	0	0	400 000	Innkjøp vil foretas høsten 2018.
3	920015	2016	Prestfoss Samf.hus/SUS, brannsikringstiltak og vedlikehold	149 900	50 000	50 000	99 900	Prosjektet er under arbeid

3	920021	2015	Nye skolebøker	500 000	451 542	0	48 458	Midlene vil bli brukt til innkjøp av læreverk, skolene har ventet på nyttegitelser.
3	920034	2016	Prestfoss skole, ledelys og div.vedlikehold	150 000	149 000	149 000	1 000	Avsluttet
3	922001	2014	Enger bh - rehabilitering tak, varmekabler	325 000	244 155	43 207	80 845	Taket holdes under kontroll via vaktmester. Satt inn luftepumpe.
3	922002	2015	Prestfoss bh - rehab.vinduer, garderobe og bad	700 000	559 479	114 304	140 521	Det gjenstår i hovedsak arbeid med gulv.
3	922004	2016	Prestfoss Bhg, beising/maling	150 000	101 198	0	48 802	Prosjektet er under arbeid
3	922005	2016	Nerstad Bhg, termostater varme og belysning	60 000	26 488	10 034	33 512	Prosjektet er under arbeid
3	950010	2017	Folkemuseet, Tveitesaml., renovering	170 000	170 000	170 000	0	Avsluttet
3	950022	2015	Nerstad samfunnshus, rehab. Innvendig	900 000	904 822	65 334	-4 822	Søkt om spillemidler
3	950062	2016	Prestfoss Idrettspark og Ungdomshus, div. vedlikehold	440 000	536 482	0	-96 482	Søkt om spillemidler

Investeringsprosjekter

Pl. omr.	Prosj	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.12.2017 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2017 B	Brukt i 2017	Rest bevilgning A - B
3	020022	2016	Nerstad skole - solskjerming	200 000	132 000	0	68 000
3	020041	2016	SUS/Pr.samfhs nytt el. Anlegg	1 807 016	543 175	493 825	1 263 841
3	020060	2013	Opprust. Uteområde Pr.samfhs/SUS-TST	2 000 000	1 625 178	1 518 249	374 822
3	050080	2012	Prosjektering Magasinebygget/Trillemarka senter	400 000	144 749	114 749	255 251

5.9 Fondsoversikt

Bundne disposisjonsfond

På bundne disposisjonsfond er det penger som er avsatt til et spesielt formål fra eksterne giver, og som må brukes til det. Pr. 31.12.2017 har planområdet følgende beholdninger på fond:

Konto	Fond	01.01.17	31.12.17
2510801201	Kunnskapsløftet grunnskolen	2 076 218	2 670 218
2510801203	Tilskudd rekruttering førskolelærere	26 949	26 949
2510801204	Tilskudd barnehagekompetanseplan	148 054	148 054
2510801501	Skredsvigstatue	137 299	139 276
2510801502	Vedlikehold bauta Haglebu	7 500	7 500
2510801503	Gave Lions ungdomsklubben	17 732	2860
2510801504	J elsker Sigdal pr. 105001	3 168	3 168
2510801505	Natteravn pr. 150070	8 787	8 787
2510801506	Eggedal samfunnshus	3 879	3 879
2510801507	MOT Drømmefond	50 000	50 000
2510801508	God tur	8 000	8 000
2510801509	Bandskole	15 000	15 000
2510801206	Inkluderende skolemiljø	0	260 000
2510801207	Inkluderende barnehagemiljø	0	260 000
2510801209	Tidlig innsats	0	99 872

Disposisjonsfond

2560801501	Fond Tveitensamlingene	41 159	41 159
2560801502	Bygdeboksfond	252 613	270 340
2560801503	Floraboksfond	7 143	7 246

6 Planområde 4 Helse og sosial

6.1 Generell innledning

Hovedutvalget for helse og sosial 2015 - 2019

Gunnar Staaen (Ap) Leder

Lars Foss (Sp)

Karin Letmolie Ravnås (Ap)

Ellen Østbye Fremgaard (Sp)

Andrea Mørch Müller (V)

Runolv Stegane (V)

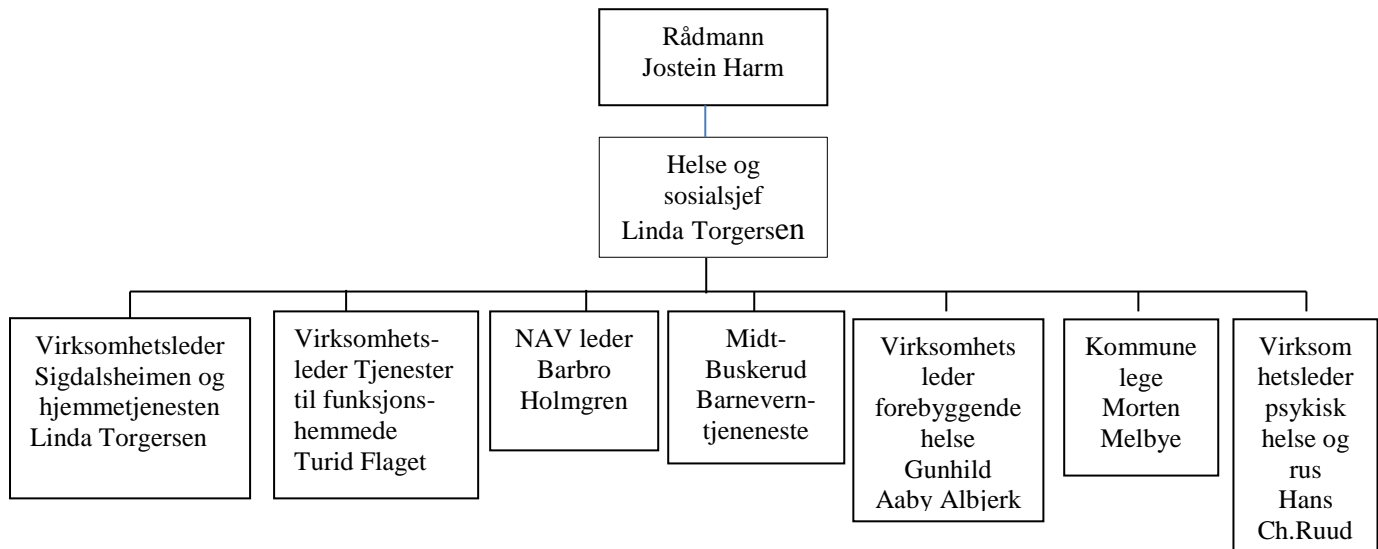
Inger Stuve Andersen (H)

Antall møter/saker:

Hovedutvalget har avholdt 5 møter og behandlet 25 saker i 2017.

Organisering/ administrasjon

Sektoren fikk innført sektorleder fra 1.4.17. Frem til da var sektoren organisert med flat struktur, men hvor virksomhetsleder for den største virksomheten fungerte med Helse og sosialsjef oppgaver. Helse og sosialsjef har fungert både som dette, samt fortsatt som virksomhetsleder for Sigdalsheimen og hjemmetjenesten ut året 2017. Lederstrukturen er revidert, med virkning fra 2018.

Personalressurser

Tabell med oversikt over årsverk, ekskl. engasjementer og prosjektstillinger, per tjenesteområde 2016 og 2017. Per inngangen av 2017 / hjemlet i budsjett 2017.

Tjenesteområde innen Helse og sosial	Årsverk 2016	Årsverk 2017	Årsverk 2018
1200 Administrativ ledelse	1,7	2,4	1,9
1210 Forvaltning av eiendom	0	0,3	0,3
2320 Helsestasjon	3,76	3,3	3,2
2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial	0,37	1,67	1,77
2332 Friskliv	0,5	0,5	0,5
2340 Aktivisering og service eldre og funksjonshemmede (ikke iberegnet fritidskontakt)	6,4	6,4	6,2
2410 Legetjenester	4,15	4,15	4,15
2411 Fysio- og Ergoterapitjenester	3,5	3,5	3,7
2420 Sosial rådgivning og veiledning	3,1	2,5	2,5
2430 Tilbud til personer med rusproblemer	0,6	0,6	0,6
2531 HO i Sigdalsheimen	45,08	50,74	51,18
2532 HO i Bjørkekvisten	2,26	2,26	2,89
2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede (ikke iberegnet omsorgslønn og privat avlastning)	19,88	20,38	21,05
2541 HO til hjemmeboende	26,9	26,99	26,6
2542 HO, Psykisk helse	2,7	2,7	2,7
2560 Øyeblikkelig hjelp døgnopphold	0,83	0,85	0,88
2611 Botilbud Sigdalsheimen	3,41	3,64	3,3
2650 Kommunalt disponerte boliger	0,9	0,9	0,9
2750 Introduksjonsordning flyktninger	0	0,6	1
2760 Kvalifiseringsprogrammet	0	0	0
SUM hjemlede årsverk	126,04	134,38	135,32

Fra 2016 til 2017 var det en økning på 8.34 årsverk totalt.

For informasjon om eventuelle endringer i løpet av 2017, se under virksomhetene.

Fra 2017 til 2018 er det en økning på 0,9 årsverk totalt. Se budsjettheftet 2018.

Planområdets hovedmål

FELLES MÅLSETNING FOR SEKTOREN: (REF. BUDSJETTET 2017)

- Å skape en brukerorientert og effektiv helse- omsorg, og sosialtjeneste som sikrer at brukerne har tillit til at de får riktig og nødvendig hjelp når de trenger det.

- Å utvikle tjenestene i tråd med overordnet lovverk og nasjonale retningslinjer og føringer for tjenestene.
- Å sørge for kvalitetssikring av tjenesten og oppfølging ved eventuelle avvik.
- Å tilstrebe en hensiktsmessig og effektiv organisering og ansvarsfordeling i sektoren.
- Å sikre godt tverrfaglig/tverretattlig samarbeid i kommunen.
- Kommunens serviceplakat skal overholdes.
- Å etablere et system for styring av frivillig arbeid.
- Å benytte og videreutvikle fagprogrammene (IT) våre optimalt.

I forhold til kommunens visjon om ”læringslivet” er det følgende felles målsetninger for sektoren:

- Helse- og sosialpersonells kompetanse må utvikles i takt med lokalsamfunnets behov for helsetjeneste.
- Helse- og sosialetaten skal være en trygg og trivelig arbeidsplass som tar vare på medarbeidere og gir dem utviklingsmuligheter og utfordringer, herunder rekruttere og beholde kvalifisert personell og sikre gode opplæringsrutiner.
- Forebygge og redusere sykefravær.

Med aktiviteten og resultater fra planområdet i 2017, mener administrasjonen å vise at planområde 4 arbeider for disse felles målene. Målsetninger/målsoppnåelse for hver virksomhet blir beskrevet nærmere under den enkelte virksomhet. Målene for sektoren er revidert f.o.m budsjettet 2018.

6.2 Regnskap planområde 4, Helse og sosial

Tabell, regnskap per tjenesteområde

		Regnskap`17	Justert budsjett	Budsjettavvik	Regnskap`16
1000	Politisk styring og kontroll	26 124	28 000	1 876	29 117
1200	Administrativ ledelse	1 455 124	1 905 700	450 576	1 394 214
1203	Personal/opplæring/velferd	229 350	194 000	-35 350	189 000
1210	Forvaltning av eiendommer	621 242	558 900	-62 342	354 718
2130	Voksenopplæring	3 096 005	2 100 000	-996 005	2 074 399
2320	Helsestasjon	2 925 439	2 974 800	49 361	2 858 114
2330	Forebyggende arbeid, helse og sosial	1 041 853	1 277 800	235 947	622 663
2332	Friskliv	242 681	322 100	79 419	309 302
2340	Aktiviserings- og service eldre og funksjonshemmede	4 567 339	5 032 900	465 561	4 431 198
2410	Legetjenester	4 829 852	4 576 300	-253 552	4 329 886
2411	Fysio-/ergoterapitjeneste	2 777 893	2 955 500	177 607	2 722 433
2420	Sosial rådgivn. og veiledning	4 535 422	3 650 000	-885 422	4 204 666
2430	Tilbud til pers m/rusproblemer	411 607	403 700	-7 907	430 970
2440	Barneverntjeneste	2 702 667	2 350 000	-352 667	2 257 223
2510	Barneverntiltak i familie	49 175	560 000	510 825	165 678
2520	Barneverntiltak utenfor familie	3 302 594	4 000 000	697 406	3 226 056

2531	HO Sigdalsheim	35 382 433	35 939 700	557 267	33 867 135
2532	HO Bjørkekvesten	1 702 698	2 210 300	507 602	1 755 766
2540	HO Hjemmeboende funksjonshemmede	14 346 336	15 578 400	1 232 064	13 529 177
2541	HO Hjemmeboende	20 435 353	21 221 600	786 247	20 446 915
2542	HO Psykisk helse	1 820 530	1 895 800	75 270	1 898 288
2560	Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	1 094 935	1 079 900	-15 035	1 083 434
2611	Botilbud Sigdalsheimen	4 282 596	4 230 100	-52 496	4 393 159
2612	Botilbud Bjørkekvesten	209 676	102 000	-107 676	102 431
2650	Kommunalt disponerte boliger	-409 606	-1 747 000	-1 337 394	-831 144
2730	Arb.rettede tiltak i kommunal regi	77 304	80 000	2 696	75 192
2750	Introduksjonsordning flyktninger	4 166 742	4 051 000	-115 742	2 928 050
2760	Kvalifiseringsprogrammet	239 775	424 000	184 225	283 022
2810	Ytelse til livsopphold	3 444 254	5 515 000	2 070 746	4 064 306
2830	Bist.etabl.opprett.hg.bolig	22 746	0	-22 746	21 627
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ansvarsområde	8 056	0	-8 056	12 009
8500	Statstilskudd flyktninger	-13 606 751	-12 884 000	722 751	-12 620 912
Sum for planområdet		106 031 444	110 586 500	4 555 056	100 608 092

*) : *Negativt fortegn angir merforbruk, positiv fortegens mindreforbruk*

Kommentarer per virksomhet

Planområde 4 Helse og sosial har et mindreforbruk på kr 4.555.056,- mot varslet mindreforbruk på kr 2.750.000,- etter 2. tertialrapport.

Mindreforbruket på virksomhetsnivå fordeler seg som følger:

Tjenesteområdene under virksomhet forebyggende helse har samlet sett et mindreforbruk på kr 587 959,-, mot et varslet mindreforbruk på 430 000,- etter 2. tertial. Tjeneste 2320 Helsestasjonen har et mindreforbruk på kr 49 361,-, i tråd med varslet etter 2. tertial. Fysioterapi helsestasjonen har et mindreforbruk på kr 214 150,-, grunnet delvis innleie av vikar ved langtidssykemelding. Friskliv 2332 har et mindreforbruk på kr 79 419,- grunnet mindre innleie av instruktører til frisklivs treningsgrupper. Mindreforbruk ved tjenesten husmorvikar på kr 150 496,- skyldes også innsparing på vikar. Mindreforbruk på tjeneste 2330 Forebyggende arbeid helse og sosial på kr 254 183,- på grunn av sparte lønns- og andre kostnader ved at psykologen sluttet i oktober, og vi fikk ikke tilsatt ny før i 2018. I tillegg mottok vi kr 50 000,- i kompetanse tilskudd.

Tjenesteområdene under virksomhet psykisk helse og rustjeneste har samlet sett et mindreforbruk på kr 73 901,- mot varslet mindreforbruk etter 2. tertial på kr 90 000,-. Dette skyldes i hovedsak langtidssykemelding med lite vikar-innleie.

Tjenesteområdene under legetjenestene har samlet sett et merforbruk på 273 165,- mot varslet merforbruk etter 2. tertial på kr 575 000,-. Dette skyldes tjeneste 2410 Legetjenester og godtgjøring til kommunes fastlege for daglegevaktjeneste inklusive etterbetaling for 2016, samt kostnader til veiledningstjenesten av leger i spesialisering.

Tjenesteområdene under NAV inklusive flyktningtjenesten har et samlet mindreforbruk på kr 1 253 473,-, mot et varslet mindreforbruk på kr 1 100 000,- etter 2. tertial. Dette skyldes et mindreforbruk tjeneste 2810 Ytelse til livsopphold og tjeneste 8500 Statstilskudd flyktninger. Sett bort fra flyktningtjenesten, endte NAV med et merforbruk på kr 440 198,-.

Tjenesteområdene under barnevernet har samlet sett et mindreforbruk på kr 855 565,- mot varslet mindreforbruk på kr 550 000,- etter 2. tertial. Det økte mindreforbruket ligger i tjeneste 2510 Barneverntiltak i familien og 2520 Barneverntiltak utenfor familie.

Tjenesteområdene under virksomheten Tjenester til funksjonshemmede, inklusive bygg, aktivisering og arbeidsrettede tiltak, har samlet sett et mindreforbruk på kr 1 548. 786,- mot varslet mindreforbruk på kr 800 000,- etter 2. tertial. Dette skyldes hovedsakelig endringer i tjenestene BPA, omsorgstønad og avlastning i løpet av året. I tillegg mindre bruk enn budsjettert på tjenesten fritidskontakt, og mottatt tilskudd for Fritid 123 som ikke var budsjettert.

Tjenesteområdene under virksomhet for Sigdalsheimen og hjemmetjenestene, også inklusive overordnede administrative tjenester, bygg, aktivisering og servicetjenester i virksomheten, samt kommunal øyeblikkelig hjelp har samlet sett et merforbruk på kr 207 323,- mot varslet mindreforbruk på kr 360 000,-. Merforbruk skyldes hovedsakelig nødvendig utbedring av bygningsmasse og reduserte husleieinntekter. Det er mindreforbruk i pleie- og omsorgstjenestene. Dette skyldtes sparte lønnsmidler som følge av redusert behov for tjenester.

Endringer/budsjettjusteringer i løpet av 2017:

Det har kun vært budsjettjustert for lønnskompensasjon og arbeidsgiveravgift og for regulering av KLP forsikringspremier og AFP. I Ks sak 102/16 ble det vedtatt budsjettendring for 2017, med økning på netto driftsramme på kr 250 000,-. Til sammen utgjør budsjettjustering for planområdet kr 5.717.500,-. For budsjettendringer i prosjektporteføljen, se under «prosjekter».

6.3 Styringsdata for planområde 4, Helse og sosial i 2017

KOSTRA – Kommune-Stat-Rapportering. Her har sektoren trukket fram et utdrag av nøkkeltall. Dette er foreløpige tall for regnskapsåret 2017, hentet pr. slutten av mars 2018. (Endelige tall publiseres i juni). Sammenlignet med 2015 og 2016.

	Nøkkeltall	Sigdal 2017	Kostragruppe /kommunegruppe 2 2017	Landet u/Oslo 2017
Prioritering Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pleie- og omsorg pr. innbygger over 80 år	411 554	382 698	403 870
Tilsv. 2016		400 057	366 097	389 664
Tilsv. 2015		338 790	346 924	371 789
Prioritering Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pleie- og omsorg pr. innbygger over 67 år	121 010	113 319	114 270

Tilsv. 2016		125 955	112 302	112 416
Tilsv. 2015		113 448	109 535	109 559
Produktivitet Pleie og omsorg	Korrigert brutto driftsutgift pr. mottaker av pleie og oms.tjenester	364 328	388 670	416 949
Tilsv. 2016		345 604	371 759	405 933
Tilsv. 2015		311 557	365 248	389 552
Produktivitet Institusjon	Korrigert brutto driftsutgifter institusjon per plass	967 346	1 055 027	1 125 303
Tilsv. 2016		972 923	1 023 133	1 090 185
Tilsv. 2015		978 682	966 527	1 035 811
Dekningsgrad Institusjon	Andel innbyggere 80+ som er beboer på institusjon	14,9	13,4	12,6
Tilsv. 2016		17,1	14,6	13,0
Tilsv. 2015		14,6	10,7	13,2
Dekningsgrad Institusjon	Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	27	29	29
Tilsv. 2016		26	29	29
Tilsv. 2015		21	30	29
Produktivitet Hjemmetjenester	Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av hjemmetjenester i kr	186 924	234 529	255 404
Tilsv. 2016		177 731	222 382	247 471
Tilsv. 2015		158 463	217 238	237 828
Dekningsgrad Hjemmetjenester	Mottakere av hjemmetjenester, pr 1000 innb 0-66 år	35	28	22
Tilsv. 2016		34	29	21
Tilsv. 2015		27	22	21
Dekningsgrad Hjemmetjenester	Mottakere av hjemmetjenester, pr 1000 innb 67-79 år	64	81	68
Tilsv. 2016		72	81	67
Tilsv. 2015		94	81	68
Dekningsgrad Hjemmetjenester	Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innb. 80 år og over	401	366	321
Tilsv. 2016		448	377	324
Tilsv. 2015		511	373	325
IPLOS Brukersammensetning	Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke som brukere av hjemmesykepleie får	1,8	4,5	4,9
Tilsv. 2016		2,0	4,5	4,9
Tilsv. 2015		2,2	4,4	4,7
Prioritering Sosialtjenesten 04906	Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygg.	4 012	3 199	3 716

	20-66 år			
Tilsv. 2016		4 074	3 024	3 543
Tilsv. 2015		1 830	2 633	3 246
Dekningsgrad Sosialtjenesten 04906	Andel sosialmottakere i aldersgruppa 20-66 år, av innb. 20-66	4,9	-	4,2
Tilsv. 2016		4,4	-	4,2
Tilsv. 2015		3,9	-	3,9
Produktivitet Sosialtjenesten 04906	Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten per mottaker	45 384	-	47 216
Tilsv. 2016		45 143	-	44 079
Tilsv. 2015		20 576	34 553	40 058
Prioritering Barneverntjenesten	Netto driftsutgifter til barneverntjenesten 0 til 17 år	8 657	11 228	10 283
Tilsv. 2016		8 058	10 060	8 904
Tilsv. 2015		10 149	9 459	8 339
Prioritering Barneverntjenesten	Andel undersøkelser som fører til tiltak i prosent	37,5	-	42,1
Tilsv. 2016		33,3	-	42,8
Tilsv. 2015		57,1	-	42,8
Prioritering Barneverntjenesten	Netto driftsutgifter per barn i barnevernet	118 647	-	126 931
Tilsv. 2016		117 688	-	113 208
Tilsv. 2015		165 209	-	109 980
Produktivitet Barneverntjenesten	Stillinger med fagutdanning innen barnevern per. 1000 innbygger 0-17 år	4,6	4,9	4,8
Tilsv. 2016		4,3	4,6	4,7
Tilsv. 2015		3,6	4,5	4,3
Produktivitet Barneverntjenesten	Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 2510)	2 632	-	38 009
Tilsv. 2016		8 737	-	34 876
Tilsv. 2015		34 000	-	33 347
Produktivitet Barneverntjenesten	Andel av kommunenes netto driftsutgifter totalt som brukes på barnevern	2,5 %	3,5 %	3,9 %
Tilsv. 2016		2,4 %	3,3 %	3,5 %
Tilsv. 2015		3,4 %	3,3 %	3,5 %
Produktivitet Barneverntjenesten	Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 2520)	333 400	-	426 655
Tilsv. 2016		286 250	-	392 779
Tilsv. 2015		341 786	-	376 758
Dekningsgrad Barnevern	Andel barn med barnevernstiltak ift innbyggere 0-17 år	4,1	-	5,0

Tilsv. 2016		4,4	-	4,9
Tilsv. 2015		4,7	-	4,9
Dekningsgrad Barnevern	Andel barn med bekymringsmelding ift innbyggere 0-17 år	4,4 %	-	4,6 %
Tilsv. 2016		3,4 %		4,6 %
Tilsv. 2015		3,6 %		4,3 %
Dekningsgrad Barnevern	Andel barn med undersøkelse ifht antall innbyggere 0-17 år	4,6 %		4,9 %
Tilsv. 2016		3,6 %		4,7 %
Tilsv. 2015		3,1 %		4,4 %
Dekningsgrad Barnevern	Andel barn som bor utenfor hjemmet i løpet av året i forhold til antall innbyggere i aldersgr. 0-17 år	1,4 %		1,7 %
Tilsv. 2016		1,7 %		1,7 %
Tilsv. 2015		2,0 %		1,7 %
Kommunehelse Forebygging	Andel nyfødte med hjemmebesøk innen 2 uker etter hjemkomst	107	92	88
Tilsv. 2016		84	97	92
Tilsv. 2015		92	101	89
Kommunehelse Prioritering	Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj pr innb 0-5 år	18 575	11 425	9 191
Tilsv 2016		14 358	10 623	8 658
Tilsv 2015		11 366	9 611	7 917
Kommunehelse Forebygging	Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj pr innb 0-20 år	3 797	2 848	2 437
Tilsv 2016		3 123	2 682	2 314
Tilsv 2015		2 533	2 459	2 139
Kommunehelse Dekningsgrad	Legeårsverk pr. 10.000 innbygger	13,1	13,0	11,1
Tilsv. 2016		13,1	12,8	10,7
Tilsv. 2015		10,1	12,9	10,5
Fastlegeregisteret	Gj.snittlig listelengder korr. For kommunale timer	1159	998	1174
Tilsv. 2016		1147	1020	1273
Tilsv. 2015		1747	1011	1215
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	Årsverk av leger per 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksj 232	6,0	9,0	6,3
Tilsv. 2016		7,4	9,2	6,1
Tilsv. 2015		7,3	8,7	6,0
Kommunehelse Dekningsgrad	Fysioterapiårsverk pr. 10.000 innbyggere	14,6	10,7	9,5
Tilsv. 2016		14,5	10,6	9,2
Tilsv. 2015		14,1	10,5	9,1

Kommunehelse Prioritering	Netto driftsutgift pr. innbygger til kommunehelsetjenesten	3 456	3 615	2 645
Tilsv. 2016		3 073	3 501	2 545
Tilsv. 2015		2 586	3 184	2 381

Begrepsavklaringer:

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som blant annet inneholder øremerkede tilskudd fra Staten og andre direkte inntekter er trukket fra.

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon pluss mva-utgift og avskrivninger, minus dobbeltføringer i de kommunale regnskaper som skuldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Sykelønnsrefusjon er også trukket fra. Det korrigeres for mva kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

Merk. Fra årsmelding 2015 har planområdet valgt og ikke lenger ha «Buskerud» med som sammenligningsparameter. Det er mer hensiktsmessig å sammenligne seg med grupperinger av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Her har SSB lagt Sigdal i kostragruppe 2. For nærmere lesning om kommunegrupper følg følgende lenke: <http://www.ssb.no/forskning/mikrookonomi/kommunalokonomi/store-forskjeller-i-kommunenes-okonomiske-rammebetingelser>. For øvrig er «landet utenom Oslo» fortsatt en viktig sammenligningsfaktor.

KOSTRA henter data fra mange ulike registre. De mest relevante er: Kommunenes egne elektroniske fagsystemer, IPLOS (individbasert Pleie og omsorgsstatistikk), NAVs AA-register (Arbeidsgiver og arbeidstakerregister).

Kommentarer til nøkkeltallene

Tabellen over viser at kommunens driftsutgifter innen pleie- og omsorg sett i forhold til antall innbyggere over 80 år, nå er noe høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppen og landet. Dette var forventet og henger sammen med endringer i befolknings sammensetningen (færre eldre) og utbyggingen av Sigdalsheimen.

Når det gjelder andel innbyggere 80+ som er beboer på institusjon ligger Sigdal noe over snittet for kommunegruppen og for landet. Sigdal har derimot en lavere totalandel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av befolkningen 80+ enn både kommunegruppen og landet. Sigdal har ikke heldøgns bemannede omsorgsboliger. I mange kommuner tilsvarer slike boliger plasser i sykehjem (bemannet som sykehjem).

Tallene viser videre at Sigdal har fortsatt et høyere antall mottakere av hjemmetjenester for personer over 80 år enn både kommunegruppen og landet (dekningsgrad), men driver tjenestene rimeligere (produktivitet). Dette gjelder også gruppen 0-66 år. Hjemmesykepleien ligger betydelig under gjennomsnittet når det gjelder tildelte timer til hjemmesykepleie (gir litt til mange). Videre viser tallene at brukerne i hjemmetjenesten samlet sett ikke har så omfattende hjelpebehov som i kommunegruppen og landet for øvrig. I Kostra-sammenheng omfatter hjemmetjenester både hjemmesykepleie, praktisk bistand, tjenester til funksjonshemmede, samt psykisk helse. Hverken Kostra eller annen nasjonal statistikk gir oversikt over ressursbruk disse tjenestene i mellom.

Det er hovedsakelig flyktningtjenesten som påvirker driftsutgiftene til sosialhjelp i Sigdal, se nærmere under postene bak i dokumentet. På bakgrunn av dette har utgiftsposten blitt delt i to ansvarsområder, ett for utgifter i forbindelse med flyktingene og ett for resten av brukerne. Dette kommer imidlertid ikke fram i Kostra-tallene. Hva angår netto driftsutgifter pr innbygger og utgifter pr mottaker av sosialhjelp ligger vi litt over resten av landet på første

punktet og litt under på siste punkt. Disse tallene doblet seg etter at vi tok imot mange flyktninger i 2015 og 2016. Noe som skyldes at de har mange behov som skal dekkes ved bosetting og at det tar tid før de har lært seg hvordan man håndterer personlig økonomi i Norge.

Sigdal benytter 2,5 % av kommunens totale budsjett på barnevern, hvor landssnittet er 3,9 %. Kommunen har lavere andel barn med bekymringsmelding og undersøkelse enn landsgjennomsnittet. Andel barn som bor utenfor hjemmet er på landssnittet og barn som blir plassert akutt er langt lavere enn landssnittet.

Fagdekningen har økt siden barneverntjenesten ble innlemmet i Midt-Buskerud barneverntjeneste, hvor fagdekningen nå er nærmer seg landsgjennomsnittet. Netto driftsutgifter har hatt en lav vekst, men er nå lavere en landsgjennomsnittet og lavere en sammenliknbar Kostra gruppe. Brutto driftsutgifter til hjelpetiltak har hatt en lav vekst og har sammenheng med at tiltakene gis i barneverntjenestens fasansatte, og av øremerkede midler slik det er beskrevet over. Brutto driftsutgifter per barn som er plassert har hatt en lav vekst fra 2013-2016, men er langt under landsgjennomsnittet. Det er viktig å huske på at tjenesten operer med forholdsvis få antall saker i Sigdal kommune og at kostnad per barn, både de som er plassert og de som ikke er plassert, uansett vil kunne variere i betydelig grad fra år til år, avhengig av iverksatte tiltak for det enkelte barn.

Tallene viser at det er økt satsning på forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Tidligere år har vi imidlertid ført kostnader til rask psykisk helsehjelp under helsestasjon i stede for forebyggende arbeid, slik at det virker som vi ligger godt over gjennomsnittet. Dette er endret på i 2018 og vi vil da få mer sammenlignbare tall med øvrige kommuner som vi sammenligner oss med. På de øvrige områdene ligger vi på samme nivå som gjennomsnittet.

Kommunen ligger fra 2017 på samme nivå med KOSTRA-gruppe 2 når det gjelder antall legeårsverk pr innbygger. Kommunen ligger fortsatt med noe høyere legedekning totalt enn landet for øvrig. Når det gjelder pasientlister så har legene i kommunen i gjennomsnitt lengre pasientlister sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2, mens landet for øvrig har noe lengre pasientlister. Utdrag fra artikkelen fra desember 2017 på Helsedirektoratets sider: **Framleis auke i talet på legar i Noreg: (..)**«*Helsedirektoratet vurderer at vi totalt har god nok legedekning i Noreg, men at fordelinga ikkje er optimal. Innan einskilde fag og regionar er det behov for fleire legespesialistar. Vi er særleg uroa for at det framleis er meir vokster av legestillingar i spesialisthelsetenesta enn i kommunehelsetenesta.*» (...). Kommunen har hittil vært i den situasjonen at vi har fått engasjert fastleger ved utlysning av hjemler de siste årene. KOSTRA er ikke korrigert ift alderssammensetning. Fastlegene i Sigdal bekrefter at listelengdene kombinert med en befolkning med overvekt av eldre gjør at arbeidssituasjonen er krevende med dagens legehjemler.

Kommunen har god dekning av fysioterapiårsverk. Dette er ressurser som gjør at kommunen kan være rigget for å kunne arbeide forebyggende og med brukerne på en måte slik at de kan bo lengst mulig i eget hjem.

6.4 Felles utfordringer for helse- og sosial:

Budsjettutfordringer

Sektoren endte med mindreforbruk i 2017, av ulike årsaker, se over. Sektoren har likevel store budsjettutfordringer fremover. Det vises til beskrivelse i budsjettheftet 2018 og Ks sak 13/18 Budsjettjustering 2018, inkl.vedlegg om budsjettjustering i helse og sosialsektoren. Notatet beskriver nærmere innsparingstiltak og budsjettsituasjonen i Helse og sosial.

Sektoren har som utgangspunkt for budsjett 2018 lagt inn innsparingstiltak. Det vises til budsjettheftet s 47-48. Rammeøkningen på kr 2.754.000,- fra 2017 til 2018 dekket lønnsveksten, men kun delvis reell prisvekst. Den dekket ikke alle nye ordninger og behov. Alt dette er likevel lagt inn. Rammen forutsatte da reduksjoner i noen av tjenestene, da rammebehovet ved uendret/ videreført drift ville vært vesentlig høyere; over 5 mill. I tillegg har sektoren spart ytterligere kr 951.000,- i revidert budsjett for 2018. Se notat i sak 13/18. De nevnte sparetiltakene går ikke ut over det konkrete tjenestetilbudet tiltakene gjelder, men det er risiko knyttet til økt rammebehov generelt i sektoren og spesielt et økt behov igjen ved Sigdalsheimen.

Budsjetttrammen for 2018 forutsetter at trenden fra 2017 med redusert antall beboere ved Sigdalsheimen og antall brukere i hjemmetjenesten vedvarer. Sigdalsheimen hadde redusert belegg helt fra juni 2017 og ut året og som gjorde at man kunne redusere bemanningen og dermed spare betydelig på lønnsutgifter (1,2 mill). Budsjettheftet beskriver at dersom belegget igjen stiger så har disse tjenestene behov for økte rammer igjen. Og belegget har steget allerede fra første dag i 2018 og medført behov for opprinnelig grunnbemanning. I tillegg er det flere brukere i behov av en til en bemanning og dermed behov for ytterligere ekstrainnleie.

Det er en generell budsjettutfordring for sektoren at enkeltvedtak i helse og omsorgstjenestene kan utløse store økonomiske konsekvenser og dermed behov for endringer i rammene. Dette gjelder spesielt innen tjenester til funksjonshemmede inkl. psykisk utviklingshemmede, ressurskrevende brukere, barnevern, rus/psykiatri samt innen demensomsorgen.

De totale kostnadene knyttet til flyktingetjenesten skal ikke overstige statstilskudd fra IMDI. I 2017 endte flyktingtjenesten med mindreforbruk på rundt 1,2 mill. Integreringsmidlene er frie inntekter til kommunen og fra 2016 har dette inngått i ordinært driftsbudsjett slik at mindreforbruket salderer driftsregnskapet til kommunen. 2018 er lagt med forventning om at budsjettet går i null. Flyktingbudsjettet er da vesentlig strammere i forhold til tidligere, se budsjettheftet 2018. Dette har medført behov for en strammere praksis også i overføring av midler til andre tjenester, herunder også planområde 3. Overføringene fra staten (integreringsmidler) reduseres ytterligere fremover. Perioden fra 2018 -2020 vurderes til at det er risiko for at kostnadene kan overstige integreringsmidlene. Spesiell utfordring i 2019 da 31 stk. (den store flyktingtilførselen) går over til år 4 i integreringsprogrammet, som betyr et redusert tilskudd per person på kr 83 000,-Det er viktig å bygge buffer for dette i og med at alle ikke klarer å følge løpet IMDI setter opp ift hjelpebehov.

Som en del av kommunens rammeoverføring er antall psykisk utviklingshemmede over 16 år med vedtak på tjenester fra kommunen en faktor. Dette er ikke øremerkede midler, og inntektsføres derfor ikke direkte på virksomheten. I 2018 får kommunen kr 655.000,- per

bruker for 16 brukere (økning fra 12), altså en samlet inntekt på 10.480.000,- (Mot 7.440.000,- i 2017). Dette tilsier en økning i kommunens inntekter på 3.040.000,-.

Virksomheten har kun lagt inn en økning på 200.000,- knyttet til disse midlene i 2018 ut i fra beregnet behov. Det vil si at 2,8 mill av midlene er brukt til andre formål i kommunens budsjett. Det er forventet en betydelig større økning i brukerbehov i 2019 som igjen utløser økt behov for disse midlene i virksomheten.

Disse utfordringene til sammen gjør at det er behov for å avsette midler til disposisjonsfond for Helse- og sosial både i budsjettåret 2018, og i økonomiplanen fra 2019, utover de allerede avsatte midlene på kr 600.000,- (2560801300 «Uforutsette utgifter tjenester til funksjonshemmede») I budsjettheftet 2018 er det beskrevet i størrelsesorden kr 2.000.000,- for 2018 og ytterligere 1.000.000 på fond i 2019. Dette er basert på behov Helse og sosial vet kommer. Det er imidlertid usikre størrelser da rammebehovet fremover selvfølgelig også er avhengig av eventuelle endringer i øvrige behov i tjenestene.

Sektoren har en høy grad av avtaleforpliktelser både i forhold til lovpålagte oppgaver og i forhold til forvaltning, drift og vedlikehold av bygg. I budsjett 2018 er summen av økningen av dette i størrelsesorden kr 1.300.000,-. I tider med stramme rammer og økning i behovet for tjenester er det utfordrende å ha så stor portefølje av forpliktelser som skal følge prisutvikling før det øvrige budsjettet skal legges.

Budsjettrammen for drift av sektorens bygg er stram og rommer ikke mer enn nødvendig løpende utgiftsbehov og vedlikehold. Derfor meldes mange vedlikeholdsoppgaver/oppgraderinger og investeringer opp som prosjekter.

Budsjettutfordringer er videre nærmere beskrevet under hver virksomhet.

Øvrige felles utfordringer i Helse og sosial

Følgende tekst svarer til utfordringer beskrevet i budsjettheftet for 2017. Beskrivelse av utfordringer og tiltak er ikke lenger en del av budsjettheftet f.o.m 2018. Dette er altså siste året det rapporteres fra sektoren på denne måten. Fra 2018 vil det kun beskrives og rapporteres på sektorens nye reviderte, vedtatte budsjettmål, se budsjettheftet 2018. Øvrige utfordringer og tiltak skal beskrives i en egen helse og omsorgsplan. Utarbeidelse av denne planen er et av budsjettmålene i 2018. Denne planen skal være retningsgivende for fremtidig innsats i tjenestene, og ligge til grunn for målene videre i budsjett og økonomiplanen.

Tilstrebe en hensiktsmessig organisering, administrasjon og lederstruktur i sektoren

Det er hele tiden et stort fokus på å bruke mest mulig av ressursene på direkte tjenesteyting. Sektoren har imidlertid også mange andre store utfordringer og oppgaver av administrativ karakter som må løses og som krever ressurser. Kravene til administrasjon, og ikke minst ledelse, er store og stadig økende. Spesielt gjelder dette kravene til fag og tjenesteutvikling, og omstilling fremover. Det har også vært, og er, en utfordring med store forskjeller i stillingsandel, driftsstørrelse og kontrollspenn for de ulike lederne i Helse og omsorgssektoren.

Det ble f.o.m budsjett 2017 lagt inn Helse og sosialsjef for å samle og styrke ledelse og utvikling av sektoren. Det har vært en prioritert oppgave for denne å ta fatt i organisering og lederstruktur i sektoren for øvrig, nettopp med den hensikt å være best mulig rustet for behovet for utvikling og omstilling av tjenestene fremover for å møte morgendagens utfordringer. Ny organisering og virksomhetslederstruktur er på plass (iverksettes fra 1.1.2018) og det jobbes videre med ansvar og oppgavefordeling, samt med organisering av samarbeid og felles

administrative funksjoner. De største organisatoriske endringene er: Virksomhet for Sigdalsheimen og hjemmetjenesten er delt i to virksomheter med hver sin virksomhetsleder, innføring av ny funksjon som fag og tjenesteutvikler, fysio/ergo avd. er ikke lenger delt, men organisert inn under virksomhet for forebyggende helse. Dette er kun interne endringer. Det er ikke økt antall lederstillinger totalt.

Viktige grunnlagsdokumenter ift oppgaveløsning og utvikling- og omstillingsbehov er blant annet St.mld. 26 primærhelsemeldingen og Omsorg 2020. Det gjelder videreføring av samhandlingsreformen, oppfølging av oppgavemeldingen for kommunene, fortsatt vridning fra spesialist til kommunehelsetjeneste, både somatikk, rus og psykiatri, psykisk helse barn og unge, nye retningslinjer for rehabilitering og habilitering, fra behandling til forebygging, fra pleie og omsorg til hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og aktiv omsorg, styrket bruker- og pårønderrolle, økt samarbeid med frivillige og implementering av velferdsteknologi. Disse områdene og utfordringene vil senere beskrives nærmere i en samlet plan for Helse og omsorgssektoren, se punkt under om planarbeid.

Utfordringene som er beskrevet i dette avsnittet er også beskrevet videre som et av budsjettmålene i 2018; Å ha en «effektiv og hensiktsmessig organisering og ansvarfordeling i Helse og omsorgssektoren». I 2018 jobbes det (fortsatt) med å videreutvikle organisering og ansvarsfordeling etter innføringen av Helse- og sosialsjef. Delegeringsreglementet for sektoren må revideres. Måleindikatoren er beskrivelse i en helse og omsorgsplan.

Folkehelse

Folkehelseperspektivet skal i henhold til lov om folkehelsearbeid i kommunene løftes opp og inn i all kommunal planlegging. Utfordringene rundt fragmentert organisering og ansvarsfordeling av folkehelsearbeidet i Sigdal, som ble beskrevet i budsjettheftet for 2017, har blitt utredet og behandlet i løpet av året. Det har kommet på plass en ny organisering med folkehelsekoordinator og arbeidsgruppe for folkehelse. Det vises til egen orienteringssak. Helse og sosialsektoren har representanter inn i arbeidsgruppen.

Tema folkehelse er videre formulert som et av budsjettmålene i 2018; Å «sikre god folkehelse/økt satsning på folkehelse». Herunder at innbyggere tar ansvar for egen helse, mestrer sykdom og eget liv. Utvikle friskliv og lærings- og mestringstilbud. Videre implementere ny organisering med folkehelsekoordinator og arbeidsgruppe for folkehelse. Følge opp folkehelsebarometeret og iverksette tiltak for å bedre de måleindikatorne som er røde for Sigdal (dårligere enn landet). Alle virksomheter skal «tenke folkehelse i alt de gjør». Måleindikator er folkehelsebarometeret.

En særlig viktig del av folkehelsearbeidet er tiltak rettet mot barn og ungdom. Dette er også definert som budsjettmål i 2018; «Tidligere innsats barn og ungdom» og «Unge i Sigdal er trygge på egen identitet». Dette siste er definert som et hovedmål fra Ungdata-undersøkelsen i 2017. Funnene i undersøkelsen følges opp. Mål at neste Ungdata-undersøkelse om tre år viser en positiv utvikling. Måleindikator er Ungdata-undersøkelse i 2020.

Tidligere innsats handler om å videreutvikle og samordne forebyggende tiltak rettet mot barn og unge, spesielt innen psykisk helsevern. Mer strukturert samarbeid innen kommunen, interkommunalt inkl. barnevern og med eksterne virksomheter som Modum Bad og BUP. Hovedhensikten er at innbyggerne får tilpassede tilbud lokalt og at innbyggerne får hjelp tidligere for om mulig å unngå andre mer ressurskrevende tiltak. Måleindikator er bedre

resultater neste Ungdata-undersøkelse m.h.t alkoholbruk, depressivt stemningsleie, dårlig selvbilde, ensomhet, mobbing, vold og skjermbruk blant ungdom.

Planarbeid og utvikling av tjenestene i tråd med overordnet lovverk og nasjonale føringer for tjenestene

Kommunen har ikke utarbeidet en egen overordnet helse og omsorgsplan, jf. kommunens planstrategi. Det er ikke et lovkrav å ha dette, men mange kommuner har likevel valgt å utarbeide slik plan. Denne bør eventuelt utarbeides som en delplan til kommuneplanen som nå har vært under rulling. Ulike fagplaner bør da samtidig revideres og enten implementeres i, eller legges fram som delplaner til helse- og omsorgsplanen (eksempelvis psykiatriplan, rehabiliteringsplan, demensplan mv.). Det har så langt ikke vært kapasitet til å starte og jobbe med dette planarbeidet på grunn av arbeidspress knyttet til daglig drift og ivaretagelse av andre store prosjekter blant ledere og saksbehandler i sektoren.

Med de store utfordringene sektoren står overfor fremover, med krav om tjenesteutvikling og omstilling som nevnt ovenfor, er det behov for å definere felles utfordringer og strategier, mål og tiltak i en egen plan for sektoren. Mye av innholdet i budsjetteftet for 2017 del 2 og i dette årsmeldingsdokumentet vil naturlig høre hjemme i en slik helse- og omsorgsplan heller enn i disse dokumentene. Utarbeidelse av en helse og omsorgsplan er et av budsjettmålene for budsjett 2018. Denne skal være retningsgivende for fremtidig innsats i tjenestene og ligge til grunn for målene i budsjett og økonomiplanen. Planen er viktig også i forhold til målet om at tjenestene skal være riktig dimensjonert i forhold til behov. Måleindikator vil være styringsdata som KOSTRA-tall korrigert for utgiftsbehov.

Utvikling av tjenestene i tråd med lovverk, nasjonale føringer og samfunnsutvikling, herunder samhandlingsreformen, har imidlertid blitt fulgt opp av virksomhetene til nå på tross av manglende skriftlig plan, men det vil være større krav til samordning og koordinering fremover. Det utgis årlig nasjonale mål og hovedprioriteringer for helse og omsorgstjenestene, også for NAV og barnevern. Kommunen skal innrette og utvikle tjenestene i tråd med dette. Dette følges opp i de ulike virksomhetene.

Det er lovkrav til enkelte planer innen sektoren, herunder blant annet «*Plan mot vold i nære relasjoner*». Denne ble ferdigstilt i 2017.«*Ruspolitisk handlingsplan*» ble revidert i 2016. Helseberedskapsplan, smittevernplan er revidert i 2017 sammen med kommunens øvrige planverk for beredskap. Det vises for øvrig til kommunens planstrategi for fullstendig oversikt over planverk.

Internkontroll og kvalitet i tjenestene

Det har vært en stor utfordring å prioritere ressurser til å utarbeide, ivareta og følge opp arbeidet med lovpålagt internkontroll og kvalitetssikring i sektoren. Ansvar for internkontroll ligger til ledere og nøkkelpersoner, som har stor arbeidsmengde fra før. Arbeidet med kvalitetssikring og internkontroll er en kontinuerlig prosess da det er krav til at det hele tiden må revideres og holdes ajour i takt med utviklingen av virksomhetene og faget og nye lovkrav.

Sektoren, og kommunen for øvrig, har lenge hatt behov for å ta i bruk et elektronisk verktøy til internkontrollarbeidet, samt til avvikshåndtering. Dette ble kjøpt inn i 2015 (Compilo) men skiftet ut med et annet program, KF kvalitet, i 2017. Hver kommune må selv bygge opp programmet før det kan implementeres i egen drift. Arbeidet har blitt forsinket av både tekniske og organisatoriske grunner. Arbeidet må prioriteres høyt fremover. Det er avsatt 0,2

årsverk som systemansvarlig for programmet i Helse og omsorgssektoren, samt at sektorens fag og tjenesteutvikler har en sentral rolle i dette arbeidet. IK-arbeidet og det elektroniske systemet krever innsats og videre kontinuerlig oppfølging og vedlikehold av alle ledere og nøkkelpersonell i sektoren.

IT, digitalisering og velferdsteknologi

Det er en stadig utfordring for virksomhetene å benytte og videreutvikle fagprogrammene i sektoren optimalt. Dette gjelder blant annet ressurser til drift, vedlikehold og opplæring. Omsorgstjenesten har et økt behov for døgnkontinuerlig vaktberedskap for IT-systemene / pasientjournalssystemet etter innføringen av helsenett og elektronisk meldingsutveksling (samhandling med spesialisthelsetjenesten, fastleger, NAV etc.). Dette er ikke med i avtalen per i dag, men løses ofte ved dedikerte programansvarlige i samarbeid med IT-avd. på Modum. Sektoren har utarbeidet en egen handlingsplan i Smart-kommune arbeidet (« datahandlingsplan/plan for digitalisering») gjeldende fra 2018. Utfordringen er først og fremst å sørge for god infrastruktur og oppdatert IT-utstyr i virksomhetene for effektiv drift, og for å kunne implementere nye systemer så som KF kvalitetssystem og KS-læring. Det er utarbeidet rutiner for IT-sikkerhet i virksomhetene. Disse skal også rulleres jevnlig, da det kommer stadig nye lovkrav. Dette er et krevende felt å følge opp. Kommunen mangler overordnede rutiner for IT-sikkerhet. Det vil gjøres et arbeid på dette i 2018 med innføring av nye regler for personvern. Det er også en utfordring å finne rom til å fylle inn og ajourholde innholdet på sektorens hjemmesider.

Velferdsteknologiske løsninger skal være implementert som en del av tjenestetilbudet fra 2020. Det er i 2017 igangsatt et interkommunalt prosjekt med Krødsherad og Modum hvor vi skal kartlegge behov og definere tiltak. Dette fortsetter inn i 2018. Kommunene skal først og fremst følge nasjonale anbefalinger når det gjelder hva slags velferdsteknologi som skal innføres. I første omgang dreier dette seg om trygghetsskapende teknologi, det vil si trygghetsalarmer med utvidede funksjoner som døralarm, sengealarm, fallalarm og sporing (GPS). Digitalt tilsyn skal også implementeres i kommunens tjenesteportefølje, samt også elektroniske løsninger for medikamenthåndtering. Nasjonale myndigheter utreder (piloterer) videre trinn 2, medisinsk digital oppfølging, og vil komme med anbefalinger også ift dette. Målet med velferdsteknologi er økt egenmestring og livskvalitet for brukerne, samt mer effektive tjenester. Prosjektet er delvis finansiert av prosjektmidler og delvis noe egenfinansiering. Dette er innlemmet i budsjett 2018. Det utarbeides egen prosjektplan. Implementering av velferdsteknologiske løsninger er for øvrig uløselig knyttet til utvikling og drift av sektorens ulike fagsystemer og derved også kommunens overordnede IT strategi- og drift.

Velferdsteknologi og digitalisering er også definert som et av budsjettmålene i 2018; Velferdsteknologiske løsninger skal være implementert som en del av tjenestetilbudet fra 2020. Interkommunalt prosjekt skal kartlegge behov og definere tiltak. Følge nasjonale anbefalinger. Økt egenmestring og livskvalitet, samt mer effektive tjenester. Benytte og videreutvikle fagprogrammene vår optimalt. Sørge for god infrastruktur og oppdatert IT-utstyr i virksomhetene for effektiv drift. Måleindikator er utarbeidelse av plan for velferdsteknologi 2018. Avsette midler til velferdsteknologiske løsninger. Følge opp sektorens tiltaksplan for digitalisering.

Behov for å utbedre og utvide lokaler, samt samlokalisering på tvers av virksomheter («Helsehus»)

Det vises til tidligere informasjon og behandlinger av saken som omhandler Helsehus og behov for nye lokaler for forebyggende helse (helsestasjonen m.fl.), legetjenestene og psykisk helse. Se Ks sak 26/14, Fs sak 15/16, Ks sak 89/16 og Ks sak 87/17, samt orienteringer(notater) som er lagt frem som meldinger underveis: 20.3.15, 27.3.17, 24.5.17.

Det ble i budsjett 2017 konkludert at kommunen med bakgrunn i den økonomiske situasjonen ikke kunne ta en så stor investering som ble presentert i sak 89/16. Saken ble sendt tilbake til administrasjonen for ny vurdering av samlokalisering, herunder å se nærmere på hvordan tjenestene eventuelt kunne deles opp og gjøres mindre arealkrevende, samt vurdere eksisterende lokaler i kommunen en ny runde. Kommunen fikk senhøsten 2017 oppsigelsesvarsel fra politiet om at dagens leieavtale som går ut den 31.12.19 ikke videreføres og at de flytter ut av lokalene i juni 2018. Dette gir kommunen nye muligheter til å utnytte eksisterende lokaler. Arealene er ikke tilstrekkelig for hva forebyggende helse har varslet behov for, men er med noe ombygging/utbygging egnede som legesenter. Se sak 87/17, der rådmannen gis fullmakt til låneopptak på inntil kr 3,8 mill. for å bygge om lokalene i kommunehuset, som hittil har vært leid av politiet, til legekantor.

Når det gjelder lokaler til psykisk helse og rustjenesten samles disse til underetasjen på Sigdalsheimen. Effektueres april 2018 med enkle bygningsmessige tilpasninger og ved at Helse og sosialsjef- og saksbehandlerfunksjon flyttes til kommunehuset.

Det er derfor ikke lenger et mål å få samlet alle tjenestene i ett helsehus. Det jobbes videre med å finne løsninger for forebyggende helse i 2018. Et av budsjettmålene for 2018 er å ha «Riktig dimensjonerte, tidsriktige og egnede lokaler for sektorens tjenester». Se for øvrig notat av 9.1.18 og 5.3.18. Det legges frem sak til politisk behandling våren 2018, i forkant av budsjettbehandlingen. Prosjektet har fått bevilget prosjekteringsmidler på til sammen kr 1.350.000,-.

Sikre god samhandling for best mulig ivaretagelse av tjenestemottakerne gjennom Koordinerende enhet, ansvarsgrupper og individuell plan

Alle kommuner skal ha en koordinerende enhet. Denne skal ha generell oversikt over habilitering- og rehabiliteringstilbudet i kommunen, og være et kontaktpunkt for samarbeid om brukere som har langvarige og sammensatte behov med flere tjenester. Koordinerende enhet i Sigdal er definert i to ulike møteplasser, til brukere under og over 18 år. Medlemmer er definert ut fra dette. Virksomhetsleder i Tjenester til funksjonshemmede er leder i kommunens koordinerende enhet, som behandler alle saker og søknader fra brukere med langvarige og sammensatte behov. Disse brukerne har rett på en koordinator og en individuell plan. Den koordinerende enheten skal sørge for at tjenestene til brukeren sees i sammenheng, og at det er kontinuitet i tiltakene over tid, uavhengig av hvem som har ansvaret. Dette skal forhindre at brukerne blir 'kasteball' mellom de ulike tjenesteyterne.

Brukere 2016: 51. 17 under 18 år, 34 over 18 år
Brukere 2017: 53. 19 under 18 år, 34 over 18 år

Ut over koordinerende enhet er det egne arenaer for samhandling og koordinering både innenfor og mellom de ulike virksomhetene, både internt i kommunen, i aktuelle interkommunale samarbeid og mot spesialisthelsetjenesten. Koordinering og samarbeid er tidkrevende, men av avgjørende betydning for gode pasient/behandlingsforløp. Koordinering av tjenester og tjenestetildeling henger for øvrig også tett sammen med organisering av saksbehandlingen i sektoren.

Saksbehandling

Alle helse- og omsorgstjenester skal utformes i enkeltvedtak til brukerne. Dette er juridiske dokumenter som kan påklages, og skal være gyldige til enhver tid. Dette er også viktig med hensyn til effektiv og rettferdig tjenesteyting. Det handler om å gi brukerne riktig og nødvendig hjelp når de trenger det på lavest mulig nivå. Virksomhetene har utfordringer med å avse kapasitet i forhold til dette arbeidet. Noe av saksbehandleroppgavene ligger til lederstillingene. Det skal også føres IPLOS – et nasjonalt standardisert kartleggings- og innrapporteringssystem. Dette krever ekstra av de eksisterende personellressursene i tjenesteytingen og saksbehandlerfunksjonene.

Det varierer hvordan kommunene løser dette med saksbehandling. Større kommuner etablerer ofte saksbehandlerenheter eller «bestiller-kontor», men sammenlignet med andre kommuner på Sigdals størrelse er det ikke uvanlig å organisere tildeling av tjenester i hver virksomhet slik kommunen gjør i dag. En utredning av fremtidig organisering her er startet. Brukernes rettssikkerhet ivaretas med dagens organisering. Man drifter etter de krav som gjelder. Det gjenstår å vurdere hvorvidt saksbehandlingen kunne vært bedre koordinert for enkelte tjenester, samt å vurdere fordeler og ulemper i forhold til ansvar, oppgavefordeling og lederstruktur. Det er naturlig å ta opp igjen diskusjonen nå ved endringene som er gjort ved tilsetting av sektorleder og ved ny organisering og lederstruktur fra 2018.

Et viktig budsjettmål inn i 2018 budsjettet er at innbyggerne skal motta en forutsigbar og helhetlig tjeneste. Herunder å skape en brukerorientert og effektiv helse- omsorg, og sosialtjeneste som sikrer at brukerne har tillit til at de får riktig og nødvendig hjelp når de trenger det. Saksbehandlere skal ha god kompetanse på fagfeltet. Brukers rettssikkerhet skal ivaretas. Ha gode rutiner for saksbehandling. God kommunikasjon mellom saksbehandler og tjenesten. Ivareta brukers rett til individuell plan. Videreutvikle rutiner for koordinerende enhet. Å sikre godt og tverrfaglig samarbeid i kommunen, og godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Måleindikator er overholdelse av krav til saksbehandlingstid og brukerundersøkelse.

Frivillighet

Styrking av frivillighet og kommunenes samarbeid med frivilligheten er en uttrykt nasjonal satsning fremover, spesielt innenfor helse og sosialsektoren. Frivillig arbeid er et viktig tiltak for å engasjere lokalbefolkningen og en viktig ressurs for kommunene. I utredningen «innovasjon i omsorg» brukes begrepet «den andre samhandlingsreformen», som dreier seg om å utnytte de sosiale og menneskelige ressursene som finnes i befolkning og samfunn som helhet. Sigdal har i begrenset grad etablert et system for styring av frivillig arbeid. En har blant annet ikke organisert en egen frivillighetssentral. Dette med frivillighetssentral var også spesielt nevnt i statsbudsjettet for 2017. Dette bør utredes nærmere. I tillegg må det jobbes for mer systematisk samarbeid med frivillige i de ulike virksomhetene fremover.

Et av budsjettmålene i 2018 er å etablere et system for styring av frivillig arbeid i kommunen. Det tas sikte på å legge frem sak til politisk behandling vedr dette innen 2019.

Sykefravær

Sykefraværarbeidet følges nøye opp og beskrives i egne årsrapporter for HMS. Dette er et ressurskrevende arbeid, spesielt for ledere i de store virksomhetene med mange ansatte. Det jobbes kontinuerlig med å holde sykefraværet nede. Likevel ligger fraværet tidvis på et høyt nivå, og det bør derfor ses nærmere på hvordan virksomhetene kan bli enda bedre på dette området. Et av budsjettmål videre inn i 2018 er å forebygge og redusere sykefravær. Det er da et uttalt mål at sykefraværet bør ikke overstige 5 %. Tiltak er oppfølging av IA arbeid i virksomhetene, herunder kompetanseheving blant ledere. Et særlig fokusområde er sykefravær i pleie og omsorgstjenestene. Måleindikator er sykefraværstatistikk, inkl. oversikt over arbeidsrelatert fravær.

Rekruttering og kompetanse

Tjenestene jobber kontinuerlig med rekruttering og kompetanseheving. Det nasjonale dokumentet Omsorg 2020 og Kompetanseløftet 2020 legger viktige føringer for kompetansebehov og kompetanseutvikling i kommunene. Det jobbes, i alle virksomheter, kontinuerlig med kompetanseheving i henhold til dette og i henhold til kommunens opplærings- og kompetanseplan som rulleres årlig. Det er også stort fokus på utvikling av et inspirerende faglig miljø som igjen kan virke positivt på rekruttering av framtidig fagpersonell til kommunen.

Når det gjelder rekruttering så har omsorgstjenestene knyttet til seg mange helsefagarbeidere og sykepleiere ved å ansette i faste flytende stillinger som dekker vikariater og enkeltvakter, samt ved opprettelse av vikarsentral med fast ansatte vikarer. Slik kan man også tilby nyansatte høye stillingsprosenter. Antall vikarer vurderes fortløpende, slik at en ikke risikerer «overtall» av vikarer. Administrative årsverk i vikarsentralen er i 2017 redusert fra 1,2 til 1,0, jf. budsjettvedtak. Omsorgstjenestene rekrutterer også mange helsefagstudenter gjennom trivselsassistentordningen ved Sigdalsheimen. I tillegg er det god rekruttering av virksomhetenes egne lærlinger.

Helse og omsorgsarbeid innebærer et døgntkontinuerlig tjenestetilbud. Døgntkontinuerlige tjenester krever bemanning hele døgnet; hverdag og helg. Aktivitetsplaner og bemanningsplaner skal henge sammen og kravet om kvalitet i tjenestetilbudet skal gå foran. Å etablere robuste og forutsigbare arbeidstidsordninger er en utfordring de aller fleste kommunene står midt opp i. Utfordringene er knyttet opp til brukernes behov for rett kompetanse gjennom hele døgnet. Kravene til kompetanse og fagdekning har økt betydelig siden innføringen av samhandlingsreformen. God kvalitet i tjenestene er avhengig av en stabil bemanning som sørger for kontinuitet i tjenestetilbudet. En særlig stor utfordring er å få besatt helgestillinger med faglærte. Det er også en utfordring å rekruttere faglærte til ferier og til tilkallingsvakter. Særlig sommeren kan være sårbar og tjenesten må da benytte vikarbyrå for å opprettholde forsvarlig fagdekning. Fremover er det nødvendig å satse på rekruttering av faglært personell, også i stillinger virksomhetene pr i dag har ansatt ufaglærte. Man må også se på muligheter for å kombinere dagstillinger i sektoren med helgestilling for å ivareta fagdekning og faglig forsvarlighet på helger. Det må også ses nærmere på dagens turnusordninger. Hvordan etablere robuste og forutsigbare arbeidstidsordninger? Dette er et prioritert område i 2018.

Lærlinger

Omsorgstjenesten har som mål å ta inn inntil to nye helsefagarbeiderlærlinger hvert år. En lærling tilsettes i 100 prosent, men lønnes for 50 prosent stilling over to år, for andel verdiskapning. Tilskuddet for å ta i mot lærling er en engangssum på vel 100.000 kroner per

lærling. Læreforløpet fordeles mellom Sigdalsheimen, Hjemmetjenesten og Tjenester til funksjonshemmede. Dagens mengde lærlinger krever ikke ekstra budsjettmidler, da de har sin verdiskapning i virksomhetenes grunnturnus, altså går inn som en del av grunnbemanningen. Ved økt antall lærlinger ville det derimot være behov for å opprette egne stillinger for disse, samt økt ressurs til å organisere og følge opp lærlingene.

Det er positivt for kommunen å ta i mot lærlinger med tanke på framtidig rekruttering, og erfaring tilsier at de fleste lærlingene fortsetter å jobbe i kommunen etter endt lærlingeløp. Det er da en viktig forutsetning å kunne tilby lærlingene en større fast stilling i kommunen etter endt utdanning, eventuelt med virkemidler som fast flytende stilling eller fast ansettelse i vikarsentral.

Det å ha lærlinger er samtidig en lærerik utfordring for personalet. Det samme gjelder i forhold til å ta i mot studenter og elever til praksisplass. Men det kan også oppleves belastende for virksomhetene dersom lærlingen av ulike grunner krever ekstra oppfølging, men det kan være et viktig samfunnsoppdrag. Det jobbes kontinuerlig med organisering og kompetanseheving for å kunne være en så god lærebedrift som mulig.

Antall lærlinger ferdig i 2015: 2. Begge har fast stilling i kommunen

Antall lærlinger ferdig i 2016: 1. Har fast stilling i kommunen

Antall lærlinger ferdig i 2017: 1. Har fast stilling i kommunen

Brukerrolle og pårønderolle

En styrket brukerrolle (fra medvirkning til brukerstyring, individuell valgfrihet og innflytelse, «hva er viktig for meg», sjef i eget liv/ lengst mulig i eget liv) og en styrket pårønderolle (økt pårørendeinvolvering) er også nasjonale uttalte mål for sektoren, som hver virksomhet må sette mer i system og implementere i den daglige tjenesteutøvelsen. Viktige mål som er tatt med i budsjett 2018 er at tjenesten skal bidra til at den enkelte skal oppleve mestring og kan leve og bo selvstendig og dette med brukertilfredshet og medbestemmelse. Fokus på endret innhold i tjenesten. Fra en tradisjonell tankegang om «hva kan jeg gjøre for deg» til «hva er viktig for deg». Implementere hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering som tankegang og arbeidsmåte i tjenestene. Måleindikator vil blant annet være å øke andel hjemmeboende over 80 år i forhold til andel med institusjonsplass. Det må også implementeres et system for brukerundersøkelser.

Øvrige utfordringer og tiltak

I tillegg til nevnte områder er følgende utfordringsområder definert inn som budsjettmål i 2018, på bakgrunn av utfordringsbildet man har sett gjennom 2017;

«Flere i arbeid og aktivitet» med måleindikatorer som sysselsettingsgrad, mottakere av økonomisk sosialhjelp med vilkår om aktivitet og flyktninger i arbeid etter avsluttet introduksjonsprogram. «Unngå forringelse av kommunal bygningsmasse» med IK-bygg som måleindikator. (Elektronisk internkontrollverktøy for bygg). «Økt satsning psykisk helsevern og rustjenesten», på bakgrunn av økende etterspørsel og behov for tjenesten, samt oppgaveforskyvning fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Kommunene får gradvis mer ansvar for brukerne, inkl. behandlingsansvar, noe en ikke har hatt tidligere. Dette gjelder både innen voksenpsykiatrien, alderspsykiatrien og barn og unge. Dette krever både økte ressurser og ny kompetanse inn i tjenestene. «Boligtildeling»; Boligsosial handlingsplan følges opp. Videre kartlegging av behov. Boligtildeling for alle kommunens boliger er nå samlet i Helse

og sosial, koordinerende enhet. Det jobbes med å utarbeide gode rutiner for samarbeid sektorene i mellom. Egen sak legges frem til politisk behandling i 2018.

6.5 Virksomhetene innen Helse og sosial

Som organisasjonskartet over Helse og sosial viser, har planområdet i 2017 bestått av 7 virksomheter med sine ledere med budsjettansvar. I det etterfølgende vil målsetninger definert for den enkelte virksomhet i budsjett 2017 evalueres i forhold til måloppnåelse, utfordringer, tiltak videre og prioriteringer pr virksomhet.

Det vises til budsjettheftet 2017 for beskrivelse av hva virksomhetene omfatter samt detaljert oversikt over årsverk.

Forebyggende helse

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var 7,6 pluss renholdere. I tillegg har virksomheten følgende avtaler ift årsverk: 2,5 driftstilskudd fysioterapi. I tillegg kommer timeavtaler med frisklivsinstruktører. 0,6 årsverk helsesøster var ekstra tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet til styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. 0,2 årsverk var tilskudd fra NAV flyktning til merkantil for å avlaste helsesøster for oppgaver i forbindelse med flyktningehelsetjeneste; , opprette og ajourføre journaler etc.

OVERORDNET MÅL

- Å fremme barns fysiske, psykiske og sosiale helse
- Å forebygge sykdom og skader.
- Være pådriver for en best mulig livsstil blant hele befolkningen.

Når det gjelder øvrige delmål henvises det til budsjetthefte 2017

MÅLOPPNÅELSE

De mål virksomheten satte seg for 2017 er til dels oppfylt, noen må føres videre som en del av en kontinuerlig prosess. Resultater innen forebyggende tjenester er vanskelig å tallfeste, derfor må man støtte seg på forskning og anbefalte tiltak fra statlige helsemyndigheter i planleggingen av tjenestetilbudet. En god forebyggende helsetjeneste er ofte avhengig av samarbeid mellom ulike tjenester. Virksomheten jobber etter å sette inn ressurser der behovet er størst, og i samarbeid med andre. I 2017 har virksomheten sett behov for økt innsats overfor barn og unge med psykiske helseutfordringer. Tiltak har vært å styrke tilgangen på helsesøstertjeneste på alle fire skolene og tverrfaglig samarbeid med skole, PPT, barnevern, BUP Kongsberg m.fl. Samtaler med barn og ungdom er et tilbud som stadig flere benytter seg av, både i barne- og ungdomsskolen. Et økt antall flyktninger og arbeidsinnvandrere har gitt behov for å sette inn økte ressurser (ofte ved hjelp av telefontolk) ovenfor disse gruppene.

Jordmortjenesten: Gi de gravide et godt svangerskapstilbud

I 2017 har 60 prosent av jordmors stilling vært svangerskapskonsultasjoner, hjemmebesøk, hospitering og fødsels- og foreldreforbereende kurs.. 40 prosent har vært vakt- og følgeberedskap, delvis finansiert av tilskudd fra Vestre Viken HF. Det har ikke vært mulig med helkontinuerlig vakt- og følgeberedskap siden jordmor er alene om oppgaven. Det er ikke samarbeid med nabokommuner om dette da de ikke har beredskap. Beredskaps- følgetjenesten

har også omfattet tilgjengelighet på SMS og telefon utenom arbeidstid. 35 barn er født kommunen i 2017 og de fleste gravide har gått til svangerskapskontroll hos jordmor.

Helsesøstertjenesten: Støtte og veilede foreldre, barn og ungdom og være en serviceinstitusjon der rådgivning, helseopplysning, helsekontroller og vaksinasjoner er hovedoppgaver.

Alle nyfødte har fått tilbud om hjemmebesøk fra helsesøster og de aller fleste takker ja til dette tilbudet. Veileder anbefaler tidlig hjemmebesøk fra jordmor; ca. 2 dager etter hjemkomst, og hjemmebesøk fra helsesøster 1 – 2 uker etter. Dette klarer vi stort sett å gjennomføre i Sigdal. Konsultasjoner hos helsesøster på *helsestasjonen* gjennomføres mest individuelt, men også i grupper. Det er opp mot 100 prosent oppslutning rundt anbefalte helsekontroller og vaksinasjonsprogrammet. I tillegg til helsesøster skjer enkelte av konsultasjonene hos fysioterapeut og lege, utfra et fast program, men også etter individuell vurdering. Dokumentasjon i journal skjer elektronisk i helsestasjonsprogrammet WinMed helsestasjon, CGM Journal, pg. alle vaksiner registreres i et nasjonalt vaksinerregister: Sysvak. I tillegg er det et papirjournalssystem for oppbevaring av epikriser etc. . Det er fortsatt ikke mulig å motta epikriser og fødselsmeldinger elektronisk fra sykehusene. Dette jobbes det med å få til da det er viktig å få epikriser tidlig for å ha tilgjengelig dokumentasjon fra sykehuset før tidlig hjemmebesøk. Oppdatering på vaksinasjonsstatus, etterregistrering av vaksiner og innhenting av forsømt vaksinasjon er en stor utfordring når det gjelder gruppen flyktninger og andre innvandrere p.g.a. manglende dokumentasjon fra hjemlandet.

Skolehelsetjenesten har i 2017 vært tilgjengelig både i skolene og på helsestasjonen. Alle helseundersøkelser med veiing og måling, syns- og hørselstest, legeundersøkelse, motorikk og utvikling m.m. har foregått på helsestasjonen med helsesøstre, fysioterapeuter og skolelege. Vaksinasjoner har vært delvis på skolene og delvis på helsestasjonen. Helsesøsters faste treffetider, samtaler og undervisning har vært et tilbud på alle fire skolene. Informasjon om tjenesten og tilbudene har gått til alle hjem. Det har vært god oppslutning om tilbudene i 2017. Økte ukentlige treffetider for elever på ungdomsskolen og de tre barneskolene har gitt mulighet til å følge opp de som har behov for samtaler. Det er gjennomført helseundersøkelser før skolestart, på 3. og 10. trinn, og individuelle helsesamtaler med alle elevene på 5. og 8. trinn. Alle elever på 5., 8., 9. og 10. trinn har fått undervisning av helsesøster om aktuelle temaer som pubertet, seksualitet, seksuelt overførbare sykdommer, prevensjon, graviditet og fødsel. I tillegg har skolehelsetjenesten i forhold til temaene psykisk helse, vold, seksualundervisning og pubertet. Behovet for tilgjengelighet og voksenkontakt er stort, og antall konsultasjoner har økt både i og utenom skoletiden.

Helsestasjon for ungdom er en del av tilbudet innunder helsestasjonen for øvrig og har ikke egne lokaler og åpningstider. Mange ungdommer bruker helsestasjon for ungdom i den kommunen de går på videregående og studerer, men noen benytter seg også av tilbudet i Sigdal. Jordmor og helsesøstre har foreskrivingsrett for p-piller for unge jenter mellom 16 og 19 år og følger opp med prevensjonsveiledning. Det er også henvendelser angående nødprevensjon, testing for kjønns sykdommer og graviditetstester.

Lege: 10 prosent helsestasjon- og skoleleigestilling har dekket faste konsultasjoner i helsestasjons- og skolehelsetjeneste, henvisninger og oppfølging av barn med særskilte behov.

Drive nettverksskapende arbeid og styrke og trygge foreldre til å bli gode omsorgspersoner og rollemodeller.

Foreldrestøttende og nettverksskapende tiltak/ barselgrupper

Det har vært startet opp nettverksskapende barselgrupper i 2017. Alle nyfødte familier har fått tilbud om dette.

ICDP: (International Child Development Program)

I 2017 har alle nybakte foreldre fått en innføring i foreldreveiledningsprogrammet ved første oppstartmøte av barselgrupper på helsestasjonen. Det ble i 2017 i tillegg gjennomført et ICDP kurs (a 8 kvelder) med godkjente ICDP-veiledere som kursholdere for flyktingeforeldre i samarbeid med flyktingetjenesten.

Videreføre ordningen med husmorvikar som en praktisk hjelp i hjemmet for barnefamilier med særskilte behov

Helsestasjonene disponerer og administrerer husmorvikar i 60 prosent stilling. Tjenesten er et lavterskeltilbud blir gitt til barnefamilier ved barns eller foreldres sykdom, og ut fra andre faglige vurderingskriterier.

Gi barn, ungdom og resten av befolkningen et lavterskeltilbud innen forebyggende psykisk helsearbeid. Ha fokus på og evt. avdekke vold i nære relasjoner, depresjon i svangerskaps- og barseltid, angst og behov for psykologisk førstehjelp blant barn og unge

Forebyggende psykisk helsearbeid for barn og unge er et økende behov, noe som underbygges av Ungdata undersøkelsen i 2017. Ungdommen melder om stress, press, ensomhet, angst og depresjon. Det er særlig de unge jentene som sliter med psykiske helseutfordringer, spiseproblematikk og selvskading. Dette tar mye tid og helsesøstre i helsestasjonen og skolehelsetjenesten følger opp med samtaler, veiledning og samarbeid med andre instanser.

Styrket helsesøstertilgjengelighet for barn, ungdom og foreldre i helsestasjonen og skolehelsetjeneste har vært prioritert i 2017, for i større grad å kunne avdekke mobbing, psykiske problemer og andre vanskeligheter som barn i dag sliter med. Nye nasjonale retningslinjer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten pålegger helsesøstre, jordmødre og andre å være obs på tegn på vold og spørre om vold ved faste konsultasjoner. Dette har vi også innført i Sigdal, både i forhold til partnervold og vold mot barn.

Sigdal kommune har samarbeidsavtale med BUP Kongsberg, noe som bl.a. innebærer et veiledningsansvar og veiledningsforaene:.

Småbarnsforum og Skolebarnsforum er konsultasjonsteam som består av representanter fra BUP Kongsberg, PPT, barnevern og helsestasjonen og som gir veiledning til foreldre og fagpersoner. Begge teamene møtes 3- 4 ganger årlig og saker tas opp anonymt eller med foreldrenes samtykke.

Sigdal kommune er med i **Samarbeidsarena psykisk helse. (SAPH)** sammen med Modum kommune, Buskerud fylkeskommune, Modum Bad og Modum Frisklivssentral.

Ressursenteret tilbyr bl.a. tjenestene **Rask Psykisk Helsehjelp (se eget avsnitt) SMS/chatte tjeneste** til elever ved Rosthaug vgs. og organiserer: **LIST-prosjektet** hvor Sigdal, sammen med Modum, Krødsherad og Modum Bad, har deltatt i et forskningsprosjekt fra Universitetet i Bergen for utprøving av effekten av to ulike mestringsmodeller for hva som best kan hjelpe ungdomsskoleelever med angst og angstproblemer. Elever ved Sigdal ungdomsskole har deltatt på mestringsgrupper. Dette har vært meget ressurskrevende og resultatene fra forskningsprosjektet er ennå ikke klare.

Rask psykisk helsehjelp. (RPH) er et lavterskeltilbud hvor voksne og ungdom over 16 år kan ringe og få rask, gratis hjelp. Det gis tilbud om direkte behandling, kurstilbud, veiledet selvhjelp o.a. Undersøkelser viser god helbredelseeffekt. Tilbudet er et samarbeid mellom Modum og Sigdal kommuner til pasienter med psykiske plager. Til sammen har RPH 3,6

stillinger. I 2017 er det registrert 17 nye henvendelser fra Sigdal som har tatt kontakt med RPH av totalt 194 personer. Av disse var 2 utenfor målgruppen, og fikk veiledning i forhold til annen type hjelp. Fordeling av utgifter skjer ut fra folketallet i de to kommunene. En del av Sigdals økonomiske bidrag til RPH i 2017, har vært kommunepsykologens arbeid der en gang i uka. Kommunenes egenandel er økt i.o.m. at prosjektperioden er over og det ikke lenger mottas tilskudd fra Helsedirektoratet, men det jobbes kontinuerlig med å søke på ulike tilskuddsmidler til SAPH og RPH.

Følge opp utfordringene i Ungdata undersøkelsen.

Sigdal gjennomførte *Ungdata* undersøkelse elektronisk blant alle elevene på Sigdal ungdomsskole i april 2017, samtidig med alle de andre ungdomsskolene og videregående skoler i Buskerud. Undersøkelsen omfatter alle arenaene i ungdommens liv og gir oss nyttig informasjon om hvordan ungdommene våre har det og sier noe om folkehelsestilstanden i ungdomsgruppa og hva som kan påvirke den. Det er veldig mye positive resultater for Sigdal. Ungdommene er fornøyde med foreldrene sine, med skolen, de har venner, driver med fritidsaktiviteter, nesten ingen røyker, snuser eller har prøvd hasj. Imidlertid er det noen utfordringsområder som kommunen jobber videre med; nemlig alkoholbruk blant ungdommen (tidlig alkoholdebut og høyt alkoholforbruk i forhold til andre kommuner, og foreldres aksept av at ungdomsskoleelever drikker alkohol). Andre utfordringsområder er psykiske helseutfordringer med høyt depressivt stemningsnivå, særlig hos jentene og mye skjermbruk utenom skoletida. Etter avsluttede presentasjonsrunder er det arbeidet videre med resultatene med systematisk oppfølging både politisk, i de kommunale virksomhetene og blant ungdom og foreldre. Det er oppretta ei tverrfaglig arbeidsgruppe som jobber videre med en treårig handlingsplan *Ung i Sigdal* og utarbeider mål for hvordan vi vil at unge i Sigdal skal ha det og trygge ungdommen på deres egen verdi. og i forhold til tjenesteutvikling i de ulike virksomhetene. Det jobbes videre med tjenesteutvikling i forhold til dette og skolehelsetjenesten ved helsesøstre og kommunepsykolog er en viktig aktør i dette arbeidet, både ved lavterskel tilgjengelighet og ved undervisningstilbud om aktuelle temaer.

Kommunepsykolog har vært ansatt i 2017 fram til hun sa opp 1. okt. 2017. Denne stillingen er delvis finansiert av tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet. Stillingen er opprettet for å styrke kommunens samlede kompetanse innen psykisk helsearbeid, med særlig vekt på barn og unge. En del av stillingen er brukt til veiledning og samarbeid med faggrupper som helsesøstre o.a. i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, jordmor, ruskonsulent, psykisk helsetjeneste og lærere i konkrete saker. Kommunepsykologen har, sammen med helsesøstre og fysioterapeut friskliv hatt undervisningsopplegg i skolene med temaer som vold, psykisk helse og søvn bidratt med undervisning 20 % av stillingen er brukt mot gruppe/individrettet tilbud direkte kontakt med brukere, herunder en dag i uka på RPH for voksne over 16 år. . Videre er en del av stillingen brukt til å jobbe på systemnivå, bl.a. å ferdigstille «Plan mot vold i nære relasjoner».

Fortsette å videreutvikle smittevernsarbeidet i samarbeid med kommunelegen

Reise- og yrkesvaksinering.

Helsestasjonen har tilbud til hele befolkningen om vaksinering og rådgivning i forbindelse med utenlandsreiser. Dette tilbudet har vært mye benyttet. Alle vaksiner registreres i Sysvak, et nasjonalt vaksinasjonsprogram hvor alle kan hente ut sin registrerte vaksinasjonsstatus. Utgifter til vaksiner etc. finansieres via egenandeler: Se egen prisliste.

Tuberkulosearbeidet innebærer screening og videre henvisning til røntgen, blodprøve og BCG- vaksinerings av risikogrupper (bl.a. flyktninger, innvandrere, helsefagstudenter og andre).

Flyktninghelsetjeneste. Alle flyktninger har krav på både fysiske og psykiske helsetjenester og helsestasjonen er ofte den første helseinstansen de møter når de kommer til Sigdal, via mottak eller direkte fra Gardermoen. Det har blitt gitt tilbud om vaksinasjon og screening for tuberkulose og andre smittsomme sykdommer, pluss andre anbefalte helsetjenester til både barn og voksne. Noe av screeningen har vært delegert fra kommunelegen som har det faglige ansvaret. Etter hvert har flyktningene fått tildelt fastlege som også har vært en viktig samarbeidspartner når det gjelder oppfølging av helsetjenester. Barna fortsetter å følge vanlig helsestasjonsprogram, men oppfølging av vaksinasjon har vært en utfordring siden de fleste mangler dokumentasjon fra hjemlandet. Mange har opplevd krig og bombing og trenger ekstra oppfølging pga. psykiske helseplager

Gi støtte til å endre levevaner til personer som har økt risiko for, eller allerede har utviklet sykdom relatert til levevaneområdene. Bygge videre på det interkommunale samarbeidet om tilbud til risikogrupper

Frisklivssentralen er kommunens kompetansesenter på levevaneområdene. Formålet med frisklivssentralen er å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge eller begrense utvikling av sykdom. Frisklivssentralen bidrar inn i folkehelsearbeidet bl.a. gjennom veiledning og informasjon til befolkningen.

Barn og unge:

Det ble gjennomført *Folkehelsedager* på ungdomsskolen og de tre barneskolene også våren 2017. På de tre barneskolene var hovedfokus førstehjelp, fysisk aktivitet og sunt kosthold. På Frisklivssentralen – en helsefremmende og forebyggende helsetjeneste for ungdomsskolen var hovedtemaet grensesetting og kroppspress med eksterne og interne foredragsholdere. Det ble gitt temaforedrag og søvn og skjermbruk til elever og foreldre på barneskolene.

Det ble utdannet 8 ungdomsskoleelever til å bli «Aktiv 365 elever» gjennom Buskerud idrettskrets. Kompetansen ble brukt ved gjennomføring av aktivitet på folkehelsedagene på barneskolene. Tiltakene er bidrag for å fremme fysisk og psykisk helse blant barn og unge. Dette er et kontinuerlig arbeid som videreføres.

I 2017 ble det gjennomført individuell veiledning til personer henvist til Frisklivssentralen på kosthold, fysisk aktivitet, tobakkslutt og søvn. Det foregikk en stor studie fra NTNU Frisklivssentralen i Sigdal bidro inn til studien. Resultater blir tilgjengelig i ettertid. Alle fikk tilbud om submaksimal kondisjonstest på tredemølle i tillegg til annen måling og dokumentasjon.

Det ble gjennomført tobakkssluttekurs for ansatte på Sigdal kjøkken og resultatet ble at 50% av de fremtømte sluttet med tobakk. Kurs i Bra mat, kurs i depresjonsmestring, søvnkurs ble gjennomført i samarbeid med Frisklivssentralen i Modum.

Det ble holdt temaforedrag om fysisk aktivitet og hverdagsaktivitet til frivillige lag og foreninger, og temaundervisning om fallforebygging på nettverksamling for ansatte som jobber på dagsenter for personer med demens.

Opplysningsarbeid om viktigheten av sunne levevaner ble formidlet blant annet i en månedlig artikkel i Bygdeposten. Dette er et samarbeid med Frisklivssentralene i Modum, Sigdal og Krødsherad.

Friskliv og mestring er et interkommunalt samarbeid i Modum, Sigdal og Krødsherad og det ble gjennomført en åpen temakveld om Diabetes type to i samarbeid med LHL og Diabetesforbundet og LMS Vestre Viken Ringerike. Samarbeid med frivillige lag og spesialisthelsetjenesten er nyttig for å gi samhandlende og koordinerte tjenester til innbyggerne.

Oversiktsarbeid:

Frisklivssentralen har i samarbeid med Fritid 123 jobbet med å lage en samlet oversikt over alle fritidstilbud i Modum, Sigdal og Krødsherad. Nettsiden heter www.fritid123.no. Arbeidet med å implementere hjemmesiden fortsetter og er et nyttig verktøy for å gjøre det enklere for alle kommunens innbyggere til å finne fritidsaktiviteter.

Frisklivssentralen i Sigdal er utpekt som koordinator på kommunens Lærings- og mestringstilbud. Det er påbegynt et arbeid med å samle oversikt over hvilke tilbud vi har i dag. Oversiktsarbeidet vil gjøre det enklere for innbyggerne å benytte seg av eksisterende tilbud og vi vil få en pekepinn hvilke innsatsområder kommunen skal ha i videre arbeid.

Aktivitetstilbudene ved Frisklivssentralen har vært opprettholdt. Tilbudene har vært åpne for deltakere på frisklivsresept og øvrig befolkning:

- Puls- kondisjon og styrketrening ute Prestfoss
- Sigdalstrimmen – kondisjon og styrketrening inne Prestfoss.
- Bassentrening etter musikk Prestfoss
- Sirkeltrening i Eggedal

Gi et faglig forsvarlig fysioterapitilbud til barn og unge ut fra behov og prioritering. Gi barn med spesielle behov tilbud om oppfølging av fysioterapeut

Det har vært tett oppfølging og god måloppnåelse innenfor feltet *fysioterapi til barn og unge* tilknyttet helsestasjonen. En 100 prosent fysioterapistilling var i 2017 øremerket barn og unge. En stilling til fysioterapi til barn dekker hele kommunen, på helsestasjonen, i barnehagene og skolene. Det innebærer screeningundersøkelser og oppfølging av barn med forskjellige funksjonshemminger, samt veiledning av omsorgspersoner og støtteapparat. Det er et økende antall barn med spesielle behov som trenger fysioterapi. Det har etter hvert blitt vanskelig å dekke behovet innenfor tilgjengelige ressurser, ettersom flere etterspør denne type arbeidskrevende tjenester. Fysioterapeut deltar i ansvarsgrupper og er også koordinator for enkelte av barna med sammensatte behov. Hun samarbeider tett med helsesøstrene, helsestasjonslege, andre kommunale instanser og habiliteringstjenesten i fylket. .

Gi hele befolkningen et faglig forsvarlig fysioterapitilbud ut fra behov og prioritering

Sigdal har 2 fysikalske institutter: Ved Sigdal Fysikalske var det i 2017 1,8 årsverk fysioterapeuter med driftstilskudd og ved Eggedal Fysioterapi var det 0,7 årsverk fysioterapeut med driftstilskudd. For begge instituttene har praksisomfanget i 2017 vært større enn driftstilskuddet er ment å dekke. Dette for å unngå for lang ventetid for brukerne.

Praksisomfang i 2017:

Sigdal Fysikalske Institutt

	Antall timer (inkl. administrasjon):	Timer utover driftsavtalen:	Antall behandlede pasienter:	Antall konsultasjoner:
100 % driftsavtale	2154	534	187	2971
80%	*	*	*	*

driftsavtale				
--------------	--	--	--	--

*F.o.m. medio mai og ut året var det to fysioterapeuter i 40 % stilling hver i 80% driftsavtale. Antall timer for disse kommer ikke fram i journalprogrammet, da begge praksis er avslutta i kommunen og deres tilgang til journalprogrammet er sletta.

Hver konsultasjon varer fra 30 – 60 minutter med gjennomsnittlig behandlingstid på 40 min. Det settes av ca. 4 timer hver uke til gruppetrening for pasienter som ikke har behov for individuell behandling, men som trenger noe oppfølging.

Ventelister og ventetid varierer en del. Pr mars 2018 er det 4 personer på venteliste med en ventetid på ca. 2-3 uker. Ventetida varierer.

Diagnoser: Muskel / skjelett, opptrening etter brudd og andre skader, reumatologi, neurologi (hjerneslag, MS, CP, Parkinson, paraplegi, osv.), multifunksjonshemmede, hjerte/lunge, balanseproblematikk, pre- og postopererte (dette er en stor gruppe da pasientene nå ofte blir sendt rett til hjemstedet for opptrening). Instituttet melder også om en stor andel tidkrevende behandlinger av multifunksjonshemmede og eldre. Det er en økende trend at pasienter med arthrose og andre degenerative lidelser skal behandles med fysioterapi framfor å sendes til operasjon.

Eggedal Fysioterapi

Driftsavtale	Antall timer inkl. adm.og kurs:	Timer utover driftsavtalen:	Behandlede pasienter:	Antall konsultasjoner:
70 % driftsavtale	1993,5	768,5	220	3401*

- *Antall inkl. rapporter, egentrening o.a.: 3796.
- Ikke møtt: 62
- Hjemmebehandlinger: 19

Ventetiden er på ca. 2 – 3 uker.

Eggedal fysioterapi melder at arbeidsmengden utover driftsavtalen overskrider 0,44 årsverk og at behovet for økt driftstilskudd er fortsatt betydelig.

Diagnoser: Hovedtyngde på nakke / skulder, hofte / rygg.

Skape bedre tverrfaglige rutiner i samarbeidet med alle barn og unge og deres familier, herunder barn med sammensatte behov

Virksomhet forebyggende helse har deltatt i og administrert ulike tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsfora: Et godt og strukturert samarbeid er avgjørende for å kunne gi gode forebyggende helsetjenester. Det er ukentlige drøftingsmøter i forhold til psykisk helsearbeid for barn og unge på helsestasjonen med psykolog, helsesøstre, jordmor og fysioterapeut. Her tas saker opp enten med samtykke fra foreldre eller anonymt. Det har vært avholdt jevnlig møter i veiledningsteamene Småbarnsforum og Skolebarnsforum (med BUP, PPT og barnevern). Her deltar helsesøstre og evt. jordmor. Virksomhetsleder er koordinator.

Det er samarbeidsmøter med føde-/barselavdelingen ved de tre sykehusene i fylket og med Vestre Viken, representert ved Ringerike sykehus i forhold til avtale om jordmors følge- og beredskapstjeneste.

Det er samarbeidsmøter med skolene og barnehagene, og helsesøster deltar i tverretattlig team på ungdomsskolen.

Samarbeid med skole o.a. rundt oppfølging av Ungdata resultatene i 2017 har resultert i arbeidsgruppemøter og oppstart av handlingsplan «Ung i Sigdal».

Helsesøstre og fysioterapeut deltar i, og er ofte leder og koordinator, i ansvarsgrupper rundt barn og unge. Virksomhetsleder forebyggende helse og fysioterapeut deltar i koordinerende enhet i kommunen for barn under 18.

Virksomhetsleder og psykolog deltar også i arbeidsgruppe Ressurscenter helsefremmende arbeid psykisk helse Modum og Sigdal. (SAPH).

Virksomhetsleder og jordmor deltar i samarbeidsmøter med BUP Kongsberg.

Det avholdes årlig samarbeidsmøte med fylkestannhelsetjenesten og det samarbeides tett med tannpleier på helsestasjonen. Frisklivskoordinator samarbeider tett med frisklivssentralene i Modum og Krødsherad.

Det er faste samarbeidsmøter mellom helsestasjonen og avd. for psykisk helse voksne hvor man har drøftet saker hvor barn er involvert anonymt eller med samtykke.

Helsestasjonen har et tett samarbeid med flyktningetjenesten om oppfølging av flyktninger bosatt i kommunen.

Det har vært avholdt samarbeidsutvalgsmøter mellom kommunen og de privatpraktiserende fysioterapeutene.

Det er også startet opp med faste, månedlige samarbeidsmøter med fastlegene-

UTFORDRINGER/ TILTAK

Behov for større lokaler

Herunder organisering av en god forebyggende helsetjeneste.

Se for øvrig under «Felles utfordringer» og drøfting av «Helsehus».

Helsestasjonen i Eggedal holder til i leide lokaler sammen med Eggedal legekontor.

Lokaler - skolehelsetjenesten

En ulempe på barneskolene er at det ikke er egne lokaler for skolehelsetjenesten på barneskolene.. Dette løses per nå ved bruk av bl.a. møterom og det er avholdt møter med rektorene om behov for bedre lokaler på barneskolene. På ungdomsskolen er lokalene bra.

Knappe fysioterapiressurser

Ved de fysikalske instituttene er det stor tilgang av pasienter, jfr. tabell, og det blir en utfordring å gi tilbudet når folk trenger det uten for lang ventetid og for mye overtid.

Økt antall flyktninger/arbeidsinnvandrere

Det er tidkrevende å ivareta psykiske og fysiske helseutfordringer til denne gruppen, da bruk av telefontolk ofte er nødvendig. Kartlegging, registrering og oppdatering av vaksiner til flyktninger og arbeidsinnvandrere er en tidkrevende jobb. Ved tvil om vaksinasjonsstatus fra hjemlandet skal barna vaksineres på nytt.

Manglende elektronisk kommunikasjon med sykehus og fastleger

Det er ikke åpnet for at helsestasjonen kan motta epikriser og fødselsmeldinger fra sykehusene eller kommunisere via e-link. Dette er det behov for i.o.m. at forskrift om barselomsorg anbefaler første hjemmebesøk 2 – 3 døgn etter hjemkomst fra føde-barsel avd. Vanlig postgang tar lenger tid og det er nødvendig å få fødselsmeldinger tidlig. E-link med fastlegene

er også nødvendig for å kunne samarbeide og gi en god helsetjeneste til barn og unge, særlig når det gjelder psykisk helsearbeid.

Nye nasjonale retningslinjer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten fra 2017.

Nye retningslinjer setter større krav til ledelse, samarbeid og utøvelse av tjenesten.

Helsesøsterressursen i kommunen er for knapp til å kunne utføre pålagte oppgaver på en god og faglig forsvarlig måte. Tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet har gjort det mulig å ha helsesøster tilstede en dag i uka på alle de tre barneskolene og halvannen dag i uka på ungdomsskolen. Dersom tilskuddsmidlene faller bort eller blir redusert uten at kommunens grunnbemanning øker, vil ikke dette tilbudet til være mulig å videreføre.

Psykisk helse og rustjeneste

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var 4,5, Boveileder økt med 30 % fra 50 % til 80 % stilling fra august, på prosjektmidler.

Av dette er 1.4 årsverk er knyttet til rustjenesten.

I tillegg kommer årsverk knyttet til støttekontakter.

OVERORDNET MÅL

Mål med psykisk helsearbeid i kommunen er å bidra til å fremme selvstendighet, tilhørighet og å styrke evnen til å mestre eget liv for mennesker med psykiske lidelser.

MÅLOPPNÅELSE

Virksomheten har i 2017 vært gjennom en stor omstillingsprosess som følge av at rustjenesten ble flyttet fra NAV til psykisk helse i 2016. Denne omstilling omfatter endring av bemanning og tjenesteinnhold.. Virksomheten har vist seg omstillingsdyktig, og har implementert rustjenesten i det psykiske helsearbeidet på en fordelaktig måte. Virksomheten har faglærte i alle stillinger med unntak av boveilederfunksjonen. Høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykisk helsearbeid gir stor faglig tyngde og kompetanse i virksomheten. Med en økning av personellressurser er virksomheten også mer robust i forhold til ferier sykdom o.l.

God kvalitet på tjenestene som blir gitt gjennom kontinuerlig jobbing med kvalitetssikring av tjenesten

Det er en kontinuerlig veiledning for å sikre god tjenesteyting. Det er etablert faste møter for å ivareta personalets faglige utfordringer, foruten kompetansehevende tiltak som kurs og e-læring. Det er på plass en risikoanalyse på dagsenteret hvor det og er gjennomført vernerunde. Resultatene, tiltak følges opp av leder for senteret.

Fleksibel bruk av de tildelte ressursene slik at brukerne mottar riktig hjelp til rett tid

Det jobbes kontinuerlig med tjenesteflyt slik at tilbudet tilpasses brukernes varierende behov.

Brukere opplever å være tilfreds med tjenestetilbudet

Det ble gjennomført brukerundersøkelse på dagsenteret i 2016. Dette jobbes det videre med for gjennomføring i hele tjenestetilbudet. I 2017 ble det startet et prosjekt med innføring av såkalt Feedback orienterte tjenester. Dette innebærer brukermedvirkning på mer inkluderende og målbevisst oppfølging og viser seg å være et viktig effektiviserings verktøy.

Synliggjøring av tilbudet blant kommunens innbyggere

Det er et tett samarbeid med fastlegene og NAV Sigdal. Dette medfører at fastlegene kjenner godt til tilbudet psykisk helse og rus representerer og benytter dette i samarbeid med sine pasienter. Dette skjer ved å gjøre pasientene oppmerksomme på tilbudet og /eller henviser til tjenesten. Det samme gjelder NAV Sigdal. Informasjon om tjenesten er oppdatert på kommunens nettside.

Sikre forsvarlig bemanning gjennom rekruttering av kvalifisert personale

Det er viktig å beholde og rekruttere personell med høyskoleutdannet personell med videreutdanning i psykisk helse og rusarbeid. Gjennom ulike videreutdanninger, kurs og veiledning har kompetansen for personell ansatt i psykisk helse blitt styrket. Dette er viktig å satse på videre for å kunne gi et best mulig faglig tilbud til pasientgruppen.

Å utvikle og tilpasse tjenestetilbudet i takt med overordnede krav

Tjenesten oppleves å være omstillingsdyktig og jobber med å videreutvikle tjenesteinnholdet i takt med nye krav og forventninger. Dette vil være en av hovedoppgavene for tjenesten i 2018.

UTFORDRINGER/ TILTAK

Virksomhet psykisk helse og rustjeneste

De fleste pasienter mottar tilbud om samtale hver 14. dag. Hoveddiagnoser virksomheten jobber med er depresjon, angst, stemningslidelser og personlighetsforstyrrelser. Virksomheten har også pasienter med alvorlige diagnoser som schizofreni og suicidal problematikk. Mange av diagnosene er knyttet opp mot rusproblemer og overgrep/incestproblematikk.

Arbeidsoppgavene er mange og med utviklingen avdelingen opplever innen feltet psykisk helse, ser vi at det blir utfordrende å dekke opp framtidig behov for samtaler og oppfølging med dagens bemanning. Samtaler holdes fortrinnsvis på kontorene til psykiatritjenesten, men tjenesten drar også ut på faste hjemmebesøk til brukere som av ulike grunner ikke kan eller ønsker møte opp.

94 personer har hatt tjenesten i 2017. Gjennomsnittsalderen var 45 år. Tjenestetilbudet som ble gitt var bl.a. å gjennomføre rundt 2070 samtaler (1200 i 2016) i tillegg til å delta i ansvarsgruppemøter og andre samarbeidsmøter.

Antall i aldersgruppen 18 og 49 år var 58 (42 i 2016) og i aldersgruppen 50 til 67 år var det 26 pasienter, samme antall som i 2016. 10 brukere over 67 år.

De senere år kommer flere pasienter fra førstnevnte aldersgruppe. Det er omtrentlig dobbelt så mange kvinner som menn som bruker tjenesten.

Det er en egen avtale om poliklinisk samarbeid med Modum Bad og Kongsberg DPS (Distrikt psykiatrisk senter). De fleste henvendelser og samarbeid omkring enkeltbrukere skjer her, og fungerer bra. Personell ved psykiatritjenesten i Sigdal får veiledning ved Modum Bad poliklinikk hver 14. dag.

Dagsentertilbud, psykisk helse og rustjeneste, Sigdal aktivitetssenter

Det brukes 0,4 årsverk til å gi dette tilbudet foruten boveileder som har et lederansvar for senteret og som fungerer og som vikar ved sykdom o.l.. Friskliv bruker lokalene de dagene dagsenteret er stengt. Psykiatritjenesten har lenge hatt et samarbeid med Frisklivssentralen. Senteret er åpent 2 dager i uken.

Utfordringen blir å gi dagsenteret et innhold og aktiviteter som imøtekommer målet med dagsenteret, men også inkludere flere brukere.

Fritidskontakt, voksne med psykiske lidelser

Fritidskontakt (tidligere støttekontakt) er et viktig tilbud til enkelte brukere som trenger å bryte sosial isolasjon og å trene på sosial nettverksbygging m.m.

Psykososialt støtteteam tidligere Psykososialt kriseteam

Kriseteamet har vært involvert i en hendelse i 2017 Det har vært avholdt møter med innlagt kursing for teamets medlemmer. Arbeidet med sorg- og krisehåndtering videreføres. Det er nødvendig med videre teambygging og kompetanseheving. Sigdal kommune er i nettverk med Modum, Krødsherad, Flesberg, Øvre og Nedre Eiker, Rollag og Kongsberg.

Kompetanse

Det å sikre et godt nok faglig miljø i tiden som kommer er også en utfordring for kommunal psykiatritjeneste. Tjenesten har deltatt på ulike fagkurs for å tilegne oss ny kunnskap. På grunn av stor arbeidsmengde kan det være vanskelig å holde forsvarlig tjenesteyting samtidig frigjøre tid til tilfredsstillende kompetansehevende tiltak.

Samarbeidsarena for forbyggende psykisk helse (SAPH)

Se nærmere info under «Virksomhet Forebyggende helse»

Tverrfaglig samarbeid

Det er flere arenaer for tverrfaglig samarbeid. Det er viktig å opprettholde og videreutvikle dette samarbeidet. «Tverrfaglig team» er en møteplass mellom fastlege, psykiatri og NAV. Det holdes møte hver måned. Samarbeid med helse og omsorg skjer i koordinerende enhet for voksne hver måned.

Samarbeid om barn og unge

Det er nå startet opp månedlige møter med helsestasjonen, noe som er viktig for å sette fokus på barn av psykisk syke foreldre og foreldre med rusproblematikk.

Samarbeid med pårørende

Brukergruppen har store variasjoner i forhold til psykiske problemområder. I de fleste tilfeller er det ikke aktuelt å involvere pårørende. Det er spesielt i de mer kroniske tilstander av psykisk lidelse og rusproblematikk det er mest aktuelt å samarbeide med pårørende.

Legetjenesten

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var 4,5.

OVERORDNET MÅL

Være en fleksibel, nær og effektiv legetjeneste for Sigdals befolkning.

MÅLOPPNÅELSE

Ha tilstrekkelig legedekning for å drive en god og forsvarlig legetjeneste

Vedr kapasitet i fastlegetjenesten, se under. Sykehjemslegedekningen er noe lav ift oppgavene kommunen har overtatt etter samhandlingsreformen, se virksomhet «Sigdalsheimen og hjemmetjenestene». Det vises også til budsjett 2017 og kapitlet om «Legetjenesten» for nærmere beskrivelse av legetjenestene.

Det er en avtale mellom Vestre Viken helseforetak og kommunen som ivaretar vårt behov for ansettelse av turnuslege. Turnuslegen har i 2017 også vært en viktig brikke for å få legetjenesten i kommunen til å fungere på en god og forsvarlig måte, ved at turnuslegen har avhjulpet fastlegene.

Forsvarlig og god fastlegetjeneste for befolkningen

Kommunen har i 2017 hatt individuell avtale med 3 privatpraktiserende fastleger med driftstilskudd fra kommunen.

Fra budsjett 2016 ble det opprettet ny legehjemmel med 800 pasienter for å avhjelpe de to opprinnelige fastlegene. De fikk samtidig redusert sine lister noe. I budsjett 2017 ble det derfor ikke gjort ytterligere tiltak ift fastlegebemanning. Presset økte imidlertid og allerede i løpet av 1 kvartal ble listetaket økt med 50 pasienter. For fastlegene viser KOSTRA at det er god legedekning, men det er da ikke korrigert for alderssammensetning. En eldre befolkning skaper økt behov for legetjenester. Fastlegene opplever fortsatt stort arbeidspress (se eget punkt under, om utfordringer) og melder behov for å øke tjenesten med enda en fastlege. Dette planlegges fra og med innflytting i nye lokaler i 2019.

Listelengder fra 850 til 1200 pasienter per liste pr 2017. Pasientlistene publisert hos HELFO viste følgende listelengder hos fastlegene per 31.12.17: Elly H Kjærnet hadde 1193 innbyggere på sin fastlegeliste, (listetak 1200 pasienter) 7 ledige plasser. Erik Hemsborg Skar hadde 1191 innbyggere på sin fastlegeliste (listetak 1200 pasienter), 9 ledige plasser. Peder Schartum hadde 823 innbyggere på sin liste (listetak 850), 27 ledige.

Godt og konstruktivt samarbeid med fastlegene

Det er etablert samarbeidsutvalg mellom kommunen og fastlegene. Møter ble også avholdt i 2017. Kommunens kontakt og samarbeid med fastlegene fungerer godt. Den største utfordringen/ begrensingen er imidlertid mulighet til å avse legeressurser til samarbeid, både på administrativt og brukerrettet nivå. Det meldes om økt behov for legeressurs for å kunne avsette tid til organisert samarbeid og ivaretagelse av legeoppgaver ut over ren pasientbehandling på legekontoret.

Ha et godt og konstruktivt samarbeid med 2. linjetjenesten

Nytt fagsystem for fastlegene gir nye og bedre muligheter ift informasjons- og meldingsutveksling med sykehusene, men det gjenstår integrasjon i forhold til deltjenester. Sigdal er med samarbeidsutvalg med VVHF Ringerike sykehus (somatikk) og VVHF Kongsberg sykehus (BUP og psykiatri).

Ha et godt og konstruktivt samarbeid med øvrige forebyggende helsetjenester og pleie og omsorg i kommunen

Innen omsorgstjenestene er det et etablert samarbeid med turnuslege og sykehjemslege som har faste dager på sykehjemmet. Sykehjemslegen omtales under virksomheten Sigdalsheimen

og hjemmetjenesten. Helsestasjons- og skolehelsetjenestelegen omtales under virksomheten «Forebyggende helse». Det er etablert samarbeid med fysioterapivirksomheten, samt med frisklivsordinator. Når det gjelder «frisklivsresept» så jobbes det kontinuerlig for å nå personer i målgruppen. Det er også etablert samarbeid med rus og psykiatritjenesten, samt med NAV.

Godt samarbeid med Ringerike interkommunale legevakt

Administrasjonen deltar i samarbeidsutvalg for legevakta og for de kommunale ø-hjelpsplassene (KAD-plasser). Det var også i 2017 en ekstra lokal legevaktsberedskap på Haglebu i påsken.

Utøve kommunelegetjenestene i tråd med lovverk. Herunder, sikre forsvarlig drift/riktig dimensjonering og utvikling av tjenestene i forhold til behov. Holde planverk oppdatert i og ivareta systemnivå for legetjenesten.

Kommunelegen er medisinskfaglig rådgiver for helsetjenesten. Områdene kommunelegen har mandat til å gi råd om er miljørettet helsevern, smittevern og helsemessig beredskap. Kommunelegen deltar i nettverk for kommuneleger i Buskerud, og avtaler selv kollegialt stedfortredelse ved fravær. Planarbeid og rullering av disse er også en del av kommunelegens oppgaver: Smittevernplan, helseberedskapsplan og delplaner slik som tuberkuloseplan. En del oppgaver knyttet til smittevern og tuberkulosearbeid er delegert til Helsestasjonen. Det foreligger en kommunestyresak (Ks 91/15) om mulig fremtidig kommuneoverlegesamarbeid i Midt-Buskerud.

UTFORDRINGER/TILTAK

Organisering

Kommunens organisering og ansvarsforhold for legetjenestene var fragmentert t.o.m. 2016. Ansvar for legetjenestene ble fra 2017 samlet under sektorleder for Helse og sosial. Det har vært en prioritert oppgave for denne å ta fatt på utfordringene i denne tjenesten. Legetjenesten er kompleks og det er behov for koordinering og samarbeid med mange virksomheter. Dette søkes løst i samarbeidsutvalg og samarbeidsmøter.

Det er utfordringer knyttet til modellen Prestfoss legesenter er bygget på, med delt økonomisk ansvar med de privatpraktiserende fastlegene, der kommunen har ¼ del av ansvaret for legesenteret. Dette innebærer både forpliktelser og begrensninger, men også muligheter, ulikt annen kommunal drift innen sektoren. Kommunen har arbeidsgiveransvar for de kontoransatte og renholder. Kommunen ivaretar også regnskapsansvar for hele legesenteret. Det jobbes videre med utredning av organiseringen og ansvarsfordelingen mellom kommunen og fastlegene inn i 2018 og frem mot innflytting i nye lokaler i 2019. Det jobbes samtidig med en utredning og vurdering av legetjenestene i sin helhet.

Lokaler Prestfoss legesenter

Prestfoss legesenter holder p.t. til i leide lokaler i «bankbygget». Det har vært og er utfordringer knyttet til disse. Dagens lokaler tilfredsstillt hverken krav om universell utforming, taushetsplikt eller arbeidsmiljø. Det var frem til høsten 2017 et mål å samlokalisere legetjenesten med forebyggende helsetjeneste m.fl. inn i et felles «Helsehus». Dette er ikke lenger et mål da det ble avklart at det vil bli frigjort arealer i lokalene etter politiet på kommunehuset. Med litt ombygging og noe utbygging er disse egnet til å gjøres om til

legesenter. Det vil da bli tilrettelagte lokaler i henhold til dagens standard (jfr. Ks sak 87/17). Tentativ innflytting er fra april/mai 2019, jf. prosjektplan.

Arbeidspress på fastlegene

Samhandlingsreformen og tidligere utskrivninger fra sykehus har medført større press på legetjenesten så som i de kommunale tjenestene for øvrig. Flere oppgaver skal ivaretas kommunalt, samt at de skal ivareta dårligere pasienter og med mer sammensatte behov. I følge legene er det et betydelig merarbeid for fastleger i distriktene sammenlignet med i byer på grunn av avstand til sykehus. Dårlige pasienter/kronikere får i distriktene oftere oppfølging på legekantor i kommunen fremfor på sykehuset, da reiseveien er en stor påkjenning for disse pasientene. Det er høy snittalder på pasientlistene i Sigdal. Dette genererer langt mer arbeid enn en lavere snittalder med færre medisinske problemstillinger/sykdommer. Fastlegene ivaretar også som nevnt kommunale legeoppgaver, samt oppgaver knyttet til flyktninghelsetjeneste. Med bakgrunn i denne argumentasjonen melder fastlegene behov om å øke tjenesten med enda en fastlege. Dette planlegges som sagt fra 2019.

Arbeidspress på kontorpersonalet

Det ble ikke funnet rom for å legge inn økt årsverk legesekretær på Prestfoss legesenter i budsjett 2017 slik leger og personell hadde meldt behov for. Legesenteret har økt aktivitet og økt antall fastlegepasienter tilknyttet legesenteret. Dette betyr at arbeidsmengden på personalet også har økt. Alle kontorstillingene er knyttet til direkte pasientrelatert arbeid. Det er behov for noe administrativ ressurs med type daglig lederansvar, herunder personalforvaltning og diverse administrative oppgaver knyttet til daglig drift av legesenteret. Det ble lagt inn 0,1 årsverk stilling til dette i budsjett 2018. Det har videre vært jobbet med ulike organisatoriske tiltak for å redusere arbeidspresset, blant annet telefontid og tiltak for å redusere pågang av telefonhenvendelser, se under. Det har også vært positive driftseffekter av omorganisering og innføring av felles personale og felles IT løsning for Prestfoss og Eggedal legekantor.

Tilgjengelighet ved Prestfoss legesenter

Det er fortsatt en utfordring med lang ventetid for å kunne komme igjennom på telefon til legesenteret i Prestfoss. Dette er uheldig. Det er gjort flere tiltak for å bedre situasjonen. Det er anskaffet og tatt i bruk nettbasert løsning for å bestille timer, medisiner osv. på nett. En stor andel av henvendelsene gjelder nettopp dette, og dersom publikum tar i bruk denne nettløsningen i større grad, fremfor å ringe, så vil det avhjelpe telefonkøene betraktelig. Mange henvendelser gjelder også spørsmål om resepter som like gjerne kan stilles direkte til apoteket. Man kan nå også ringe Eggedal for henvendelser som gjelder Prestfoss. Innbyggerne må informeres om dette, f.eks. via telefonsvarer, nettsider m.m.

Eggedal legekantor

Omorganiseringen og innføringen av IT system i Eggedal, som nevnt i avsnitt over, har hatt positiv effekt for en mer helhetlig drift av legesenterdriften. De leide lokalene for legetjenestene (og helsestasjonen) i Eggedal er imidlertid ikke tilfredsstillende. Under budsjettbehandlingen høsten 2017 fikk administrasjonen i oppdrag å utrede eventuell mulighet for å flytte legekantoret til Eggedal Eldresenter. Dette i forbindelse med at det er avsatt penger i prosjektrengskapet til å sammenbygge to gamle hybler til en stor leilighet. En vil da først vurdere om dette er egnede lokaler for et legekantor. Det legges frem sak til politisk behandling våren 2018.

Ringerike interkommunale legevakt

Det vises til egen årsmelding fra legevakten samt referater fra samarbeidsmøtene gjennom året. Det er et godt samarbeid med Ringerike interkommunale legevakt. Det er få eller ingen registrerte avvik. Sigdal bruker fortsatt legevakten i mindre grad enn nærliggende kommuner, om dette skyldes reiseveien eller «holdninger», «kultur» eller andre ting, er uvisst. Se egen beskrivelse av ø-hjelpsplassene ved legevakten under tjeneste 2560. Ringerike kommune har vedtatt å bygge nytt legevaktsbygg, ved Ringerike sykehus. Det vises til egen orienteringssak, Ks 50/17. Det nye bygget skulle etter opprinnelig plan stå ferdig innen utgangen av 2019, men tentativ innflytting er skjøvet til sommeren 2020. Dette innebærer noe høyere driftskostnader i form av økt husleie, *anslagsvis* rundt 200.000 kroner per år for Sigdal, samt økt bindingstid for deltakende kommuner fra ett til fem år.

Elektronisk meldingsutveksling/utvikling IT

Legenes fagsystem ble skiftet ut i 2015 og fungerer bra. Elektronisk meldingsutveksling med samarbeidspartnere fungerer også bra, foruten med helsestasjonen. Det jobbes fortsatt (nasjonalt) med løsning mot føde/barsel og mot helsestasjonen. Dette er ennå ikke kommet på plass. Det er ikke fibertilgang i bygget. Dette forhindrer full utnyttelse av IT systemene. Det jobbes nå med midlertidige løsninger i påvente av flytting til nye lokaler i 2019. IT-løsninger i nye lokaler utredes som en del av prosjektet nytt legesenter.

Kommunale tjenester i NAV

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var 5,0 ved utgangen av året. På bakgrunn av det økte antallet flyktninger som skal bosettes i kommunen valgte virksomheten å øke bemanningen med en 50 prosent 2-årigprosjektstilling som miljøarbeider på dette området. Økningen dekkes av økt statstilskudd til kommunen.

NAV-kontoret i Sigdal jobber fortsatt tverrfaglig med oppgaver som passer den enkelte uavhengig om man er statlig eller kommunalt tilsatt. Det betyr at det er kommunalt tilsatte som jobber med statlige oppgaver og omvendt. Det har vært vanskelig å anslå hvor mye av en stilling som brukes til å jobbe med kvalifiseringsprogrammet da vi i perioder bare har hatt en eller to brukere. Kontoret fortsatt to ansatte som saksbehandler søknader om økonomisk sosialhjelp. De har i løpet av 2017 også tatt over alle søknader om økonomisk sosialhjelp fra flyktingene. Disse ble tidligere behandlet av flyktingkonsulenten. Endringen ble foretatt for å sikre større grad av likebehandling. De ivaretar også gjeldsrådgivning og frivillig forvaltning og har i tillegg noen statlige oppgaver. Leders stillingsandel på kommunal side er 40 prosent og bruker noe av denne til å behandle søknader etter Husbankens ordninger. Leder følger også opp de som er i kvalifiseringsprogrammet. Det ble i 2017 brukt i snitt ca. 2 stillinger til arbeidet med flyktingene som er i introduksjonsprogrammet. Det har vært et lavt sykefravær gjennom hele 2017.

OVERORDNET MÅL

Et helhetlig og samordnet tjenestetilbud tilpasset den enkelte bruker innenfor rammene som lovverket gir.

MÅLOPPNÅELSE

Økonomisk trygghet for alle innbyggere i kommunen. Før økonomisk sosialhjelp vurderes skal det kartlegges om det er mulig å skaffe brukeren arbeid eller om det er andre rettigheter som kan gjøres gjeldende

Tjenesten har kort saksbehandlingstid og alle nye brukere blir kartlagt før det vurderes hvor mye og hva slags hjelp de har krav på.

Tett og målrettet oppfølging av brukere til de kan forsørge seg selv og til de har orden på egen økonomi.

God og tilstrekkelig økonomisk rådgivning til brukere som har behov for dette og tilbud om forvaltning av egne midler der hvor vi ser at det kan være hensiktsmessig i en periode eller der bruker ønsker dette

For de som søker økonomisk sosialhjelp fokuseres det på løsninger som i størst mulig grad skal gjøre brukerne selvhjulpne. Virksomheten bruker mye tid på økonomisk rådgivning da det er mange som trenger hjelp til å rydde opp i en skakkjørt økonomi. Ved utgangen av året forvaltet vi økonomien til 9 brukere. Det jobbes intensivt med unge sosialhjelpsbrukere med tanke på å få disse ut i arbeidsrettet aktivitet.

God og riktig bruk av vilkår ved søknader om økonomisk sosialhjelp i samarbeid med fylkesmannen

Saksbehandlerne på området har vært på flere samlinger med sosialtjenesteloven som tema. Det er imidlertid et krevende område hvor vi bruker fylkesmannen som diskusjonspartner der vi er i tvil.

Egnede boliger til vanskeligstilte

Det har i 2017 vært en bruker som har hatt behov for midlertidig bolig grunnet bostedsløshet.

God veiledning i husbankens ordninger

Rask behandling av søknader om bostøtte som skal behandles manuelt samt forberedelse av klager før oversendelse til Husbanken

Søknadene om bostøtte har stort sett gått elektronisk og der hvor brukere ikke er fortrolig med den type nettbruk har de fått veiledning og hjelp til å fylle ut søknader av oss i mottak.

Gode faglige begrunnelser ved søknad om tilskudd

Det kom en søknad i løpet av året og denne ble vurdert til å ligge innen for kriteriene for tildeling av tilskudd etter husbankens retningslinjer.

Behandling av startlån etter husbankens retningslinjer

Det kom inn 11 søknader. Tre ble innvilget. 5 søkere fikk avslag da de ikke var bosatt i kommunen og tre brukere trakk søknaden sin.

En mulighet til å komme ut i lønnet arbeid gjennom kvalifiseringsprogrammet for brukere som står i fare for å bli, eller er langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp

I løpet av 2017 har det vært 2 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Målsetting om 4 deltakere opprettholdes. Dette er et program som flere av flyktingene våre har og vil ha god nytte av.

Etablering og oppfølging av flyktninger

Sigdal kommune har bosatt 9 personer i 2016, inklusive familiejenforening. En stor del av norskundervisningen foregår fortsatt på Folkemusikksenteret og dette fungerer godt for de som er der. De trives der og slipper den daglige reisen til Vikersund, samtidig som det blir enklere for flyktningkonsulentene å følge dem opp. Alle er i relevant aktivitet.

Praksisen rundt behandlingen av økonomien til flyktningene ble lagt om sommeren 2017.

Flyktningene har i langt større grad blitt ansvarlige for å betale fakturaer selv og ha oversikt over egen økonomi. I tillegg har ansvaret for behandling av søknader om ytelser blitt flyttet fra flyktningetjenesten til de som jobber med behandling av økonomisk sosialhjelp. Det har vært en krevende holdningsendring. Kontoret har brukt mye ressurser på.

UTFORDRINGER - TILTAK

Tjenesten har fortsatt utfordringer med at det flytter brukere til Sigdal på bakgrunn av at det er rimelige boliger å få kjøpt i kommunen, samtidig som kommunens tjenestetilbud er mer tilgjengelig enn det er i noen nærliggende kommuner. Noen av disse brukerne har liten styring på økonomien sin og det brukes mye ressurser på å få disse til å ta ansvar for egen økonomi.

En annen utfordring er liten progresjon i språklig utvikling for flere av flyktningene. Kontoret har sammen med flyktningetjenesten i Krødsherad tatt initiativ til et møte med voksenopplæringen i Vikersund for å se på alternative metoder i norskopplæring.

Det vil alltid være en utfordring å sikre et faglig fellesskap for de ansatte på kontoret som i stor grad jobber alene på sitt fagfelt. Virksomheten i 2016 fikk til et økt samarbeid med nærliggende kontorer og vil jobbe for å videreføre dette i 2017.

Barneverntjenesten

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var 20,5. Av de 20,5 årsverkene er 3 årsverk tilhørende Sigdal kommune. Totalt har barneverntjenesten 6,5 årsverk i øremerkede midler fra Fylkesmannen etter satsningen på barnevern som startet i 2011.

OVERORDNET MÅL

Visjonen er; trygg barndom- ansvarlige voksne. Målet er; å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Bidra til at unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

MÅLSOPPNAELSE

Barneverntjenesten i Sigdal har siden oktober 2013 vært organisert i et interkommunalt samarbeid med Modum kommune etter kommuneloven § 28a, og tjenesten byttet på samme tid navn til Midt-Buskerud barneverntjeneste. Barneverntjenesten jobber etter lov om barneverntjenester som skal sikre at barn og ungdom som lever under forhold som kan skade helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Tjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barneverntjenestens oppgaver er å gi råd og veiledning og sette i gang hjelpetiltak i forhold til barns problemer i samarbeid med foreldre/foresatte der målet skal være en trygg oppvekst. De tar imot bekymringsmeldinger om barn som lider under omsorgssvikt eller overgrep og

samarbeider med andre tjenester slik som skole, barnehage, helsestasjon, psykiatrisk tjeneste, lege osv.

Barneverntjenesten deltar i en rekke samarbeidsfora i Sigdal. En dag i uka er en fast representant fra barnevernet tilgjengelig ved kommunehuset i Prestfoss. Tilgjengeligheten ved kontoret sikrer samtidig et tverrfaglig samarbeid mellom barnevernet, helsesøstertjenesten, psykiatrisk sykepleier, Nav og hjemmebasert omsorg. Barneverntjenesten har faste kontakt-personer for skolene og barnehagene i kommunen, samt samarbeider med politiet m.fl. ved behov. Saksbehandlere gjennomfører møter, samtaler med barn og foreldre i Sigdal og foretar hjemmebesøk knyttet til hver enkelt sak i samarbeid med tjenestens brukere.

Midt-Buskerud barnevernstjeneste holder til i 4. etasje på Rådhuset i Vikersund. Tjenesten består pt. av 19,8 årsverk, en økning på 9,8 årsverk fra 2011 og frem til i dag. Økningen kommer fra tildeling av øremerkede midler som et ledd i regjeringens satsning på kommunalt barnevern og innlemmingen av Sigdal med 3 årsverk. I 2016 ble det vedtatt opprettelse av interkommunal barnevernvakt med kommunene Ringerike, Hole og Jevnaker som åpnet mai 2017. Prosjekt med barnevernvakt viser til nå økende antall henvendelser og i tillegg benyttes barnevernvakta til å utføre oppdrag for barnverntjenestene på kveldstid (oppfølging av familier, tilsynsbesøk o.l.). Det ble ifbm. budsjettarbeid for 2018 vedtatt å redusere antall årsverk i tjenesten med 80% stilling som familieterapeut/miljøterapeut og tilhørighet til familieteamet. Dette vil medført redusert kapasitet og ventetid på hjelpetiltak i 2018. Familieteamet som har vært et samarbeid mellom barneverntjenesten og forebyggende helse i Modum ble fra årsskiftet 2017/2018 delt i to separate team, hvor barneverntjenestens team på samme tid byttet navn til STYRK-team og består nå av 2,3 årsverk med familieterapeut og PMTO- terapeuter.

Året 2017 har totalt sett for de tre kommunene i den interkommunale tjenesten bestått av jevn saksmengde og utfordringer ifht saksbehandlerkapasitet og ventetid på hjelpetiltak i familieteam. Tjenesten har i løpet av ett år ca. 430 aktive saker for de tre kommunene. Tjenesten er fra årsskiftet delt i tre team, hvor av to av teamene har samme teamleder (hjelp – og omsorgstiltak og STYRK-team) som bidrar til å sikre godt samarbeid og best mulig utnyttelse av tjenestens kompetanse. Antall bekymringsmeldinger og avsluttede undersøkelser for Sigdal kommune har en svak økning i 2017, på samme tid holder antall barn som får hjelpetiltak og omsorgstiltak seg i løpet av 2017 seg stabilt. Tabellen under viser status per 31.12.17. Fristbrudd i undersøkelsessaker er tilnærmet 0% som er en positiv utvikling. Sykefravær i 2017 var på 2,0 prosent og bemanningen, herunder besatte stillinger, stabiliserte seg i løpet av høsten 2017.

Tjenester til funksjonshemmede

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var 40,99. Dette var en økning med 0,69 årsverk fra 2016. For tjenestene omsorgslønn, Brukerstyrt personlig assistent, avlastning og fritidskontakt svinger ofte tildelte timer/ årsverk i løpet av et år.

Regnskapet totalt for virksomheten inklusive bygg, aktivisering og arbeidsrettede tiltak, endte i 2017 med et mindreforbruk på kr 1.548.786,- . Dette skyldes hovedsakelig uforutsette endringer i vedtak/brukersammensetning, forsinket økning av tiltak og reduserte utgifter til tjenesten fritidskontakt.

Tilskudd til ressurskrevende tjenester

Tilskuddsordningen skal sikre et best mulig tilbud til tjenestemottakere med store bistandsbehov, det vil si mottakere av tjenester under 67 år med omfattende hjelpebehov hvor netto lønnsutgifter oversteg kr 1.235.000,- i 2017. For utgifter utover dette dekkes 80 prosent av statstilskudd. Det er vanskelig å beregne inntekten her eksakt, da dette er avhengig av enkeltvedtakene og endringer her i løpet av hele året, og budsjetteres i forkant. Endelig beregning av utgiften gjøres i januar, og tilskuddet tilbakeføres til utgiftsåret.

Tilskuddet til ressurskrevende brukere ble budsjettert med kr 7.599.000,- for Sigdal i 2017, og er fordelt på områdene 2540 370 BPO til hjemmeboende funksjonshemmede og 2540 372 BPA (Brukerstyrt personlig assistent).

Endelig resultat for 2017 ble kr.6.799.000,-, altså 800.000,- lavere enn budsjettert. Dette skyldes mindreforbruket som nevnt tidligere, i tillegg til at økningen av totale brukere gir noe lavere utgifter per tjeneste.

Rammetilskudd til kommunene for antall psykisk utviklingshemmede over 16 år med vedtak på tjenester

Som en del av kommunens rammeoverføring er antall psykisk utviklingshemmede over 16 år en faktor. Dette er ikke øremerkede midler, og inntektsføres derfor ikke direkte på virksomheten. Dette er avhengig av at det foreligger et enkeltvedtak på tjenester, men størrelsen på vedtaket er uten betydning. I 2017 fikk kommunen kr 620.000,- for 12 brukere, altså en samlet inntekt på kr 7.440.000,-. Antallet er likt med 2016, inntekten økte med 192.000,-.

OVERORDNET MÅL

Gi brukerne et tjenestetilbud tilpasset den enkeltes behov på en faglig god og effektiv måte. Hovedmålet er å gi brukerne hjelp til selvhjelp, slik at de skal kunne greie flest mulig av dagliglivets gjøremål på egenhånd ut fra den enkeltes forutsetninger.

MÅLSOPPNÅELSE

Virksomheten har de siste årene vært gjennom store omstillinger som følge av endrede behov og brukergruppe, noe som har gitt seg utslag i stadig endrede bemanningsplaner og arbeidsoppgaver. Virksomheten har vist seg omstillingsdyktig, og jobber ut fra denne overordnede målsetningen. Det er faglærte i alle stillinger med unntak av noen helgestillinger, og en har de siste årene knyttet til seg flere høyskoleutdannede som har gitt større faglig tyngde og kompetanse i virksomheten. Det jobbes vider med å knytte til seg enda flere høyskoleutdannede. Hjelp til selvhjelp forutsetter tid til å kunne vente på bruker og jobbe med ”hendene på ryggen”.

God kvalitet på tjenestene som blir gitt gjennom kontinuerlig jobbing med kvalitetssikring av tjenesten. Ta i bruk nytt verktøy for IK i virksomheten

Det er fortsatt behov for utarbeiding av noen nye rutiner og revidering av etablerte prosedyrer i forhold til endringer. Det er på plass risikoanalyse for virksomheten i forhold til bygg, brann og arbeidsmiljø. Igangsetting av bruk av nytt verktøy for IT er ikke kommet så langt som planlagt i budsjett 2017. Dette jobbes det videre med i 2018.

Fleksibel bruk av de tildelte ressursene slik at brukerne mottar riktig hjelp til rett tid

Det er jobbet godt med dette i 2017, og ressurser har blitt flyttet og redusert ved endrede og nye behov på tvers av de ulike tjenestene i virksomheten.

Brukere som føler trygghet og er fornøyde med tjenestene de mottar

Det jobbes kontinuerlig med dette. Dette er allikevel vanskelig målbart, da det ikke er utviklet noen brukerundersøkelse for målgruppa.

Det er en utfordring å ta vare på den enkeltes individuelle behov i fellesskapet. Brukerne i boligene har ulik alder, ønsker og behov, og personalet må tilpasse seg dette.

Tjenestene som ytes fra virksomheten skal være kjent blant kommunens innbyggere, og innbyggernes behov skal være kjent av virksomheten

Her er koordinerende enhet et viktig fora for å fange opp brukerbehov og fordele ansvar.

Denne har utviklet en informasjonsbrosjyre som er lagt ut ved helsestasjon, på kommunehus, skoler, og lignende. Kommunens nettsider er også et viktig verktøy her.

Sikre forsvarlig bemanning gjennom rekruttering av kvalifisert personale generelt og spesielt på helg

Alle større faste stillinger har vært besatt i året med faglært personale, og andelen høyskoleutdannede i virksomheten har økt. Dette er tilfredsstillende. Når det gjelder helgestillinger er det flere helger på turnus og noen av disse har vært ledige, med en økning siste halvår. Å dekke ledige helger er en stadig større utfordring, men har latt seg løse grunnet vikarsentralen og fleksible vikarer og ansatte for øvrig. En ser at det må jobbes videre med å se på andre løsninger og andre turnusordninger for å løse utfordringen med helger framover.

Opplæring og veiledning for personalet i omsorgsboliger med personalbase for å sikre faglig kompetent og trygt personale

Dette er en kontinuerlig prosess, og foregår vesentlig via intern opplæring fra ressurspersoner som kurses eksternt. Det faste personalet har opparbeidet seg en større grad av trygghet, noe som igjen nedarves til nyansatte og vikarer. Høyere andel høyskoleutdannet personale har også hatt en positiv innvirkning her.

Å utvikle og tilpasse tjenestetilbudet i takt med overordnede krav.

Dette er en kontinuerlig prosess.

UTFORDRINGER/TILTAK

(Se også felles utfordringer for Helse- og sosial)

Personale/ bemanning

Det må jobbes med å beholde høyskoleutdannet og faglært personell i virksomheten, etter at en har klart å knytte til seg nye medarbeidere her. Virksomheten ser et økende behov for høyere utdannet personale i takt med nye utfordringer. For å beholde høyskoleutdannede er en avhengig av å gi faglige utfordringer og rom til å jobbe utover ren turnusstilling. Dette henger sammen med et økende koordineringsbehov rundt brukere med langvarige sammensatte behov. Virksomheten har faglærte i alle større stillinger og også i flere helgestillinger. På rekrutteringssiden er det behov for ytterligere vernepleierkompetanse. Dette må prioriteres ved ledighet.

Det vil med det vi er kjent med i dag i 2019 og 2020 bli behov for større økninger av bemanningen grunnet økte behov og flere brukere, som beskrevet i budsjett 2018. Dette er utfordrende både i forhold til rekruttering og økonomi.

Å dekke ledige helger er en stadig større utfordring. En ser at det må jobbes videre med å se på andre løsninger og andre turnusordninger for å løse utfordringen med helger framover, og det er begynt å se på muligheter her. I fremtiden er det ikke mulig å ha dagens turnus på helg med færre hender og sannsynligvis flere brukere.

Det er jobbet kontinuerlig med å øke tryggheten og samkjøre personalet i forhold til å jobbe med utfordrende atferd. Det er opplært to ressurspersoner som har etablert system for gjennomgang og trening av alt personale for å gjøre dem i stand til å takle dette i henhold til virksomhetens opplæringsplan. Det er den enkeltes ansvar å sørge for at en er oppdatert på dette.

Tono aktivitetssenter

Det er en utfordring å utvikle tilbudet og oppgavene i takt med at brukergruppa endrer seg, og å finne meningsfylte dagtilbudet i form av arbeidstrening/ aktivisering for unge brukere som har fullført videregående skole og ikke kan konkurrere på det ordinære arbeidsmarkedet. En har de siste årene fått en yngre og mer produktiv gruppe, og det må jobbes videre med kontakt mot lokale bedrifter. Leder på Tono jobber godt med dette. Arbeidsplaner for ansatte og brukere settes opp årlig, og evalueres ved endringer. Det vil bli økt drift på senteret fra 2019, noe som fordrer økte arbeidsoppgaver og personalressurser.

Fritid

Det har i flere år vært et mål å bedre fritidstilbudet til beboere i kommunen som har vansker med å integreres i det ordinære organisasjonslivet. Her har det skjedd mye positivt. Det er etablert en fritidsklubb på kveldstid for yngre brukere. I tillegg er Fritid 123, et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Modum, Sigdal og Krødsherad etablert. Virksomhetsleder har vært med å igangsette prosjektet, og sitter i styringsgruppa her. Det er ansatt prosjektleder, og opprettet flere grupper og åpne ukentlige fellestilbud.. Derav har ikke gevinsten kun blitt økonomisk, men også ført til et økt fritidstilbud for en gruppe som har falt litt utenfor det ordinære organisasjonslivet.

Avlastning

Avlastning er en viktig forebyggende tjeneste, og kan være omfattende når behovet er der. Bruken av avlastning har vært økende siste to år. Når det gjelder privat avlastning er det en utfordring å finne egnede hjem som ønsker å ta imot barn med spesielle behov over tid for å sikre kontinuitet. I noen tilfeller er dette også usannsynlig å få til. Dette har ført til at kommunen i 2017 og også videre i 2018 har måttet benytte private tilbydere av tjenesten.

Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten

Virksomhetens ansvar- og regnskapsområde har også i 2017 omfattet mye mer enn rene sykehjem- og hjemmetjenester. Det har også inkludert diverse overordnede administrative tjenester og ledelse, bygg, vaktmester og vaskeri- og renholdstjenester, kjøkken, aktivisering, kultur og servicetjenester, tjenester som har fulgt av samhandlingsreformen, samt fysio- og ergoterapitjenester. Det vises til budsjetteftet 2017 for nærmere beskrivelse av virksomheten. Det har gjennom året pågått en prosess med revurdering av organiseringen av virksomheten og dennes innhold og lederstruktur etter at sektorleder var på plass fra april 2017. Sektorleder har (fortsatt) også fungert som felles virksomhetsleder ut året 2017. Virksomhetens form fra 2017 oppløses fra 2018. En rekke ansvarsområder skilles ut og legges til andre virksomheter og

under Helse og sosialsjef. Det opprettes en virksomhet for Sigdalsheimen og en virksomhet for Hjemmetjenesten med hver sin virksomhetsleder. Disse rendyrkes mer mot «kun» drift av direkte pasient- og brukerrettede tjenester i sykehjem- og hjemmetjenester. Dette for å gjøre lederspenningen mindre og mer håndterlig for å kunne fokusere mer på innholdet i kjernetjenestene. Ny organisering vil bli beskrevet i en statusbeskrivelse i Helse og omsorgsplan.

ÅRSVERK

Årsverk totalt i virksomheten i 2017 var rundt 90. Se budsjettheftet for detaljer/ nærmere beskrivelse av årsverk under de ulike tjenesteområdene i virksomheten.

Regnskapet totalt for virksomheten endte i 2017 samlet sett et merforbruk på kr 207 323,-. Merforbruket skyldes hovedsakelig nødvendig utbedring av bygningsmasse og reduserte husleieinntekter. Det var mindreforbruk i pleie- og omsorgstjenestene. Dette skyldtes sparte lønnsmidler som følge av redusert behov for tjenester. Se nærmere beskrivelse av dette i kommentarer under postene lenger bak i dokumentet.

OVERORDNET MÅL

- Å være en brukerorientert og effektiv virksomhet som sikrer at brukerne har tillit til at de får riktig og nødvendig hjelp når de trenger det.
- Kommunens overordnede visjon om at ”i Sigdal kan du skape no’ sjøl” handler for tjenestene om å skape, utvikle og drive, gode helse- og omsorgstjenester, både på system og individnivå. Ikke minst handler det om å skape gode møter med brukerne. Hver enkelt ansatt utgjør en forskjell for brukerens opplevelse og hverdag gjennom sin kunnskap, sine holdninger og måte å møte brukeren på.
- I henhold til kommunens visjon / kommuneplan skal tilgjengeligheten på offentlige tjenester styrkes der brukeren er. Denne visjonen er også i tråd med budskapet i samhandlingsreformen, ”rett behandling på rett sted til rett tid” og tjenestetilbud nær brukeren/der brukeren bor.

Virksomheten jobber og utvikler tjenestetilbudet i tråd med dette, spesielt nå etter utvidelsen av Sigdalsheimen, herunder også ivaretagelse av mer spesialiserte pleie og omsorgstjenester som rehabilitering og lindrende pleie.

Hovedmålet for virksomheten er at brukeren skal kunne bo hjemme så lenge som mulig og ønskelig, men samtidig at brukeren skal føle trygghet for at han/hun får institusjonsplass når det er behov for det. Dette innebærer å ta vare på og videreutvikle reelle valgmuligheter mellom å kunne bo hjemme så lenge en kan og vil, med hjelp av hjemmetjenesten og institusjonsplass.

Overordnet mål for fysio/ergo.avd. er å gi hele befolkningen et faglig forsvarlig fysio- og ergoterapitilbud, ut i fra behov og prioritering. Økt fokus mot forebygging og egenmestring.

MÅLSOPPNAELSE

Virksomheten skal bruke de tildelte ressurser fleksibelt, slik at kommunens innbyggere mottar rett behandling på rett sted til rett tid

Det er en kultur i virksomheten å tilstrebe å være god på dette. Det er opprettet ulike samhandling- og samarbeidsarenaer, på tvers av tjenester og på tvers av profesjoner. Alle, uansett hvor man er og hvilken rolle man har i organisasjonen jobber etter en felles grunnholdning om å finne løsninger til det beste for brukerne våre. Brukerfokuset står sterkt. Det er likevel behov for å analysere dagens ordning for tjenestetildeling og dagens møteplasser for samarbeid i sektoren for å sikre at organisering og system sikrer den beste praksisen og sikrer brukerne rett tjeneste og sikrer koordinering. Dette blir spesielt viktig fremover med dreining mot mer forebygging, egenmestring og aktiv omsorg. Dette arbeidet er startet i 2017 og fortsetter i 2018.

Tjenesten skal være kjent og tilgjengelig for alle innbyggerne i Sigdal og våre avdelinger skal kjenne behovene

Sigdal er en akkurat passe stor kommune til å kunne ha god oversikt. Det har opplevdes som en styrke at tjenestene Sigdalsheimen og hjemmetjenesten er organisert i en virksomhet da de i stor grad betjener den samme brukergruppen, de eldre. Med ny organisering så er det viktig med et fortsatt tett samarbeid. Man er også avhengig av et mer tett samarbeid og å ha bedre kjennskap til de andre virksomhetene og vice versa i sektoren for å kunne yte gode tjenester til brukerne. Det bør også jobbes aktivt med å spre informasjon ut til innbyggerne gjennom kommuneinformasjon og nettsider. Det er fortsatt et mål å få hjemmesidene mer opp og gå og å bruke disse mer aktivt til informasjon, herunder å få på plass tjenestebeskrivelser. Det er også et mål å holde kontakt og informere ut mot lag og foreninger.

Å videreutvikle og tilpasse tjenestetilbudet i takt med kravene i samhandlingsreformen, i helse og omsorgstjenesteloven, i nasjonal helse og omsorgsplan, samt årlige gitte nasjonale føringer

Virksomheten driver tjenestene i tråd med dette. Dette var en viktig årsak til utvidelse av Sigdalsheimen. Utvidelsen var en kombinasjon av plasser til lindrende enhet, og korttidsplasser til ulike formål, samt kommunal øyeblikkelig hjelp døgnplasser. Virksomheten står i de nærmeste årene fremover overfor nye utfordringer med nye krav til innhold og nye måter å drive tjenesten på. Dette gjelder spesielt innføring av hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring, innføring av velferdsteknologi, økt fokus på forebygging og aktiv omsorg, endret brukerrolle, økt samarbeid og involvering av pårørende og frivillighet. Se også beskrivelse av dette under felles utfordringer for sektoren.

Å definere lederstruktur og ansvar og oppgavefordeling i virksomheten, i tråd med organisering av «nye» Sigdalsheimen og i tråd med innføring av sektorleder

Se eget punkt om organisering og lederstruktur i felles innledning for sektoren.

Forebyggende arbeid og hverdagsmestring skal være retningsgivende for all innsats. Økt fokus på forebyggende tjenester i tråd med samhandlingsreformen, herunder viktige fokusområder; hverdagsrehabilitering, læring og mestring, eventuelt forebyggende hjemmebesøk.

Virksomheten skal jobbe aktivt etter denne intensjonen. Hjemmetjenesten har i mange år hatt en, etter eget utsagn, «forebyggende profil» med « litt tjenester til mange», men «litt tjenester til mange» kan på den annen side også skape større behov for tjenester og skape utfordringer og spørsmål om man virkelig gir rett tjeneste til rett tid. Reduksjon av tjenester kan av erfaring også føre til økt utrygghet og raskere behov og etterspørsel etter tjenester på høyere omsorgsnivå som hjemmesykepleie og institusjonsplass. Dette er en utfordrende balansegang.

Trygghetsalarmer, matombringing og dagsentere /aktivitetstilbud er viktige forebyggende tjenester. Det har også vært en styrke for tjenesten at den inneholder deler av fysio/ergo avdelingen. Det har tidligere vært ønskelig å starte opp med forebyggende hjemmebesøk for innbyggere over 75 år. Det har imidlertid ikke vært rom for å utrede eller iverksette dette nå, først med all bygging og ombygging og endret drift ved Sigdalsheimen, så med organisasjonsgjennomgang av både lederstruktur, samarbeidsformer og innhold i tjenestene i pleie og omsorg. Tiltaket med forebyggende hjemmebesøk er også omdiskutert ved at dette også kan utløse behov i befolkningen. Virksomheten skal først og fremst igangsette hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering som et tiltak (både som holdning og arbeidsmåte) for å forebygge behov for tyngre pleie og omsorgstjenester. I tillegg implementere velferdsteknologi som en del av tjenestetilbudet for økt livskvalitet og egenmestring. Den største utfordringen har vært begrenset kapasitet til å drive tjenesteutviklingsarbeid og implementering av nye tjenester og arbeidsmåter på grunn av stort arbeidspress på ledelse og nøkkel-fagpersoner. Det var et mål for 2017 å utrede dette nå når utvidelse av Sigdalsheimen var utført og man skulle se nærmere på organisering og lederstruktur i virksomheten. Dette er gjort, og det er i denne prosessen omgjort en lederstilling til en ny funksjon som fag og tjenesteutvikler. I tillegg er det i 2017 søkt og innvilget prosjektmidler, sammen med Modum og Krødsherad, til prosjekt om velferdsteknolog. Dette arbeidet fortsetter inn i 2018.

Brukerne skal føle trygghet uansett om de bor hjemme eller i institusjon, og skal i størst mulig grad gis ansvar for egen livssituasjon

Det jobbes aktivt for å finne trygge og forsvarlige løsninger for alle brukerne. Målet kan i enkelte situasjoner være vanskelig å nå, særlig om man opplever gap mellom behov for tjenester og tilgjengelige plasser og personalressurser. Dette har vært en stor utfordring før om årene, men 2017 har forløpt tilfredsstillende på bakgrunn av flere tilpassede plasser, samt redusert press (behov) for tjenestene. Enkelte brukere kan også oppleve utrygghet selv om tjenestene betegnes som faglig forsvarlige. Ansvar for egen livssituasjon er nettopp tankegangen bak hverdagsmestring og velferdsteknologi. Det er en nasjonal ny filosofi i omsorgstjenestene, fra «hva kan jeg gjøre for deg» til «hva er viktig for deg» og stort fokus på å beholde og gjenvinne egenmestring i sitt dagligliv.

Å utvikle og bedre tjenestetilbudet til alvorlig syke og døende, herunder drift av lindrende plasser i ny korttidsavdeling, samarbeid med hjemmetjenesten og utvikling og bruk av kreftkoordinatorrolle i kommunen

Etter opprettelsen av lindrende plasse(r) i ny korttidsavd. ved Sigdalsheimen har tjenestetilbudet til alvorlig syke og døende blitt betydelig styrket. Plassene har vært jevnt i bruk siden opprettelsen og det har vært mange gode tilbakemeldinger på tjenesten fra pasienter og pårørende til personalet. Det har også vært utført mange kompetansehevende tiltak og personalet og ledelsen har hele tiden et stort fokus på dette tjenestetilbudet. Det er en prioritert oppgave å ivareta døende pasienter og deres pårørendes ønsker og behov i livets slutfase. Enten man ønsker å være hjemme eller på Sigdalsheimen. Personalet omdisponeres og/eller det leies inn fastvakt og bakvakt etter behov. Man ser imidlertid at pasientene i mye større grad enn før velger Sigdalsheimen fremfor hjemmet etter opprettelsen av de lindrende plassene.

Det er fortsatt et behov for å se nærmere på kommunens kreftkontaktroller samt et ønske om å få på plass en kreftkoordinator i kommunen. Kommunens kreftkontakter, en i hjemmetjenesten og en på Sigdalsheimen ivaretar denne funksjonen i sine sykepleierstillinger i grunnbemanningen. Disse er med i nettverk for kreftkontakter i Buskerud. Det er imidlertid

mer og mer vanlig, og forventet, både fra innbyggere og fra spesialisthelsetjenesten, at kommuner har en kreftkoordinator som har avsatt noe mer tid og utvidede funksjoner og ansvar i forhold til en kreftkontakt. Disse funksjonene må utredes nærmere.

Å ta i bruk og etablere og videreutvikle tjenestene ved ny utvidet Sigdalsheimen, herunder;

-Å tilby enerom

Problematikken med overbelegg og dobbeltrom er borte etter utvidelse av Sigdalsheimen. Man tilbys nå enerom både på langtidsopphold og på korttidsopphold.

-Å definere og dimensjonere og videreutvikle hensiktsmessig «pasientkabal» og fordeling av bemanning ved Sigdalsheimen

Det ble aktivt jobbet med dette i hele 2016 og videre inn i 2017. Det har vært nedsatt en bredt sammensatt prosjektgruppe for dette og med involvering av både ansatte, ledere, nøkkelfunksjoner og tillitsvalgte og vernetjenesten. Det har vært sett på bemanningsbehov / hensiktsmessig fordeling av både opprinnelig bemanning og tilført bemanning fra og med budsjett 2016. Det har også vært sett på rutiner for ansvar og oppgavefordeling, rutiner for samarbeid og for rapport situasjonen. Prosjektgruppearbeidet fortsatte inn i 2017 med å følge opp og evaluere, samt justere driften, også ift å tilpasse driften til nye rammer i 2017 budsjettet med innsparing på renhold og avdelingsassistent. Fra juni 2017 og ut året opplevde man imidlertid et mindre press på plassene / ledige plasser, og da ble bemanningen justert ned som følge av dette (ved å spare på vikarinneleie). Fra 2018 er det igjen tilnærmet full drift og i tillegg behov for ekstrainneleie på grunn av store behov innen demensomsorgen. Behovet følges nøye og bemanning justeres i tråd med dette.

-Å etablere og videreutvikle tjenestene ved ny korttidsavdeling, herunder korttids plasser til «observasjon, behandling før, i stedet for og etter sykehus», herunder lindrende pleie, utskrivningsklare pasienter og øyeblikkelig hjelp døgnopphold.

Dette har hatt stort fokus videre inn i 2017. Det har vært en del av prosjektgruppearbeidet som nevnt ovenfor og i tillegg har de ansatte ved den nye avdelingen jobbet svært godt med å «rigge seg til» som en ny enhet, både praktisk ift å drifte i nye lokaler og ift innhold og rutiner i tjenesten og den daglige driften. Tjenesten lindrende plass har vært hyppig i bruk etter åpningen, og personalet mottar gode tilbakemeldinger fra berørte og pårørende. Man har tatt i mot alle utskrivningsklare pasienter og ikke hatt «overliggere» på sykehusene. De kommunale ø.hjelp døgnplassene er i 2017 utvidet til å også gjelde rus/psykiatri. Dette har fungert bra gjennom året. Det er imidlertid en utfordring med tilstrekkelig organisert legedekning på enheten, da fastlegen har oppfølging av mange av disse pasientene. Se beskrivelse under legetjenesten om arbeidspress på fastlegene.

-Etablere og videreutvikle en mest hensiktsmessig bruk og fordeling av korttids plassene i de to korttidsavdelingene, den nye og rehab.enheten.

Se punkt under.

-Utvikle og benytte rehabiliteringsenheten optimalt etter utvidelsen av Sigdalsheimen og i tett samarbeid med hjemmetjenesten og med forebygging og hverdagsrehabilitering som et hovedsatsningsområde

Utvidelsen har frigjort rehabiliteringsavdelingen for overbelegg. Det er ikke behov for å benytte alle 7 plassene til rene rehabiliteringsplasser, men det er fortsatt et behov for å se nærmere på en hensiktsmessig fordeling av pasienter/plasser mellom disse to korttidsavdelingene. Det gjenstår å utrede tettere samarbeid med hjemmetjenesten og innføring av hverdagsrehabilitering og hvilken rolle rehab.avdelingen skal ha i dette. Det er et fokusområde fremover.

-Å videreutvikle tjenestetilbudet på langtidsplassene, med fokus på livskvalitet

Man har hatt stort fokus på fordeling av bemanning mellom de ulike avdelingene på Sigdalsheimen. Pleiepersonalet har over flere år signalisert at det er behov for å styrke grunnbemanningen ved langtidsplassene også, ikke bare ift korttidsplassene. Dette har derfor vært en viktig del av prosjektgruppearbeidet som nevnt ovenfor. Langtidsplassene er styrket noe, men det er fortsatt utfordringer for pleiepersonalet å frigjøre tid til annet enn direkte pleie og stell. Det er behov for å se nærmere på rutiner og ressurser for hvordan man bedre kan ivareta beboernes sosiale behov og behovet for aktivitet. Det er ønske om å kjøre LEAN prosesser på utvalgte arbeidsprosesser, med mål om bedre arbeidsflyt (eks måltider, rapport m.v). Det er i 2017 tilsatt aktivitets- og kulturkoordinator. Denne har en viktig rolle i dette arbeidet, blant annet i å få på plass et system for samarbeid med frivillige.

-Å utvikle og benytte Aldersdementenheten optimalt

Ivaretagelse av dette målet har også vært en viktig del av arbeidet med å definere «pasientkabal» og bemanningsbehov etter utvidelse av Sigdalsheimen. Aldersdementenheten har i denne forbindelse blitt prioritert og har fått styrket sin bemanning fra og med 2016. Dette har medført færre avviksmeldinger fra denne enheten i 2017 om uheldige situasjoner som følge av ressursmangel. I 2018 er det igjen nye utfordringer i denne tjenesten, med brukerbehov som utløser enda større ressursbehov. Det er hele tiden en utfordring å drive faglig forsvarlige og gode tjenester til denne gruppen. Det krever høy kompetanse og personlig egnethet. Det er behov for kompetanseheving på etter- og videreutdanningsnivå. Dette er et prioritert område i virksomhetens kompetanse og opplæringsplan, men det har ikke lyktes å rekruttere ansatte til/med dette. Vider må man også fremover styrke avdelingen med bedre tverrfaglig kompetanse, så som eksempelvis vernepleie og ergoterapifaget. Se også punkt om demensomsorg under beskrivelse av utfordringer lenger ned.

Å videreføre og videreutvikle tjenestetilbudet til demente og deres pårørende i tråd med regjeringens demensplan 2020

Kommunens demensomsorg drives i tråd med denne planen. Det har imidlertid ikke vært kapasitet til å utarbeide en skriftlig lokal demensplan, men tjenestetilbudet er i rute i henhold til dette. Ressursene har vært prioritert mot praktisk utførelse/utvikling og opprettelse av tjenestetilbudene framfor skriftlig planarbeid. Kommunens demenskoordinator (tilligger pasientkoordinator ved Sigdalsheimen) og demensteamet har et særlig ansvar for dette.

Å etablere og videreutvikle tjenestene ved ny dagavdeling ved Sigdalsheimen

Ny dagavdeling ble tatt i bruk i 2016. Det har også her vært jobbet videre med å «rigge seg til» som en ny avdeling, både praktisk ift å drifte i nye lokaler og ift innhold, dimensjonering og rutiner i tjenesten og den daglige driften. Avdelingen ble fra 2016 organisert under avdelingsleder for hjemmetjenesten da dette hovedsakelig er en tjeneste for hjemmeboende

brukere. Det er en stadig utfordring å tilpasse innhold og dimensjonering av tjenesten etter brukernes behov. Behovet har vært noe synkende i 2017 og dagsentertilbudet er noe redusert inn i 2018, jf. budsjettheftet.

Å revitalisere kultur og aktivitetstilbud ved Sigdalsheimen, både for beboere og brukere i virksomheten for øvrig, ved gjeninnføring av kultur og aktivitetskoordinator, herunder fokus på å etablere mer formalisert samarbeid med frivillige og økt frivillig arbeid inn i tjenestene

Kultur og aktivitetstilbud er i god gang igjen etter ombyggingen og den nye kantina er flittig i bruk til dette formålet. Kultur og aktivitetskoordinator er også kommet på plass (0,2 årsverk) og denne skal ha et spesielt fokus på samarbeid med frivillige og dette med å få aktivitet inn på sykehjemmet og tilbud til beboere i omsorgsboliger og seniortilbud generelt. Det var viktig å få på plass ny drift, organisering og bemanning først, da en koordinator og frivillige også må ha kontaktpersoner i selve tjenestene også. Det jobbes videre med dette arbeidet.

Det skal sikres god kvalitet på tjenestene. Det må jobbes kontinuerlig med kvalitetssikring og fagutvikling; Bruke virksomhetens kompetanseplan aktivt. Revitalisere fagkontakter. Ta i bruk/implementere nytt elektronisk verktøy for IK, Compilo i virksomheten

Virksomheten, lederne og fagpersoner må hele tiden ha stort fokus på dette i utvikling av tjenesten og i daglig drift, men det har vært en stor utfordring å finne tid og rom til dette arbeidet. Det har vært øremerket 0,2 årsverk til fagutviklingssykepleier, men dette har vært altfor lite ift behovet. Dette har vært vurdert nå i forbindelse med arbeidet med organisering og lederstruktur for virksomheten og for sektoren generelt, og det er opprettet en fag og tjenesteutviklerstilling felles for sektoren ved omdisponering av tidligere felles virksomhetslederstilling. Det jobbes videre med innhold i denne stillingen og grensesnitt mot lederne. Interkontrollprogrammet «Compilo» er byttet ut med programmet «KF-kvalitet» i 2017. Se beskrivelse under felles utfordringer for sektoren.

Sikre rekruttering av faglært personell

Det har vært generelt god rekruttering av fagpersonell til virksomheten til ordinære dag/kveldsstillinger, men ikke til helgestillinger, sommervikariater og natt. Rekrutteringsarbeidet har høy prioritet og det er gjennom årene gjort en rekke tiltak for å sikre rekrutteringen og å opprettholde fagdekningen, herunder bruk av faste flytende stillinger, vikarsentral, mottak av lærlinger og studenter, lønnstiltak og oppsøkende rekruttering/«headhunting». I tillegg opplever virksomheten at et aktivt faglig miljø rekrutterer og beholder arbeidstakere. Etter samhandlingsreformen og økt krav om kompetanse i kommunene er det nødvendig å gjøre om ufaglærtstillinger til fagstillinger, samt å øke sykepleierdekningen per vakt. Det er også økt behov for sykepleiere med spesialkompetanse, spesielt klinisk kompetanse/ spes. generalist og geriatri/demens og lindrende pleie. Kommunen har rekruttert mange nye sykepleiere i 2017, men har ikke lyktes med å rekruttere noen med denne kompetansen eller å få til kompetanseheving internt, til tross for tilbud om full kompensasjon for videreutdanning. Det har også vært et underdekket behov for formell kompetanse innen renholds-faget. Dette er spesielt viktig å ha på plass i en helseinstitusjon. To stykker har startet på denne videreutdanningen høsten 2017, med støtte fra kommunen.

Sikre forsvarlig legetjeneste ved Sigdalsheimen, samt et godt samarbeid med fastlegene generelt i virksomheten

Se avsnitt under om legetjenester.

UTFORDRINGER/ TILTAK

(Se også felles utfordringer i Helse- og sosial)

Organisering og lederstruktur, inkl. stab og støtte

Etter gjennomgang i 2017 iverksettes ny lederstruktur i virksomheten fra 2018. Se beskrivelse i innledningen til dette kapittelet, samt beskrivelse under felles utfordringer for sektoren. Det jobbes videre med ansvar og oppgavefordeling ledere i mellom og med grensesnitt mot stab og støttepersonell nede i virksomhetene inn i 2018.

Budsjettutfordringer og bemanning ved Sigdalsheimen og i hjemmetjenesten

Det vises til budsjettheftet 2017, samt årsmeldingen for 2016 for tidligere beskrivelser av budsjettutfordringer og bemanningsbehovet i tjenestene etter utvidelse av Sigdalsheimen. Presset på tjenestene var stort første halvår i 2017, men fra juni og ut året opplevde man, som nevnt, et redusert behov i begge tjenester, og bemanningen ble justert ned som følge av dette. Budsjettrammen for 2018 forutsetter at denne trenden fra 2017 med redusert antall beboere ved Sigdalsheimen og antall brukere i hjemmetjenesten vedvarer. Budsjettheftet 2018 beskriver at dersom belegget igjen stiger så har disse tjenestene behov for økte rammer igjen. Og belegget har steget. Fra 2018 er det igjen økt belegg og i tillegg behov for ekstrainnleie på grunn av store behov innen demensomsorgen ved Sigdalsheimen. Innsparingen i hjemmetjenesten overholdes derimot fortsatt p.t. Behovet følges nøye og bemanning justeres i tråd med dette. Det videre budsjettbehovet er beskrevet i forbindelse med budsjettjustering av 2018 budsjettet, og vil bli lagt frem videre i videre behandling av budsjett og økonomiplan for 2019.

Det er antall brukere og behovet for tjenestene som først og fremst er styrende for utgifts- og rammebehovet og dette henger igjen tett sammen med utvikling i innbyggertall og antall eldre. I Sigdal er det, som ventet, blitt betydelig færre antall eldre 80 + de siste årene. Det er i følge SSB's befolkningsfremskrivning forventet at dette lave nivået vil vare noen år fremover før man igjen får en «eldrebølge», men først etter 2024 og enda flere etter 2030. Aldersgruppen 67 til 79 vil imidlertid øke jevnt de nærmeste årene. Man ser effekt av endringer i befolknings sammensetning (færre eldre) ved at det har blitt betydelig færre brukere i hjemmetjenesten de siste årene, inklusive også aktiviserings og servicetjenester og også merkbar redusert etterspørsel etter omsorgsboliger. Se under regnskapspostene lenger bak i dokumentet. Til gjengjeld så er brukerne i hjemmesykepleien generelt dårligere og har større hjelpebehov enn tidligere som følge av samhandlingsreformen og tidlig utskrivelse fra sykehus. Men reduksjonen i antall er likevel godt merkbar. Statistisk sett så skulle man også fortsatt merket et redusert behov for plasser ved Sigdalsheimen.

I tillegg til antall innbyggere / eldre er også faktorer som terskel for tildeling og innholdet man legger i tjenestene avgjørende for rammebehovet. Hjemmetjenesten gir fortsatt i snitt hjemmetjenester til flere av sine eldre enn landet for øvrig. Spørsmålet er fortsatt om terskelen for å tildele tjenester er for lav i Sigdal. Det kan være en del å hente på å innføre hverdagsmestering/hverdagsrehabilitering som tankesett og arbeidsmetode (tilrettelegging og trening til egenmestring), samt å vurdere grensesnitt for oppgaver kommunen utfører ift hva som er kommunalt ansvar og ikke, se til tjenestenivå i andre kommuner, grensesnitt mot legetjenesten, grensesnitt mot pårørende og mot frivillighet osv. Det jobbes videre med dette.

Det er også viktig å bevisst benytte den utvidede kapasiteten ved Sigdalsheimen også til forebyggende formål (korttidsplasser/rehabiliteringsopphold) og ikke «senke lista» for permanent langtidsplass. Utvidelsen har for øvrig gitt ønsket virkning når det gjelder kapasitet

til lindrende pleie, kommunale ø.hjelpsplasser, utskrivningsklare pasienter og avlastning. Man har opplevd/oplever hjemmetjenesten å være for dårlig utbygd til å kunne være et reelt alternativ til institusjonsplass, og å kunne demme opp for behovet for en plass på Sigdalsheimen. Spørsmålet er om denne situasjonen kan bedres ved å redusere mengden brukere ved å kutte i tjenestene på lavere nivå, for så å kunne konsentrere seg mer om de som har størst bistandsbehov. Eller om «litt tjenester til mange» har et forebyggende aspekt. Antall brukere av tyngre tjenester (som også er høyt) tilsier imidlertid ikke det per i dag.

I tillegg til færre brukere så har utvidelsen av Sigdalsheimen også redusert presset i hjemmetjenesten noe. Hjemmetjenesten har tidligere ivaretatt flere brukere med behov for heldøgns omsorg på grunn av plassmangel på Sigdalsheimen. Dette har man tidligere periodevis opplevd på grensen av faglig forsvarlighet. Så skal man også være bevisst at tolkningen av faglig forsvarlighet er en subjektiv tolkning og kan være forskjellig fra fagperson til fagperson, kommune til kommune, avhengig av tradisjon, holdninger og kultur osv. Mange kommuner prioriterer heldøgns bemannede omsorgsboliger ved siden av/fremfor institusjonsplasser. Sigdal har ikke dette, og har heller prioritert plasser ved Sigdalsheimen. Ved økt antall eldre og økt behov for heldøgns omsorg fremover bør man se på muligheter for oppgradere noen av kommunens omsorgsboliger til heldøgns bemanning fremfor sykehjemsplasser, spesielt innen demensomsorgen. Samt å styrke hjemmetjenesten generelt.

Tidligere Kostra publiseringer har vist at kommunen har ligget lavere enn landsgjennomsnittet på ressursbruk til pleie og omsorg til de eldste eldre. Kostra tall fra 2016 og 2017 viser at kostnadene har økt og ligger litt over landsgjennomsnittet. Dette er ventet og relaterer seg til selve utbyggingen og samtidig endringer i demografien, altså at antall eldre har gått ned. Kommunen prioriterer de eldre/eldreomsorgen høyt, både til institusjonstjeneste og hjemmetjenester. Dette ved at man har god/høy dekningsgrad av tjenester i eldreomsorgen, det vil si at man gir tjenester til mange / en stor andel av de eldre. Men man driver disse tjenestene rimelig. Ved eventuelle behov for reduksjoner i tjenesten fremover så er det altså dekningsgraden man må se på/har noe å hente på, både på Sigdalsheimen og i hjemmetjenesten. Ikke minst ved behov for dreining/omprioritering av ressurser rettet mot brukere med tyngre omsorgsbehov. Samtidig er det også et spørsmål om hvilket kvalitetsnivå kommunen generelt ønsker å ligge på. For å være bærekraftig fremover må det uansett satses mer på forebyggende tjenester, hverdagsrehabilitering, velferdsteknologi og aktiv omsorg og en dreining fra institusjon og tunge pleie og omsorgstjenester for å nå mål om mer egenmestring også blant de eldre.

Praktisk bistand (hjemmehjelp)

Til tross for innsparinger og reduksjon i antall brukere av hjemmehjelp gir kommunen fortsatt praktisk bistand til en høyere andel av eldre over 80 år enn andre kommuner i landet. Virksomheten tenker at dette blant annet henger sammen med store geografiske områder/avstand til nettverk/servicetilbud og det at kommunen ikke har en frivillighetsentral. Virksomheten bør likevel gå nærmere inn i innholdet i tjenesten og grensesnittet for hva som er et kommunalt ansvar vs. privat ansvar. Det er også viktig å implementere hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring som arbeidsmåte også her, ved å søke å vri tjenesten fra å «gjøre for» til opplæring og trening til egenmestring. De som ikke lenger kan klare/eller kan trenes opp til å klare selv skal selvsagt fortsatt få hjelp i følge lovkrav.. Hjemmehjelp tildeles, som alle andre helse og omsorgstjenester, etter en individuell vurdering av behov i henhold til pasient og brukerrettighetsloven og lov om helse og omsorgstjenester. Normen for tildeling av hjemmehjelp er gjennomsnittlig 2 til 2,5 time hver 14. dag til husvask.

Dette er mer enn hva de fleste andre kommuner rundt oss tilbyr. I tillegg yter hjemmehjelpen i Sigdal enn mye høyere service enn andre kommuner. Det er også behov for å se på organisering og ledelse av denne tjenesten, da dette er en uforholdsmessig tidkrevende tjeneste å administrere per i dag. Dette er en del av LEAN arbeidet som pågår i 2018.

Avlastning

Det er viktig at pårørende får avlastning når de trenger det for at den omsorgstrengende skal kunne bo hjemme så lenge som mulig og ønskelig. Tjenesten er særlig viktig for pårørende til mennesker med demenssykdom, og også viktig for å forhindre eller utsette behovet for sykehjemsplass. Tendensen er at de pårørende søker og ønsker seg avlastningsopphold på Sigdalsheimen for "sine" fremfor avlastningstiltak i hjemmet. Det var, frem til utvidelsen av Sigdalsheimen, en stor utfordring å dekke dette behovet. Den tidligere overbeleggsituasjonen gikk på bekostning av dette tilbudet. Slik er det ikke nå. Tjenesten innvilges etter behov. Dagsentertilbudet for personer med demens representerer også en viktig avlastning for pårørende og virker forebyggende for behovet for avlastning for øvrig.

Demensomsorg

Demensomsorg er et uttalt satsningsområde i nasjonal helse og omsorgsplan. Utfordringer og tiltak er nærmere beskrevet i egen delplan, nasjonal demensplan 2020. Denne gir føringer for hvilke tilbud kommunene skal ivareta/opprette i forhold til demente og deres pårørende. Herunder ligger krav om tilrettelagt dagsentertilbud, veiledning og informasjon til pårørende/pårørendeskoler, kompetansehevingstiltak, opprettelse av demenskoordinator og demensteam. Disse tiltakene på plass i Sigdal.

Demenssykdom øker i takt med økende alder og utfordringene og behovet for tilrettelagte tjenester øker dermed også. Men tjenesten opplever også en økning av sykdommen i gruppen yngre eldre. Det er stadig oftere behov for en til en bemanning på enkeltbrukere og disse brukerne skal ivaretas i de kommunale tjenestene. Dette krever periodevis omprioritering / forsterking av bemanningen og tiltak rundt enkeltbrukere. Bemanningen ved skjermet enhet ved Sigdalsheimen ble styrket etter utvidelse av Sigdalsheimen. Denne er likevel ikke alltid tilstrekkelig i perioder hvor man har flere ressurskrevende brukere samtidig. Vel så viktig som antall pleiere er det også å inneha rett kompetanse og egnethet i arbeidet og møtet med den demente pasient. Kompetanseheving, veiledning og rekruttering til dette arbeidet har stort fokus.

Fra 2020 er alle kommuner pålagt å tilby dagtilbud for denne pasientgruppen. Sigdal har allerede drevet et slikt tilbud over flere år. Dagsenteret for personer med demens ble startet i 2013 og utvidet til tre dager per uke i 2015. Det har i perioder vært behov for ekstrainnleie ut over dette ift brukere som krever tett oppfølging. Dagsentertilbudet fyller flere viktige funksjoner. Aktivitet og stimulering forebygger utviklingen av demenssykdommen hos de rammede og kan gi økt livskvalitet. Det representerer samtidig, som nevnt, en viktig avlastning for pårørende. Begge deler virker forebyggende på behov for innleggelse i sykehjem.

En særlig utfordring er at kommunens omsorgsboliger generelt ikke er tilrettelagt eller egnet for personer med demenssykdom. Dette gjelder også Eldresenteret. Heimtun er imidlertid bygget tilrettelagt for denne brukergruppen, men for å benytte omsorgsboliger til demente kreves det stasjonær bemanning. Dette, og utfordringen generelt med å sikre forsvarlighet for hjemmeboende demente bidrar til etterspørsel og behov for plass på Sigdalsheimen.

Velferdsteknologi kan bidra positivt til at demente kan bo lenger i sin omsorgsbolig/ hjemme. Dette utredes nærmere.

Aktiv omsorg/frivillighet

En felles utfordring i Helse og sosial er som nevnt at Sigdal har i begrenset grad etablert et system for styring av frivillig arbeid, herunder frivillighetsentral og frivillig arbeid inn i spesielt eldreomsorgen. Dette medfører økt etterspørsel etter kommunale tjenester, spesielt praktisk bistand. Et uttalt mål er at Sigdalsheimen skal være en arena for aktivitet, kultur og foreningsvirksomhet og komme både beboerne og øvrig befolkning til gode, herunder å opprette forebyggende aktivitetstilbud og å knytte tett samarbeid mot lag, foreninger og frivillige for å forebygge presset og behovet for de «tunge» kommunale tjenestene. Dette er også et nasjonalt satsningsområde og beskrives i diverse dokumenter, deriblant i St.meld. om samhandlingsreformen og « Aktiv omsorg», og i St.meld.26 «primærhelsemeldingen» og omsorgsplan 2020. Virksomheten har behov for å fokusere mer på dette. Dette har vært prioritert nå etter ferdig utvidelse av Sigdalsheimen, hvor nye lokaler i 1.etg også er tilrettelagt for dette formålet. Stillingen som kultur og aktivitetskoordinator (0,2 år) er en viktig ressurs i dette arbeidet, og skal også brukes som «frivillighetskoordinator», det vil si til å etablere og koordinere et system for samarbeid med frivillige på Sigdalsheimen og i omsorgsboliger.

Fysio- og ergoterapitjenester

Tjenesteområdet fysio/ergo har ut 2017 vært delt i to når det gjelder administrasjon, budsjett og personalansvar, henholdsvis under virksomhetsleder Forebyggende helse og virksomhetsleder for Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten. Etter innføringen av sektorleder og bortfall av felles virksomhetsleder for Sigdalsheimen og hjemmetjenesten samles tjenesten nå organisatorisk under Forebyggende helse, men vil fortsatt holde til i sine lokaler på Sigdalsheimen. Fysio-ergo.personalet er uansett organisering en selvstendig fagavdeling som samlet gir et tilbud til hele befolkningen. Se budsjetteftet for nærmere beskrivelse av innhold i tjenesten. I følge KOSTRA har kommunen gode ressurser til fysioterapi. Dette er positivt med tanke på dreining mot, og utvikling av forebyggende tjenester, utvikling av rehab.avdelingen ved Sigdalsheimen og en helt sentral ressurs i å starte opp og implementere hverdagsrehabilitering i kommunen. En av kommunefysioterapeutene har i tillegg stilling i Bedriftshelsetjenesten. Denne kombinasjonen av stilling har man opplevd som en styrke for virksomheten og sektoren.

Legetjenester

Et av virksomhetens delmål er å sikre forsvarlig legetjeneste ved Sigdalsheimen, samt et godt samarbeid med fastlegene generelt i virksomheten. Sigdalsheimen har egen sykehjemslege med oppdragsavtale om 6 t. per uke. Denne dekningen er noe lav sammenlignet med andre kommuner. Sigdalsheimen har imidlertid en avtale og mulighet til å tilkalle sykehjemslegen ut over de faste visittidene, og på kveld og helg, som alternativ til Ringerike legevakt. I tillegg til sykehjemslegen er turnuslegen på sykehjemmet en fast dag i uken, primært for oppfølging av korttidspasienter. Turnuslegen har tidligere også vært vikar for sykehjemslegen ved ferieavvikling o.l. Dette har imidlertid vært en utfordring for fastlegene, som også har hatt behov for turnuslegerressursen på legekantoret. Man har derfor knyttet til seg egen tilkallingsvikar for sykehjemslege.

I tillegg, evt. i stedet for, sykehjemslege kan pasienter på sykehjemmet velge å benytte seg av fastlegen sin etter eget ønske. Det er etablert et samarbeid mellom fastlegene og Sigdalsheimen, og også mellom fastlegene og hjemmetjenesten i den daglige praktiske

tjenesteytingen. Samhandlingreformen gir klare føringer om å forebygge behov for spesialisthelsetjenester, samt å behandle mer i kommunene. Dette medfører økte ansvars- og arbeidsoppgaver også for legene. Legene benytter seg av hjemmesykepleien og Sigdalsheimen så langt det er mulig. Den største begrensningen for å gjennomføre dette har tidligere vært kapasitet i disse tjenestene, herunder plassmangelen på Sigdalsheimen frem til utvidelsen. Sigdalsheimen har, etter innføringen av samhandlingsreformen og innføringen av ø.hjelpsplasser, og nå med lindrende plasser generelt et mye større behov for løpende, daglig kontakt med legetjenestene enn tidligere. Nærhet, tilgjengelighet (tid) og et godt samarbeid er viktig. Samarbeid med de ulike tjenestene drøftes i samarbeidsutvalg med legene, evt. i egne samarbeidsmøter. Det er likevel fortsatt behov for å se nærmere på rutiner for samarbeid mellom fastlegene og Sigdalsheimen. Det er behov for mer planlagt og strukturert tilstedeværelse og samarbeid. På grunn av stort arbeidspress på legesenteret må legene ivareta funksjoner på Sigdalsheimen etter kontortid. Denne situasjonen vil bli bedre med ansettelse av en fastlege til. Se kapittel om legetjenester. En må da også vurdere samarbeid og grensesnitt i ansvar og arbeidsoppgaver med hjemmetjenesten. Hjemmetjenesten gjør mange oppgaver for pasienter som man i andre kommuner må henvende seg på legesenteret for å få hjelp til. Dette avlastet legesenteret, men fører til økt ressursbehov/tar av hjemmetjenestens ressurser. Det er også behov for å ta i bruk multidose i medikamenthåndteringen. Sigdal er eneste kommune i Buskerud som ikke har denne ordningen. Dette krever mer av legene, men ville effektivisere hjemmetjenesten og medføre økt pasientsikkerhet. Utsettelsen av dette handler også om manglende kapasitet i legetjenesten per nå.

6.6 Kommentarer til tjenesteområdene

For nærmere beskrivelse av hva de ulike tjenesteområdene i Helse- og sosial inneholder, samt beskrivelse av egenandeler, vises det til budsjetteftet 2017. I årsmeldingen tar man kun for seg regnskapet og forklarer mer-/mindreforbruk, og endringer i forhold til budsjett. For beskrivelse av utfordringer og tiltak knyttet til tjenesteområdene, se under virksomhetene.

1000 Politisk styring og kontrollorganer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
26 124	28 000	1 876

Omfatter godtgjøring til hovedutvalget for Helse- og sosial. Godtgjøring til Eldreråd og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne ligger under planområde 1 sentraladministrasjonen.

1200 Administrativ ledelse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 455 214	1 905 700	450 576

Inneholdt i 2017 1 årsverk til Helse og sosialsjef fra og med 1.4.17, samt fortsatt 0,5 årsverk av virksomhetslederstilling Sigdalsheimen og hjemmetjenesten (andel denne hadde av Helse og sosialsjefoppgaver). Inneholder også 0,8 årsverk til saksbehandler/økonomimedarbeider i Helse og sosial og 0,2 årsverk systemansvarlig for elektronisk IK-verktøy. En andel av leder og saksbehandlerstilling føres på tjeneste 1210 Forvaltning av eiendommer, knyttet til sektorens eiendomsforvaltning.

Mindreforbruket skyldes sparte lønnsutgifter fra og med 2 tertial og ut året ved at Helse og sosialsjef også har ivaretatt formell lederfunksjon som virksomhetsleder for Sigdalsheimen og

hjemmetjenesten ut året. Ny organisering av disse virksomhetene er på plass fra 2018. Budsjettet for 2018 er justert for dette.

1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
229 350	194 000	-35 350

Sektorens samlede kostnader til bedriftshelsetjeneste. Alle ansatte i sektoren er innmeldt i bedriftshelsetjenesten.

1210 Forvaltning av eiendommer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
621 242	558 900	-62 342

Gjelder forsikringer til alle kommunale bygninger i Helse og sosial, samt leie av grunn. Inneholder også andel av lønnskostnader knyttet til sektorens eiendomsforvaltning. Merforbruk skyldes høyere lønnsutgifter for boligforvaltningen og økte forsikringskostnader.

2130 Voksenopplæring

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 096 005	2 100 000	-996 005

Gjelder voksenopplæring til flyktninger. Kostnadene dekkes av tjeneste 8500 Statstilskudd flyktninger. De totale kostnadene knyttet til flyktningstjenesten overstiger ikke statstilskuddet fra IMDI. Vi har kjøpt mer tjenester fra Modum kommune enn det vi har budsjettert, men vi har også fått inn mere midler til norskopplæring enn det som er budsjettert.

2320 Helsestasjonen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 925 439	2 974 800	49 361

Tjenesten inneholdt i 2017 til sammen 4,16 årsverk. Dette er: 0,5 årsverk virksomhetsleder, 1,1 årsverk helsesøster helsestasjon (herav 0,4 årsverk tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet), 1,1 årsverk helsesøster skolehelsetjeneste, (herav 0,2 årsverk tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet), 1 årsverk jordmor, herav 0,6 årsverk svangerskapsomsorg og 0,4 årsverk følge- og vakt-beredskap som er delvis refundert fra Vestre Viken, 0,1 årsverk helsestasjons / skolelege. 0,2 årsverk merkantil og renhold 0,16. Det ble søkt om og mottatt midler fra Helsedirektoratet (kr 585 000,-) til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Midlene er brukt til overnevnte helsesøsterstilling og har vært helt nødvendige for å kunne drive en faglig forsvarlig tjeneste etter nasjonale retningslinjer. Ubrukte midler, kr 154 000,- er overført til 2018. Regnskapet går i balanse.

2330 Forebyggende arbeid, helse og sosial

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 041 853	1 277 800	235 947

Kommunelege

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
447 614	428 000	-19 614

Inneholder lønnskostnader 0,37 årsverk kommunelege.

Forebyggende helse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
346 110	344 400	-1 710

For 2017 inneholder denne tjenesten forebyggende helse: helsesøster 0,3 årsverk smittevern: yrkes- og reisevaksinasjon (delvis finansiert ved egenandeler), tuberkulosearbeid og flyktningshelsetjeneste og 0,2 årsverk merkantil, engasjement arbeid knyttet til flyktningshelsetjenesten. Dekkes av integreringstilskudd. Regnskapet går i balanse.

Kommunepsykolog

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
246 938	505 400	258 462

Inneholder 1 årsverk psykolog de 9 første månedene i 2017. Kommunen får statlig tilskudd årlig fram mot 2020 til og delfinansiere denne stillingen. Tilskudd 2017 for 1 årsverk psykolog er kr 410 000,-. Psykologen var ansatt i 9 måneder før hun sluttet og tilskuddet ble da tilsvarende avkortet. Vi fikk dermed mindre lønnsutgifter på vår andel.

2332 Friskliv

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
242 681	322 100	79 419

Frisklivskoordinator er 50 prosent stilling fysioterapeut. Lønn dekkes delvis av fastlønnstilskudd. Til å drive aktivitetsgrupper på kveldstid leies det inn aktivitører. Dette finansieres i stor grad av egenandeler. Noen treningsgrupper ble ikke videreført fra 2016 til 2017 og kan forklare noe av mindreforbruket. Samt en leiekostnad som er belastet annet tjenesteområde.

2340 Aktiviserings- og servicetjenester for eldre og funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 567 339	5 032 900	465 561

Regnskapet viser et totalt mindre forbruk på 465.561,-. Se nærmere forklaring under hvert område.

Tono aktivitetssenter og fritidskontakt til funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 738 843	2 243 100	504 157

Mindreforbruk på kr 504.157,- skyldes lavere utgifter til tjenesten fritidskontakt og delvis finansiering av prosjektet Fritid 123 gjennom tilskudd. I tillegg noe høyere inntekter enn budsjettet knyttet til salg og produksjon ved Tono.

Tono aktivitetssenter

2,2 årsverk var knyttet opp til aktivitetssenteret i 2017, iberegnet Sigdals andel av prosjektleder i Fritid 123. Antall brukere på aktivitetssenteret i 2017: 13 brukere, hvorav 10 voksne og 3 barn/ unge. Antall brukere varierer fra dag til dag. Det er også skoleelever med behov for tilrettelagt undervisning som benytter senteret. Brukerne på Tono har drevet med salg av tjenester i økende grad de siste årene. Inntekt knyttet til dette i 2017 var 75.000,-.

Fritidskontakt til funksjonshemmede

På grunn av stadig økende utgifter til tjenesten ble det i 2014 gjort en totalgjennomgang av tjenesten, vedtak og organisering av denne. Etter dette har utgiftene til tjenesten gått vesentlig ned. Det jobbes videre med utvikling av tjenesten fritidskontakt, også gruppebasert. Dette vil i tillegg til å være økonomisk også være et bedre tilbud for mange brukere med tanke på sosialt nettverk. Fritid 123 er etablert som et samarbeidsprosjekt mellom Modum, Sigdal og Krødsherad. Dette ble i 2014 og 2015 dekt i sin helhet via innovasjonsmidler fra fylket. Også i 2016 og 2017 har vi fått dekt deler av utgiftene gjennom tilskudd.

Antall brukere med fritidskontaktvedtak gjennom hele/ deler av året:

2014: 17 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	12,0 timer
2015: 16 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	8,5 timer
2016: 16 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	1,0 timer
2017: 15 brukere	reduksjon av tildelte timer totalt:	7,0 timer

3 vedtak er avsluttet, 3 nye er fattet.

Sigdal aktivitetssenter og fritidskontakter, psykisk helse og rustjeneste

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
777 390	786 400	9 010

Inneholder 0,4 årsverk, drift, dagsentertilbud og fritidskontakt-tilbud. Området er i balanse. Det har vært 15 personer (14 personer i 2016) som har hatt vedtak om opphold ved senteret i 2017 Gjennomsnittsalderen er 48 år.

Fritidskontakt: I 2017 har 10 personer hatt 1:1 oppfølging. I 2014 startet tjenesten opp med fritidskontakt i gruppe. Det har vært to grupper. Her har til sammen 6-personer fått tilbud

Dagsenter ved Eggedal eldresenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
148 314	112 400	35 914

Inneholder 0,2 årsverk aktivator, en dag per uke. Inneholder også utgifter og inntekter for mat som leveres fra Eggedal Borgerstue de dagene Sigdalsheimen ikke har utkjøring. Merforbruket skyldes utbetaling av matlevering for foregående år som følge av svikt i faktureringsrutiner. Dette er rettet opp i.

Antall brukere på dagsenteret per 31.12. 2017: 16 personer, snittalder 87 år

Antall brukere på dagsenteret per 01.09. 2017: 15 personer

Antall brukere på dagsenteret per 31.12. 2016: 15 personer

Dagsentertilbud ved Sigdalsheimen/aktivitetskoordinator/tilskudd LHL

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 010 840	1 085 500	74 660

Inneholdt i 2017 1,8 årsverk til to ulike dagsentertilbud ved Sigdalsheimen for seniorer og eldre, det ene spesielt tilrettelagt for personer med hukommelsessvikt, samt kultur- og aktivitetskoordinator. Mindreforbruk skyldes vakans i 0,2 stilling som aktivitetskoordinator. Denne er i drift fra 2018. Behovet for to dager har gått ned de siste årene, og særlig i løpet av 2017. Tjenesten er derfor redusert fra to til en dag fra 2018 og redusert med 0,2 årsverk. Tilrettelagt dagsenter består av tre dager per uke som før.

Antall brukere av dagsenterene per 31.12.17: 20 (13 + 7), snittalder 90 og 81 år

Antall brukere av dagsenterene per 01.09.17: 23 (15 + 8)

Antall brukere av dagsenterene per 31.12.16: 24 (17 + 7)

Tilskudd til LHL dagsenter på kr 14.000 er ikke utbetalt/opphører fra og med 2017. Dette fordi det ikke er fremmet søknad, da de fra 2017 har flyttet og nå benytter sektorens lokaler gratis (Heimtun). Støtten var først og fremst subsidiering av husleie.

Sigdalsheimens buss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
27 949	30 000	2 051

Mindreforbruk på grunn av lavere ugiftsbehov/ mindre bruk av bussen enn budsjettet.

Ambulerende vaktmester, inkl. trygghetsalarmer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
434 191	446 600	12 409

Inneholder 0,8 årsverk vaktmester, kostnader til matombringing (utkjøring), samt kostnader til innkjøp og drift av trygghetsalarmer. (utrykninger på alarmer besørjes av hjemmetjenesten)

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 31.12.17: 86, snittalder 84 år

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 01.09.17: 85

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 31.12.16: 94

Antall mottakere av trygghetsalarmer per 01.09.16: 97

Trygghetsalarm er et lavterskeltilbud, og uten venteliste. Tjenesten trygghetsalarm skal utredes nærmere, med hensyn til både type alarmer og alarmmottak ihht. nye nasjonale føringer og utvikling innen velferdsteknologi.

Vask av tøy for hjemmeboende

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
23 249	0	-23 249

Merforbruk skyldes mindre inntekter fra egenbetaling/fakturering enn budsjettet.

Matombringning

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
383 034	306 300	-76 734

Gjelder kjøkkenets produksjonskostnader for middager til utkjøring og til servering i kantine, inkl. andel av kjøkkenets personell, 1 årsverk. Inneholder også lønn og skysskostnader til vikarer for utkjøring av mat. (Besørgeres av sektorens vaktmestere i det daglige) Merforbruk skyldes økt vikarbruk til utkjøring i vaktmesters sykefravær. Inndekning på 2611 bygget Sigdalsheimen, der vaktmester er lønnet/sykelønnsrefusjon er kommet inn.

Antall mottakere av matombringning per 31.12.17: 67, snittalder 82 år

Antall mottakere av matombringning per 01.09.17: 73

Antall mottakere av matombringning per 31.12.16: 73

Tallene inkluderer også brukere på Eldresenteret som mottar mat fra Borgerstua.

2410 Legetjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 829 852	4 576 300	-253 552

Regnskapet viser et samlet merforbruk på kr 253.552,-. Se nærmere forklaring under hvert område.

Regnskap knyttet til kommunelegefunksjonen føres på tjeneste 2330, jfr. retningslinjer i Kostra. Kostnader til sykehjemslege og skole-/helsestasjonslege føres på henholdsvis 2531 Sigdalsheimen og 2320 Helsestasjonen.

Fastlegeordningen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 957 824	1 857 000	-100 824

Gjelder hovedsakelig driftstilskudd til 3 fastleger. Merforbruket skyldes kostnader til veiledningstjeneste for spesialiseringsprogrammet til ny fastlege som ikke var tilstrekkelig budsjettet, samt feilføring av veiledning turnuskandidat (ses mot andel av mindreforbruk «Turnuskandidat»). Kostnader til veiledningstjenesten er korrigert i budsjett 2018.

Prestfoss legesenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
658 443	607 700	-50 743

Gjelder kommunens andel av driftsutgiftene for Prestfoss legesenter. Kommunen fører regnskap over alle driftskostnadene til Prestfoss legesenter. Kostnadene deles på partene, der kommunen har 1 part og fastlegene har 3 parter. Kommunen har personalansvar for kontorpersonell og renholder, i 2017 2,4 årsverk kontorstøtte og 0,17 årsverk renhold. I samarbeidsutvalg med legene i 2017 ble det enighet om å styrke kontorpersonell med 0,1 årsverk. Dette er iverksatt fra 2018. Merforbruk skyldes generelt noe høyere kostnader enn budsjettet på grunn av økt aktivitet. Helårseffekt av legesenter med 3 fastleger og turnuslege. Det er korrigert for dette i budsjett 2018.

Eggedal legekantor

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
443 930	619 000	175 070

Inneholder alle driftskostnader til Eggedal legekantor. Dette er et, per definisjon «utekantor» som og er et 100 prosent kommunalt ansvar. Inneholdt i 2017 0,5 årsverk kontorstøtte og 0,1 årsverk renholder. Mindreforbruk skyldes overgangen til ny kontorpersoneordning fra oktober, der det i en periode har vært belastet mindre lønnskostnader. Budsjett 2018 er korrigert for ny kontorpersoneordning.

Turnuskandidat

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
104 777	193 600	88 823

Inneholder inntekter og kostnader knyttet til 1 årsverk turnuskandidat. Mindreforbruket skyldes delvis feilføring av veiledningstilskudd for turnuskandidat (andel av merforbruk «fastlegeordningen»), samt at turnuskandidatene i 2017 har arbeidet mye kurativt, som gir inntekter til kommunen. Kandidatene har frihet til å legge opp turnusperioden sin, dermed kan inntektene variere.

Legevakt

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 664 469	1 299 000	-365 469

Inneholder Sigdals andel av kostnader knyttet til Ringerike Interkommunale legevakt, lokal legevaktsberedskap i påsken og utgifter til overgrepssmottak ved Drammen legevakt. Fra 2017 belastes også godtgjøring for lokal daglegevakt til fastlegene her. Merforbruk skyldes kostnader til daglegevaktordningen for 2016 og 2017. Ordningen var ikke budsjettet i 2017 eller tidligere. Dette er korrigert fra budsjett 2018.

2411 Fysioterapi/Ergoterapi

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 777 893	2 955 500	177 607

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk, se forklaring under. Kommunen mottok samlet fastlønnstilskudd for fysioterapeuter på kr 513.000,- i 2017. Tjenesten er fra 2018 slått sammen til en felles tjeneste under virksomhet for forebyggende helse.

Fysioterapi og ergoterapi Sigdalsheimen/hjemmetjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 399 343	1 362 800	-36 543

Inneholder 2,5 årsverk. Merforbruket skyldes hovedsakelig mindre inntekt i statstilskudd enn budsjettet.

Fysioterapi Forebyggende helse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 358 025	4 592 700	234 675

Inneholder 1 årsverk fysioterapeut til barn og unge, delvis finansiert av fastlønnstilskudd og 2,5 årsverk private fysioterapeuter med driftstilskudd. Mindreforbruket skyldes sykemelding, delvis uten innleid vikar.

2420 Sosial rådgivning og veiledning

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 535 422	3 650 000	-885 422

Omfatter lønn til de kommunalt ansatte i NAV som arbeider med tjenestene under dette punktet herunder deler av veiledningsarbeidet med flyktninger og veiledning av brukere av d Kvalifiseringsprogrammet. Inneholdt 4,9 årsverk ved utgangen av 2017, herunder 0,4 engasjement merkantil. Området dekker også NAV leders kommunale andel.

Sosial rådgivning og veiledning i NAV

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 990 705	2 004 100	13 395

Omfatter lønn til de kommunalt ansatte i NAV som arbeider med saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp, økonomisk rådgivning til brukere som ikke er flyktninger. Det blir også gitt gjeldsrådgivning og i noen tilfeller forvalter NAV midlene til brukere som ikke håndterer dette selv. Det er to heltidsansatte som jobber med dette og leders kommunale andel føres her.

Krisesenterdrift

Kostnad knyttet til den interkommunale samarbeidsavtalen med Krisesenteret på Hønefoss på kr 281.076,- og utgjør 80,58 per innbygger, og endte litt under budsjett. Krisesenteret leverer egen årsmelding.

Støtte incestsenter

Den årlige støtten til Bris (incestsenter) i Drammen var i 2017 på kr 9.805,-, ihht. budsjett.

Sosial rådgivning og veiledning i flyktningetjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 544 717	1 645 900	-898 817

Omfatter lønn til 1,0 årsverk som jobber med oppgaver som ikke kan knyttes direkte til integreringsprogrammet. I tillegg føres utgifter til tolking, transport av flyktninger, innkjøp av utstyr, støttekontakter og utgifter til ekstrahjelp her. Posten var vanskelig å budsjettere ved oppstarten av året da vi ikke hadde nok erfaring med det økte antallet flyktninger som hadde kommet til kommunen.

2430 Tilbud til personer med rusproblemer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
411 607	403 700	7 907

Inneholder totalt 1,4 årsverk; 0,6 årsverk ruskonsulent og 0,8 årsverk boveileder. Budsjettet er i balanse. Boveileder på tilskuddsmidler økte i løpet av 2017 (1/) med 0,3 årsverk fra 0,5 til 0,8 årsverk. Lønn boveileder er et engasjement med tilskuddsmidler. Ubrukte midler er overført 2018 og det er søket på nytt tilskudd for videreføring av dette tilbudet i 2018 (med kommunal egenandel på 81.000,-) Området er i balanse.

2440 Barneverntjeneste

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 702 667	2 350 000	-352 667

Årsverk 3,0 for Sigdal og totalt 20,5 for Midt-Buskerud barneverntjeneste. Merforbruk på kr 352.667,-. Totalt var kravet fra Modum kommune på tilnærmet samme beløp som regnskap for 2016. Driftsnivået har vært stabilt siste 2 år med ca. 2,1 millioner i utgifter og økningen har årsak i etablering av interkommunal barnevernvakt. Tjenesten har høyt antall saker per saksbehandler om det sammenliknes med andre kommuner i Buskerud og landsgjennomsnittet. Dette er også bakgrunnen for at Fylkesmannen fra 2011 har gitt tilskudd til øremerkede stillinger, totalt 6,5 årsverk.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antall meldinger	11	14	25	26	16	14	22	35	25	31
Antall avsluttede undersøkelser	8	16	17	16	16	12	16	14	20	42
Barn med hjelpetiltak	9	16	24	21	14	14	17	12	14	10
Av disse; barn plassert frivillig utenf. hjemmet	0	4	5	3	4	3	4	4	0	0
Barn under omsorg/ plassert utenfor hjemmet (inkl. akuttvedtak)	5	8	6	12	10	11	9	8	8	8
Antall barn i tiltak totalt	14	24	30	33	24	25	26	20	22	18
Prosentandel fristoversittelser i unders.--sak	0%	0%	40%	33%	7,1%	10,3% (MB)	17,9% (MB)	20,2% (MB)	0,6% (MB)	0%

2510 Barneverntiltak i familien

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
49 175	560 000	510 825

Mindreforbruk på kr 510.825,-. Det er benyttet vesentlig mindre til hjelpetiltak i 2017, noe som har årsak i at tiltakene gis av i hovedsak fastansatte i barneverntjenesten (funksjon 2220) og av familieteam som har 1,5 årsverk i øremerkede stillinger fra Fylkesmannen. Det er et ønske om at kostandene til tiltak i familiene økes, slik at barneverntjenesten kommer inn så tidlig så mulig i familier med forebyggende tiltak. Grunnet mindre bemanning fra 2018 i STYRK-team (tidligere Familieteam) må det forventes økte utgifter til hjelpetiltak i 2018,

herunder kjøp av tjenester fra private tilbydere. Utgifter til kontrolltiltak utføres nå i hovedsak av barnevernvakta, hvor utgiftene fremkommer i under 2440.

Barneverntjenesten har iverksatt endrings-, kompenserende -og kontrolltiltak som eksempelvis kan være:

- Målrettet veiledning (ulike metoder), nærmiljøtiltak, miljøterapeut i hjemmet, familieråd, opphold i familieavdelinger, frivillige plasseringer i kort periode med mer, foreldreveiledningsgruppe, familieterapi, MST, PMTO.
- Besøkshjem, støttekontakt, avlastning, barnehageplass, SFO, ulike fritidsaktiviteter
- Tilsyn med hjemmet m.v.

2520 Barneverntiltak utenfor familien

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 302 594	4 000 000	697 406

Mindreforbuk i forhold til budsjett på kr 697.406,-. Utgifter til barnevernstiltak "utenfor familie" har vært en betydelig utfordring knyttet til budsjett og regnskapsoppgjør over flere år. Dette er utførlig beskrevet i egen sak hvor interkommunalt samarbeid ble utredet i 2013. Sigdal kommune rapporterer usedvanlig høye utgifter pr bruker i tjenesten på dette området, og det var forventninger til at man over noen tid også ville være i stand til å normalisere noen av disse utgiftene. Det være seg i gjennom forebyggende arbeid, økt kvalitetssikring ved innkjøp av tjenester, omforent og lik praksis i hele regionen, og nærmere vurdering av ulike tiltak som er eller skal iverksettes. Det var videre nye statlige føringer for utgiftsdekning til bruk av institusjonsplasser og refusjonsordninger for fosterhjemsplassing som igjen ville gi kommunen nye utfordringer på dette området i 2014. I 2017 oppnås ytterligere om lag kr: 700 000,- i mindreforbruk etter ca. 4 års arbeid med å harmonisere drift i den interkommunale tjenesten (innlemming av Sigdal i interkommunal bvtjeneste var 1.10.2013) og mer enn halvering av utgiftene fra 2013. Utgiftene har gått jevnt ned og får store utslag på sammenliknbare KOSTRA tall og på plassering på kommunebarometer (3 siste år legges til grunn) hvor Sigdal har forbedret seg med 267 plasser. Det kan ikke forventes ytterligere nedgang i 2018, snarere økning grunnet antall barn som har behov for en annen omsorgsbasis.

Budsjettrammen for barneverntjenesten er samlet justert ned/reduisert med kr 570.000,- fra 2017 til 2018. Se budsjettheftet 2018.

2531 HO Sigdalsheimen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
35 382 433	35 939 700	557 267

Gjelder drift av sykehjemstjenesten, inklusive kjøkken og vaskeri. Totalt 50,74 årsverk. Se budsjettheftet 2017 for nærmere beskrivelse og fordeling av årsverk.

Regnskapet for 2017 viser et totalt mindreforbruk på kr 557.267,-. Se nærmere beskrivelse under de enkelte områdene.

Drift/pleie Sigdalsheimen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
31 381 516	32 019 300	637 784

Regnskap inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Mindreforbruket skyldes innsparing på lønnsmidler på grunn av redusert behov (ledige plasser) og dermed innsparing på innleie av personell (vikar) fra juni og ut året.

Svikt i inntekter for oppholdsbetaling på kr 665.000,- i forhold til budsjett. Inntekter for langtidsopphold utgjør en stor inntektskilde for Sigdalsheimen (samlet vel 6 millioner kroner), og dette avhenger av belegget og den enkelte beboers inntekt og formue og er derfor en noe usikker størrelse å budsjettere. Budsjett 2017 ble justert ned med 180.000 ift 2016, og budsjett 2018 er justert ned med ytterligere 780.000 på bakgrunn av redusert belegg siste halvår 2017.

Medisinsk forbruksmateriell endte i et merforbruk på kr 106.000 til tross for redusert belegg siste halvår. Videre var det merforbruk på inventar og utstyr på kr 200.000 (reparasjon skyllerom og anskaffelse av brukertilpasset pleiehjelpemiddel).

Lønnsutgifter endte i regnskapet totalt med et mindreforbruk på 1,7 mill. som følge av redusert innleie / redusert belegg. Lønnsutgifter utgjør den desidert største utgiftsposten til Sigdalsheimen. Området inneholdt i 2017 41,79 årsverk til rene pleiestillinger. Pleien ble totalt økt med 6,01 årsverk f.o.m budsjetttrammen for 2016 ifm. ny drift. Noe bemanningsøkning var iverksatt allerede før utvidelsen for å ivareta overbelegg. I tillegg kommer stillinger til administrasjon og ledelse, rene fagstillinger, ø.hjelp og stillinger til stab/støtte til institusjonsdriften. Deler av de økte pleiestillingene sto i fare for nedskjæringer f.o.m budsjett 2017 på 1,3 mill. i budsjetttrammen i rådmannens forslag til budsjett, men ble likevel videreført som følge av en ekstrabevilgning på 1 million kroner under budsjettbehandlingen i kommunestyret. Innsparing på de resterende 330.000 kroner ble foretatt i renhold av bygget og ved noe reduksjon av avdelingsassistentfunksjonen (renholdere som bistår pleien under måltider). Se under, samt i budsjettheftet 2017.

For beskrivelse av budsjettutfordringer 2018 / behov for pleiebemanning ved Sigdalsheimen, se drøfting lenger foran i dokumentet.

Regnskapet på dette området ses også i sammenheng med tjenesteområde 2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene. Se lenger bak. De desentraliserte plassene ivaretas av Sigdalsheimen. En andel av lønnsutgifter og øvrige utgifter ved Sigdalsheimen skal føres på tjenesteområdet for ø.hj. plasser ihht KOSTRA-veileder. Budsjettet ble styrket for dette (økt rammeoverføring) f.o.m 2016.

Liggedøgn, utvikling 2011 – 2016. Utvikling før-etter samhandlingsreformen (som trådte i kraft f.o.m 2012)

Tjeneste	År	Liggedøgn	Antall opphold	Gj.sn. liggedøgn pr opphold	Gj.sn. liggedøgn per bruker	Antall brukere	Gj.sn. Alder u. kjønn
Avlastning på Sigdalsheimen	2011	95	17	5,59	19,00	5	-
	2012	216	23	9,39	36,00	6	77 år
	2013	146	15	9,73	29,20	5	80 år
	2014	24	4	6	6	4	84 år
	2015	32	5	6,4	10,7	3	83 år
	2016	81	11	7,4	20,3	4	84 år
	2017	40	4	10	13,33	3	78 år
Tidsbegrenset opphold - utredning/	2011	1027	96	10,70	29,34	35	-
	2012	1477	117	12,62	32,11	46	84 år

behandling	2013	549	44	12,48	20,33	27	82 år
	2014	874	66	13,24	19,86	44	82 år
	2015	1350	82	16,5	33,75	40	82 år
	2016	1001	60	16,7	24,4	41	83 år
	2017	1032	63	16,38	25,8	40	82 år
Tidsbegrenset opphold – rehabilitering	2011	1399	114	12,27	34,12	41	-
	2012	1334	120	11,12	30,32	44	84 år
	2013	1162	77	15,09	32,28	36	84 år
	2014	928	76	12,21	19,24	47	82 år
	2015	556	48	11,58	19,86	28	83 år
	2016	1474	97	15,2	34,3	43	84 år
Tidsbegrenset opphold – annet	2011	1101	100	11,01	64,76	17	-
	2012	526	79	6,66	32,88	16	78 år
	2013	750	68	11,03	50,00	15	86 år
	2014	499	44	11,34	38,38	13	86 år
	2015	334	38	8,79	23,86	14	80 år
	2016	385	31	12,4	38,5	10	84 år
	2017	360	30	12	32,72	11	84 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold - utredning/ behandling	2011	-	-	-	-	-	-
	2012	-	-	-	-	-	-
	2013	0					
	2014	0					
	2015	49	2	24,5	49	1	72
	2016	85	5	17	42,5	2	93
	2017	92	2	46	46	2	76 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold- rehabilitering	2011	-	-	-	-	-	-
	2012	-	-	-	-	-	-
	2013	148	16	9,25	74,00	2	80 år
	2014	404	12	33,67	202	-	74 år
	2015	447	14	31,93	149	3	75 år
	2016	277	9	30,7	138,5	2	72 år
Over 60 døgn: Tidsbegrenset opphold – annet	2011	-	-	-	-	-	-
	2012	-	-	-	-	-	-
	2013	269	23	11,70	89,67	3	86 år
	2014	222	26	8,54	111	2	83 år
	2015	294	29	10,14	49	6	81 år
	2016	308	27	11,4	102,7	3	83 år
	2017	206	24	8,58	68,66	3	83 år
Langtidsopphold Sigdalsheimen	2011	11923	51	233,78	233,78	51	-
	2012	12939	50	258,78	258,78	50	85 år
	2013	12590	52	242,12	246,86	51	89 år
	2014	12427		243,67	243,67	51	88 år
	2015	12741	42	303,36	303,36	42	88 år
	2016	11940	50	238,8	238,8	50	87 år
	2017	10632	52	204,46	204,46	52	86 år
KøH plasser	2013	12	6	2,00	2	6	79 år
	2014	185	60	3,08	2	35	79 år
	2015	97	28	3,46	2	25	81 år
	2016	102	24	4,25	4,4	23	81 år
	2017	112	34	3,29	4,66	24	83 år
Liggedøgn tilsammen	2011	15545	378	41,12			
	2012	16492	389	42,40			

2013	15626	301	51,91
2014	15563	339	45,91
2015	15900	288	55,21
2016	15653	314	49,8
2017	13910	312	312

Antall liggedøgn på tidsbegrenset opphold (i hovedsak utskrivningsklare pasienter), samt til kommunal øyeblikkelig hjelp gikk i årene før utvidelsen i 2016 på bekostning av tilgjengelige plasser til avlastning, rullerende korttidsopphold, forebyggende rehab.opphold og dagopphold. Man måtte også si nei til ø.hj opphold og utskrivningsklare pasienter på grunn av overbelegg og stor pleietyngde. Dette er historie. Etter utvidelsen har alle typer opphold blitt innvilget etter behov og det har ikke vært overbelegg eller fakturert for utskrivningsklare pasienter (overliggere på sykehus). Det har tvert i mot vært ledige plasser i siste halvdel av 2017.

Dagopphold Sigdalsheimen 2012-2016

Tjeneste	År	Antall dagopphold	Antall brukere	Gjennomsnittlig alder u. kjønn
Dagopphold Sigdalsheimen	2012	173	16	-
	2013	316	17	70 år
	2014	210	16	76 år
	2015	125	7	76 år
	2016	79	6	72 år
	2017	337	7	73 år

Døgnpris.

	Totale liggedøgn	Netto døgnpris
2010	16.065	1.568,08
2011	15.545	1.508,81
2012	16.492	1.779,36
2013	15.626	1.859,63
2014	15.563	1.975,77
2015	15.900	1.916,20
2016	15.653	2.163,62
2017	13.910	2.543,66

(Døgnpris = Regnskap Sigdalsheimen (2531)/Totale liggedøgn)

Kjøkkenet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 484 739	2 570 500	85 761

Regnskapet inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Inneholder 3,35 årsverk (i tillegg kommer 1 årsverk til matombringning, tjeneste 2340).

Kjøkkenet har regnskapsmessig selv kun inntekter for kantinevirksomhet og catering. Både utgifter og inntekter i forbindelse med matombringning og levering til dagsentrene budsjetteres og regnskapsføres på de respektive områdene. Oppholdsbetaling budsjetteres og føres på pleien. Matkostnadene endte lavere enn budsjettet på grunn av redusert belegg. Inntekter for kantinesalg og catering endte med merinntekter i forhold til budsjett.

Kjøkkenet har noe lavt budsjetterte kostnader til vikar. Rammen forutsetter at man ikke leier inn vikar for all ferie og korttidsfravær. Kjøkkenet har hatt lærling fra august 2017. Dette har vært positivt for driften, og har redusert behovet for vikarinnleie. Aktiviteten ved kjøkkenet vurderes etter hvert økt i form av økt kantine/cateringvirksomhet nå etter utvidelse av Sigdalsheimen, som også innebar noe utvidelse av kjøkkenarealene. Analyse av kjøkkenet, herunder organisering, bemanningsbehov og utgifter/inntekter var ikke en del av tjenesteanalysen utført av Agenda Kaupang i 2014. Dette må utredes i en egen analyse. Den var planlagt gjennomført i 2016/2017, men ble utsatt på grunn av prioritering av arbeid med organisasjonsutvikling og drift av pleie og renhold etter utvidelsen, samt også vurdering lederstrukturen for virksomheten etter utvidelsen og etter innføringen av nivået med Helse og sosialsjef. Dette innebærer også vurdering av ledelse av kjøkkentjenesten. Kjøkkenet er fra 2018 skilt ut fra virksomheten Sigdalsheimen, med egen selvstendig kjøkkenleder i stab under Helse og sosialsjef.

Renhold/vaskeri

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 454 846	1 294 200	-160 646

Regnskapet inngår i den totale rammen for Sigdalsheimen. Regnskapet ses også i sammenheng med budsjett og regnskap for tjeneste 2611, bygget Sigdalsheimen. Merforbruket her skyldes feilføring av lønn og dekkes av mindreforbruk i lønnsutgifter på bygget. Renholdstjenesten er i henhold til Kostra budsjett- og regnskapsmessig delt i to på henholdsvis drift av sykehjemmet og bygget. På dette området, drift av sykehjemmet, føres drift av vaskeri og renholdernes stillingsandel som avdelingsassistenter (som er oppgaver i pleien / direkte rettet mot beboerne som matservering og kjøkkenhjelp). Utgifter til renhold av institusjonslokaler skal føres på bygget, se lenger bak i dokumentet. Personellutgiftene er på bakgrunn av dette fordelt med en andel på hver av disse to tjenestemrådene. Personellsituasjonen er for begge områder redusert fra budsjett 2017 som følge av redusert budsjetttramme til virksomheten. For dette området gjelder det noe reduksjon av avdelingsassistent. Se budsjettheftet. Man har først og fremst foretatt innsparinger på stillinger til renhold ved å igjen revidere renholdsplanene, se kommentar under tjeneste 2611 bygget Sigdalsheimen. Men for å «komme i mål med innsparingen» så har man også måttet kutte ned på tjenesten avdelingsassistent. Det ble valgt å redusere i denne funksjonen fremfor å kutte i rene pleiestillinger. Men dette har og den konsekvens at det ikke er assistanse for pleierne i måltidssituasjonene på helger og helligdager og noe mindre assistanse under middagen på vanlige ukedager.

Trivselsassistenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 765	0	-3 765

Tjenesten innebærer 1 trivselsassistent hver lørdag og søndag gjennom hele året, samt 1 trivselsassistent per dag 7 uker i sommerferien. Ordningen med trivselsassistenter er et svært positivt tiltak. Det er en rimelig tjeneste med stor nytte. Den er til glede for beboerne og til hjelp og avlastning til pleiepersonalet. Samtidig har ordningen hatt en betydelig rekrutterende effekt da mange av assistentene går over i pleien og inn i helgestillinger det året de fyller 18 år. Sektorens budsjetttramme ga ikke rom for å videre delfinansiere dette tiltaket f.o.m 2017, derfor budsjett i null, se budsjettheftet. Tjenesten ble likevel videreført som følge av nye gavemidler øremerket trivselstiltak ved Sigdalsheimen. Se egen saksutredning for finansiering

av ordningen. Budsjettavviket skyldes noe mer lønnsøkning enn det som ble avsatt i vedtak om bruk av gavemidler.

2532 HO Bjørkekvisten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 702 698	2 210 300	507 602

Inneholder utgifter til avlastningsboligen, innbefattet andel av nattevakt og administrative stillinger. Mindreforbruket skyldes endringer i vedtak/ tjenester i løpet av året, og noe vikarutgifter som er ført mot tjenesteområde 2540.

Faste årsverk totalt i 2017: 2,26. I tillegg kommer merbehov for avlastning knyttet opp til skolens ferier. 8 barn/ unge har hatt avlastning her i 2017 i ulik størrelsesorden. Dette er en økning fra 6 i 2016.

2540 HO til hjemmeboende funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
14 346 336	15 578 400	1 232 064

Området endte med et mindreforbruk på kr 1.236.064,-. Nærmere om dette under.

Tjenester til funksjonshemmede

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
11 044 603	11 125 100	80 497

Mindreforbruk på kr 80.497,- skyldes en liten stillingsprosent vakant deler av året.

Status brukere av tjenesten i 2017:

Antall beboere i Bjørkealleen bofellesskap: 5 (ingen endring)

Antall vedtak praktisk bistand og opplæring:12 (økning med 2, og med 46,7 timer per uke)

Antall vedtak på privat avlastning: 11 (mot 13 i 2016)

Bjørkealleen bofellesskap og privat avlastning

15,17 årsverk var knyttet opp til Bjørkealleen bofellesskap og Thorrud bolig innbefattet merkantile stillinger belastet her i 2017. Dette var en reduksjon på 0,54 årsverk..

Det ble i 2017 sendt 3 melding til Fylkesmannen på bruk av tvang etter lov om Helse og omsorgstjenester kap. 9.Det ble i tillegg søkt godkjenning for to vedtak.

Statstilskudd ressurskrevende tjenester

Området var justert budsjettert med et statstilskudd på kr 7.107.200,-. Reelt tilskudd på samme tjenester ble kr 6.254.000,-. Dette er en reduksjon på 96.000,- fra 2016.

Kjøp av tjenester fra andre kommuner

Utgiftene til dette var i 2017 på kr 4.747.404,- mot budsjettert kr 4.900.000,-. Kr 2.264.000,- av utgiftene her dekkes i 2017 gjennom toppfinansieringsordningen til ressurskrevende tjenester. I tillegg mottar kommunen kr 655.000,- i rammetilskudd her.

Brukerstyrt personlig assistent

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 173 811	3 083 300	909 489

Mindreforbruk på kr 909.489,-. Området ble styrket med 768.000,- i budsjett 2017, utfra gjeldende vedtak. Grunnen til mindreforbruket er opptrapping av tjenester hvor ikke vedtak er benyttet fullt ut i 2017.

Totale tildelte timer per uke: 184,75, tilsvarende 5,21 årsverk. Kommunen mottok 504.000,- i statstilskudd i 2017 på området. Dette er kr 225.200,- mindre enn budsjettet, og har sammenheng med lavere utgifter enn budsjettet.

Omsorgstønad (tidligere omsorgslønn)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 127 923	1 370 000	242 077

Mindreforbruket skyldes reduksjon totale tildelte timer i løpet av året.

År:	Tildelte timer pr 31/12:	Antall vedtak i løpet av året:
2016	139,50 (reduksjon på 8 timer)	11 (to avsluttet, et startet opp)
2017	100,00 (reduksjon på 39,50 timer)	8 (fire avsluttet, et startet opp)

Omsorgstønad er en langvarig tjeneste til personer som har et omfattende omsorgsansvar for sine nærmeste. Omsorgstønad vil aldri kunne, og tar heller ikke sikte på, å godtgjøre fullt ut det omsorgsarbeidet private omsorgsytere gjør. Alternativet er i de fleste tilfeller andre og mere kostnadskrevende tjenester.

2541 HO til hjemmeboende

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
20 435 353	21 221 600	786 247

Regnskapet viser et samlet mindreforbruk på kr 786.247,- Se nærmere forklaring under hvert område.

Hjemmesykepleie, inkl. drift Prestfosstun og Eggedal Eldresenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
17 040 057	17 581 500	541 443

Gjelder drift av tjenesten hjemmesykepleie, inkl. natt og personell og drift i omsorgsboligene Prestfosstun og ved Eggedal Eldresenter, samt årsverk til adm./ledelse og spesialstillinger, totalt xx årsverk. (herav 2,9 årsverk stasjonert i PFT og 2,9 årsverk stasjonert på Eldresenteret). Mindreforbruket skyldes innsparing på lønnsutgifter som følge av færre antall brukere i tjenesten.

Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 31.12.17: 144 personer
 Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 01.09.17: 139 personer
 Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 31.12.16: 156 personer
 Antall brukere hjemmesykepleie og hjemmehjelp per 01.09.16: 158 personer

Antallet brukere har vært jevnt synkende over de siste årene. Fra 2015 til september 2017 var det en reduksjon på 48 brukere. Og siden 2012, året samhandlingsreformen startet, er brukerguppen redusert med hele 67 brukere per sept. 17. Dette har redusert presset på hjemmetjenesten noe, men til gjengjeld har tjenesten opplevd å ha dårligere og mer

hjelpetrengende brukere som følge av samhandlingsreformen og tidlig utskrivelse fra sykehus. Det reduserte presset er likevel merkbart og bemanningen har de siste årene vært justert ned som følge av dette, jf. budsjettbehandlingen. Reduksjonen i antall brukere har sammenheng med nedgang i befolkningen og endringer i alderssammensetningen i kommunen med færre eldre. Det registreres en liten økning på 5 personer fra september til 31.12.17, men innsparingen som er forutsatt i budsjett 2018 holder fortsatt.

Hjemmehjelp

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 950 405	3 098 200	147 795

Inneholdt 5,7 årsverk i budsjett 2017. Tjenesten er redusert med til sammen 1,7 årsverk fra 2014 til 2017. Redusert ytterligere med 0,5 årsverk inn i budsjett 2018. Dette på bakgrunn av færre brukere og dermed redusert behov for tjenesten. Mindreforbruket skyldes innsparing på lønnsmidler som følge av redusert behov. Dette har vært løst uten behov for oppsigelser (vakans og omplassering av faglærte). Det er antall brukere som er styrende for rammebehovet for hjemmehjelp, men også terskel for tildeling og innhold man legger i tjenesten.

Husmorvikartjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
154 104	304 600	150 496

Tjenesten inneholder 0,6 årsverk husmorvikar. Mindreforbruk skyldes langtidssykemelding og noe begrenset bruk av vikar deler av året.

2542 HO Psykisk helse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 820 530	1 895 800	75 270

Tjenesten inneholder 2,7 årsverk. Mindre forbruket skyldes i hovedsak innsparing på vikar innleie ved sykefravær. 94 personer (77 personer i 2016) har hatt vedtak i 2017.

2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 094 935	1 079 900	-15 035

Gjelder tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold for helse og omsorgstjenester til pasienter innen somatikk, og fra 2017 også innen psykisk helse og rus. Denne tjenesten er integrert i driften av henholdsvis legevakta og ved Sigdalsheimen, men er skilt ut med eget budsjett og regnskap ihht KOSTRA-veileder. Området inneholder andel av lønnsutgifter og driftsutgifter for både de sentrale og desentrale plassene. Merforbruket skyldes lønnsstigning. Dette er ingen stor tjeneste i volum (estimert behov for Sigdal er totalt 0,56 plass), men en ressurskrevende tjeneste når man har den, pga. behov for tett oppfølging, behandling og observasjon, inkl. legetjenester. For antall opphold i 2017, se tabell under Sigdalsheimen. Fra 2016/ny utvidet Sigdalsheimen er ett rom på den nye avdelingen avsatt til dette formålet og tjenesten ivaretas av grunnbemanningen der. Andel lønn trekkes ut og belastes dette området. Tjenesten ble videreført i budsjett 2017, både ved Sigdalsheimen og ved legevakta, og fra 1.1.17 har plikten

om øyeblikkelig hjelp døgnopphold også vært gjeldende for pasienter med psykiske helse – og rusmiddelproblemer. Dette har i 2017 fungert bra.

2611 Botilbud Sigdalsheimen

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 282 596	4 230 100	-52 496

Regnskapet inkluderer drift av hele bygget Sigdalsheimen, herunder drift av sykehjemmet, felles kantine, dagavdeling/dagsenterdrift og kontorlokaler for flere virksomheter i Helse og sosial. Området inneholder vaktmester 1 årsverk, samt årsverk til renhold, hovedandelen av det totale renholdspersonellet. Regnskapet for renholdstjenesten ved Sigdalsheimen er i henhold til Kostra delt i to på henholdsvis drift av sykehjemmet 2531 og bygget 2611. Renholdernes andel til avdelingsassistentoppgaver samt drift av vaskeri føres på sykehjemsdrift. Utgifter til renhold av institusjonslokaler føres her. Årsverk til dette er i løpet av 2017 redusert med 0,3 som følge av nye reviderte renholdsplaner og beregninger av ressursbehov/bemanningsbehov. Herunder bortfall av renhold på helger. Bakgrunnen for denne innsparingen var redusert budsjetttramme fra 2016 til 2017, se budsjettheftet 2017. Innsparingen ble foretatt her for å frigjøre midler til å opprettholde noe avdelingsassistent, se tjeneste 2531 HO (helse og omsorg) Sigdalsheimen.

Merforbruk på området skyldes hovedsakelig diverse utbedringer og reparasjoner av eksisterende bygningsmasse og anlegg, noe fortsatt i forlengelse av prosjekt 030019 – Oppgradering eksisterende bygg Sigdalsheimen, samt innkjøp av byggintegreert inventar og utstyr, til ny avdeling i forlengelsen av prosjekt 030010 – Utvidelse av Sigdalsheimen.

2612 Botilbud, Bjørkekvisten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
209 676	102 000	-107 676

Gjelder drift av barne- og avlastningsboligen. Merforbruket skyldes oppussing av gang og soverom. Dekning for dette i andre deler av virksomheten.

2650 Kommunalt disponerte boliger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-409 606	-1 747 000	-1 337 394

Gjelder drift av alle boliger tilhørende Helse og sosial, inkludert lønnsutgifter til renhold- og vedlikeholdspersonell. Kommunen, ved Helse og sosial, eide ved utgangen av 2017 64 boliger foruten Sigdalsheimen, Bjørkekvisten avlastningsbolig og Tono. Dersom man tar med alle boligene i Sigdal borettslag teller antall boliger 73 stk. Helse og sosial har i løpet av 2017 overtatt tildelingsansvaret for *alle* kommunens kommunale boliger. Budsjettansvaret og regnskapet for øvrige kommunale boliger ligger imidlertid fortsatt under teknisk sektor.

Det registreres generelt en synkende etterspørsel og behov for kommunale boliger og det er ikke reelle ventelister på bolig per 31.12.17. Det pågår et arbeid med å kartlegge dagens bruk og fremtidig formål for alle kommunens boliger, sett opp i mot fremtidige behov for eventuelt nye boliger til ulike formålgrupper, herunder flykntingstjenesten. Kommunestyrets vedtak om

bygging av 4 nye boliger til flyktninger/vanskeligstilte forventes til behovet er kartlagt i sin helhet. Kommunestyrets vedtak om å selge boliger følges opp i dette arbeidet. Flyktninger skal primært tilbys kommunale boliger fremfor at kommunen skal finansiere privat utleie. Det legges frem ny sak for kommunestyret våren 2018.

Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2017: Totalt 14 stk. I tillegg kommer boliger tildelt under teknisk sin portefølge. Regnskapet viser et merforbruk på kr 1.337.394,- totalt. Se nærmere forklaring under hver deltjeneste.

Prestfosstunet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-444 381	-863 100	-418 719

Består av 17 omsorgsboliger. 0,2 årsverk renholder, samt 0,2 årsverk vaktmester (andel av 1 årsverk ambulerende vaktmester). Merforbruket skyldes hovedsakelig utskifting av råtnende verandagelendre til hver leilighet. Disse var ikke lenger forsvarlig. Byttet ut til vedlikeholdsfritt materiale. Videre utbedring til universell utforming i gangareal og reparasjon av heis. Alle boliger har vært i bruk gjennom 2017 / er i bruk p.t. Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2017: 0 stk.

Sigdal borettslag

Består av 10 boliger, hvorav kommunen eier og leier ut en. En bolig har stått ledig for salg deler av året og gjør det fortsatt. Utskifting/salg/antall vedtak om tildeling av bolig i 2017: 2.

Eggedal eldrecenter

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-416 720	-666 900	-250 180

Består av totalt 19 leiligheter, herav 8 små hybler, 2 litt større leiligheter (der den ene er ny sammenbygget leilighet) og 10 omsorgsboliger fra det siste byggetrinnet (i 2000). Eldresenteret huser også et dagsentertilbud. Inneholder 0,2 årsverk renholder, samt 0,3 årsverk vaktmester. Merforbruk skyldes hovedsakelig utbedring etter brann og el-tilsyn. Det har videre vært husleiesvikt for 2 hybler som har stått ubebodd. Etterspørselen etter de minste leilighetene (hyblene) i den eldste delen har vært lav over lengre tid, også før 2017. En av hyblene ble derfor gjort om til avlastnings-/besøksleilighet. I budsjett og økonomiplan 2018-2021 er det lagt inn et nytt sammenbyggingsprosjekt av 2 hybler i 2018. I den forbindelse skal det også utredes om eventuelt legekantoret i Eggedal kan flyttes til Eldresenteret. Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2017: 2stk.

Aldersboliger Prestfoss

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-147 278	-286 000	-138 722

Består av til sammen 7 boenheter; 4 småhus, Norboligen og to leiligheter i underetasjen av tannklinikken. Alle like ved Sigdalsheimen. Merforbruket skyldes husleiesvikt og nødvendig oppussing av en bolig mellom leietakere.

Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2017: 2 stk.

Omsorgsboliger Eggedal

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-94114	-128 000	-33 886

Gjelder to kommunale, tilrettelagte boliger i Eggedal, beliggende bak Eggedal Eldresenter. Et lite merforbruk skyldes husleiesvikt på grunn av ledighet en periode i året. Boligene er utleid som en felles utleie-enhet i 2018.

Heimtun

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-488 610	-547 000	-58 390

Består av 8 omsorgsboliger. Merforbruket skyldes inntektssvikt pga. ledighet. 2 leiligheter sto ledig per 31.12.17. Disse er igjen utleid i 2018. Utskifting/antall vedtak om tildeling av bolig i 2017: 3.

Bjørkealleen bofellesskap

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
205 778	-156 000	-361 778

Bofellesskapet består av 6 leiligheter i tillegg til en del fellesareal. Merforbruket skyldes oppussing av to bad og en leilighet for øvrig. I tillegg utskifting av fliser i ganger. Dette er utgifter utover inndekning på investeringsbudsjettet. Dekning for dette i andre deler av virksomheten.

Thorrud-bygg

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-86 150	-36 000	50 150

Bolig med to leiligheter og egen personalbase i midten. Mindreforbruket skyldes noe lavere driftsutgifter enn budsjettet, og utleie gjennom hele året.

Boliger flyktingtjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
780 659	936 000	155 341

Utgiftene knyttet til «Utleieboliger flyktingtjenesten» ses mot inntektene på tjenesteområde «8500 – Statstilskudd flyktninger» der statstilskudd fra IMDI føres. Omfanget var per 31.12.17 3 stk. leide privatboliger og 14 kommunale boliger. Antall avsluttede private leieavtaler i 2017: 7 stk. Resterende 3 stk. avvikles i 2018. Antall som har flyttet fra private leieavtaler inn i kommunale boliger i 2017: 5 stk. (2 har etablert seg på egenhånd uten hjelp fra kommunen). Mindreforbruket skyldes feilføring.

Flataveien

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-37 659	0	37 659

Gjelder en universelt utformet enebolig. Ansvarer ble overtatt fra teknisk i 2017. Mindreforbruk grunnet lavere utgifter til boligen enn budsjettert. Har vært utleid gjennom hele året.

Vangsnes (ny)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
311 218	0	-322 218

Huset ble kjøpt av kommunen i 2017, og ansvaret for drift av dette er lagt til helse og sosial. Huset er satt i stand for å tilfredsstillere brann- og el.krav og for å benyttes som hybelhus til studenter, ferievikarer, lærlinger samt turnuslege. Merforbruket skyldes denne istandsettingen.

2730 Arbeidsrettede tiltak i kommunal virksomhet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
77 302	80 000	2 696

VTA- plasser på Modum ASVO.

2750 Introduksjonsordning flyktninger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
4 166 742	4 051 000	-115 742

Gjelder utgifter som er knyttet til introduksjonsloven, med unntak av utgifter til norskopplæring, herunder introduksjonsstønad til flyktningene. Deler av lønnsutgiftene til programrådgiverne føres også her, til sammen 1,0 stilling. Utgiftene knyttet til introduksjonsordningen ses mot inntektene på tjeneste 8500, Statstilskudd flyktninger, der statstilskudd fra IMDI føres. De totale kostnadene knyttet til flyktningtjenesten overstiger ikke statstilskuddet fra IMDI.

Området er lovmessig forankret i Lov om introduksjonsordning. Sigdal kommune mottar integreringstilskudd de første fem årene etter bosetting.

Merforbruket gjenspeiler aktivitetsnivået. Ved utgangen av 2017 var det 23 personer i introduksjonsordningen.

2760 Kvalifiseringsprogrammet

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
239 775	424 000	184 225

Tjenesten har et mindreforbruk på 184.225,-, som skyldes at det ikke har vært nok kandidater til å nyttiggjøre seg programmet.

2810 Ytelse til livsopphold

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 444 254	5 515 000	2 070 746

Ytelse til livsopphold NAV

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 031 962	1 433 000	-598 962

Merforbruket skyldes i hovedsak tilflytting til kommunen av unge mennesker uten inntekt med store utfordringer sosialt og helsemessig.

Ytelse til livsopphold flyktingtjenesten

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 412 292	4 082 000	2 669 708

Det har vært utfordrende å budsjettere realistisk for denne tjenesten da den har økt i takt med antall flyktinger og deres hjelpebehov. I løpet av 2017 har det vært stilt større krav til flyktingene om å disponere midlene til livsopphold riktig samtidig som de har fått større ansvar for hele økonomien sin. Dette har ført til en markant nedgang i utbetaling av ytelse til livsopphold for denne gruppa. Det er et mindreforbruk på 2.669.708,-. Utgiftene knyttet til flyktingtjenesten ses mot inntektene på tjeneste 8500, Statstilskudd flyktinger.

2830 Bistand til etablering og opprettholdelse egen bolig

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
22 746	0	-22 746

NAV Sigdal har ansvaret for saksbehandling etter Husbankens regler om bostøtte og Husbankens regler om boligtilskudd til tilpasning, samt behandling av søknader om startlån. I 2017 ble det vedtatt nye retningslinjer for hvem som kan søke startlån i kommunen.

Antall personer som fikk bostøtte ved årsskiftet: 28

Antall personer som fikk avslag: 10

Antall innvilget tilskudd til tilpasning til bolig i 2017: 1

Antall utbetalte tilskudd til etablering i 2017: 0

Antall utbetalte startlån i 2017: 3

Antall avslåtte søknader om startlån i 2017: 6

NAV Sigdal mener det er svært viktig å se alle behov brukerne har og virksomheten ønsker derfor å ha et sterkt fokus på å bruke Husbankens ordninger; særlig for vanskeligstilte. Merforbruk på kr 22.746 skyldes årlige driftskostnader til forvaltning av lån.

2850 Tjenester utenfor ord. kom. ansv.område

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
8 056	0	-8 056

Gjennom året føres kommunens utlegg for statlig andel av utgifter til drift av felles NAV kontor, og statlig refusjon for kommunens utlegg. Skal ende i balanse ift budsjett 0,-. Merforbruket skyldes feilføring.

8500 Statstilskudd flyktinger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-13 606 751	-12 884 000	722 751

Tilskuddet ses mot utgifter knyttet til flyktningetjenesten. Utgiftene er ført der de hører hjemme, ift 2420- Sosial rådgivning og veiledning, 2650- Kommunalt disponerte boliger 2750 Introduksjonsordning flyktninger og 2810 Økonomisk sosialhjelp. Noe er også ført på skole, tjenester til funksjonshemmede og forebyggende helsetjeneste. De totale kostnadene knyttet til flyktningetjenesten har ikke oversteget statstilskudd fra IMDI. Tilskudd som ikke blir benyttet har inntil 2016 blitt satt på fond. Statstilskuddet er/og har vært frie midler og praksisen er derfor endret fra og med 2016 ved at tilskuddet inngår i ordinært driftsregnskap, og det settes ikke av midler herfra til bundne fond. Statstilskuddet salderer driftsregnskapet til Helse og sosial.

6.7 Oversikt over bundne disposisjonsfond planområde 4

Balanskonto	Bundne drifts fond: Øremerket følgende:	Saldo pr 01.01.17	Saldo pr 31.12.17
2510801802	Kvalifiseringsprogrammet	14.333	14.333
2510801313	Frisklivssentral fysioterapi	62.599	62.599
2510801320	Helse og livsstil	20.000	20.000
2510801322	Psykologstilling	291.665	226.665
2510801323	Helsesøster – prosjektstilling	321.637	154.924
2510801324	Boveileder – prosjektstilling	176.043	115.439
SUM		886.277	593.951

GAVEMIDLER:

Følgende gavekonti disponeres av administrasjonen i Helse og sosial:

Balanskonto	Kontonavn	Saldo pr 01.01.17	Saldo pr 31.12.17	Øremerket
2510801314	Sigdalsheimen tilfeldige gaver	54.586	27.518	Sigdalsheimen
2510801315	Hjemmesykepleien gavekonto	27.982	33.026	Hjemmesykepleien
2510801318	Prestfosstun gavekonto	8.509	10.186	Prestfosstun
2510801319	Lindrende enhet, gave	80.087	48.755	Lindrende enhet
2510801317	Personalet Sigdalsh/hjemmetj	118.209	113.360	Personalet
2510801312	Eggedal Eldresenter	196.927	210.264	Eggedal Eldresenter
2510801311	Gave Ellen Skålen	44.275	41.588	Eggedal Eldresenter
2510801316	Gavekonto Bjørkealleen	56.889	53.242	Bjørkealleen
SUM		587.464	537.939	

Følgende gavekonti disponeres av hovedutvalget i Helse og sosial:

Balanskonto	Kontonavn	Saldo pr 01.01.17	Saldo pr 31.12.17	Øremerket
2510801309	Gave Ovestad	3.897.600	3.863.657	*Gave 22.02.2000 Retningslinje: Kun bruke renter. Oppr gavebeløp (3.748.938,-) skal stå urørt. Skal brukes innen "Pleie og Omsorg". Brukes til trivselsassistentordningen
SUM		3.897.600	3.863.657	

AKTIVITETSSENTER:

Balanskonto	Kontonavn	Saldo per 01.01.17	Saldo per 31.12.17	Øremerket
2510801303	Arbeidsstue Sigdalsheimen	69.575	80.679	Drift/aktiviteter dagsenter
2510801304	Arbeidsstue Eggedal Eldresenter	169.535	166.384	Drift/aktiviteter dagsenter
SUM		239.110	247.063	

6.8 Prosjekter med egne bevilgninger**Investeringsprosjekter til og med 2017**

Pr.nr.	År	Prosjekt	Busjett vedtatt total pr. 31.12.17 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.17 B	Brukt i 2017	Rest bevilgning A – B	Kommentar
030002	2015	Generell utskifting møbler	550.000	227.199	27.199	322.801	Pågår utskifting av møbler og gardiner ihht institusjonskvalitet i fellesarealer Sigdalsheimen. Videreføres i 2018.
030003	2016	Prosjektering og utbygging Helsehus	1.350.000	336.024	64.960	1.013.976	Inneholder prosjektering av Legesenter og Forebyggende helse (Helsestasjonen mfl). Pågår, videreføres i 2018
030004	2017	Bjørkealleen, utvendige persiener	150.000	150.000	150.000	0	Ferdig
030012	2013	Innkjøp PDA	260.000	254.026	0	5.974	Ferdig.
030013	2017	Sigdalsheimen/ Prestfosstun, videreføring av solskjerming	250.000	250.000	250.000	0	Ferdig
030014	2014	Pleie- og rehabiliteringsutstyr SH	100.000	100.000	0	0	Ferdig
030017	2015	Sigdalsheimen, møbler og inventar ny avdeling	400.000	399.994	0	0	Ferdig
030019	2015	Oppgradering eksisterende bygg Sigdalsheimen	11.205.000	11.204.999	37.708	0	Ferdig
030022	2014	Oppussing park.plass og uteomr. Thorrudbygg	200.000	200.000	0	0	Ferdig
030023	2015	Oppgradering av vaskeriet ved Sigdalsheimen	591.000	591.000	0	0	Ferdig
030024	2017	Sigdalsheimen, skilting	300.000	0	0	300.000	Pågår. Videreføres 2018
030032	2016	Prestfosstun og Heimtun, kjøp av markiser	100.000	100.000	12.640	0	Ferdig
030051	2016	Eggedal Eldresenter: sammenbygg 2 hybler til 1 leil.	800.000	800.000	0	0	Ferdig

Prosjekter i driftsregnskapet til og med 2017

Pr.nr.	År	Prosjekt	Busjett vedtatt total pr. 31.12.17 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2017 B	Brukt i 2017	Rest bevilgning A – B	Kommentar
930067	2017	Uteområder SH, oms.boliger og Bj alleen	400.000	400.000	200.000	0	Avsluttet
930068	2017	Sigdalsheimen, rep kjøle- og ventilasjonsanlegg gammel del	260.000	156.536	156.536	103.464	Pågår
930070	2017	Oppussing av bad i Bjørkealleen	100.000	99.688	99.688	312	Avsluttet
930071	2014	Utbedring av gulv, ganger Bjørkealleen	50.000	50.000	47.719	0	Avsluttet
930072	2017	Bjørkealleen nytt gulvbelegg	100.000	100.000	100.000	0	Avsluttet

7 Planområde 5 Næring og drift

7.1 Generell innledning

Planområdet omfatter teknisk sektor, med avdelinger for landbruk, drift, plan og byggesak herunder også næringsutvikling og overordnet planlegging.

Hovedutvalg for næring og drift

Svein Jakob Hollerud (SP)
Frode Haugen (H)
Heidi Hübner (V)
Toril Krog-Tølløvsen (A)
Rune Nikolaisen (V) (-aug)
Marit Svarverud (V) (fra sept)
Knut Helge Kaugerud (SP)
Margrete R. Aabø (SP)

Hovedutvalget for næring og drift har som arbeidsområde de saker innenfor teknisk sektor som kommunen har ansvaret for. Hovedutvalget er tillagt funksjonen som fast utvalg for plansaker, opprettet i medhold av plan- og bygningsloven § 9-1 samt at det er delegert myndighet som navnevalg etter matrikkelloven og lov om stadnavn.

Særlover under hovedutvalget for teknisk og ressurs ansvarsområde: Den nye Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter, matrikkel lov, med forskrifter, lov om vern mot forurensning og om avfall med forskrifter, lov om kommunale vann og kloakkavgifter med forskrifter, vegtrafikkloven med tilhørende forskrifter, vegloven, lov om vern mot brann/eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver. Og andre relevante lover innen plan, byggesak og geodata.

Innen landbruk har hovedutvalget som ansvars- og arbeidsområde de saker som kommunen skal behandle i henhold til jordlov, skogbrukslov, konsesjonslov, forpaktingslov og annet landbruksrelatert lovverk. I tillegg er kommunens ansvar for blant annet friluftsløvslov, lov om motorferdsel i utmark, viltlov, naturmangfoldlov og vannressurslov tillagt dette hovedutvalget.

Planområdets hovedmål:

- Sikre Sigdal en kvalitets- og løsningsorientert næringsutvikling, i pakt med natur og miljø. På den måten å bidra til eksisterende arbeidsplasser, skape ny aktivitet og økonomisk utvikling.
- Fremme bosetting gjennom utviklingstiltak og forbedrede rammevilkår for næringsutvikling.
- Godt planverk, og raskt og kvalitativ god behandling for enkel mulighet til å bygge spredt og utenfor regulerte strøk.
- Bidra til at Sigdal er en attraktiv bo-kommune. Drive tilrettelegging og realisering av nye boområder og stimulere til bosetting på alle bruk i Sigdal
- Bidra med rammevilkår for økt lokal verdiskaping, og varige effekter av satsingen på fritidsbebyggelse.

7.2 Planområde 5, Næring og drift

		Regnskap'17	Justert budsjett	Budsjett avvik	Regnskap'16
1000	Politisk styring og kontroll	89 967	73 000	-16 967	92 164
1200	Administrativ ledelse	1 698 371	1 404 100	-294 271	1 444 375
1203	Personal/opplæring/velferd	34 500	28 000	-6 500	27 000
1210	Forvaltning av eiendommer	197 225	135 000	-62 225	191 551
1300	Administrasjonslokaler	1 266 155	1 044 330	-221 825	1 252 655
2650	Kommunalt disponerte boliger	-165 637	-70 200	95 437	-189 984
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ansvarsområde	232 564	230 000	-2 564	285 296
3010	Plansaksbehandling (S)	66 125	-716 200	-782 325	-339 142
3020	Bygge-delings-seksj (S)	-680 247	-714 300	-34 053	-263 511
3030	Kart og oppmåling (S)	-554 346	-710 100	-155 754	-941 145
3200	Kommunal næringsvirksomhet/ Bedriftsrenovasjon	148 062	160 000	11 938	254 237
3250	Næringstiltak	562 407	420 000	-142 407	385 013
3290	Landbrukskontor	2 200 572	2 252 500	51 928	2 080 133
3292	Veterinærer	-6 006	-15 000	-8 994	89 950
3320	Kom.veier, miljø- og TST	3 492 078	2 944 600	-547 478	2 971 612
3390	Beredskap mot brann	3 202 658	3 152 200	-50 458	3 028 649
3400	Produksjon av vann (S)	1 842 310	1 601 400	-240 910	1 437 011
3450	Distribusjon av vann (S)	-3 052 016	-2 734 000	318 016	-2 637 272
3500	Avløpsrensing (S)	2 349 480	2 202 900	-146 580	2 012 711
3530	Avl.nett/innsaml. Avl (S)	-3 679 911	-3 374 000	305 911	-2 904 137
3540	Tøm av slamavsk.sept (S)	-236 905	-310 000	-73 095	-525 772

3550	Renovasjon av husholdningsavfall (S)	-527 787	-287 100	240 687	-78 781
3600	Miljøvern	17 151	84 000	66 849	38 502
3601	Friluft- og utmarksområd	215 681	233 000	17 319	397 461
3602	Fiske- og viltforvaltning	-1 952	10 000	11 952	4 592
Sum for planområdet		8 710 499	7 044 130	-1 666 369	8 113 168

**) : Negativt fortegn angir merforbruk, positiv fortegns mindreforbruk*

Planområde 5 Næring og drift har et merforbruk på kr 1 666 369,-.

Teknisk sektor

Arbeidet med kommuneplanens arealdel ble slutført klart til vedtak i 2017.

Arbeidet med felles avløpsløsning for Djupsjø/Soleseterområdet har fortsatt i 2017. Det ble vedtatt mot slutten av året at det skulle opprettes et nytt selskap for vann- og avløp i Djupsjøområdet. Prosessen mot etablering av selskapet ble startet på slutten av året. Dette er et miljømessig svært viktig prosjekt for Sigdal kommune. En felles renseløsning for området vil legge til rette for videre utvikling av fritidsboliger i området, og et samarbeid med Krødsherad hvor restutslippet går til Hallingdalsvassdraget vil avlaste Simoavassdraget.

Teknisk sektor mener å levere forsvarlige tjenester av god kvalitet innenfor de rammer og ressurser som til enhver tid råder. Det har vært vakans i en stilling på begynnelsen av året, og en langtidssykemelding.

Vi merker at våre brukere/og bestillere av våre tjenester bruker, eller kommuniserer at man ønsker å bruke juridisk støtte, (og/ eller fylkesmann/sivilombudsman). I en økende grad av tilfeller er det påkrevet med juridisk bistand også for kommunen for å redegjøre saksgangen. Vår avtale med et advokatfirma om juridisk bistand har vært nødvendig og nyttig for å redusere vår sårbarhet på dette området.

Når det gjelder driftsavdelingen så har vi kontroll med prosessene rundt renovasjon/ vann og avløp. Det finnes et strengt regime for kontroll- og overvåkningsrutiner fra sentralt hold. Vi får revisjon/tilsyn fra mattilsynet, og leverer en god del vannprøver for å sikre oss en optimal kvalitet. Vi har fått nye krav i forhold til prøvetakingsfrekvens noe som gjør det hele mer ressurskrevende.

Arbeid med kommunedelplan for Tempelseter-Eggedal sentrum- Djupsjøen ble startet opp på slutten av året. Oppfølging av arealdelen av kommuneplaner vil være spennende vil kunne få stor betydning for utvikling i fjellet, og tilrettelegging av nye boligområder i bygda. For fjellet vil markedsconjunktorene ha stor betydning for aktiviteten og dermed for mange av de tekniske tjenestene. For bygda er befolkningsutviklingen sentral for utviklingen av Sigdal kommune.

Et satsingsområde for forbedring er nye rutiner, bedre skjemaer, evt. gebyr for mangelbrev som må sendes og lignende må vurderes. Vi vurderer løpende nye elektroniske skjemaer og systemer som kan gi oss gevinster i form av bedret service til brukerne eller mer effektiv saksbehandling.

7.3 Kommentarer til tjenesteområdene

1200 Administrativ ledelse

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 404 100	1 698 371	- 294 271

Merforbruk skyldes økte lønnsutgifter i forbindelse med konstituering av teknisk sjef, og en mindre ubalanse på budsjettering på denne tjenesten.

1300 Administrasjonslokaler

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 044 330	1 266 155	- 221 825

Ubalansen skyldes at det på dette tjenesteområdet i budsjettene ikke er tatt tilstrekkelig høyde for de faktiske kostnadene som ligger til grunn. Driften av Borgerstua står alene for i størrelsesorden ca. kr 100 000,- av utgiftene. Kjøp av eksterne tjenester til telefoni/data-, strøm og fjernvarme er eksempler på utgifter som er vanskelige og ha formening om på forhånd, men som totalt sett utgjør en betydelig utgift. Utbedring i egen regi av div. kontor belastes også driftsbudsjettet. Underbalansen i 2017 på kr 221 825,- var til sammenligning ca. kr 20 000,- mindre enn i 2016.

2650 Kommunalt disponerte boliger

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
- 70 200	-165 637	95 437

Tjeneste Kommunalt disponerte boliger viser overskudd i forhold til budsjettet. I 2017 disponerte teknisk sektor totalt 20 stk. boliger/leiligheter + 3 hybler til utleie som dekkes innenfor dette tjenesteområdet. Disse enhetene er plasserte i Prestfoss og på Nerstad.

Prioritering/gjennomførte tiltak:

Fortløpende vedlikehold og rehabilitering av kommunens boliger. Noen av de eldste boligene blir gradvis oppgraderte. Det ble ikke gjennomført større utbedringstiltak i 2017, kun ordinært vedlikehold + utvendig maling i prioritert rekkefølge.

2850 Tilskudd til private veier

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
230 000	232 564	-2 564

Tilskuddsordningen til private veier ble også i 2017 videreført og utgjorde totalt kr. 232 564,-. Tilskuddssatsene har vært uendret i mange år.

3200 Bedriftsrenovasjon

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
160 000	148 062	11 938

Gebyret for bedriftsrenovasjon har de siste årene blitt merkbart hevet. Regnskapstallene for

2017 viser nå en rimelig god balanse. Det er 285 abonnement tilknyttet bedriftsrenovasjonsordningen.

3250 Næringstiltak

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
420 000	562 407	-142 407

Tjenesten viser et merforbruk i 2017. Dette skyldes blant annet tildelte tilskudd fra næringsfondet.

3320 Kommunale veier

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 944 600	3 492 078	- 547 478

Sigdal kommune har totalt ansvar for bortimot 60 km med kommunale veier + div. plasser. Standarden på det kommunale veinettet er veldig varierende. Kommunale veier, miljø og TST viser merforbruk på kr 547 478,-. Dette beløpet er bortimot kr 600 000,- høyere sammenlignet med 2016. Totalt er det brukt kr 2 944 600,- til vedlikehold i 2017. Av dette beløpet utgjør ca. kr. 2 100 000,- kontraktsfestet vedlikehold. Resterende beløp skal dekke uforutsette utgifter, som eksempelvis flomskader, strøgrus, lappemasse, nødvendig grøfte rensk, utskifting av stikkrenner m.m.

Det er en kjensgjerning at kommunale veier og plasser har vært svært stramt budsjettert i mange år. Det er utfordrende å drifte veier og plasser på urealistisk lavt budsjett samtidig som det forutsettes og forventes en tilfredsstillende minimums standard på både veier og plasser.

Som antydnet ovenfor, er det fortsatt et stort behov for både vedlikehold og opprusting av det kommunale veinettet. Altfor stor del av drift- og vedlikeholds- kostnadene går til nødvendig ”førstehjelp”.

Kontraktsfestet vedlikehold er indeks reguleres for hvert år. Med stadig større utfordringer i forhold til ekstremvær, er det i tiden fremover både nødvendig og realistisk å øke rammene til «kommunale veier».

Prioritering:

Det kommunale veinettet trenger kontinuerlig gradvis rehabilitering. Ren førstehjelp i form av kun ordinært vedlikehold er i det lange løp ingen god økonomisk strategi. Det kommunale veinettet slites mer og mer ned. Det vil i lang tid fremover være behov for å prioritere en høyere standard på store deler av det kommunale veinettet. Det er fortsatt kommunale vei strekninger som kun har grus som topp dekke (ca. 30%).

Drift- og vedlikehold av kommunale bruer dekkes også under dette tjenesteområdet. Ved tidligere gjennomgang av eksterne rådgivere, har det blitt påpekt forfall og det vil i årene fremover være behov for kostnadskrevende utbedringer.

3400 Produksjon av vann

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
1 601 400	1 842 310	-240 910

Kommunen skal sørge for at brukerne til offentlig vann i tettstedene har tilstrekkelig og hygienisk tilfredsstillende vann – og til en mest mulig økonomisk pris.

Sektoren har drift og vedlikeholdsansvaret for vannledninger (ca.15 km) samt vannforsynings anlegg/pumpe hus, trykkøkingsstasjoner og høydebassenger. I kommunen er det registrert 422 abonnenter som er tilknyttet offentlig vann. Vannbehandlingsanleggene i Eggedal, Nedre Eggedal, Prestfoss og Nerstad har i 2017 stort sett fungert som forutsatt. Ferdigstillelse av vannbehandlings anlegget i Nedre Eggedal har medført ekstra kostnader utover budsjettet.

I Eggedal ble det i 2017 oppdaget og utbedret en betydelig vannlekkasje på hovedledningen.

3450 Distribusjon av vann

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-2 734 000	- 3 052 016	318 016

Når en ser tjenestene 3400 og 3450 i sammenheng, så er viser regnskapstallene et overskudd i forhold til budsjettet med kr 77 106,-.

3500 Avløpsrensing

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 202 900	2 349 480	-146 580

Programområdet skal sørge for høygradig rensing av kloakk i tettstedene. Sanere utilfredsstillende utslipp, og minimalisere forurensning fra både spredt bebyggelse og fra tettstedene. Sigdal kommunen har 4 stk. renseanlegg fordelt på alle tettstedene. Generelt har våre 4 renseanlegg fungert tilfredsstillende i løpet av 2017, uten nevneverdige uforutsette hendelser. Kravene til akkreditering av Eggedal renseanlegg har vært både kostbart, utfordrende og ressurskrevende.

Vi har fortsatt utfordringer med fremmedvann inn på renseanleggene – spesielt Prestfoss og Nerstad renseanlegg. Teknisk sektor forsøker systematisk å søke etter feilkilder som kan være årsak til overvannsproblematikken. I tillegg til driften av renseanleggene, har sektoren drift- og vedlikeholdsansvaret for kloakkledninger (ca.12 km). I kommunen er det registrert 469 abonnenter (fastboende) tilknyttet offentlig avløp. Ved utgangen av 2017 var det i tillegg til fastboende registrert 790 hytter fra Tempelseterområdet som er tilknyttet Eggedal renseanlegg.

3530 Avløpsnett/ innsamling av avløps vann

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-3 374 000	- 3 679 911	305 911

Tjenestene 3500 og 3530 sett i sammenheng viser et overskudd i forhold til budsjettet med kr 159 331,-.

3540 Tømming av slamavskillere, septiktanker

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
- 310 000	- 236 905	73 095

Dette tjenesteområdet omfatter tømning av slamavskillere/tette tanker i hele kommunen samt drift av slamlaguneanleggene på "Grasvikmoen" og "Båsheim».

Fordelingen av slamavskillere/tette tanker:

Bolig: 4272stk. tette tanker + 383 stk. tette tanker.

Næring: 118stk. slamavskillere.

Hytter: 2433 stk. tette tanker.

3550 Renovasjon

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-287 100	- 527 787	240 687

Dette tjenesteområdet omfatter innsamling av husholdningsavfall i hele kommunen, papir/papp, glass, farlig avfall samt drift av gjenvinningsstasjon i Nedre Eggedal

Driften av gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal fungerer som forutsatt og har positiv utvikling. Antall besøk øker for hvert år. I 2017 ble det i tillegg til lørdagsåpent utvidet åpningstid i sommerhalvåret på torsdager i tidsrommet kl. 15.00 – kl. 19.00. Bare positive tilbakemeldinger!

På lørdager er åpningstiden: kl.10.00 – kl. 14.00.

Avfallsmengder:

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tonn	1909	2048	2138	2118	2100	2118	2202	2349	2481	2500	2525

Papir/papp innsamling:

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tonn	200	202	206	203	200	208	200	298

Prioritering

Alt avfall som produseres i Sigdal skal disponeres på en slik måte at hensynet til helse, miljø, naturressurser og samfunnsøkonomi er best mulig ivaretatt. Det skal arbeides aktivt for å oppnå avfallsminimering hos den enkelte husstand, og økt kildesorteringen skal ivaretas bl.a. ved å benytte utplasserte containere samt tilbudet v/gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal.

Som det fremgår av tabell, så har mengden med restavfall økt med 25 tonn det siste året. Levering av papir/papp til gjenvinning har økt med hele 98 tonn fra 2016 til 2017!

Totalt er det i 2017 registrert 1675 abonnement på husholdningsavfall (fordelt på 1 272 stativer) og 4 521 abonnement på hytterrenovasjon.

Glassinnsamling:

Det er utplassert glasscontainere på Nerstad, Prestfoss, Sandsbråten, Nedre Eggedal og Eggedal. Innsamlet mengde har vært stabilt de senere åra og innsamlet mengde i 2017 er stipulert til ca.25 tonn. Usikkerheten ligger i at innsamlingen blir samkjørt med Krødsherad kommune.

Farlig avfall:

I 2017 ble det totalt innsamlet ca.30 tonn med farlig avfall. I all hovedsak ble dette avfallet levert til gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal. En økning på ca. 5 tonn i forhold til 2016.

Innsamling av papir, papp og glass fungerer tilfredsstillende. Plikten til å ta imot EE-produkter er hjemlet i forskrift og har siden åpningen av gjenvinningsstasjonen i Nedre Eggedal blitt levert der. Omfanget av levert avfall har økt for hvert år og samsvarer med veksten i antall besøkene.

3010 Plansaksbehandling

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-716 200	66 125	-782 325

Tjenesten hadde ikke så store inntekter som budsjettet. Dette skyldes lavere mengde med fakturerbare planer i 2017 enn budsjettet. I etterkant av kommeplanens vedtak forventes flere private reguleringsplaner til behandling.

Det digitale planarkivet er tilgjengelig via kommunens nettsider. Planarkivet holdes oppdatert etter hvert som reguleringsplaner vedtas. Vi har valgt å kun legge inn vedtatte planer på våre kartsider, slik at vi ikke får misforståelser fordi brukere antar at forslag til kart og bestemmelser er endelige. Planforslag er da tilgjengelige på de øvrige nettsidene til kommunen.

3020 Bygge-, delings- og seksjoneringsaker

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-714 300	-680 247	-34 053

Tjenesten hadde inntekter på nivå med budsjettet for året 2017.

3390 Beredskap mot brann (Brannvesen)

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
3 152 200	3 202 658	-50 458

Tjenesten dekker Sigdal sitt eierskap i Vestviken 110 IKS og Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV), og arbeidet med beredskap i kommunen, og viser et lite merforbruk.

3030 Kart og oppmåling

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-710 100	-554 346	-155 754

Tjenesten viser noe mindre inntekter enn budsjettet.

Bemanning oppmåling:

Ved oppmålingsavdelingen er det 3 stillinger, 2 oppmålingsingeniører og 1 prosjektstilling (adressering). 2,0 årsverk inngår i selvkostberegningen for oppmålingsavdelingen.

Prosjekter som eiendomsskatt, adressering og rapportering til matrikkelen stille økte krav til bemanningen. Enten til forvaltningsavdelingen generelt eller spesifikk til oppmåling.

Tabellen under viser hvordan tjenesten har gått i tidligere år i forhold til antall saker.

År	Rekvisisjoner	resultat
2009	160	44 000,00
2010	135	13 000,00
2011	130	- 56 000,00
2012	115	- 1 066 000,00
2013	108	-94.000,00
2014	104	481 775,00
2015	127	1 430 669,00
2016	101	-941 145,00
2017	119	-554 346,00

Geovekst prosjektet sørger for at vi vil få oppdaterte og betydelig mer nøyaktige kart i tettsteds- og hytteområdene.

Adresseringsprosjektet med føring av veier samt gi husnummer er godt i gang, men det gjenstår fortsatt noe.

Gebyrsettet er helt og holdent i samsvar med selvkostprinsippet med 5-årig avregningsperiode. Nesten all totemåling og grunnlagsmåling skjer nå ved hjelp av GPS-utstyr. Dette gjør at en nå ikke lenger er så avhengig og styrt av værforholdene som tidligere. Likeledes vil en nå kunne ”renske opp” i gamle, vanskelige målesaker som tidligere er utsatt.

3290 Landbrukskontor

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
2 252 500	2 200 572	51 928

Tjenesten viser et mindreforbruk i 2017. Dette skyldes først og fremst konstituering av teknisk sjef, og vakans i skogbrukssjefstillingen deler av året.

3292 Veterinærer

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
-15 000	-6 006	-8 994

Tjenesten viser et forbruk omtrent som budsjettet.

3600 Miljøvern

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
84 000	17 151	66 849

Tjenesten viser et mindreforbruk på 66.000 kroner, som i hovedsak skyldes lavere aktivitet enn budsjettert på vannområde Simoa.

3601 Friluft- og utmarksområder

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
233 000	215 681	17 319

Tjenesten har et lite mindreforbruk i 2017.

3602 Fiske- og viltforvaltning

Regnskap	Justert budsjett	Budsjettavvik
10 000	- 1 952	11 952

Tjenesten viser et mindreforbruk i 2017.

Drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Bemanning

Ved avdelingen var det ved utgangen av 2017 sysselsatt 8 personer som totalt utgjør i overkant av 7 årsverk. Av disse er 2 personer ansatt med ansvar for rengjøring på kommunehus, helsestasjon samt kontor i tilknytning til teknisk sektor samt en lærling.

Følgende fysiske tiltak ble gjennomført i 2017:

Fortløpende vedlikehold og oppfølging av kommunaltekniske bygg / anlegg/veier/renovasjon/slam m.m.

- Ferdigstillelse av vannbehandlingsutstyr v/»Enger vannverk» i egen regi.
- Avsluttende arbeider i forbindelse med digitalisering av kommunale kummer/hovedledningsnett.
- Fortløpende oppfølging av diverse (til tider tidkrevende) arbeider i forbindelse med Sigdal kommune sitt engasjement med sambindings veien "Sloko" – "Nore".
- Avsluttet anleggsarbeider i tilknytning til infrastruktur til 6 stk. kommunale boligtomter på Nerstad.
- Oppussing av diverse kontorer på kommune hus.
- Utbedring av diverse kommunale boliger.
- Utarbeidelse av tilbudsbeskrivelse samt inngåelse av kontrakt – «utbedringa av Bjøreskogveien».
- Spyling av hovedvannledninger i Nedre Eggedal og Eggedal.
- Omfattende lekkasjesøking på hovedvannledning i Eggedal.
- Sist men ikke minst har det i 2017 blitt lagt ned betydelig egeninnsats i forbindelse med.

Forvaltningsavdelingen

Avdelingen omfatter tjenestene byggesaksbehandling, utslippssaker, plansaksbehandling, kart og oppmåling. Adresseringsprosjektet sorterer også under denne avdelingen.

Det er totalt 9 personer fordelt på 8,3 stillingshjemler på avdelingen, inkludert adresseringsprosjektet.

Mesteparten av avdelingens arbeidsoppgaver omfattes av selvkost.

Landbrukskontoret

Ressurser:

Avdelingen har 3,2 faste stillingshjemler på 4 personer:

Avdelingsleder/skogbrukssjef: 1,0 st., jordbrukssjef 1,0 st., saksbehandler: 0,8 st., saksbehandler 0,4 st.

Overordnet mål

- Bidra til gjennomføring av nasjonal landbrukspolitikk på lokalt plan
- Videreutvikle landbruket og ta vare på unge etablerere
- Opprettholde et bærekraftig landbruk.
- Bevare produktive arealer og særlig opprettholde et sterkt jordvern.
- Ta vare på hovedtrekkene i kulturlandskapet.

Avdelingens hovedmål

- Tjenesteorientert og utadrettet virksomhet for å aktivisere brukergruppene.
- Senter for forvaltning av landbrukspolitiske virkemidler.
- Effektiv og rettferdig lovforvaltning.
- Lokalt kompetansesenter for landbruk og naturforvaltning.
- Stimulere til landbrukstilknyttet næringsutvikling.
- Bidra til opprettholdelse av produksjonsvolum i tradisjonelt jordbruk.
- Bidra til økt avvirkning i skogbruket.
- Bidra til bedring av virkeskvaliteten
- Bidra til økt satsing på ungsogpleie.
- Legge til rette for god kvalitet på oppkjørte vinterløyper.
- Utvikle og ta vare på en bærekraftig stamme av hjortevilt.

Avdelingens viktigste arbeidsområder er:

1. Forvaltning av landbrukspolitisk virkemidler som: produksjonstilskudd med avløsertilskudd, sjukdomsavløsning, regionalt miljøprogram (RMP), spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL), avlingsskade, skogfondsordningen og forvaltning av statstilskudd til ulike skogkulturarbeider, og skogsveibygging.
2. Lovforvaltning: Jordlov, skoglov, konsesjonslov og odelslov. Annet aktuelt landbruksrelatert lovverk: lov om motorferdsel i utmark, friluftslav, viltlov, lov om innlandsfiske, hundeloven. I tillegg forvalter vi en rekke forskrifter.

3. Planleggingsarbeid, veiledning og rådgivning innen skog og jord:
Førstelinjeinstans for tiltak innen næringsutvikling som søker Innovasjon Norge. Dette gjelder både tradisjonelt landbruk, tilleggsnæring og bioenergi. Annen type rådgivning vedr f.eks. tiltak i landbrukets kulturlandskap, skogsbilveier o.l
4. Opplysnings- og veiledningsoppgaver mot allmennhet og skoler.

7.4 Hovedkonklusjoner/resultatvurderinger

Det meste av landbrukssektorens arbeidstid er knyttet til løpende forvaltningsoppgaver som er nevnt i pkt. 1 – 4 over. Ikke alle disse oppgavene er målbare. I det følgende er det pekt på enkelte definerte arbeidsoppgaver siste år.

- Kommunen er førstelinjemyndighet for Innovasjon Norge. Sakene avgjøres i Innovasjon Norge/Buskerud etter behandling i kommunen. Vi har i 2017 fått innvilga 2 søknader til tilleggsnæring.
- Det er behandla 17 politiske og 83 delegerte saker fra landbrukskontoret i HU for næring og drift.
- I 2017 er det godkjent 33 tiltak innenfor det vi kaller ”SMIL”-ordninga (spesielle miljøtiltak i jordbruket) og drenering. Fordelinga er 13 søknader om tilskudd til drenering, 8 til hydroteknisk, 5 på kulturlandskap og 7 på verneverdige bygninger. Totalt er det tildelt vel kr 2,2 mill til ”SMIL”-tiltak inkludert drenering av jordbruksjord i år, mot knappe kr 680 000,- i 2016. Sigdal har fått betydelige ekstratildelinger både til hydrotekniske tiltak og ikke minst til drenering.
- Kommunen forvalter regionalt miljøprogram (RMP) sammen med Fylkesmannens landbruksavdeling. Hovedmålet for bruken av midlene er å bidra til redusert forurensning fra jordbruket og å opprettholde et åpent og variert kulturlandskap. Antall søknader som ble godkjent for 2017 i Sigdal var 92.(89 + 3 beitelag)
- Pr 31.12.17 var det 9 besetninger med mjølkeku i Sigdal og antallet mjølkekyr var 225. Antallet ammekyr øker og er pr 15.10.17 på 520. Det er 1 492 vinterfôra sau i kommunen, fordelt på 19 besetninger. Antallet husdyrbønder går ned.
- Det var pr 15.10.17 160 som søkte om produksjonstilskudd. Foretaka blir færre og større og det er mange som leier jord.
- Det overføres en betydelig sum til sigdalsjordbruket årlig. Totalt for produksjonstilskudd, regionalt miljøtilskudd og miljømidler i jordbruket ble det overført drøyt **kr 27,5 millioner i 2017.**
- Jordbruksareal i drift jf. søknad var i 2017 var 31 723 dekar. Det ble dyrka korn på 16 035 dekar og grovfôr på 15 294. Andelen økologisk areal (ferdig omlagt og i karens) er nå 3 971 dekar noe som tilsvarer 12,5 %.
- Det er fatta 19 vedtak vedr søknader om motorferdsel i 2017. De fleste gjelder snøscooterløyver.

- Avvirkningen i Sigdal i 2017 var 69.022 m³ – en nedgang på 2.232 m³ fra foregående år. Av totalt 503 skogeiere var det 129 eller 26 prosent som avvirket i 2017. Bruttoverdi av tømmeret (på første hand) var 24,6 millioner kroner. Dette gir en gjennomsnittlig tømmerpris (både sagtømmer og massevirke) på kr 356 pr. m³ (2016: 331). Tømmerprisen har vært stabil. Avvirkningen i 2017 er fortsatt ca. 13.000 m³ lavere enn bærekraftig langsiktig nivå for Sigdal. Det spares dermed opp tømmerkapital. Noe av årsaken til at avvirkningen ikke ble høyere i 2017 skyldes, utfordring med å holde jevn avvirkning gjennom året. Mange skogsbilveier med for dårlig bæreevne for sommerdrift kan være noe av årsaken.
- Det har blitt gjødslet 2560 dekar fastmark (skog)

Tilskudd til skog, type og formål, 2017

FMLTEKST	INNBTEKST	TILSKUDD
UNGSKOGPROSJEKT	NMSK-TILSKUDD	24 990,00
SKOGKULTUR M/SKF 85%	NMSK-TILSKUDD	631 742,00
SKOGKULTUR M/SKF 85%	Tettere planting	45 681,00
SKOGKULTUR M/SKF 85%	Gjødsling for klima	383 992,00
VEG M/SKF 85%	LUF-TILSKUDD	277 598,00
SIGDAL		1 364 003,00

- Det er innkjøpt 174.325 planter, hovedsakelig gran. Det er utført markberedning på 500 dekar. I 2017 ble det utført mekanisk og kjemisk etterarbeid/ungskogpleie (inklusive avstandsregulering) på til sammen 3691 dekar (2016: 3.778 daa, 2015: 3.536 daa). Tilskuddet til førstegangstynning på 30 kr/kbm massevirke furu ble videreført. Det ble gitt tilskudd for totalt 990 kbm furu massevirke i 2017.
- I februar arrangerte skogeierområdet busstur til Treklynga, Follum.
- Den tradisjonelle skogdagen for 5., 6. og 7. klasse ved de 3 barneskolene i bygda ble arrangert ved Eggedal barneskole 9. juni med totalt 119 elever. Skoleskogdagen har nå en tradisjon på mer enn 40 år.
- Av nærings- og miljømidler i skogbruket, ble det i 2017 tildelt kr 700.000,- til skogkulturiltak.
- Aktiviteten i vannområde Simoa var i 2017 fokusert på basisovervåking av vassdraget med vannprøver. Prosjektet er nå i driftsfase, og det samarbeides med Modum kommune om arbeidet.
- Det var 2 søknader til ”Horga-fondet” i 2017. Det ble utbetalt til Grytevassdragets fiskeforening kr 40 000 til etablering av fiskeplass for bevegelseshemmede og

parkering ved Rebbe (Gryteelva) kr.10.000,- og til Sigdal og Eggedal jeger- og fiskeforening kr 10 000 til fiskekultivering på Nerdalen.

Fellingsstatistikk Sigdal:

Antall/ fellingsprosent	2014	2014 Da/felt Dyr*	2015	2015 Da/felt	2016	2016 Da/felt	2017	2017 Da/felt dyr
Elg	234	3141	210	3500	180	3 897	189	3 712
Hjort	31	19%	21	13 %	30	18%	31	19%
Rådyr	58	8358	55	9130	74	6933	76	6 719

* Med driftsplaner for elg og kvotefri rådyrjakt gir fellingsprosent liten informasjon, og har derfor blitt erstattet med areal bak hvert felte dyr f.o.m. 2004.

Tall fra noen tjenester:

Noen nøkkeltall fra forvaltninga:

De viktigste overføringene til jordbruket i Sigdal (innvilga tilskudd)

Ordning	2014	2015	2016	2017
Produksjonstilskudd	23 831 791	24 259 072	24 065 626	23 675 616
RMP	1 613 140	1 503 850	1 447 841	1 590 242
SMIL	770 896	499 751	680 511	2 230 498
SUM	26 215 827	26 262 673	26 193 978	27 496 356

Produksjonstilskudd med avløsertilskudd, sjukdomsavløsning, RMP og avlingskade

	2014	2015	2016	2017
Produksjonstillegg				
-Antall pr. 01.01.2016	60	57	61	58
-Antall pr. 01.08.2016	168	172	164	160
Sjukdomsavløsning	10	7	8	1
Søknader RMP	96	84	82	89

Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL).

Type søknad	2014	2015	2016	2017
Hydrotekniske tiltak	4	5	5	8
Miljøretta omlegging	0	0	1	0
Verneverdige bygninger	4	1	3	7
Kulturlandskapstiltak	6	3	6	5
Drenering	12	1	4	13
Ant søknader totalt	26	10	19	33
Totalt	770 896	499 751	680 511	2 230 498

Nøkkeltall for husdyr i Sigdal

(tallene er hentet fra søknad om produksjonstillegg pr. 31.07.14)

Tekst/år	2014	2015	2016	2017
Antall mjølkekuer	201	212	219	225
« besetninger	10	10	10	9
Antall ammekuer	473	497	490	520
« besetninger	23	22	22	22
Antall ungdyr	1 084	1184	1 247	1297
Antall avlspurker	64	70	55	57
« besetninger	2	2	2	2
Antall slaktegris	143	239	273	626
Ant sau og lam « bruk	4 087	4 235	4 372	3781
	22	23	23	19
Antall hester	89	77	59	55
Verpehøner	3 536	1 818	3 504	2882
Slaktekylling(antall årsproduksjon)	207 824	105 927	123 517	22264

Nøkkeltall for bruken av jordbruksarealene i Sigdal i dekar.

(Tallene er hentet fra FM i Buskerud sin oversikt pr 31.07)

Vekster	2014	2015	2016	2017
Grovfôr	15 161	15 386	15 605	15 294
Kornareal	16 273	16 225	15 596	16 035
Poteter	71	76	77	67
Bær	13	13	16	11
Økologisk areal	4 025	4 466	4 290	3 971

Nøkkeltall for skogbruket

Tekst. År	2013	2014	2015	2016	2017
Avvirkning (m ³)	56802	64.235	69.388	73.709	69022
Bruttoverdi (mill.kr.)	16,5	22,2	23,1	24,4	24,6
Planting /1000 stk.)	118	121	153	151	174
Flaterydding (da.)	-	49	0	0	124
Markberedning (da.)	404	570	775	405	500
Ungskogpleie m.m. (da.)	3.154	2.322	3.536	3.778	3.694
Stammekvisting (da.)	-	20	0	0	2
Forhåndsryd. tynning (da.)	241	130	160	14	18
Skogfond-(mill.kr.) -innestående pr. 31.12 -inntekomet i året	13,6	12,6	13,9	14,6	16,4 4,9
Rentemidler (mill.kr) -innest. rentemidler -inntjente rentemidler -medgåtte rentemidler	1,40 0,48 0,44	1,39 0,39 0,40	1,57 0,48 0,29	1,5 0,34 0,36	1,41 0,27 0,35
Sum statstilskudd (mill.kr)	0,39	0,47	1,70	1,39	1,4